

เสียงเงิบในรอยยิ้ม: ภาพสะท้อนบริบทแห่งความเปราะบางซ้ำซ้อนของแรงงานอพยพ
ชาวพม่ากับการเผชิญความรุนแรงในครอบครัว

ศักดิ์สิทธิ์ ทุมเชียงคำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศาสตร์และสุขภาพ)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

เสียงเจียบในรอยยิ้ม: ภาพสะท้อนบริบทแห่งความเปราะบางซ้ำซ้อนของแรงงานอพยพ
ชาวพม่ากับการเผชิญความรุนแรงในครอบครัว

.....

นายศักดิ์สิทธิ์ ทุมเชียงคำ

ผู้วิจัย

.....

อาจารย์ณัฐณิย์ มีมนต์, Ph.D.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

.....

รองศาสตราจารย์สุพจน์ เค่นดวง, Ph.D.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญจันทร์ เซอร์เรอร์,
Ph.D.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....

ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ,

พ.บ., ว.ว. ออร์โธปิดิกส์

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

.....

รองศาสตราจารย์สุรีย์ กาญจนวงศ์, Ph.D.

ประธานหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมศาสตร์และสุขภาพ

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

เสียงเจียบในรอยยิ้ม: ภาพสะท้อนบริบทแห่งความเปราะบางซ้ำซ้อนของแรงงานอพยพ
ชาวพม่ากับการเผชิญความรุนแรงในครอบครัว

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศาสตร์และสุขภาพ)

วันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2557

.....

รองศาสตราจารย์จิราพร เกศพิชญวัฒนา, Ph.D.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

นายศักดิ์สิทธิ์ ทุมเชียงลำ
ผู้วิจัย

.....

อาจารย์ณัฐฉิษฐ์ มีมนต์, Ph.D.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

รองศาสตราจารย์มัลลิกา มัติโก, ประ.ด.
ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

รองศาสตราจารย์สุพจน์ เด่นดวง, Ph.D.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญจันทร์ เซอร์เรอร์,
Ph.D.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ,
พ.บ., ว.ว. ออร์โธปิดิกส์
คณบดี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

.....

รองศาสตราจารย์วริยา ชินวรรโณ, Ph.D.
คณบดี
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไม่เพียงแต่เป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษาของข้าพเจ้าเท่านั้น เป็นช่วงเวลาแห่งการทดสอบจิตใจ ความเหนื่อยล้า ความท้อแท้ แต่สิ่งที่ทำให้ข้าพเจ้าสามารถเดินผ่านช่วงเวลาที่ยากลำบากไปได้ ข้าพเจ้าได้รับการสนับสนุนจาก อ.ดร.ณัฐณิย์ มิมนต์ ผู้ซึ่งสนับสนุนให้คำแนะนำเรื่องวิชาการ การศึกษาหาความรู้ การทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนชี้แนะแนวทางการใช้ชีวิตในทุกๆด้านแก่ข้าพเจ้า ทำให้ข้าพเจ้าผ่านพ้นจากอุปสรรคต่างๆ ทำให้หลายๆหนึ่งซึ่งไม่เคยเขียนหนังสือได้เกิน 5 บรรทัด สามารถเขียนงานวิจัยได้เป็นร้อยหน้า นอกจากนี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร. สุพจน์ เค้นดวง และ ผศ.ดร. เพ็ญจันทร์ เซอร์เรอร์ ที่คอยชี้แนะ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่อง รวมถึงให้กำลังใจและห่วงใยเสมอมา และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ข้าพเจ้า จนข้าพเจ้าประสบความสำเร็จด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.ลือชัย ศรีเงินยวง ที่สร้างฝัน กำลังใจและเป็นผู้ให้โอกาสในการได้ศึกษาโครงการนี้ โครงการนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้หากไม่ได้รับการผลักดัน การให้โอกาสในครั้งนี้เปรียบเสมือนการให้ความรู้อันยิ่งใหญ่กับคนทำงานในระดับพื้นที่ ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงกับการมอบโอกาสให้กับข้าพเจ้าครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้ย้ายถิ่นจากประเทศพม่าทุกท่าน ที่เข้าร่วมพูดคุย สัมภาษณ์เก็บข้อมูลเชิงลึก หลายครอบครัวมีชีวิตที่ยากลำบาก หลายครอบครัวรอวันที่จะกลับสู่ประเทศบ้านเกิด ข้าพเจ้าขอให้สิ่งที่ย้ายถิ่นทุกท่านจงสมความปรารถนา และขอบคุณที่ได้ร่วมแบ่งปันเรื่องราวในชีวิตเพื่อเป็นบทเรียนกับการทำงานและการศึกษาวิจัยต่อไป

ขอขอบพระคุณบิดา มารดาที่ให้อำนาจ ให้ความรัก ให้ความเอาใจใส่ ให้โอกาส ให้การศึกษา และบ่มเพาะให้ข้าพเจ้าเป็นคนดี มีความมุนะ จนมีทุกวันนี้

ท้ายสุด ขอขอบคุณคู่ชีวิต ลูกชาย และเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้าทุกท่าน ที่คอยอยู่เคียงข้าง ให้กำลังใจ และเป็นแรงผลักดันให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอบคุณแรงบันดาลใจชื่อเรื่อง “เสียงเงิบในรอยยิ้ม” จากบุคคลหนึ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ศักดิ์สิทธิ์ ทุมเชียงคำ

เสียงเงียบในรอยยิ้ม: ภาพสะท้อนบริบทแห่งความเปราะบางซ้ำซ้อนของแรงงานอพยพชาวพม่ากับการเผชิญความรุนแรงในครอบครัว

SILENCEANDSMILES: A REFLECTIONOF CONTEXTUAL FEATURES CONTRIBUTING TO MULTIPLE VULNERABILITIESIN MYANMAR MIGRANT WORKERS EXPERIENCING DOMESTIC VIOLENCE

ศักดิ์สิทธิ์ ทุมเชียงลำ 5537095 SHSH/M

ศศ.ม. (สังคมศาสตร์และสุขภาพ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ญัฐณิย์ มีมนต์, Ph.D. (PUBLIC AFFAIRS), สุพจน์ เค้นดวง, Ph.D. (HEALTH SOCIOLOGY), เพ็ญจันทร์ เซอร์เรอร์, Ph.D. (HEALTH AND SOCIAL WELFARE)

บทคัดย่อ

ชุมชนบ้านบนภู เป็นชุมชนเกษตรกรรมที่มีแรงงานต่างด้าวชาวพม่าเข้ามาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก แรงงานกลุ่มนี้มักประสบกับปัญหาด้านสุขภาพ โรคระบาด การทะเลาะวิวาทรวมถึงปัญหาความรุนแรงในครอบครัว การศึกษาครั้งนี้ใช้แนวคิดทางนิเวศวิทยาอธิบายปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวต่างด้าวชาวพม่า เพื่อให้ทราบถึงการให้ความหมาย รูปแบบและการจัดการความรุนแรง รวมถึงเหตุปัจจัยสนับสนุนการเกิดความรุนแรงในครอบครัวโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการสัมภาษณ์เชิงลึกครอบครัวชาวพม่าจำนวน 7 ครอบครัว ผลการศึกษาพบความรุนแรงในครอบครัวรูปแบบรูปแบบที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ การด่าทอด้วยวาจา รองลงมาคือ การบังคับให้มีบุตร บังคับให้มีเพศสัมพันธ์ และการทำร้ายร่างกาย ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ไม่เห็นว่าผลกระทบที่นอกเหนือจากการทำร้ายร่างกายเป็นความรุนแรง เป็นเรื่อง “ปกติ” ที่เกิดขึ้นและยอมรับได้ในครอบครัวจึงจัดการความรุนแรงด้วยการปิดเงียบ ไม่บอกใคร มีเพียงส่วนน้อยที่ขอความช่วยเหลือ หนี หรือต่อสู้

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวชาวต่างด้าวชาวพม่าเกี่ยวเนื่องกับปัจจัยสนับสนุนที่เชื่อมโยงกันในสี่ระดับ ได้แก่ (1) ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล (2) ความสัมพันธ์กับครอบครัว (3) ความสัมพันธ์กับคนในชุมชน และ (4) บริบททางสังคมวัฒนธรรมครอบครัวแรงงานชาวพม่ามีความเปราะบางที่ซ้ำซ้อน ด้วยความยากจน ข้อจำกัดทางภาษา การไม่มีบัตรประจำตัว ซึ่งเป็นผลมาจากการย้ายถิ่นและความเป็นคนต่างด้าวเมื่อผนวกเข้ากับพื้นฐานความคิดความเชื่อที่ยอมรับความรุนแรงในครอบครัว อันสะท้อนความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม รวมถึงการขาดปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชน ทำให้ปัญหาในคนกลุ่มนี้ถูกละเลยไม่ได้รับการแก้ไข

ข้อเสนอแนะของการวิจัยนี้คือ ควรมีนโยบายส่งเสริมการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงและมีการฝึกทักษะของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการให้มีความเชี่ยวชาญในทักษะการให้คำปรึกษา ภาษา รวมถึงช่องทางการเข้าถึงบริการสุขภาพ และข้อมูลข่าวสารที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับกลุ่มประชากรในพื้นที่

SILENCE AND SMILES: A REFLECTION OF CONTEXTUAL FEATURES CONTRIBUTING TO MULTIPLE VULNERABILITIES IN MYANMAR MIGRANT WORKERS EXPERIENCING DOMESTIC VIOLENCE**SAKSIT TUMCHEANGLUM 55537095 SHSH/M****M.A. (SOCIAL SCIENCES AND HEALTH)****THESIS ADVISORY COMMITTEE: NATTHANI MEEMON, Ph.D.(PUBLIC AFFAIRS), SUPHOT DENDOUNG, Ph.D. (HEALTH SOCIOLOGY), PENCHAN SHERER, Ph.D. (HEALTH AND SOCIAL WELFARE)****ABSTRACT**

Ban Bon Phu is a farming community located near the border of Kanchanaburi provinc, Thailand. A number of workers migrated from Myanmar to work in the community. This group of people generally experience health problems, infectious diseases, contention, and domestic violence. Applying an ecological perspective, this study sought to explain the phenomena of domestic violence among Myanmar migrant workers in terms of how they define, experience, and cope with the violence as well as factors contributing to the violence, using a qualitative method with in-depth interviews of 7 families. The study found 4 forms of domestic violence, including verbal abuse or constant criticism, which was most reported; this was followed by forced pregnancy, forced sex, and physical abuse. Most informants perceived that they had experienced all forms except physical abuse, and were not violent nevertheless, as these were common and acceptable events in a family setting. Thus, they would mostly keep silent while few reported that they had asked for help from others or fought back.

There were four levels of factors contributing to domestic violence in Myanmar migrant workers including: (1) individual socio-economic background, (2) interaction with friends or relatives, (3) relationship with community members, and (4) socio-cultural context. Myanmar migrant workers had multiple vulnerabilities as reflected in their poverty, lack of Thai language proficiency; and no proven legal status, which were resulted from their migration status and their being migrants. These conditions, incorporated with social expectations and beliefs that ignore the issues of abusive behaviors in the family, implied the existence of cultural violence, as well as a lack of networking in the community, have left the domestic violence issues neglected.

The study findings suggest an integration among stakeholders in addressing the domestic violence issue at the community level. Local practitioners should be trained specifically for providing consultation. In addition, improving the communication channel for providing essential and culturally-sensitive information would enhance the access to services related to domestic violence for the local population.

KEY WORDS: DOMESTIC VIOLENCE IN MYANMAR / MIGRANT WORKERS / MIGRATION / MIGRANTS /ECOLOGICAL PERSPECTIVE**149 pages**

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	6
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	6
1.4 นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	8
2.1 ความรุนแรง (Violence)	8
2.1.1 ความหมายของการกระทำ ความรุนแรงรุนแรง	8
2.1.2 ประเภทของความรุนแรง	9
2.1.3 ความรุนแรงในครอบครัว	12
2.1.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว	12
2.1.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว	12
2.1.4.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว	13
2.1.5 ประเภทความรุนแรงในครอบครัว	14
2.1.6 รูปแบบสาเหตุ/ปัจจัยเสี่ยงและผลกระทบการกระทำ ความรุนแรง	15
2.1.7 สาเหตุ/ปัจจัยเสี่ยงของการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว	17
2.1.8 ผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว	20
2.1.9 การเผชิญปัญหาและการจัดการปัญหา	20
2.2 ความเป็นคนต่างด้าว	23
2.2.1 ผลกระทบของแรงงานต่างด้าว	24
2.2.2 บริบทชีวิตของคนต่างด้าว และความเปราะบางของคนต่างด้าว	25

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.3 การย้ายถิ่น	27
2.3.1 ประเภทของการย้ายถิ่น	28
2.3.2 ทฤษฎีการย้ายถิ่น	28
2.3.3 การย้ายถิ่นของแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย	28
2.3.4 ผลกระทบจากการย้ายถิ่นของแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย	29
2.4 การทบทวนวรรณกรรม	31
2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย	35
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	37
3.1 พื้นที่ในการศึกษาวิจัย	37
3.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา	37
3.3 ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย	38
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	38
3.5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	39
3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
3.7 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก	42
3.8 กระบวนการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างและการเก็บข้อมูล	43
3.9 ข้อจำกัดและอุปสรรคในการศึกษา	44
3.10 จริยธรรมในการวิจัย	45
3.11 การวิเคราะห์ข้อมูล	46
3.12 การนำเสนอผลการศึกษา	47
บทที่ 4 ผลการศึกษา	48
4.1 บริบทชุมชนและบริบทชีวิตครอบครัวชาวพม่า	48
4.2 การให้ความหมายของความรุนแรง	61
4.3 ความรุนแรงในครอบครัวของชาวพม่าเกิดขึ้นอย่างไร	64
4.4 บริบทชีวิตของครอบครัวชาวพม่าที่มีประสบการณ์ความรุนแรง	68

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.5 รูปแบบของความรุนแรงในครอบครัวเป็นอย่างไร	71
4.6 ครอบครัวชาวพม่าจัดการกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างไร	74
4.7 ผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัวเป็นอย่างไร	77
บทที่ 5 สรุปอภิปราย ข้อเสนอแนะ	80
5.1 สรุปผลการศึกษา	80
5.1.1 ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล	80
5.1.2 มุมมองเรื่องความรุนแรงและปัญหาความรุนแรงในครอบครัว	82
5.1.2.1 มุมมองและการให้ความหมายของความรุนแรงของครอบครัวชาวพม่า	81
5.1.2.2 ที่มาและปรากฏการณ์ความรุนแรงในครอบครัว	82
5.1.2.3 รูปแบบและระดับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว	83
5.1.2.4 การจัดการกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว	84
5.1.2.5 ผลกระทบที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดความรุนแรงในครอบครัวชาวพม่า	86
5.1.3 เจือนใจเชิงบริบทที่ส่งผลต่อความรุนแรงในครอบครัวชาวพม่า	88
5.1.3.1 ความเป็นคนต่างด้าว	88
5.1.3.2 ความเป็นคนย้ายถิ่น	89
5.1.3.3 เพศภาวะ	91
5.2 อภิปรายผลการศึกษา	92
5.2.1 เสี่ยงเจ็บในรอยยิ้ม	93
5.2.2 ความเปราะบางซ้ำซ้อนของครอบครัวต่างด้าวชาวพม่า	94
5.2.3 ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม	98
5.2.4 นิเวศวิทยาของความรุนแรงในบ้านบนภู	99
5.2.5 การแก้ไขปัญหความรุนแรงในครอบครัวต่างด้าวชาวพม่า	104
5.3 ข้อเสนอแนะ	105

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทสรุปแบบสมบูรณภาษาไทย	107
บทสรุปแบบสมบูรณภาษาอังกฤษ	121
บรรณานุกรม	137
ภาคผนวก	141
ประวัติผู้วิจัย	149

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
4.1	รายละเอียดครอบครัวชาวพม่าและรูปแบบความรุนแรง	60
1	รูปแบบการกระทำรุนแรงในชีวิตคู่จากคู่สมรส	143
2	รูปแบบการกระทำรุนแรงในมิติครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจาก เมียนมาร์(จังหวัดสมุทรสาคร ระนองและตาก) (ต่อ)	144

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ	หน้า
2.1 ชนิดของความรุนแรงจำแนกตามประเภทความรุนแรงและลักษณะการกระทำความรุนแรง	11
2.2 วงล้อแห่งอำนาจและการควบคุม (The Power and Control Wheel)	15
2.3 แนวคิดเชิงนิเวศวิทยาเพื่อทำความเข้าใจความรุนแรง	17
2.4 รูปแบบความสัมพันธ์ของการจัดการปัญหา	21
2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย	36
5.1 แบบแผนความรุนแรงทางนิเวศวิทยา	102
5.2 ปรากฏการณ์ความรุนแรงในครอบครัวชาวพม่าบ้านบนภู	103

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

“เสียงร้องไห้ การตอบโต้กันระหว่างครอบครัวหญิงคนหนึ่งจากประเทศพม่า ในยามค่ำคืนที่เงียบสงัด ด้วยภาษาพม่าที่ไม่อาจเข้าใจได้ แต่ด้วยเสียงอันดัง และอารมณ์ที่รับรู้ผ่านความเงียบในยามค่ำคืน สามารถเข้าใจถึงสิ่งที่เกิดขึ้นได้ แต่เมื่อยามเช้าชาย หญิงชาวพม่ากับอยู่ในภาวะปกติ เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ความรุนแรงในยามค่ำคืนที่เงียบสงบ กับรอยยิ้มในตอนเช้านั้นคืออะไร เราจะเข้าใจคำตอบบนรอยยิ้มนั้นได้อย่างไร”

ความรุนแรงในครอบครัว : ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบในทุกระดับ

ปรากฏการณ์การกระทำรุนแรงในครอบครัว เป็นปัญหาสำคัญในระดับโลก ซึ่งเกิดกับผู้หญิงทุกกลุ่ม ทุกเชื้อชาติ ศาสนา ดังจะเห็นจากข่าวสาร บทความ สื่อต่างๆ ที่นำเสนอ รวมทั้งมีงานวิจัยมากมายที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย องค์การอนามัยโลก คาดประมาณการว่า ทุก 15 นาทีจะมีผู้หญิงถูกข่มขืน 20 ราย ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก (WHO, 2009) รายงานสถิติความรุนแรงต่อผู้หญิง และผลกระทบทางสุขภาพใน 81 ชาติทั่วโลก ซึ่งมีการศึกษาอย่างเป็นระบบครั้งแรก พบว่า ผู้หญิงกว่า 1 ใน 3 ทั่วโลกตกเป็นเหยื่อความรุนแรงภายในครอบครัว โดยพบมากสุดในเอเชียและตะวันออกกลาง และพบด้วยว่า 30% เป็นฝีมือคนรักคู่ครอง สำหรับข้อมูลในเอเชียจากบังกลาเทศ คิมอร์ตะวันออก อินเดีย พม่า ศรีลังกา และไทย พบว่า ผู้หญิงถูกทำร้ายสูงถึง 37.7% แถบตะวันออกกลาง เฉลี่ย 37% แอฟริกาแถบซับ-ซาฮารา 36.6% กลุ่มชาติรายได้สูงรวมทั้งในอเมริกาเหนือ สหภาพยุโรป (อียู) ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ สถิติอยู่ที่ 23.2% สำหรับความรุนแรงที่ถูกระบุขึ้นนั้น เหยื่อได้รับความบอบช้ำทางกายและจิตใจ รวมถึงเสียชีวิตหรือติดโรคทางเพศสัมพันธ์ และได้รับผลร้ายอื่นๆ เช่น ท้องไม่พึงประสงค์ เป็นต้น ส่วนลูกของเหยื่อ เมื่อโตขึ้นยังมีแนวโน้มเป็นผู้กระทำหรือผู้ถูกกระทำอีกด้วย (WHO, 2013)

ในประเทศไทย ปัญหากลุ่มผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงเป็นปัญหาใหญ่ โดยพบว่าในช่วงปี 2547-2553 มีผู้หญิงและเด็กที่ถูกทำร้ายเข้ารับความช่วยเหลือจากที่สหวิชาชีพของศูนย์พึ่งได้ (One

Stop Crisis Center:OSCC) ในโรงพยาบาลรัฐจำนวน 750 แห่ง สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากเฉลี่ยวันละ 19 คน เป็นวันละ 71 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวที่มุ่งประสงค์ให้เกิดอันตรายต่อ ร่างกาย จิตใจ ของคนในครอบครัว พบว่าส่วนใหญ่การกระทำรุนแรงมักกระทำโดยคนใกล้ชิด รองลงมาคือสามี และคนร้ายตามลำดับ (ศูนย์ประสานงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว) งานวิจัยเรื่อง ความรุนแรงในชีวิตคู่ของ กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ ชีว้่าเกือบครึ่งหนึ่งของผู้หญิงในกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัดที่ศึกษา เคยถูกกระทำรุนแรงทางกายและหรือทางเพศจากคู่ของตน (กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ, 2546) กลุ่มที่ถูกกระทำรุนแรงส่วนใหญ่คือกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ ผู้หญิงชนเผ่า ผู้หญิงพิการ ผู้หญิงที่เป็นกลุ่มแรงงาน และผู้หญิงที่อพยพมาจากประเทศพม่า ลาว กัมพูชา กลุ่มแรงงานหญิงต่างด้าวที่อพยพมาทำงาน มีแนวโน้มที่ต้องเผชิญกับปัญหาความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และทางสังคม ซึ่งมากกว่ากลุ่มหญิงทั่วไป (นันทนา ธนาโนวรรณ, 2555)

จากข้อมูลการรับบริการในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านบนภู พบหญิงพม่า เข้ามารับบริการจากการถูกคนในครอบครัวทำร้ายมีไม่มากนัก ไม่สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่พบจริงในหมู่บ้านและคำบอกเล่าจากญาติซึ่งมีปรากฏการณ์ค่อนข้างมาก นอกจากนี้หญิงพม่าที่แต่งงานกับคนไทย ก็พบปัญหาการหย่าร้าง การทะเลาะเบาะแว้ง หญิงต่างด้าวถูกกระทำรุนแรงในแบบต่างๆ จากสามีคนไทย ซึ่งอาจสะท้อนถึงปัญหาที่สืบเนื่องจากการอยู่ร่วมกันของสามีภรรยาที่มาจาก ชาติพันธุ์และชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน

ผลกระทบจากการใช้ความรุนแรงในครอบครัว: เกื้อนไขเชิงบริบท วัฒนธรรม ชาติพันธุ์ เพศภาวะ และความเป็นคนย้ายถิ่น ที่เชื่อมโยงกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

การใช้ความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลกระทบต่อด้านต่างๆ ระดับความรุนแรงเกิดขึ้น มีตั้งแต่การบาดเจ็บจนถึงเสียชีวิต เมื่อมีความรุนแรงในครอบครัวหรือการทำร้ายกันภายในครอบครัวเกิดขึ้น ย่อมส่งผล กระทบต่อความบาดเจ็บทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งสามารถส่งผลให้ครอบครัวที่มีปัญหาความรุนแรง ไม่สามารถทำหน้าที่ครอบครัวที่ดีได้ เพราะว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวได้ถูกทำลายลง สามี ภรรยา หรือ พ่อ แม่ ไม่สามารถทำหน้าที่ของตนได้ดี ครอบครัวไม่สงบสุข ห่างเหิน ขาดความรัก ความสามัคคีและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ไม่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นสุข ในที่สุดก็เกิดการหย่าร้างกันครอบครัวแตกแยก ส่งผลกระทบต่อลูกและอาจเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่รุนแรงจากพ่อแม่ได้ แม้ว่าคนต่างด้าวจะเป็นคนกลุ่มเปราะบางที่มักจะเผชิญกับปัญหาความรุนแรงในหลายมิติ ซึ่งอาจเนื่องมาจากพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

สังคมของครัวเรือน ความเป็นคนย้ายถิ่น การปรับตัวและอยู่อาศัยในพื้นที่ต่างวัฒนธรรม คนเหล่านี้แม้จะประสบกับความรุนแรง ก็มีส่วนน้อยที่เข้ามาใช้บริการรักษาพยาบาลและการขอรับคำปรึกษาจากหน่วยงานภาคสาธารณสุขแม้ว่ากระทรวงสาธารณสุขได้มีการกำหนดกิจกรรมการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ โดย ประชาชนสามารถเข้ารับบริการแบบ one-stop service โดยสามารถรับบริการการรักษาพยาบาล การให้คำปรึกษา สุขศึกษาและการจ่ายยา เสร็จสิ้นในจุดเดียวจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางได้โดยตรงที่สถานบริการใกล้บ้านอย่างไรก็ตาม บริการเหล่านี้มักจะอยู่ในโรงพยาบาลชุมชนเป็นส่วนใหญ่ และบริการส่วนมากจะเป็นการบริการให้กับคนไทยมากกว่าในกลุ่มแรงงานต่างด้าว ในขณะที่หน่วยงานด้านสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในระดับปฐมภูมิซึ่งเป็นหน่วยบริการที่ใกล้ชิดกับชุมชนมาก ยังไม่มีการบรรจุเรื่องเกี่ยวกับความรุนแรงเข้าไปในแผนงาน จึงไม่มีการบันทึกสถิติการถูกระทำรุนแรงในระบบบริการปฐมภูมิ โดยทั่วไปการให้บริการด้านการถูกระทำรุนแรง จะเป็นการรักษาพยาบาลด้านร่างกาย หรือให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิต การคัดกรองภาวะสุขภาพจิต ในระดับปฐมภูมิจะทำการคัดกรองภาวะซึมเศร้า เมื่อพบว่าเกิดความผิดปกติก็จะทำการส่งต่อในระดับต่อไปส่วนการติดตามเยี่ยมบ้านจะกระทำในรายที่พยายามฆ่าตัวตายเท่านั้น การดำเนินงานที่ผ่านมา เป็นเพียงการดำเนินตามนโยบายของภาครัฐ แต่ไม่ได้มองถึงที่มาของความรุนแรงซึ่งมีความซับซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มคนต่างด้าวที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ทำให้ปัญหาที่เกิดจากความรุนแรงของในครอบครัว ไม่ได้รับการแก้ไขและไม่ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาระบบการตอบรับและเยียวยาปัญหาดังกล่าวทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศ

คนต่างด้าวจากประเทศพม่าไม่น้อยที่ไม่ได้เข้ามาใช้บริการรักษาพยาบาลและการขอรับคำปรึกษาเมื่อเกิดการถูกระทำรุนแรงในครอบครัว ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลต่อสุขภาพจิตของครอบครัวอพยพย้ายถิ่นเอง เกิดภาวะซึมเศร้า ความวิตกกังวล ปัญหาการใช้แอลกอฮอล์ การขาดประสิทธิภาพในการทำงานของแรงงาน ซึ่งปัญหาเหล่านี้เกี่ยวเนื่องกับปัญหาในอนาคตที่ตามมา อาทิ โรคเรื้อรังต่างๆ ,จิตเวชและการทะเลาะวิวาท เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านสังคม วัฒนธรรมของการอยู่ร่วมกัน อาทิ ความมื่อคติทางชาติพันธุ์โดยไม่รู้ตัวของคนในพื้นที่ที่มีต่อแรงงานอพยพพม่าที่แต่งงานกับคนไทย ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบเหล่านี้มีความ ซับซ้อน เกี่ยวพันกับชีวิต และสุขภาพของครอบครัวอพยพที่ย้ายถิ่นจากประเทศพม่า

มีการศึกษาวิจัยในประเทศไทยหลายชิ้นที่พยายามศึกษาถึง รูปแบบ ขนาดและลักษณะของความรุนแรงในครอบครัวเพื่ออธิบายถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น การศึกษาของ กฤตยา อาชวนิจกุล, (2544) พบว่าแรงงานหญิงต่างด้าวพม่าย้ายถิ่นมา เพราะปัญหาด้านการเมืองในประเทศ ความยากจน แรงงานหญิงส่วนใหญ่ถูกบังคับให้แต่งงานตั้งแต่อ่อนอพยพเข้ามาในประเทศไทย เมื่อเข้ามาอยู่ในประเทศไทยต้องแต่งงานเพื่อความปลอดภัยในตนเอง จึงมีแนวโน้มที่ถูกระทำรุนแรงจากคู่

ของตนเอง และการทะเลาะกันในครอบครัวจะถูกจัดการกันเองในครอบครัว เป็นเรื่องปกติในครอบครัว นอกจากนี้การศึกษาของ นาถฤดี เค้นดวง และ สุพจน์ เค้นดวง, (2555) เป็นศึกษามุมมองความสัมพันธ์เชิงอำนาจ การศึกษาพบว่าการคนในครอบครัวถูกระงับแรงเกิดจากผู้ที่มีอำนาจมากกว่าจะถูกระงับกับผู้ที่อำนาจน้อยกว่า ซึ่งส่วนใหญ่คนในครอบครัวที่มีอำนาจน้อยกว่าคือ เด็กและผู้หญิง จากการศึกษารูปแบบความรุนแรงในมิติครอบครัวพบการถูกระงับแรงในครอบครัวของแรงงานข้ามชาติที่มาจากเมียนมาร์ ถึง 34 รูปแบบ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับความรุนแรงในมิติอื่น อาทิ มิติการทำงาน ชุมชน จากองค์กรของรัฐ พบว่ามีอัตราที่สูงกว่ามิติอื่น ผู้ที่ถูกระงับแรงมากที่สุด คือ สามีของแรงงานข้ามชาติหญิง รูปแบบที่ถูกถูกระงับแรงมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ ถูกบังคับกดขี่เกี่ยวกับเพศบุตร รองลงมา การถูกว่าค่าอย่างรุนแรงเสียหาย ,การทำร้ายร่างกายต่างๆ การไม่สามารถกำหนดจำนวนบุตรได้อย่างอิสระ และการไม่ได้รับการสนับสนุนดูแลจากสามีและครอบครัวเมื่อตั้งครรภ์

กระทรวงสาธารณสุขได้มีการกำหนดกิจกรรมการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ การให้คำปรึกษาเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยการบริการแบบ one stop service ประชาชนสามารถเข้ารับบริการได้โดยตรงที่สถานบริการใกล้บ้านหากพิจารณาที่ระบบบริการของกระทรวงสาธารณสุข แม้จะมีการดำเนินการด้านการให้คำปรึกษาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงแบบ one stop service เพื่อให้การบริการเสร็จสิ้นในจุดเดียว คือ โรงพยาบาล ให้คำปรึกษา สุขศึกษาและการพยาบาล การให้คำปรึกษา และคลินิกที่มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางพบว่าจะอยู่ในโรงพยาบาลชุมชนเป็นส่วนใหญ่ และบริการส่วนมากจะเป็นการบริการให้กับคนไทยมากกว่าในกลุ่มแรงงานต่างด้าว การปฏิบัติงานระดับปฐมภูมิซึ่งเป็นหน่วยบริการที่ใกล้ชิดกับชุมชนมาก พบว่ายังไม่มีนโยบายในเรื่องของความรุนแรงที่ส่งผลต่อสุขภาพที่ชัดเจน การทำแผนงานของหน่วยปฐมภูมิยังไม่มีบรรจุในแผนงาน จึงไม่มีการบันทึกสถิติการถูกระงับแรงในระบบบริการปฐมภูมิ การให้บริการด้านการถูกระงับแรงทั้งในคนไทยและครอบครัวอพยพจากประเทศพม่า จะเป็นการรักษาพยาบาลด้านร่างกาย หรือให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิต การคัดกรองภาวะสุขภาพจิตในระดับปฐมภูมิจะทำการคัดกรองภาวะซึมเศร้า เมื่อพบว่าเกิดความผิดปกติก็จะทำการส่งต่อในระดับต่อไปและการติดตามเยี่ยมบ้านในรายที่พยามฆ่าตัวตายเท่านั้น ไม่ได้มองถึงความทุกข์ยากผลกระทบที่เกิดจากการถูกระงับแรง โดยเฉพาะคนต่างด้าวที่อพยพย้ายถิ่นจากประเทศพม่าถูกละเลยและไม่ให้ความสำคัญจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สถานบริการด้านสาธารณสุข พัฒนาสังคมและมนุษย์ ทำให้ปัญหาที่เกิดจากความรุนแรงของในครอบครัว ไม่ได้รับการแก้ไขและนำมาวิเคราะห์ในผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ถูกระงับ

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยพบว่ายังไม่มีการบันทึกสถิติของการใช้ความรุนแรงในรูปแบบต่างๆรวมถึงความรุนแรงในครอบครัว แต่ในชุมชนที่มีแรงงานต่างด้าวก็มักจะมีปัญหาความรุนแรงซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพและระบบสาธารณสุข ดังนั้น หน่วยหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่ใกล้ชิดกับกลุ่มคนต่างๆในชุมชน มีส่วนสำคัญต่อการแก้ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะกับกลุ่มแรงงานต่างด้าวซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางและขาดต่อการเข้ารับบริการ ในการดำเนินงานระดับปฐมภูมิ หากต้องการวางแผนงาน กำหนดนโยบายระดับพื้นที่ในการแก้ไขเรื่องความรุนแรงในครอบครัวจำเป็นต้องเข้าใจถึงบริบทและพื้นฐานของความรุนแรงที่เกิดขึ้น ซึ่งความรุนแรงในครอบครัว เปรียบเสมือนภัยเงียบที่ไม่มีใครรู้และคนในครอบครัวเองก็ไม่อยากให้อะไรรู้ ผลจากปรากฏการณ์ดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพทั้งกาย จิตและสังคม หากการบริการระดับปฐมภูมิเข้าใจถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ก็สามารถลดปัญหาที่มีความเชื่อมโยงกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัวได้ อาทิ ความเครียด การถูกทำร้ายทางร่างกายและการเข้าถึงบริการการให้คำปรึกษาปัญหาในครอบครัว ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่มีความสำคัญ เชื่อมโยง และส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในครอบครัว

ผลการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา : ข้อถกเถียงและช่องว่างของความรู้

จากการศึกษาปัญหาการกระทำรุนแรง การละเมิดสิทธิการเจริญพันธุ์และร่างกาย ในแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศพม่าในประเทศไทย ผู้วิจัยพบว่ามีจำนวนจำกัดส่วนใหญ่จะทำการศึกษาในกลุ่มหญิงไทยและการศึกษาส่วนใหญ่เป็นการศึกษารูปแบบ ขนาด และลักษณะของการกระทำรุนแรง การศึกษาในกลุ่มแรงงานต่างด้าวยังมีจำกัดและการศึกษาเชิงลึกในมิติครอบครัวยังมีไม่มากนัก การศึกษาเชิงลึกเพื่อทำความเข้าใจว่า ทำไมปัญหาความรุนแรงในครอบครัวจึงเกิดขึ้นและเกิดขึ้นแล้ว ส่งผลอย่างไรต่อผู้ถูกกระทำ ผู้ถูกกระทำจัดการปัญหานั้นอย่างไร เหตุใดจึงยังอยู่กับสิ่งเหล่านี้ การเผชิญปัญหาและการแสวงหาทางออกของปัญหาในท่ามกลางวัฒนธรรมที่ตนเองไม่คุ้นเคย การย้ายบ้านเรือนไปสู่ถิ่นฐานที่ไม่ใช่บ้านตนเอง ภาษาที่แตกต่าง การได้ฟังเสียงของผู้ที่ต้องประสบกับภาวะยากลำบาก ก็จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถทำความเข้าใจกับสภาพบริบทที่เอื้อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว และสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช่วางแผนและปรับการบริการสุขภาพในระดับชุมชนให้สอดคล้องเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น

1.2 คำถามในการวิจัย

รูปแบบและลักษณะของความรุนแรงในครอบครัวของ ครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์พม่าที่เป็นคนต่างด้าวเป็นอย่างไรและเกี่ยวเนื่องกับเหตุปัจจัยเชิงบริบท ความเป็นชาติพันธุ์ การเป็นคนต่างด้าว และ สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างไร

คำถามวิจัยรอง

1. รูปแบบ ลักษณะ และขนาดของการกระทำรุนแรงในครอบครัวอพยพย้ายถิ่นจากพม่าเป็นอย่างไร
2. ความรู้สึก การจัดการและเผชิญปัญหาความรุนแรงของคนในครอบครัวเป็นอย่างไร
3. เงื่อนไขเชิงบริบท วัฒนธรรม ชาติพันธุ์ เพศภาวะ เศรษฐกิจ และความเป็นคนย้ายถิ่น เชื่อมโยงกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัวอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบและลักษณะของความรุนแรงในครอบครัว และผลกระทบของครอบครัวคนต่างด้าวที่อพยพมาอยู่ในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษา ความรู้สึก ความหมาย การตีความและรูปแบบการจัดการและการเผชิญปัญหาความรุนแรงในครอบครัว
3. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงบริบทที่เกี่ยวกับเพศ ความเป็นคนต่างด้าว การย้ายถิ่น เศรษฐกิจ และบริบททางสังคมวัฒนธรรม ที่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบและลักษณะของความรุนแรงในครอบครัว

1.4 นิยามศัพท์

ความรุนแรงในครอบครัว หมายถึงการกระทำใด ๆ โดยมีมุ่งประสงค์ให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพ หรือกระทำโดยเจตนาในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับหรือใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรมให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือยอมรับการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมิชอบแต่ไม่รวมถึงการกระทำโดยประมาท

ประสบการณ์การถูกระทำรุนแรง หมายถึง เรื่องราวการที่ผู้หญิงถูกระทำรุนแรงจากคู่สมรส ทั้งทางร่างกายและจิตใจโดยเป็นประสบการณ์ที่ผ่านมามากภายใน 1 ปี

รูปแบบการถูกระทำรุนแรง หมายถึง การกระทำการใดๆทางร่างกายที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บทางร่างกาย อาทิ การทุบตี เตะ ค่อย ขว้างปาสิ่งของใส่ การดุด่า ตะคอก ทางด้านจิตใจ อาทิ การดุด่า ตะคอก ที่ทำให้เกิดภาวะทางจิตใจที่ขุ่นมัวและเจ็บช้ำ

การจัดการกับปัญหา หมายถึง การแสวงหาบริการ และการแก้ปัญหาเมื่อถูกระทำรุนแรง อาทิ การรับการรักษาในสถานบริการ การขอคำปรึกษาจากบุคคลรอบข้าง เพื่อนบ้าน การหนีออกจากบ้าน และการขอความช่วยเหลือจากชุมชน

คนต่างด้าวอพยพย้ายถิ่นจากประเทศพม่า หมายถึง คนต่างด้าวสัญชาติ พม่า มอญ และกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ เกิน 6 เดือน เป็นชาวพม่าอพยพที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย และแรงงานที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียน

บุคคลในครอบครัว หมายความว่า คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส

ผู้ถูกระทำรุนแรง หมายความว่า บุคคลที่ทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ผู้ถูกระทำรุนแรง หมายถึงผู้ที่ ถูกกระทำทำให้ได้รับบาดเจ็บทั้งทางร่างกายและจิตใจ

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมในหลากหลายฐานแนวคิดและทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว รวมทั้งบริบทด้านต่างๆ เกี่ยวกับคนต่างด้าว และนำมาปรับเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และกลุ่มประชากรที่ศึกษา โดยได้ทำการทบทวนแบ่งเป็นสองส่วน คือ การทบทวนวรรณกรรม และกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. ความรุนแรงในครอบครัว (Domestic Violence)
2. ความเป็นคนต่างด้าว (Migrant)
3. ความเป็นคนย้ายถิ่น (Migration)
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความรุนแรง (Violence)

2.1.1 ความหมายของการกระทำ ความรุนแรงรุนแรง (Definition of violence)

องค์การอนามัยโลก (The World Health Organization: WHO) ได้ให้ความหมายของการใช้ความรุนแรง หมายถึง “การกระทำที่มีเจตนาที่แสดงออกมาทางร่างกาย การขู่บังคับ การแสดงอำนาจ ต่อตนเอง บุคคลอื่น กลุ่มบุคคล หรือชุมชน เพื่อก่อให้เกิดการบาดเจ็บ การเสียชีวิต ความสะเทือนใจ ความสูญเสีย หรือการถูกทอดทิ้ง”

จากความหมายของความรุนแรงดังกล่าวข้างต้น ความรุนแรง หมายถึง การละเมิดสิทธิบุคคลทั้งทางร่างกาย และจิตใจ เป็นผลทำให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกายและจิตใจกับผู้ถูกระทำ ซึ่งแบ่งออกเป็น

ความรุนแรงทางด้านร่างกาย หมายถึง การใช้กำลัง และอุปกรณ์ใดๆ ในการทำร้าย เป็นผลให้ร่างกายเกิดการบาดเจ็บ เช่นการทุบ ตี ผลัก เตะต่อย ใช้อุปกรณ์ใดๆ เป็นอาวุธ ขว้างปา ทำร้ายให้เกิดความบาดเจ็บต่อร่างกาย

ความรุนแรงด้านร่างกาย หมายถึง การกระทำใดที่ทำให้ผู้ถูกกระทำเกิดความเสียหายหรือบาดเจ็บ เช่น การด่าทอ ข่มขู่ เหยียดหยามไม่ให้เกียรติ ทั้งในที่สาธารณะและในการดำเนินชีวิตส่วนตัว

การกระทำรุนแรงสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม โดยบัญชีจำแนกโรคระหว่างประเทศฉบับแก้ไขครั้งที่ 10 (International Classification of Diseases and Related Health Problems: ICD-10) ได้แบ่งกลุ่มความรุนแรงที่เกิดจากความตั้งใจ (Intentionality) เป็นการบาดเจ็บที่เกิดจากการใช้ความรุนแรง กลุ่มความรุนแรงที่เกิดจากความไม่ตั้งใจ (Unintentionality) เป็นการบาดเจ็บที่เกิดจากเหตุการณ์ไม่คาดคิด (Random event) หรือการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ (Accident) (Bramer, 1988)

โยฮานกัลตุง (Johan Galtung, 1995) นักทฤษฎีด้านสันติภาพผู้มีชื่อเสียงชาวนอร์เวย์ วิเคราะห์ความรุนแรงโดยจัดเป็น 3 ระดับ คือความรุนแรงทางตรง ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง และความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม

1. ความรุนแรงทางตรงหมายถึงการกระทำ หรือไม่กระทำ ที่มีผลให้ตัวเองหรือคนอื่นได้รับบาดเจ็บทางกายหรือทางจิตใจ เป็นความรุนแรงที่เราคุ้นชินกันอยู่ทั่วไป เช่น สามีตีภรรยา ครูตีนักเรียน เป็นต้น ความรุนแรงทางตรงเป็นสิ่งที่เห็นได้ง่าย ความรุนแรงที่ปรากฏให้เห็นทั่วไปส่วนมากเป็นความรุนแรงทางตรง

2. ความรุนแรงเชิงโครงสร้างหมายถึง สภาวะความรุนแรงอันเนื่องมาจากนโยบายกฎหมายกลไกทางการเมืองและกลไกทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรมรวมถึงการรวมศูนย์อำนาจทั้งในทางการเมืองและเศรษฐกิจที่ทำให้ประชาชนทั่วไปหรือประชาชนบางกลุ่มบางพื้นที่ “ถูกทำร้าย” ด้วยการเลือกปฏิบัติเลือกปฏิบัติเอารัดเอาเปรียบถูกกดขี่และถูกกีดกันจากการเข้าถึงทรัพยากรและปัจจัยการดำรงชีพ ส่งผลต่อความยากจน ช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน ความรุนแรงเชิงโครงสร้างจะนำมาสู่ความรุนแรงในรูปแบบการต่อต้าน ประท้วงของประชาชนต่อกลไกของรัฐ

3. ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมเป็นความรุนแรงอันเนื่องจากระบบความเชื่อวิถีชีวิตแนวปฏิบัติที่ฝังแน่นอยู่ในวัฒนธรรมและสืบทอดมายาวนานเช่นในศาสนาชนนประเพณีและอุดมคติของสังคม เป็นต้น

2.1.2 ประเภทของความรุนแรง (Typology of violence)

องค์การอนามัยโลก (WHO, 1997) ได้แบ่งประเภทของการใช้ความรุนแรง ไว้เบื้องต้น (แผนภาพ 2.1) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความรุนแรงตนเอง (Self-directed violence) หมายถึง ลักษณะความรุนแรงที่บุคคลกระทำต่อตนเอง สามารถแบ่งย่อยได้อีก 2 ประเภท คือ

1.1 การฆ่าตัวตาย (Suicidal behavior) คือ การที่บุคคลคิด และพยายามฆ่าตัวตาย และการฆ่าตัวตายโดยสมบูรณ์

1.2 การทำร้ายตนเอง (Self-abuse) หมายถึง พฤติกรรมการกระทำร้ายตนเองให้เกิดความบาดเจ็บ หรือให้อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย แต่ไม่จำเป็นถึงกับเสียชีวิต

2. ความรุนแรงระหว่างบุคคล/การทำร้ายบุคคลอื่น (Interpersonal Violence) หมายถึง การกระทำรุนแรงที่กระทำโดยบุคคลอื่นหรือบุคคลอื่นกระทำกับกลุ่ม สามารถแบ่งย่อยได้ 2 ประเภทดังนี้

2.1 ความรุนแรงในครอบครัวหรือคู่ครอง (Interpersonal violence) หมายถึง ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับสมาชิกครอบครัว ไม่จำเป็นที่จะเกิดขึ้นเฉพาะในบ้านเท่านั้น ได้แก่ ความรุนแรงต่อเด็ก ความรุนแรงระหว่างสามีภรรยาและความรุนแรงต่อผู้สูงอายุ

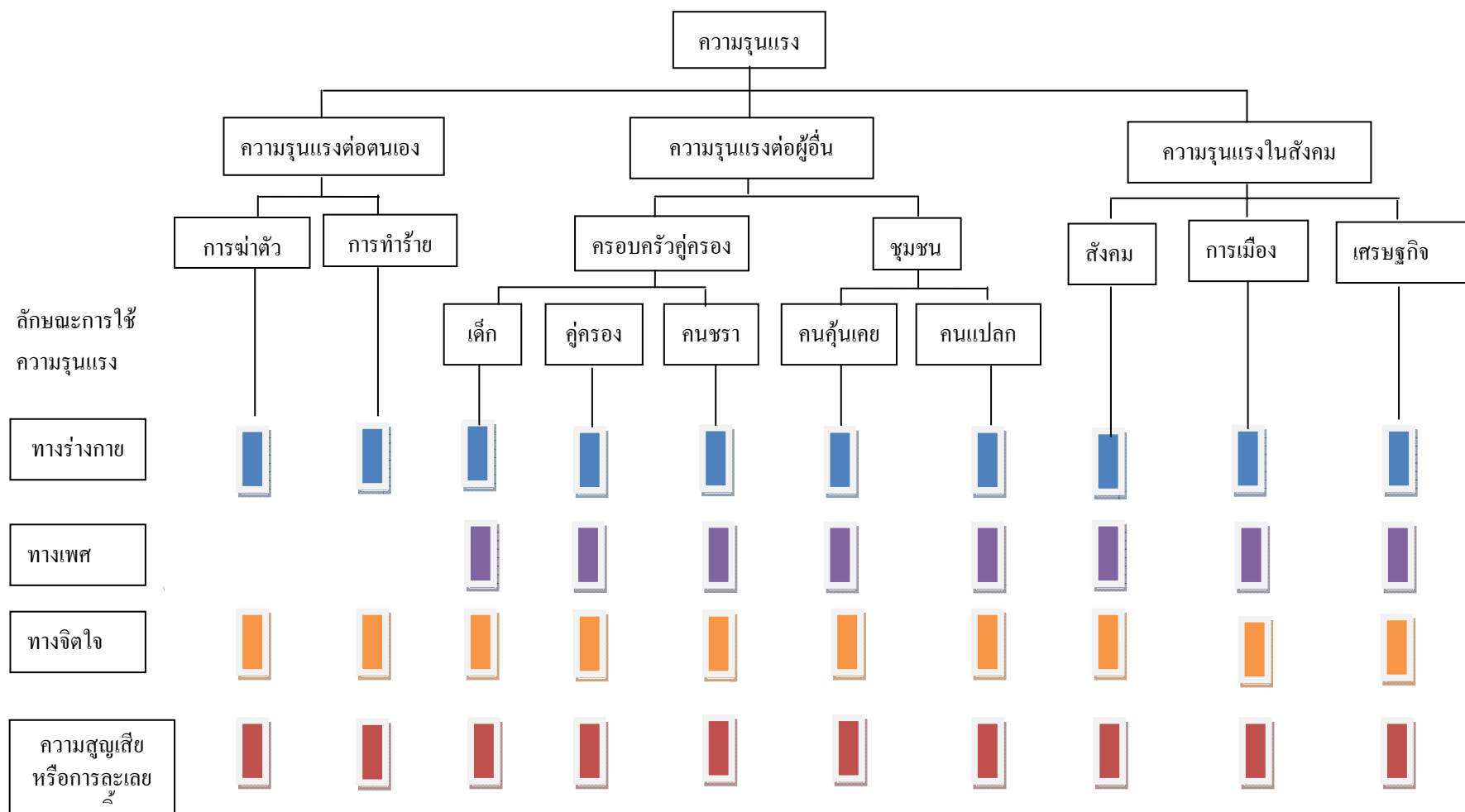
2.2 ความรุนแรงในชุมชน (Community violence) หมายถึง การกระทำรุนแรงกับบุคคลที่ไม่ใช่สมาชิกในครอบครัว เป็นคนที่คุ้นเคยกันแต่ไม่มีความสัมพันธ์ หรือเกี่ยวข้อง เป็นเครือญาติกัน การใช้ความรุนแรงกับคนนอกชุมชน คนแปลกหน้า โดยปกติจะไม่เกิดในบ้าน จะปรากฏเกิดในสถานที่หรือสถาบันต่างๆ เช่น โรงเรียน ที่ทำงาน สถานพักพิงคนชรา เป็นต้น

2.3 ความรุนแรงในสังคม (Collective Violence) หมายถึง เป็นการกระทำรุนแรงโดยกลุ่มบุคคลหรือโดยรัฐ โดยแต่ละกลุ่มแสดงการขับเคลื่อนทางสังคม เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่ม หรือเพื่อแข่งขันผลประโยชน์ของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง โดยความรุนแรงทางสังคม สามารถแบ่งเป็น 3 ประเภทตามผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง คือ

2.3.1 ความรุนแรงทางสังคมหมายถึง การใช้ความรุนแรงในประเด็นปัญหาสังคม เช่น การต่อสู้ทางชนชั้น การก่อการร้าย หรือการใช้ความรุนแรงโดยการประท้วง เป็นต้น

2.3.2 ความรุนแรงทางการเมืองหมายถึง การใช้ความรุนแรงของรัฐ หรือความรุนแรงที่เกิดจากคนกลุ่มใหญ่ เช่น สงคราม ความขัดแย้งระหว่างรัฐ การทรمانเขลยทางการเมือง เป็นต้น

2.3.3 ความรุนแรงทางเศรษฐกิจ หมายถึง การใช้ความรุนแรงจากคนกลุ่มใหญ่เพื่อหวังผลทางเศรษฐกิจ รวมทั้งกิจกรรมที่ทำให้เกิดความล้มเหลวทางเศรษฐกิจ การโจมตีทางเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดผลลบทางด้านเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การนัดหยุดงาน เป็นต้น

แผนภาพที่ 2.1 ชนิดของความรุนแรงจำแนกตามประเภทความรุนแรงและลักษณะการกระทำความรุนแรง

แหล่งที่มา : WHO (2002), World report on violence and health.

2.1.3 ความรุนแรงในครอบครัว (Domestic Violence)

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ได้ให้ความหมายว่า

“ความรุนแรงในครอบครัว” หมายความว่า การกระทำใด ๆ โดยมีมุ่งประสงค์ให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพ หรือกระทำโดยเจตนาในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับหรือใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรมให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือยอมรับการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมิชอบแต่ไม่รวมถึงการกระทำโดยประมาท

“บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส บุตร บุตรบุญธรรม สมาชิกในครอบครัว รวมทั้งบุคคลใด ๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน

2.1.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว

2.1.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว

Gelles, 1999 (อ้างถึงใน เพ็ญจันทร์ ประดับมุข, 2546, หน้า 7-8) ได้แบ่งกรอบแนวคิดการวิเคราะห์สาเหตุของความรุนแรงในครอบครัวเป็น 3 แนวคิดคือ

1. แนวคิดระดับบุคคลเน้นเงื่อนไขทางจิตวิทยาและให้ความสำคัญที่บุคลิกภาพของผู้กระทำความรุนแรงหรือผู้ที่ได้รับความรุนแรงกรอบแนวคิดนี้รวมความถึงแนวคิดทฤษฎีที่ว่าด้วยบุคลิกภาพที่เบี่ยงเบนความเจ็บป่วยทางจิตการใช้สารเสพติดการดื่มแอลกอฮอล์และกระบวนการในระดับบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว

2. แนวคิดทางสังคมจิตวิทยาเน้นเงื่อนไขปัจจัยระหว่างบุคคลรวมถึงสถาบันและโครงสร้างทางสังคมที่โน้มนำทำให้เกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวให้ความสนใจไปที่การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อครอบครัว โครงสร้างและบทบาทของครอบครัวและปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวซึ่งส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงเช่น โครงสร้างครอบครัวเดี่ยวที่เพิ่มมากขึ้นเด็กที่มีเห็นหรือถูกทำร้ายก็เลียนแบบกระทำความรุนแรงเมื่อโตขึ้นความเครียดทางสังคมเช่นความยากจนครอบครัวที่ล้มเหลวเป็นต้น

3. แนวคิดทางสังคมวัฒนธรรมหรือแนวคิดสตรีนิยมให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ปัจจัยในระดับมหภาคทางโครงสร้างความรุนแรงในครอบครัวเป็นผลจากโครงสร้าง

ทางสังคมวัฒนธรรมก่อรูปมาจากโครงสร้างทางสังคมที่เอื้อต่อการเกิดความรุนแรงเช่นความไม่เป็น
 ธรรมโครงสร้างทางสังคมที่ชายเป็นใหญ่ เป็นต้น

2.1.4.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว

Gelles, 1999 (อ้างถึงใน เพ็ญจันทร์ ประดับมุข, 2546, หน้า 9-10) ได้
 ทบทวนองค์ความรู้ พบว่ามีทฤษฎีที่ใช้อธิบายปรากฏการณ์ความรุนแรงในครอบครัว โดยใช้ทฤษฎี
 ทางสังคมวิทยาและจิตวิทยา ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theories) ทฤษฎีการ
 เรียนรู้ทางสังคมเสนอแนวคิดที่ว่าพฤติกรรมความรุนแรงมีที่มาจากกระบวนการเรียนรู้เด็กที่มี
 ประสบการณ์ความรุนแรงที่บ้านทั้งการมีประสบการณ์โดยตรงจากการถูกทารุณหรือการเห็นความ
 รุนแรงจากพ่อแม่ก็มีแนวโน้มของการเป็นผู้กระทำความรุนแรงหรือตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง
 จากบุคคลอื่นเมื่อโตขึ้นเหตุเพราะครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่ซึ่งบุคคลเรียนรู้การแสดง
 บทบาทของความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายและบทบาทของพ่อแม่ลูกเป็นสถาบันทางสังคมแรกที่
 บุคคลจะเรียนรู้วิธีการจัดการกับความเครียดวิกฤตการณ์ต่างๆรวมทั้งในหลายกรณีก็เป็นแหล่งบ่ม
 เพาะการยอมรับความรุนแรงหรือการมีแนวคิดใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา

2. ทฤษฎีสถานการณ์ทางสังคม (Social Situation/Stress and Coping
 Theory) ทฤษฎีนี้พยายามอธิบายว่าทำไมจึงเกิดความรุนแรงขึ้นในสถานการณ์หนึ่งและไม่เกิดในอีก
 สถานการณ์หนึ่งความรุนแรงจะเกิดขึ้นได้ในสองปัจจัยประการแรกเกิดจากสถานการณ์ความเครียด
 และประการที่สองการขาดแคลนทรัพยากรที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับตัวเมื่อเกิดความเครียด
 หรือในทางกลับกันหมายถึงรวมถึงค่านิยมของการใช้หรือยอมรับความรุนแรงเพื่อจัดการความเครียด

3. ทฤษฎีอำนาจ (Resource Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่าทุกระบบสังคม
 รวมทั้งครอบครัวใช้อำนาจในการบังคับควบคุมสังคมหรือบุคคลมีอำนาจมากเท่าใดก็มักจะใช้กำลัง
 ในการบังคับควบคุมผู้อื่นมากเท่านั้นอย่างไรก็ตามบุคคลอาจใช้กำลังในการแสดงอำนาจด้วยเช่นกัน
 ดังนั้นสามีที่ต้องการอยู่เหนือผู้อื่นในครอบครัวแต่มีการศึกษาน้อยกว่ามีตำแหน่งหน้าที่หรือรายได้
 ที่ต่ำกว่าภรรยา รวมทั้งขาดแคลนทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอาจใช้ความรุนแรงเป็น
 เครื่องมือในการบังคับควบคุมเพื่อให้มีอำนาจเหนือผู้อื่นในครอบครัวในขณะเดียวกันสมาชิกใน
 ครอบครัวหรือภรรยาที่มีแหล่งสนับสนุนทางสังคมหรืออำนาจน้อยกว่าอาจใช้ความรุนแรงเป็น
 เครื่องมือในการตอบโต้หรือป้องกันตัวเอง เป็นต้น

4. ทฤษฎีแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) ทฤษฎีนี้ยอมรับว่าความรุนแรง
 ในครอบครัวถูกกำหนดจากการประเมินผลได้ผลเสียจากการกระทำความรุนแรงพฤติกรรมความ

รุนแรงจะเกิดขึ้นเมื่อเห็นว่าการกระทำนั้นมีผลได้มากกว่าผลเสีย (Gelles, 1983) ด้วยเงื่อนไขที่ธรรมชาติครอบครัวเป็นเรื่องส่วนบุคคลหรือการที่องค์กรทางสังคมอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้องน้อยรวมทั้งสังคมให้การยอมรับอำนาจการบังคับและให้ชอบต่อการใช้ความรุนแรง

5. ทฤษฎีสตรีนิยม (Feminist Theory) ทฤษฎีสตรีนิยมเสนอว่าความรุนแรงเป็นรูปแบบหนึ่งของปรากฏการณ์ของสังคมที่ชายเป็นใหญ่ใจกลางของแนวคิดทฤษฎีนี้เสนอว่าโครงสร้างทางสังคมเศรษฐกิจเอื้อประโยชน์ให้ชายมีอำนาจเหนือผู้หญิงและด้วยแนวคิดและโครงสร้างทางสังคมเช่นนี้เอื้อประโยชน์ต่อการที่จะยอมรับและใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือหนึ่งในการแสดงสถานะของสังคมที่ชายเป็นใหญ่

6. แนวคิดนิเวศน์วิทยา (Ecological Perspective) แนวคิดนี้เชื่อว่าความรุนแรงเกิดจากปฏิสัมพันธ์ของปัจจัยระดับบุคคลระดับสังคมจิตวิทยาและระดับสังคมวัฒนธรรม ยกตัวอย่างเช่นการทำร้ายเด็กในครอบครัวเกิดจากบทบาทความสัมพันธ์ของพ่อแม่ลูกรวมทั้งความสัมพันธ์ของครอบครัวต่อเพื่อนบ้านหรือชุมชนไม่เหมาะสมการทารุณหรือการกระทำความรุนแรงจะมีแนวโน้มเกิดขึ้นมากความสัมพันธ์หรือมีพัฒนาการการเจริญเติบโตในครอบครัวมีข้อจำกัดทฤษฎีนี้เสนอว่าเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้ความพิการทางอารมณ์มีแนวโน้มที่จะเสี่ยงต่อการได้รับความรุนแรงในขณะเดียวกันพ่อแม่ที่มีความเครียดหรือมีปัญหาด้านบุคลิกภาพก็จะมีแนวโน้มที่จะใช้ความรุนแรงกับลูกสถานการณ์จะเลวร้ายมากยิ่งขึ้นหากครอบครัวนั้นไม่มีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรทางสังคมอื่นๆ รวมทั้งมีหน่วยงานทางสังคมที่จะให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือครอบครัวที่มีปัญหาจำกัด

จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎี แต่ละแนวคิดและทฤษฎีมีความแตกต่างกันในการอธิบายปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น การใช้ทฤษฎีและแนวคิดในการอธิบายปรากฏการณ์มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลด้านต่างๆ เพื่อนำมาประกอบในการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

2.1.5 ประเภทความรุนแรงในครอบครัว

จากการศึกษาของ Johnson, M.P., and Ferraro, K.J. (2000) ได้แบ่งความรุนแรงในครอบครัวไว้ 4 ประเภท ดังนี้

1. การใช้ความรุนแรงระหว่างสามีภรรยาทั่วไป (Common couple violence) คือ การใช้ความรุนแรงที่ไม่เกี่ยวกับการควบคุมผู้หญิงแต่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจง ต่างฝ่ายต่างใช้ความรุนแรงต่อกัน

2. คู่รักคู่แค้น (Intimate terrorism) คือ การที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งใช้ความรุนแรงอย่างไรอย่างหนึ่ง เป็นกลวิธีในการควบคุม การใช้ความรุนแรงเกิดจากความต้องการควบคุมสมรสอีกฝ่ายหนึ่ง

3.การต่อต้านการใช้ความรุนแรง (Violence resistance) คือ การใช้ความรุนแรงโต้ตอบกลับ

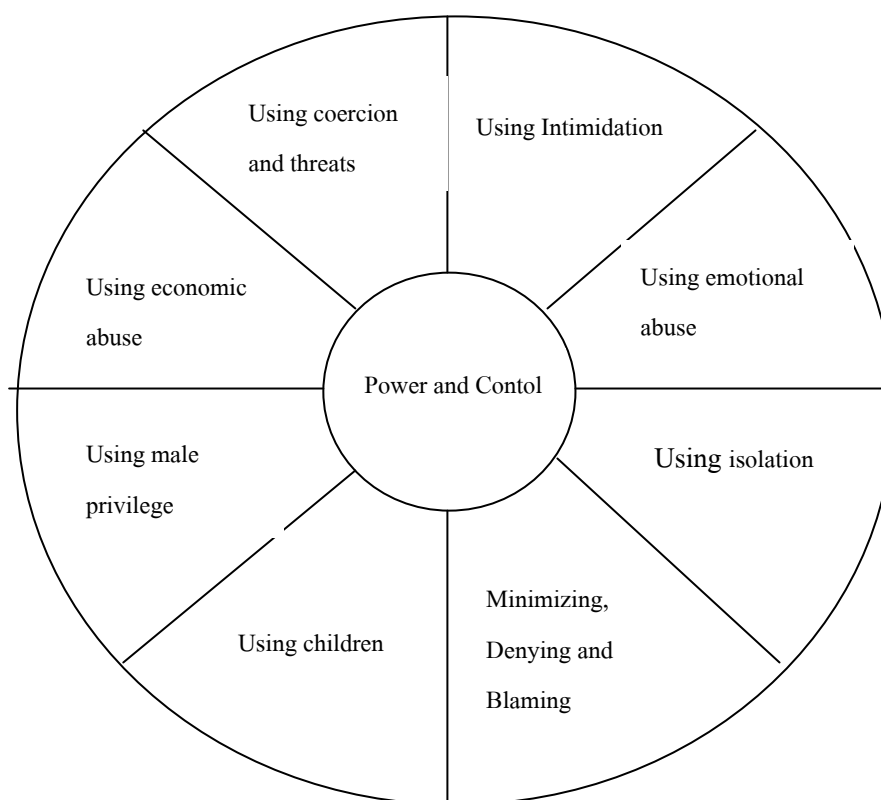
4.การใช้ความรุนแรงซึ่งกันและกัน (Mutual violence control) คือ การที่สามีและภรรยาที่ใช้ความรุนแรงซึ่งกันและกัน

2.1.6 รูปแบบสาเหตุ/ปัจจัยเสี่ยงและผลกระทบของการกระทำความรุนแรงในครอบครัว

1.รูปแบบ/วิธีกระทำความรุนแรงในครอบครัว

การอธิบายรูปแบบการกระทำรุนแรงต่อสตรีในครอบครัวถูกพัฒนาขึ้น

โดย The Duluth Domestic Abuse Intervention Project ในรูปแบบการใช้อำนาจที่รู้จักกันแพร่หลายในชื่อ “Power and Control Wheel” แผนภาพที่ 2.2

แผนภาพที่ 2.2 วงล้อแห่งอำนาจและการควบคุม (The Power and Control Wheel)

จากภาพที่ 2.2 อธิบายได้ว่าการกระทำรุนแรงที่สามีกระทำต่อภรรยาทั้ง 8 รูปแบบดังนี้

1. การบังคับข่มขู่ (Using coercion and threats) การคุกคามหรือขู่ว่าจะทำร้ายภรรยา โดยวิธีการต่างๆ เช่นการบอกว่าจะทอดทิ้งจะฆ่าตัวตายจะเล่าเรื่องราวของภรรยาเพื่อประจาน

2. การคุกคาม (Using Intimidation) กริยาทำทางหรือจงใจพกพาอาวุธให้ภรรยาเห็นการกระแทกข้าวของทำร้ายสัตว์เลี้ยงทำลายข้าวของส่วนตัวภรรยา

3. การบีบคั้นทางอารมณ์ (Using emotional abuse) การทำให้ภรรยาารู้สึกเลวร้ายทำให้เธอคิดว่าเธอเป็นคนไม่ดีเหยียดหยามว่าภรรยาไม่มีค่าเรียกชื่อแทนด้วยสมญานามต่างๆทำให้รู้สึกตกต่ำเลวร้ายทำให้เธอรู้สึกว่าเธอโง่เขลากังวลในความผิดพลาดและรู้สึกว่าตนเป็นต้นเหตุแห่งความผิคนั้น

4. การควบคุมการดำเนินชีวิต (Using isolation) ไม่ว่าจะเป็นการห้ามกระทำในสิ่งที่ภรรยาอยากทำหรือบังคับให้ทำในสิ่งที่เธอไม่อยากทำห้ามมิให้พบปะพูดคุยกับบุคคลที่สามีไม่ชอบจำกัดสถานที่ที่ภรรยาจะไปสื่อที่เธอจะดูจะอ่านไม่ยอมฟังเหตุผลและความต้องการของภรรยา

5. ไม่รับผิดชอบต่อเหตุการณ์ใดๆที่เกิดขึ้น (Minimizing, Denying and Blaming) มักก่อความรุนแรงแล้วโทษภรรยาว่าเป็นต้นเหตุของความรุนแรงเมื่อมีการทุบตีก็โทษว่าเป็นความผิดของภรรยาไม่แสดงความวิตกกังวลต่อปัญหาต่างๆที่ตนเป็นผู้ก่อ

6. ใช้ลูกๆเป็นเครื่องมือ (Using children) เพื่อให้ภรรยาไม่สบายใจกังวลในเรื่องเกี่ยวกับลูกๆบังคับสร้างความกดดันขู่ว่าจะทอดทิ้งไม่เลี้ยงดูจะทำร้ายจะพาลูกหนีไปถ้าภรรยาทำให้อึดใจ

7. การใช้ความเป็นอภิสิทธิ์ของความเป็นผู้ชาย (Using male privilege) เช่นกำหนดบทบาททุกคนในครอบครัวผูกขาดการตัดสินใจปฏิบัติต่อภรรยาเหมือนทาสเป็นคนรับใช้

8. การบีบบังคับทางเศรษฐกิจ (Using economic abuse) กีดกันไม่ให้ภรรยาทำงานนอกบ้านให้เลิกทำงานพิเศษอื่นๆที่มีรายได้จัดการเกี่ยวกับการใช้จ่ายด้วยตนเองทั้งส่วนของตนและส่วนของภรรยาทำให้ภรรยารู้สึกว่าภรรยาต้องพึ่งสามีเรื่องเงินจ่ายเงินให้แก่เธอในลักษณะเบี้ยเลี้ยงรายวันหรือให้ภรรยาเอ่ยปากขอเงินทุกครั้งที่จะใช้ปกปิดมิให้ภรรยารับรู้เรื่องรายได้ที่แท้จริงของครอบครัว

กฤตยา อาชนิชกุล และคณะ (2546) ได้ศึกษาถึงรูปแบบการกระทำรุนแรงในชีวิตคู่ พบการกระทำรุนแรงในรูปแบบต่างๆจากคู่สมรสของตนเอง (ตารางที่ 1.1 ภาคผนวก) จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่การกระทำรุนแรงที่เกิดขึ้น จะถูกระทำทางร่างกาย เช่นการ ตบ ผลัก ต่อย ตะ และใช้สิ่งของในการทำร้ายร่างกาย รองลงมาคือการใช้คำพูด และการบังคับทางด้านเพศสัมพันธ์

นอกจากนี้ นารถฤดี เค้นดวง และ สุพจน์ เค้นดวง (2555, หน้า 99) ได้แบ่งรูปแบบการกระทำรุนแรงในมิติครอบครัวต่อแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ (จังหวัดสมุทรสาคร ระนองและตาก) ไว้ 35 รูปแบบ (ตารางที่ 1.2 ภาคผนวก) รูปแบบที่ถูกกระทำรุนแรงมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ ถูกบังคับกดดันเกี่ยวกับเพศบุตร รองลงมา การถูกว่าด่าอย่างรุนแรงเสียหาย , การทำร้ายร่างกายต่างๆ ,

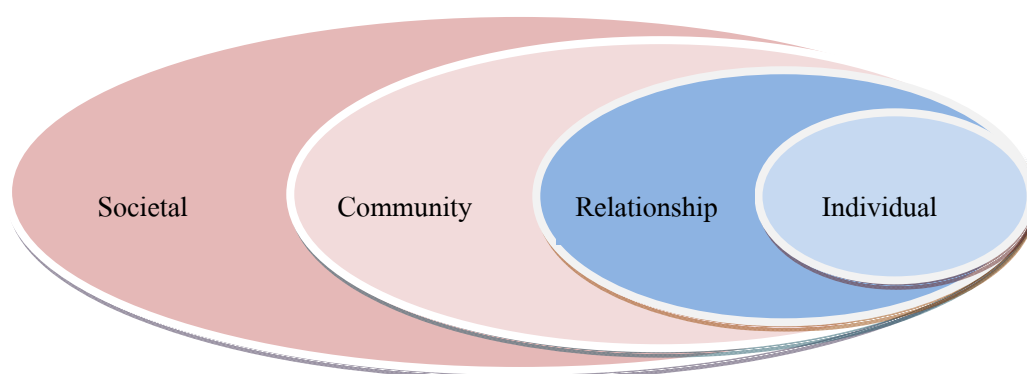
การไม่สามารถกำหนดจำนวนบุตรได้อย่างอิสระ และการไม่ได้รับการสนับสนุนดูแลจากสามีและครอบครัวเมื่อตั้งครรภ์

ตารางที่ 1.2 (ภาคผนวก) พบว่าความรุนแรงมีหลายระดับตั้งแต่เล็กน้อยจนถึงชีวิต ซึ่งในการกระทำรุนแรงบางประเภทดูเหมือนเป็นเรื่องปกติ อาทิ การไม่สามารถกำหนดบุตรได้อย่างอิสระ จากการทำดังกล่าวในบางสังคม วัฒนธรรม อาจดูว่าเป็นเรื่องปกติ ไม่ถือเป็นความรุนแรง หากแต่ถ้าวิเคราะห์แล้วความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ ส่งผลกระทบต่อผู้ถูกกระทำทั้งทางตรงและการสะสม ซึ่งมีแนวโน้มที่จะส่งผลต่อสุขภาพกายและจิตในระยะยาวต่อมา

จากข้อมูลรูปแบบการกระทำความรุนแรงในครอบครัว จะพบว่าจากอดีตถึงปัจจุบัน จะพบว่ารูปแบบความรุนแรงเปลี่ยนในคนต่างด้าวเปลี่ยนไป ข้อมูลพบว่าความรุนแรงทางร่างกายมีอัตราที่ค่อนข้างสูง แต่การศึกษาในระยะหลังพบว่า ปัญหาเรื่องความต้องการด้านการมีบุตรและทางด้านเพศสัมพันธ์มีอัตราที่สูงขึ้นความรุนแรงทางด้านกายภาพก็ยังคงมีอยู่แต่จะเพิ่มขนาดของความรุนแรงมากขึ้น พบการกระทำที่ทำให้เกิดความบาดเจ็บและอาจถึงชีวิตได้มากขึ้น

2.1.7 สาเหตุ/ปัจจัยเสี่ยงของการกระทำความรุนแรงในครอบครัว

การรายงานความรุนแรงและสุขภาพขององค์การอนามัยโลก (WHO, Geneva ,2002: P.96-10)อธิบายถึงรากฐานของความรุนแรงและแนวคิดเชิงนิเวศวิทยาเพื่อทำความเข้าใจความรุนแรงได้จัดหมวดหมู่ของสาเหตุ/ปัจจัยเสี่ยงของการกระทำความรุนแรงในครอบครัวออกเป็น 4 ระดับได้แก่ Individual factors, Relationship factors, Community factors และ Societal factors

แผนภาพที่ 2.3 แนวคิดเชิงนิเวศวิทยาเพื่อทำความเข้าใจความรุนแรง

ที่มา : World report on violence and health Geneva, 2002

แผนภาพที่ 2.3 อธิบายถึงสาเหตุและปัจจัยเสี่ยงได้ดังต่อไปนี้

1. Individual factors ระดับแรกปัจจัยส่วนบุคคลและชีววิทยา ประวัติส่วนบุคคล บุคลิก และพฤติกรรม เพิ่มโอกาสในการที่บุคคลจะตกเป็นเหยื่อในการถูกระทำรุนแรง รวมถึง ลักษณะทางประชากร อายุ การศึกษาและรายได้ เช่น บุคคลที่มีรายได้ต่ำมีแนวโน้มในการตกเป็นเหยื่อของการถูกระทำรุนแรง

2. Relationship factors ระดับที่สอง ปัจจัยความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง เช่น คนใกล้ชิดในครอบครัวเพื่อนและเพื่อนร่วมงานและความสัมพันธ์เหล่านี้เพิ่มความเสี่ยงของการเป็นเหยื่อหรือผู้กระทำความผิดของความรุนแรง เช่นกลุ่มเพื่อนที่มีการใช้ความรุนแรง จะส่งผลให้บุคคลเกิดความรุนแรงตามไปด้วย

3. Community factors ระดับที่สาม ปัจจัยความสัมพันธ์ทางบริบทชุมชน เช่น โรงเรียน ที่ทำงานและละแวกใกล้เคียงการเคลื่อนย้ายที่อยู่ความแออัดของประชากร และการว่างงาน เช่น บุคคลที่อยู่ในชุมชนแออัดมีแนวโน้มในการถูกระทำรุนแรง

4. Societal factors ระดับที่สี่ปัจจัยทางสังคมที่กำหนด ส่งเสริมให้เกิดความรุนแรง บรรทัดฐานทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น บรรทัดฐานทางสังคมนิยมใช้ความรุนแรงในผู้หญิง สังคมนี้เมื่อบุคคลเข้าอยู่ก็จะปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคมนั้น นอกจากนี้ปัจจัยทางสังคมรวมทั้งนโยบายเศรษฐกิจการศึกษาสังคมและสุขภาพที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจหรือระหว่างกลุ่มในสังคม

จากแนวคิดเชิงนิเวศวิทยาเพื่อทำความเข้าใจความรุนแรง อธิบายถึงวงแหวนความทับซ้อนของปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น ปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นไม่สามารถอธิบายด้วยปัจจัยใดปัจจัยเดียว เนื่องจากปรากฏการณ์ความรุนแรงเป็นปรากฏการณ์ที่มีความซับซ้อน จากแนวคิดเชิงนิเวศวิทยาเพื่อทำความเข้าใจความรุนแรงแสดงให้เห็นว่าแต่ละปัจจัยส่งผลต่อกัน การที่จะตัดสินว่าความรุนแรงเกิดจากปัจจัยใดจำเป็นต้องวิเคราะห์ในทุกๆระดับ ตัวอย่างเช่น บุคคลที่บุคลิกส่วนตัวก้าวร้าว มีแนวโน้มที่จะกระทำความรุนแรงในครอบครัว ต้องดูถึงสภาพแวดล้อมในชุมชน ประกอบ และบรรทัดฐานของสังคมในสังคมของชุมชนนั้นเป็นอย่างไร จึงจะสรุปถึงสาเหตุของความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้

สาเหตุความรุนแรง ในครอบครัว คอลัมน์ สดจากจิต วิทยานฤกษ์ ฤชาทิพย์ กรมสุขภาพจิต วันที่ 12 มิถุนายนพ.ศ. 2555 ปีที่ 22 ฉบับที่ 7865 ข่าวสดรายวันได้สรุปถึงสาเหตุของความรุนแรงในครอบครัวพบว่าปัญหาความรุนแรงในครอบครัวมีให้เห็นเป็นข่าวอยู่บ่อยครั้ง และที่ไม่เป็นข่าวยังมีจำนวนมาก ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ ได้แก่

- ทศนคติของสังคมที่ส่งเสริมให้เกิดความรุนแรง เช่น แนวคิดที่ว่า บุตรเป็นสมบัติของ

พ่อแม่ผู้ชายมีอำนาจเหนือกว่าผู้หญิงเป็นต้น

- การเรียนรู้การแก้ปัญหาด้วยความรุนแรง ผู้ใช้ความรุนแรงส่วนใหญ่เคยได้รับ หรือเรียนรู้การแก้ปัญหาด้วยความรุนแรงเราจะพบได้ว่า เด็กที่ถูกทุบตี ทำร้าย หรือเห็นความรุนแรงเสมอๆจะฝังใจและมักแก้ปัญหาด้วยความรุนแรง

- ความเครียดความกดดันจากปัญหา ทั้งปัญหาเศรษฐกิจ การทำงาน ครอบครัว ล้วนเป็นสาเหตุกระตุ้นให้เกิดความรุนแรง

สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาความรุนแรงแทบทั้งสิ้น รวมถึงความเชื่อผิดๆ ที่ว่า ความรุนแรงเป็นปัญหาภายในครอบครัว เป็นเรื่องส่วนตัว ไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว ยิ่งทำให้ปัญหานี้เพิ่มและรุนแรงมากยิ่งขึ้น

ข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลความรุนแรงต่อเด็กและสตรีและความรุนแรงในครอบครัว (www.violence.in.th) ได้จำแนกปัจจัยที่ทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่

1. ความไม่พร้อมที่จะมีครอบครัวตั้งแต่ร่างกาย จิตใจ อายุสุขภาพอนามัย และฐานะทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกิดความรุนแรง

2. พฤติกรรมของคู่สมรสได้ก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว เช่นการนอกใจคู่สมรส การดื่มสุรา การติดยาเสพติด การไม่ช่วยแบ่งเบาภาระในครอบครัวเช่น ด้านเศรษฐกิจ งานบ้าน การดูแลลูก เป็นต้น

3. การขาดการให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมตัวเป็นพ่อแม่ที่ดี หน้าที่ของพ่อแม่การเลี้ยงดูให้ความอบอุ่นแก่ลูก

4. การอบรมเลี้ยงดูลูกชายหญิงไม่เท่าเทียมกันขณะที่ลูกผู้หญิงได้รับการอบรมให้เป็นกุลสตรีว่าอ่อนส่อนง่าย จะต้องฟังผู้ชายเชื่อฟัง เป็นผู้ตาม เก่งงานบ้านงานเรือน ไม่เป็นอิสระในการไปไหนมาไหนในขณะที่อบรมลูกผู้ชายให้เข้มแข็ง มีความเป็นลูกผู้ชาย มีอิสระมีเจตคติเรื่องเพศที่สามารถแสดงออกได้เต็มที่ รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดูที่ขาด ศีลธรรมจริยธรรม ขาดการศึกษาที่ทำให้ไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตน

5. การขาดความรู้ในเรื่องการวางแผนครอบครัว ขาดทักษะชีวิตทักษะในการสื่อสารที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัวที่ไม่ใช่เอาชนะกันด้วยเหตุผลอย่างเดียวได้แก่ การแสดงความรู้สึกนึกคิดของตน การถามและ รับฟังความเห็นผู้อื่นการยอมรับซึ่งกันและกัน รวมถึงความไม่เข้าใจกันภายในครอบครัวระหว่างสามีภรรยาเช่น ความหึงหวง การไม่ปรับตัวเข้าหากันระหว่างบทบาทหญิงชาย เป็นต้น

6. ปัญหาทางเศรษฐกิจ เช่น ขาดงาน การไม่มีอาชีพการงานที่แน่นอนและการว่างงาน

7. การขาดความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ ปัญหาทางสุขภาพกายและสุขภาพจิตรวมทั้งการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ

2.1.8 ผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว

1.ผลกระทบต่อครอบครัว

1.1 ครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่ครอบครัวได้เพราะความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวถูกทำลาย ครอบครัวไม่สงบสุขเกิดความห่างเหิน ขาดความรักความเข้าใจในครอบครัว กลายเป็นครอบครัวแตกร้าง

2.2 การหย่าร้างมีมากขึ้น ส่งผลกระทบถึงสถานภาพของลูก ไม่มีคนดูแลความรักรักความอบอุ่น กลายเป็นเด็กเก๋กอด มีพฤติกรรมก้าวร้าวและหนีออกไปจากบ้านเข้ากลุ่มเพื่อนติดยาเสพติด

2.1.9 การเผชิญปัญหาและการจัดการปัญหา

จากการทบทวนวรรณกรรม พบผู้ศึกษาวิจัยถึงการเผชิญปัญหา การจัดการและทางออก เมื่อถูกระทำรุนแรงในครอบครัวทั้งในคนไทยและคนต่างด้าว ดังนี้

กฤตยา อวชนิชกุล และคณะ (2546) ได้ทำศึกษาถึงทางออกและการจัดการปัญหาของผู้หญิงเมื่อถูกระทำรุนแรงจากสามี โดยพบว่าผู้หญิงเมื่อถูกระทำรุนแรงจะหาทางออกและจัดการกับปัญหา ดังนี้

1.การสู้กลับในกลุ่มนี้ผู้หญิงเมื่อถูกระทำรุนแรงจะไม่นิ่งเฉยแต่จะตอบโต้กลับด้วยรูปแบบต่างๆ เช่นการด่าทอกลับ หรือการทำร้ายร่างกายตอบโต้

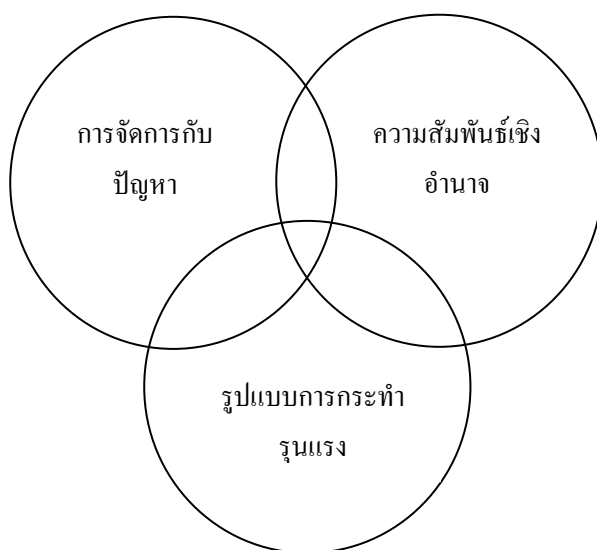
2.การขอความช่วยเหลือกลุ่มนี้คือกลุ่มที่ขอความช่วยเหลือจากญาติ เพื่อนหรือพ่อแม่ ซึ่งฐานคิดในกลุ่มนี้มองว่าการกระทำรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องของคนในครอบครัว เป็นวัฒนธรรมเชื่อที่สืบทอดกันมา ผู้หญิงมักไม่เปิดเผยให้ใครรับรู้ มีส่วนน้อยที่ขอความช่วยเหลือ ส่วนใหญ่

3.การหนีออกจากบ้านกลุ่มนี้เลือกที่จะหนีออกจากบ้าน ซึ่งการหนีออกจากบ้านเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก เนื่องจากมีความซับซ้อนของปัญหา เช่น เรื่องของลูก ความเป็นห่วงลูก แต่ในกลุ่มที่หนีออกมาเนื่องจากทนต่อการกระทำรุนแรงไม่ไหว ถูกกระทำจนถึงเลือกตกขางออก

4.ทัศนคติต่อความรุนแรงและทางออกของปัญหา ในทัศนคติต่อความรุนแรง พบสามกลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มแรกคือกลุ่มที่มองว่าเป็นเรื่องของครอบครัว เป็นเรื่องปกติธรรมดา สามภรรยา ย่อมต้องทะเลาะกัน เหมือนลิ้นกับฟัน กลุ่มที่สอง คือกลุ่มที่มองว่าผู้หญิงผิด จึงทำให้ผู้ชายต้องลงไม้ลงมือและมักไม่ค่อยเห็นใจผู้หญิงมากนัก กลุ่มสุดท้ายเป็นกลุ่มมองว่าการทำร้ายภรรยาเป็นสิ่งที่ยอมไม่ได้ ซึ่งในกลุ่มนี้จะมีค่อนข้างน้อย

การศึกษาที่สอดคล้องกันในการจัดการปัญหาเมื่อถูกระทำรุนแรงของ นาคฤดี เค้นดวง และสุพจน์ เค้นดวง, (2555) ในรายงานข้ามชาติจากประเทศเมียนมาร์ ได้ศึกษาถึงการจัดการกับปัญหาของแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ เมื่อถูกระทำรุนแรงในมิติครอบครัว โดยได้เสนอรูปแบบความสัมพันธ์ของการจัดการเมื่อถูกระทำรุนแรงจากคนในครอบครัว แรงงานหญิงพยายามจัดการและแสวงหาการจัดการอย่างหลากหลายและมีความแตกต่างกันตามประสบการณ์และอำนาจความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานหญิงกับผู้กระทำความรุนแรง รวมถึงรูปแบบของความรุนแรงที่เกิดขึ้น

จากแผนภาพที่ 2.4 พบความสัมพันธ์ของการจัดการปัญหา ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ และรูปแบบการกระทำรุนแรง อาทิ เมื่อแรงงานหญิงถูกทำร้ายร่างกายจากพ่อแม่ ซึ่งพ่อแม่มีอำนาจมากกว่า แรงงานหญิงเลือกที่จะเงียบและอดทน เพราะตนเองอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีอำนาจในตัวเองที่จะจัดการและแก้ไขได้ เพราะเป็นบุคคลที่ตนเองรัก เป็นต้น

แผนภาพที่ 2.4 รูปแบบความสัมพันธ์ของการจัดการปัญหา

นาคฤดี เค้นดวง และสุพจน์ เค้นดวง, (2555) ได้จำแนกการจัดการและแก้ไขปัญหาความรุนแรงของแรงงานหญิงข้ามชาติ ไว้ 5 กลุ่ม ได้แก่

1. เงียบ อดทน ขอมรับปัญหา ปกปิดกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ขอมรับกับปัญหาที่เกิดขึ้น โดยให้เหตุผลว่า 'ไม่มีใครช่วยอะไรได้ หากทำอะไรไปจะถูกกระทำรุนแรงมากกว่าเดิม บางส่วนขอมเก็บเป็นความลับไม่เปิดเผยให้ใครรับรู้เพราะถือว่าเป็นโชคชะตาของตนเอง

2.ต่อสู้ แข่งความตำรวจกลุ่มนี้เลือกที่จะไม่ยอมรับสภาพปัญหา มีการตอบโต้ในระดับต่างๆ เช่น การด่าว่ากลับไป การทำร้ายร่างกายตอบโต้ และการแฉความกับตำรวจ

3.การบอกให้ผู้อื่นรับรู้และขอความช่วยเหลือกลุ่มนี้เลือกจัดการปัญหาโดยการบอกให้ผู้อื่นทราบ อาจเป็นชาติพันธุ์เดียวกัน ผู้นำชุมชน คนรู้จัก รวมถึงขอความช่วยเหลือจากสังคม ชุมชน อาทิ ผู้ใหญ่บ้าน ญาติ หรือ นายจ้าง

4.หนีกลุ่มนี้เลือกที่จะหนีออกจากบ้าน ไปอยู่ที่อื่นหรือกลับประเทศพม่า

5.ทำร้ายตนเองกลุ่มนี้เลือกที่จะทำร้ายตนเอง บางส่วนฆ่าตัวตาย แต่มีไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น

จากการทบทวนวรรณกรรมถึงรูปแบบสาเหตุ/ปัจจัยเสี่ยง การจัดการปัญหาและผลกระทบของการกระทำความรุนแรงในครอบครัวพบว่ารูปแบบและลักษณะของการกระทำความรุนแรงในครอบครัวมีความคล้ายคลึงกัน เช่น การทำร้ายทางร่างกาย ทุบตี ดุด่า การบังคับเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ โดยสัดส่วนการกระทำรุนแรงส่วนใหญ่จะเป็นการกระทำรุนแรงเกี่ยวกับทางเพศ ผู้วิจัยพบว่าการวิจัยส่วนใหญ่เป็นการหารูปแบบและลักษณะของความรุนแรงที่เกิดขึ้น ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในมิติครอบครัวสามารถพบได้ทั้งสามรูปแบบ ทั้งทางตรง เชิงโครงสร้างและเชิงวัฒนธรรม และจากงานวิจัยเรื่องความรุนแรงในครอบครัวของประเทศไทยได้มีการศึกษาในหลากหลายฐานแนวคิด พร้อมข้อเสนอแนวทางแก้ไขในเชิงวิชาการและเชิงนโยบาย แต่ปรากฏการณ์ความรุนแรงในครอบครัวยังมีปรากฏให้เห็นและมีแนวโน้มที่สูงขึ้น ผู้วิจัยพบว่าปรากฏการณ์ความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน การเข้าใจปัญหา ปัจจัยพื้นฐานในระดับปัจเจกบุคคล ชีวิตความเป็นอยู่และบริบทของสิ่งแวดล้อมในการดำเนินชีวิตมีแนวโน้มที่จะทราบถึงรากฐานของความรุนแรงที่แท้จริงและนำมาเป็นแนวทางปรับใช้ในการแก้ปัญหาตามบริบทพื้นที่และกลุ่มชาติพันธุ์ (นาถฤดี เค้นดวง และสุพจน์ เค้นดวง, (2555), กฤตยา อวชนิชกุล และคณะ, (2546))

ยิ่งไปกว่านั้น ปัจจัยและสาเหตุของความรุนแรงที่เกิดขึ้นมีความทับซ้อนกันของปัญหา และมีความเชื่อมโยงส่งผลต่อกัน ไม่สามารถสรุปโดยตรงว่าเกิดจากสาเหตุหรือปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง การใช้แนวคิดและทฤษฎีในการอธิบายปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น หลายแนวคิดและทฤษฎีมีผู้ศึกษาก่อนข้างมาก อาทิ สตรีนิยม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เพศภาวะ ซึ่งสามารถอธิบายถึงปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้บางมิติ แต่ในบริบทชีวิตครอบครัวมีความซับซ้อนของปัญหา ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อปรากฏการณ์ความรุนแรงในครอบครัวที่แตกต่างกัน การปรับใช้แนวคิดและทฤษฎีที่เหมาะสมให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อนำมาปรับใช้ในการอธิบายถึงความซับซ้อนของปัญหาความรุนแรงในมิติครอบครัว โดยเฉพาะในกลุ่มคนต่างด้าว เป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางและมีความซับซ้อนของปัญหา

การเข้าใจชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมดั้งเดิม และการที่ต้องอพยพย้ายถิ่นมาอยู่ที่ใหม่ มีแนวโน้มที่สามารถจะเชื่อมโยงและอธิบายปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นซ้ำซ้อนในครอบครัวของคนต่างด้าวได้

2.2 ความเป็นคนต่างด้าว

พระราชบัญญัติ การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมายของ คนต่างด้าว และการปฏิบัติหน้าที่ของคนต่างด้าว ดังต่อไปนี้

คนต่างด้าว หมายถึง บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

ทำงาน หมายถึง การทำงานโดยใช้กำลังกายหรือความรู้ด้วยประสงค์ค่าจ้าง หรือประโยชน์อื่นใดหรือไม่ก็ตาม

ใบอนุญาต หมายความว่า ใบอนุญาตทำงาน

ผู้รับใบอนุญาต หมายความว่า คนต่างด้าวซึ่งได้รับใบอนุญาต

ลูกจ้าง หมายความว่า ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 9 มาตรา 11 มาตรา 13 (1) และ (2) และมาตรา 14 ให้ทำงานที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา 15 (เป็นลูกจ้างที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนเพื่อเป็นประกันค่าใช้จ่ายในการส่งลูกจ้างกลับออกไปนอกราชอาณาจักร) ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 9 หมายความว่า คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง จำแนกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ประเภททั่วไป หมายถึง คนต่างด้าวที่เป็นแรงงานที่มีทักษะและทำงานอยู่ในตำแหน่งค่อนข้างสูง หรืออาจ ถูกส่งมาจากบริษัทแม่ในต่างประเทศที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย หรือเข้ามาทำงานชั่วคราวในงานที่ต้องใช้ทักษะ และเทคโนโลยีขั้นสูง เป็นความต้องการผู้ที่มีความสามารถเฉพาะด้าน มีความชำนาญเฉพาะด้าน หรือมีความสามารถ ทางการสื่อสาร (ภาษา) ที่ยังหาคนไทยที่มีความสามารถ หรือมีความชำนาญเข้าร่วมงานไม่ได้ หรือเป็นการเข้ามา ทำงานในกิจการที่ตนเองลงทุน หรือกิจการของกลุ่มสมรส หรือกิจการที่ร่วมลงทุน เป็นต้น

2. ประเภทเข้ามาทำงานอันจำเป็นเร่งด่วน หมายถึง คนต่างด้าวที่เข้ามาทำงาน ซึ่งป็นงานที่ต้องดำเนินการโดยทันทีทันใด หากไม่เร่งดำเนินการอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินกิจการของบริษัทหรือลูกค้าของบริษัท หรือส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยไม่มีแผนการดำเนินการล่วงหน้ามาก่อน และต้องเข้ามาทำงานนั้น ในระยะเวลาไม่เกิน 15 วัน

3. ประเภทตลอดชีพ หมายถึง คนต่างด้าวซึ่งได้รับใบอนุญาตทำงานตามประกาศ คณะปฏิวัติฉบับ ที่ 322 ข้อ 10 (10) มีสาระสำคัญว่า “ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่

ในราชอาณาจักรตาม กฎหมาย ว่าด้วยคนเข้าเมืองและทำงานอยู่แล้วก่อนวันที่ 13 ธันวาคม 2515 ให้ใช้ได้ตลอดชีวิตของคนต่างด้าว นั้น เว้นแต่คนต่างด้าวจะเปลี่ยนอาชีพใหม่

4. ประเภทข้อตกลงว่าด้วยการจ้างแรงงานกับประเทศคู่ภาคี ได้แก่

4.1 พิสูจน์สัญชาติ หมายถึง แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติ พม่า ลาว และกัมพูชา ที่ได้รับการจัดระบบตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ 7 ยุทธศาสตร์ โดยดำเนินการตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1. การจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าว หลักการคือ ปรับสถานภาพแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองให้เป็นแรงงานเข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมาย เปิดโอกาสให้นายจ้างนำแรงงานต่างด้าว มารายงานตัวเพื่อจัดส่งรายชื่อให้ประเทศต้นทางพิสูจน์ และรับรองสถานะ เพื่อปรับเข้าสู่ระบบที่ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป โดยมีมติคณะรัฐมนตรีผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวระหว่างรอการส่งกลับ อนุญาตให้ทำงานได้ 2 งาน คือ งานกรรมกรและคนรับใช้ในบ้าน มีใบอนุญาตทำงานบัตรสีชมพู และต้องปรับเปลี่ยนสถานะโดยการพิสูจน์สัญชาติจากเจ้าหน้าที่ประเทศต้นทางเพื่อรับเอกสารรับรองสถานะ ได้แก่ หนังสือเดินทางชั่วคราว (Temporary Passport)1 หรือเอกสารรับรองบุคคล (Certificate Of Identity) เป็นต้น และขออนุญาตทำงาน ได้รับใบอนุญาตทำงานเป็นชนิดบัตรสีเขียว

4.2 แรงงานนำเข้า หมายถึง คนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานตามข้อตกลงว่าด้วยการจ้างแรงงานต่างด้าวระหว่างประเทศไทยกับประเทศคู่ภาคี (MOU) ปัจจุบันทำข้อตกลงกับประเทศ 2 ประเทศ คือ ลาว และกัมพูชา

2.2.1 ผลกระทบของแรงงานต่างด้าว

แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย ในปัจจุบัน ได้สร้างผลกระทบให้เกิดขึ้น ในสังคมไทย โดยสามารถแบ่งได้ เป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ผลกระทบทางสังคม อาทิ ปัญหาด้านอาชญากรรมและยาเสพติด การมีแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายจำนวนมาก ทำให้เกิดการแย่งงานกันเองระหว่างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายด้วยกัน แรงงานต่างด้าวบางส่วนว่างงาน จึงมักพบว่า มีการลักทรัพย์เกิดขึ้นในชุมชนที่มีแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายอยู่จำนวนมาก บ่อยครั้งมีการทะเลาะวิวาทจากการดื่มสุราและมีการลักทรัพย์จากร้านค้า และชุมชนไทย ทำให้คนไทยบางส่วนเกิดความหวาดระแวงและหวาดกลัวภัยจากการที่แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย อยู่ในชุมชน

2. ผลกระทบทางด้านสาธารณสุข แรงงานต่างด้าวบางส่วน ได้เป็นพาหนะนำโรคใหม่ๆ เข้ามาในประเทศไทย ถึงแม้ว่าแรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายจะได้รับการตรวจสุขภาพและค้นหาโรคจากหน่วยงานสาธารณสุขของจังหวัดและได้รับบัตรประกันสุขภาพ แต่ก็มีจำนวนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและไม่ขึ้นทะเบียน แรงงาน

ต่างด้าวที่ยังไม่ขึ้นทะเบียนกลุ่มนี้ สร้างปัญหาและผลกระทบในด้านสาธารณสุขต่อประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีความยากลำบากในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข และการรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ อันก่อให้เกิดผลกระทบในแง่ลบแก่สถานะสุขภาพอนามัยต่อแรงงานต่างด้าว เช่น การแพร่ระบาดของโรคติดต่อที่สำคัญ

3.ผลกระทบด้านความมั่นคง การที่มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทยโดยผิดกฎหมายเป็นจำนวนมาก กระจัดกระจายตามพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ โดยไม่ทราบจำนวนและที่พักอาศัยของแรงงานต่างด้าวทั้งหมดที่มีอยู่แท้จริง แต่มีการประมาณว่าแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่อยู่ในประเทศไทยน่าจะมีไม่ต่ำกว่า 2 ล้านคน ในขณะที่การบริหารแรงงานต่างด้าวยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นปัญหาแรงงานต่างด้าวจึงย่อมส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายสัญชาติพม่า มีการจ้างทำงานหนาแน่นมากที่สุดบริเวณชายแดนที่ติดต่อกับประเทศพม่า

แรงงานต่างด้าวในประเทศไทยที่เป็นประเด็นปัญหาใหญ่อยู่ในปัจจุบันนี้ ก็คือแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย จากปัญหาการขาดแคลนแรงงานในประเทศไทยและความแตกต่างกันในทางเศรษฐกิจ กลายเป็นปัจจัยดึงดูดแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ถึงแม้ว่าแรงงานต่างด้าวเหล่านี้จะเป็นประโยชน์และมีความจำเป็นสำหรับประเทศไทยอยู่พอสมควรก็ตาม แต่จำนวนแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่ได้หลั่งไหลเข้ามาอย่างมากมาย ได้ก่อให้เกิดปัญหาและเกิดผลกระทบต่างๆ ในสังคมไทยเป็นอย่างมาก

2.2.2 บริบทชีวิตของคนต่างด้าว และความเปราะบางของคนต่างด้าวในสังคมไทย

ความหมายของผู้อ่อนด้อยเปราะบางคือบุคคลที่ไม่สามารถปกป้องตัวเองได้อย่างเต็มที่ ไม่สามารถทำความเข้าใจกับข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยที่ได้รับ ไม่สามารถตัดสินใจได้โดยอิสระเช่นผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหรือทางจิตผู้ป่วยโรคเอดส์ (HIV/AIDS) ผู้ป่วยหมดสติ (comatose) ผู้ป่วยพิการ(handicapped) นักโทษ (prisoners) นักเรียนนิสิตนักศึกษา (students) ทหาร (soldiers) กลุ่มคนที่มีพลังอำนาจน้อย (marginalized people) เช่นผู้อพยพ (immigrants) ชนกลุ่มน้อย (ethnic minority) กลุ่มเบี่ยงเบนทางเพศหรือกลุ่มรักร่วมเพศ (homosexuality)กลุ่มเปราะบางทางสังคม (socially vulnerable) เช่นผู้ให้บริการทางเพศ (sex workers) ผู้ติดยาเสพติด (drug addicts)

จากความหมายของคนในกลุ่มเปราะบาง พบว่ากลุ่มคนต่างด้าวเป็นกลุ่มคนที่จัดอยู่ในกลุ่มคนเปราะบาง (Vulnerable Group) ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการถูกกดขี่ ความมีอคติชาติพันธุ์ ถูกกีดกันจากสังคม และการถูกกระทำรุนแรง ในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มคนต่างด้าวที่หลบหนีเข้ามาอยู่อย่างผิดกฎหมาย กลุ่มคนต่างด้าวที่อพยพเข้ามาทำงานในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะต้องทำงาน

ที่หนัก เลี้ยงและอันตราย ค่าแรงที่ได้ค่อนข้างต่ำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ และสุขภาพของคนต่างด้าว

การศึกษาของ อภิชาติ จำรัสฤทธิ์รงค์ และคณะ, (2553) ได้ศึกษาถึงบริบทชีวิตความเป็นอยู่ของแรงงานข้ามชาติ ใน 11 จังหวัดของประเทศไทย โดยศึกษาถึงวัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่เชิงสังคม เครือข่ายทางสังคม และการรับรู้สิทธิของตนเอง ผลการศึกษา พบว่า แรงงานข้ามชาติมีชีวิตความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันในแต่ละจังหวัด แม้ว่าแรงงานข้ามชาติเหล่านี้จะมาจากประเทศเดียวกันก็ตาม บริบทชีวิตของแรงงานข้ามชาติมีความแตกต่างกันตามสภาพภูมิประเทศที่อาศัยอยู่ สภาพเศรษฐกิจ การทำงานที่แตกต่างกัน อาทิการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ภาคเกษตร และการประมง ซึ่งในกลุ่มแรงงานที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่เศรษฐกิจดี ก็จะทำให้มีรายได้ที่ดีตามไปด้วย คุณภาพชีวิตก็จะดีกว่ากลุ่มที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ด้อยกว่าเป็นต้นนอกจากนี้การศึกษายังพบอีกว่า ภาษาเป็นอุปสรรคในการทำงานและความเป็นอยู่ของแรงงานข้ามชาติ โดยพบว่ากลุ่มแรงงานที่ไม่สามารถใช้ภาษาไทยได้จะได้รับค่าแรงที่ต่ำกว่าหรือทำงานที่เสี่ยงและหนักกว่ากลุ่มที่สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้ดีซึ่งมีการศึกษาที่สอดคล้องกันในต่างประเทศ

การทบทวนวรรณกรรมความเป็นคนต่างด้าวและบริบทชีวิตของคนต่างด้าวหรือแรงงานข้ามชาติหรือแรงงานต่างด้าว ในประเทศไทย พบว่า คนต่างด้าวถูกมองว่าเป็นกลุ่มคนส่งผลกระทบต่อความมั่นคง แพ้กระจายเชื้อโรค ขาดความรู้ งานที่ต้องเป็นงานที่หนัก เลี้ยง สกปรก และบางส่วนเป็นคนผิดกฎหมาย ไร้รัฐ ซึ่งประเด็นต่างๆเหล่านี้นำมาซึ่ง การถูกเอารัดเอาเปรียบ ถูกกีดกันสิทธิในสังคม ถูกกีดกันในรูปแบบต่างๆ ทั้งจากภาครัฐ นายจ้าง ชุมชนและสังคม ทำให้กลุ่มคนต่างด้าวเหล่านี้ถูกละเลย ไม่ได้ได้รับความสนใจกลายเป็นคนชายขอบ เป็นปัญหาของสังคม ชุมชน ทั้งที่จริงแล้วคนต่างด้าวหรือแรงงานต่างด้าวเหล่านี้มีส่วนสำคัญในแรงงานที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยนอกจากนี้ในส่วนของนโยบายในการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าว มีทิศทางที่ไม่แน่นอน มีช่องว่างที่ทำให้กลุ่มคนต่างด้าวไม่ได้รับสิทธิหรือถูกละเมิดสิทธิ (กฤตยา อาชวนิจกุล, 2554)

ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ประเด็นปัญหาต่างๆมีแนวโน้มที่เชื่อมโยงกับการเกิด ความรุนแรงในครอบครัว เนื่องจากสภาวะความเปราะบางที่เกิดกับคนต่างด้าวส่งผลถึงบริบทการดำเนินชีวิตในครอบครัวของคนต่างด้าว อาทิ การถูกกีดกันจากนายจ้างทำให้เกิดภาวะเครียด การใช้แอลกอฮอล์ และกลับมาทำร้ายคนในครอบครัว ซึ่งการศึกษาวิจัยความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานต่างด้าวที่ผ่านมา ส่วนมากจะเป็นการศึกษาในกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม บริบทของชนบทที่เป็นภาคเกษตรกรรมรับจ้างทั่วไป ยังไม่มีการศึกษาในเชิงลึกมากนัก วิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเป็นคนต่างด้าวและแบบแผนชีวิตของคนต่างด้าวในชนบทมีส่วน

สำคัญและเชื่อมโยงกับความรุนแรงในครอบครัวอย่างไร จึงเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจและใช้เป็นแนวคิดในการศึกษาเชิงลึกเพื่อเข้าใจถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวคนต่างด้าวจากประเทศพม่า

2.3 การย้ายถิ่น (Migration) และผลกระทบที่เกิดขึ้น

การย้ายถิ่นเป็นการเคลื่อนย้ายประชากรจากพื้นที่หนึ่ง ไปสู่แหล่งที่อยู่อาศัยในพื้นที่หนึ่ง องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน(International Organization for Migration)ได้ให้คำจำกัดความของการย้ายถิ่นไว้ว่าการย้ายถิ่นคือการเคลื่อนย้ายของบุคคลบางคนหรือหลายคนข้ามพรมแดนหรือเคลื่อนย้ายภายในรัฐ/ประเทศ เป็นการเคลื่อนย้ายของประชากร ที่รวมรูปแบบต่างๆ ทั้งในแง่ระยะเวลาที่เคลื่อนย้าย องค์ประกอบของการที่เคลื่อนย้าย และ สาเหตุการเคลื่อนย้าย เช่น การเคลื่อนย้ายของผู้พลพ (refugees) คนพลัดถิ่น (displaced persons) คนที่ย้ายเพราะเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ (เช่น กลุ่มแรงงาน) และ คนที่เคลื่อนย้ายด้วยวัตถุประสงค์อื่นๆ เช่น การย้ายตามครอบครัว

องค์การสหประชาชาติ (United nation) ได้ให้คำจำกัดความของกายย้ายถิ่นไว้ว่า“ผู้ย้ายถิ่นเป็นผู้ซึ่ง เปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยเดิมจากพื้นที่หนึ่งไปอยู่ในพื้นที่ใหม่ที่ไกลจากที่อยู่เดิมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง”

ในทางประชากรศาสตร์นั้นการย้ายถิ่น (Migration) บางกรณีสามารถใช้คำว่า“การเคลื่อนย้าย” (Mobility) หรือ “การอพยพ” แทนคำว่า “การย้ายถิ่น” ซึ่งในทางประชากรศาสตร์ หมายความว่า ในหลายลักษณะดังนี้

1. การย้ายหรือการเปลี่ยนที่พำนักอาศัยภายในจังหวัดเดียวกันถือเป็นการย้ายถิ่นภายในจังหวัด (Intra-province Movement) การย้ายถิ่นในกรณีนี้จะไม่มีผลกระทบต่อจำนวนหรือโครงสร้างประชากรของจังหวัดหรือของประเทศเลยแต่ผลกระทบจะเกิดขึ้นเพียงในระดับอำเภอหรือตำบลเท่านั้น

2. การย้ายหรือการเปลี่ยนที่พำนักอาศัยจากจังหวัดหนึ่งไปยังอีกจังหวัดหนึ่งจัดเป็นการย้ายถิ่นระหว่างจังหวัด (Inter-province Movement) การย้ายถิ่นในกรณีนี้จะมีผลกระทบต่อจำนวนหรือโครงสร้างประชากรของจังหวัดหรือของประเทศนั้นๆ

3. การย้ายถิ่นจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งเป็นรูปแบบของการย้ายถิ่นข้ามประเทศที่มักเรียกกันว่าเป็น “การย้ายถิ่นระหว่างประเทศ” (International Migration) ลักษณะของการย้ายถิ่นแบบนี้จะมีผลกระทบต่อจำนวนหรือโครงสร้างประชากรทั้งประเทศที่ย้ายออกและประเทศที่ผู้ย้ายถิ่นเข้าหรือประเทศปลายทางการย้ายถิ่นเข้าหรือออกจากต่างประเทศนี้รวมแล้วเรียกว่า Immigration และตัวผู้ที่ย้ายถิ่นเข้าเรียกว่า Immigrants ส่วนผู้ที่ย้ายถิ่นออกเรียกว่า Emigrants

2.3.1 ประเภทของการย้ายถิ่น

1. การย้ายถิ่นภายในประเทศ (internal migration) เป็นการย้ายถิ่นภายในอาณาเขตประเทศและเป็นการย้ายถิ่นระหว่างอาณาเขตระดับย่อย ซึ่งอาณาเขตระดับย่อย อาจจะเป็น ตำบล อำเภอ จังหวัด จนถึงระดับภาค

2. การย้ายถิ่นระหว่างประเทศ (international migration) เป็นการย้ายถิ่นระหว่างประเทศจากประเทศหนึ่งไปยังประเทศอื่น เป็นการย้ายข้ามเขตประเทศ ซึ่งอาจจะเป็นการย้ายไปอยู่อย่างถาวรหรือแบบชั่วคราว

2.3.2 ทฤษฎีการย้ายถิ่น (Theory of Migration) มีผู้ศึกษาถึงทฤษฎีการย้ายถิ่นจำนวนมาก ทฤษฎีที่สำคัญ มีดังต่อไปนี้

ทฤษฎีการย้ายถิ่นของEverette S. Lee (E.S. Lee's Theory of Migration)และ (Ravenstein's Law Migration)Everette S. Lee ได้เสนอ “กฎแห่งการย้ายถิ่น (The laws of migration)” ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1885 -1889 ทฤษฎีนี้เห็นว่า การย้ายถิ่นเกิดขึ้นเพื่อขจัดฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้นส่วนใหญ่เป็นการย้ายถิ่นในพื้นที่ยากจน ไปสู่พื้นที่ที่ให้โอกาสทางเศรษฐกิจ ที่จะทำให้มีชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งผู้ที่อยู่ในชนบทจะมีโอกาสการย้ายถิ่นมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่นต่อมา E.G. Ravensteinได้พัฒนาทฤษฎีการย้ายถิ่นของตนตามแนวความคิดของ Ravenstien เป็นแนวคิดรวมๆที่อธิบายปรากฏการณ์ด้านการย้ายถิ่น โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดที่นำมาสู่การย้ายถิ่น โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่นมีอยู่ 4 ปัจจัยคือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่แหล่งต้นทาง(ผลักดัน) ต้นทางมีการผลักดันให้คนเกิดการย้ายถิ่นจากปัญหาด้านเศรษฐกิจ การสู้รบ เมื่อผนวกกับ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของถิ่นปลายทาง (ดึงดูด) ประเทศที่ต้องการย้ายไปอยู่มีภาวะเศรษฐกิจที่ดีกว่าทำให้เกิดการตัดสินใจที่จะย้ายถิ่นเพื่อแสวงหาโอกาสที่ดีกว่าเดิม นอกจากนี้การย้ายถิ่นยังคงมีปัจจัยสนับสนุนเพิ่มเติม นั่นคือ อุปสรรคที่แทรกอยู่ระหว่างถิ่นต้นทางและถิ่นปลายทาง หากไม่มีอุปสรรคมากก็จะทำให้เกิดการตัดสินใจย้ายถิ่นได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

2.3.3 การย้ายถิ่นของแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย

ผู้ย้ายถิ่นข้ามชาตินับเป็นหนึ่งในกลุ่มประชากรที่มีความเปราะบาง โดยเฉพาะในกลุ่มที่เดินทางมายังประเทศปลายทางโดยวิธีที่ไม่ปกติปัจจุบันมีแรงงานข้ามชาติอพยพย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในประเทศไทยจำนวนมากและมีแนวโน้มที่มากขึ้น โดยเฉพาะแรงงานข้ามชาติสัญชาติ พม่า ลาว และกัมพูชา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานอพยพสัญชาติพม่ามากที่สุด จากข้อมูลสถิติแรงงานข้ามชาติ

เข้าเมืองที่ถูกกฎหมายในประเทศไทย ในปี 2554 พบแรงงานข้ามชาติอพยพ จำนวน 678,235 คน (กระทรวงแรงงาน น.54) และ จำนวนแรงงานข้ามชาติเข้าเมืองที่ผิดกฎหมายที่ยังคงเหลือทำงานอยู่ในประเทศจำนวน 1,272,415 โดยมีแรงงานข้ามชาติสัญชาติพม่ามากที่สุด จำนวน 802,804 คน คิดเป็นร้อยละ 63.09 (กระทรวงแรงงาน น.55)

อย่างไรก็ตาม แรงงานข้ามชาติอาจมีจำนวนมากกว่านี้ เนื่องจากบริเวณชายแดนที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน มีการเคลื่อนย้ายเข้าออกของแรงงานข้ามชาติสัญชาติต่างๆ ที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนและตรวจสอบจำนวนมาก แรงงานหญิงข้ามชาติบางรายติดตามสามีหรือครอบครัวเข้ามาอยู่อย่างผิดกฎหมาย ทำให้จำนวนแรงงานในพื้นที่ชายแดนอาจมีสูงกว่าการขึ้นทะเบียนและการสำรวจ

2.3.4 ผลกระทบจากการย้ายถิ่นของแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย

ในมิติทางสังคมวิทยา แรงงานอพยพจากประเทศอื่นจะส่งผลกระทบต่อสังคมในประเทศปลายทางได้น้อย 5 ด้านดังนี้ (กฤตยา 2546; 2547)

1. ผลกระทบด้านประชากร คือผลต่อการเปลี่ยนแปลงขนาดโครงสร้างประชากรในแง่ อายุและเพศ อัตราการพึ่งพิงทางประชากร อัตราเกิด และอัตราตาย อัตราความแออัดทางประชากร ในเขตเมือง หรือเขตอุตสาหกรรม การเปลี่ยนแปลงต่างๆเหล่านี้อาจมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจำนวน และคุณลักษณะของผู้ย้ายถิ่น เช่น เพศ อายุ การศึกษา และสถานภาพสมรส เป็นต้น

2. ผลกระทบด้านแรงงานและอัตราการมีงานทำ ในด้านบวก แรงงานต่างชาติอาจเข้าช่วยทดแทนแรงงานที่ขาดแคลนในภาคการผลิตต่างๆ โดยเฉพาะงานในระดับล่างที่เป็นงานสกปรก อันตราย และเสี่ยง ซึ่งคนท้องถิ่นหลีกเลี่ยงที่จะทำ ในด้านลบ การมีแรงงานต่างชาติทำให้เกิดภาวะการกดค่าแรงของแรงงานท้องถิ่น และอำนาจในการต่อรองและสิทธิแรงงานของคนงานท้องถิ่นน้อยลงเพราะนายจ้างมีตัวเลือกมาก ซึ่งอาจส่งผลถึงเงื่อนไขการทำงานและการจ้างงานที่เปลี่ยนแปลงไปในทางลบด้วย

3. ผลกระทบทางด้านสังคม โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายสวัสดิการสังคมที่ประเทศปลายทางต้องแบกรับภาระ จากผลการเปลี่ยนแปลงของอัตราเกิด การเข้าเรียนของเด็กที่ติดตาม หรือเด็กเกิดใหม่ การใช้บริการรักษาพยาบาลที่เพิ่มขึ้น เป็นต้น ซึ่งใช้จ่ายจากฐานระบบภาษีของประชาชนในประเทศปลายทาง

4. ผลกระทบต่อระบบสุขภาพ หากมีจำนวนประชากรต่างชาติเข้ามาจำนวนมาก ระบบสุขภาพของประชากรในประเทศปลายทางอาจต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่เกิดจากการแพร่กระจายโรคที่ผู้ย้ายถิ่นอาจนำติดตัวมา ในทุกประเทศจึงมักสร้างระบบการจัดการปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพและความเจ็บป่วยที่อาจเกิดขึ้นในกลุ่มผู้ย้ายถิ่นต่างชาติ เพื่อปกป้องสุขภาพของประชากรในประเทศ

ตนเอง นอกจากนี้สังคมปลายทางต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการป้องกันและเฝ้าระวังโรคระบาด ตัวอย่างเช่น การใช้บริการรักษาพยาบาลที่เพิ่มขึ้น การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กที่ติดตามมากับผู้ย้ายถิ่นหรือเด็กเกิดใหม่ เป็นต้นในทางกลับกันแรงงานอพยพเองอาจต้องประสบปัญหาสุขภาพที่มีอยู่ในประเทศปลายทาง ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มอัตราป่วยและอัตราตายในกลุ่มผู้อพยพย้ายถิ่นคือ

4.1 ปัญหาในการถูกเลือกปฏิบัติด้วยอคติและความกลัว ซึ่งเป็นรากเหง้าของการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานต่อประชากรกลุ่มนี้ทั้งอย่างตั้งใจและไม่ตั้งใจ จนส่งผลกระทบต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตโดยรวม

4.2 ปัญหาความยากลำบากในการเข้าถึงบริการสุขภาพและการศึกษาในถิ่นปลายทาง

4.3 การย้ายเข้าไปสู่ถิ่นปลายทางที่มีความแตกต่างในสภาวะแวดล้อม มีผลเพิ่มอัตราการติดเชื้อต่อผู้ย้ายถิ่นที่มีภูมิคุ้มกันต่ำ ขณะเดียวกันผู้ย้ายถิ่นก็อาจติดโรคจากคนท้องถิ่นเองด้วย

4.4 แรงงานย้ายถิ่นส่วนใหญ่ต้องอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่แออัด ขาดระบบสุขาภิบาลที่สะอาด และสาธารณูปโภคที่จำเป็น เช่น น้ำดื่ม น้ำใช้ เป็นต้น

4.5 การมีรายได้ต่ำ ทำให้แรงงานอพยพมักต้องเผชิญภาวะทุพโภชนาการ ปัจจัยเหล่านี้ทำให้เพิ่มความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคระบาดต่างๆ ได้ง่าย

4.6 ผลกระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศ ซึ่งเป็นความกังวลใจหลักของประเทศปลายทางที่รับผู้ย้ายถิ่นข้ามชาติผิดกฎหมายจำนวนมาก ในความกังวลของรัฐปลายทางและประชาชนท้องถิ่น รวมถึงสื่อมวลชนด้วยก็คือการเพิ่มขึ้นของจำนวนคนที่รัฐตรวจสอบไม่ได้ เพราะไม่มีระบบควบคุมจำนวนและที่อยู่อาศัย อาจก่อให้เกิดกิจกรรมนอกระบบอันไม่อาจควบคุมได้ของรัฐ เช่น การจ้างงานเถื่อน การรับรักษาโดยคลินิกเถื่อน รวมถึงการเพิ่มขึ้นของจำนวนอาชญากรรมที่ก่อโดยคนเถื่อน เป็นต้น ทั้งหมดนี้คู่ประหนึ่งว่า ผู้ย้ายถิ่น โดยเฉพาะกลุ่มที่ลักลอบเข้าเมืองจะสร้างให้เกิดความสงบไม่เรียบร้อยขึ้นในสังคมปลายทาง อย่างไรก็ตาม ในอีกด้านของเหรียญผู้ย้ายถิ่นกลุ่มนี้นับเป็นผู้ด้อยโอกาส ขาดอำนาจการต่อรอง จึงสามารถถูกรังแก ถูกเอาเปรียบ และถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ง่ายทุกรูปแบบ

การพิจารณาเรื่องสุขภาพและสิทธิของแรงงานข้ามชาติ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใส่ใจต่อความเปราะบางของคนกลุ่มนี้ เพราะเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่อาจนำไปสู่การถูกกดขี่และทำร้ายนานาประการ โดยเจ้าหน้าที่รัฐไม่สนใจจะปกป้องดูแล หรือในบางกรณีก็เข้าร่วมซ้ำเติมด้วย นอกจากนี้แล้ว ประเด็นผลกระทบต่อความมั่นคงยังมีความซับซ้อน มีอาจดูได้เพียงด้านหนึ่ง ด้านใดด้านเดียว อาจต้องตีความว่าเป็นผลกระทบทางใด เช่น เศรษฐกิจ ความสงบเรียบร้อยในสังคม

วัฒนธรรม หรือการเมือง และใครเป็นผู้ได้รับผลกระทบต่างๆ เหล่านั้น ผลที่ได้เป็นบวกหรือเป็นลบต่อสังคมปลายทาง

ข้อมูลการอพยพย้ายถิ่นของคนต่างด้าวจากพม่า พบว่ามีประเด็นที่สอดคล้องในเชิงทฤษฎีของ Everette S. Lee และ E.G. Ravenstein, (1885) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเนื่องจากคนต่างด้าวที่อพยพย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในประเทศไทยเกิดจากภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยที่ขยายตัวอย่างมากในช่วงระยะ 10 ปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นปัจจัยดึงดูดให้คนต่างด้าวจากพม่าเข้ามาทำงานเพื่อรายได้ที่มากกว่าประเทศของตน จากการอพยพย้ายถิ่นเข้ามาของคนต่างด้าวจะพบว่ามีทั้งที่มาจากกฎหมายและผิดกฎหมายซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อประเทศไทยในหลายๆด้านและยังเป็นช่องว่างของการเอารัดเอาเปรียบและหาผลประโยชน์จากแรงงานเหล่านี้ ประกอบกับกลุ่มคนต่างด้าวที่ย้ายถิ่นเข้ามาส่วนใหญ่มีฐานะที่ยากจน รายได้ที่ได้เข้ามาทำงานในประเทศไทยอยู่ในระดับที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับคนไทย นอกจากนี้คนต่างด้าวที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็ยังส่งผลกระทบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างของประชากรในประเทศไทย การแย่งงานของคนไทย ภาระค่าใช้จ่ายต่างของรับที่เพิ่มขึ้นในการดูแล รวมถึงปัญหาด้านสาธารณสุข

การทบทวนวรรณกรรมเรื่องความรุนแรงในครอบครัวพบว่า ปัจจัยด้านการเป็นคนย้ายถิ่นต่อความรุนแรงในครอบครัว ไม่มีผู้ที่ทำการศึกษาในเชิงลึกมากนัก ผู้วิจัยพบว่าการที่คนต่างด้าวย้ายถิ่นเข้ามาในประเทศไทย มีแนวโน้มของความเชื่อมโยงกับความรุนแรงเนื่องจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป การที่ต้องย้ายถิ่นมาเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง ความเครียดที่เกิดขึ้นโอกาสการถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง การที่ต้องมาอาศัยอยู่อย่างแออัดไม่สามารถเลือกได้ ซึ่งหากศึกษาในเชิงลึกก็สามารถที่จะอธิบายถึงสาเหตุความเชื่อมโยงของมิติความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้นได้

2.4 การทบทวนวรรณกรรม

ปัญหาการกระทำรุนแรงในครอบครัว (Domestic Violence) ได้มีการศึกษาในหลายทฤษฎี หลายหลายฐานแนวคิด ทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ เพื่อหาคำตอบว่าทำไมถึงเกิดการกระทำรุนแรงในครอบครัวและการกระทำรุนแรงในครอบครัวเป็นอย่างไร ส่งผลกระทบอย่างไรต่อผู้ที่ถูกระทำรุนแรง

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ความรุนแรงในครอบครัวเกี่ยวข้องกับปัจจัยแวดล้อมต่างๆที่ทำให้เกิดการกระทำรุนแรง อาทิเช่น การศึกษาที่ต่ำ การใช้แอลกอฮอล์ และการอพยพย้ายถิ่น พบการศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดความรุนแรงแรงงานข้ามชาติในสวีเดน เป็นการศึกษา

เปรียบเทียบพบว่า ปัจจัยที่ทำให้แรงงานหญิงถูกกระทำรุนแรงคือ แรงงานที่มีรายได้น่าจะถูกระทำรุนแรงมากกว่าแรงงานที่มีรายได้น้อย การศึกษายังพบอีกว่า แรงงานที่มีการศึกษาน่าจะมีแนวโน้มที่จะถูกระทำรุนแรงมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาสูง ปัจจัยที่สำคัญที่ศึกษาพบเพิ่มเติมคือ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นเกิดจากการที่ใช้แอลกอฮอล์ การดื่มแอลกอฮอล์ของแรงงานส่งผลต่อการเกิดการกระทำรุนแรงในแรงงานข้ามชาติหญิง (Fernbrant and et al., 2011) มีผลการศึกษาสนับสนุนในการใช้แอลกอฮอล์ในแรงงานชายพบว่าเมื่อแรงงานชายใช้แอลกอฮอล์จะกระทำรุนแรงกับแรงงานหญิงในเรื่องของเพศสัมพันธ์มากขึ้นกว่าการกระทำรุนแรงในรูปแบบอื่นๆ เช่น การบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น (Du Mont and et al., 2012) ผลการศึกษาความรุนแรงที่เกิดกับแรงงานข้ามชาติหญิงในประเทศแคนาดา เป็นการศึกษาแบบเปรียบเทียบการทำความรุนแรงระหว่างแรงงานข้ามชาติที่อพยพมาใหม่กับคนพื้นถิ่น พบว่า แรงงานที่อพยพมาที่มีการศึกษาน่าจะและจะถูกระทำรุนแรงกว่าแรงงานท้องถิ่นที่มีการศึกษาสูงกว่า และยังพบอีกว่าแรงงานที่อพยพมาใหม่จะถูกระทำรุนแรงมากกว่าคนท้องถิ่นและมากกว่าแรงงานหญิงที่อาศัยมานาน ผลการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างแรงงานข้ามชาติที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทและเขตเมือง พบว่าแรงงานข้ามชาติที่อาศัยอยู่ในชนบทจะถูกกระทำรุนแรงมากกว่า แรงงานข้ามชาติที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง (Brownridge and Halli, 2003)

ในมุมมองด้านจิตวิทยา ได้มีการศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดการกระทำรุนแรง พบว่า 3 ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการกระทำรุนแรง (Zur, 1995)

1. ผู้ที่ถูกกระทำรุนแรงหรือเหยื่อ (Victim) ไม่ต่อสู้เอง เกิดความท้อแท้ มองคุณค่าในตนเองลดลง ตนเองไม่มีคุณค่า เป็นปรากฏการณ์นอกเหนือการควบคุม เกิดจากสาเหตุภายนอก เช่น โชคชะตา หรือกรรมที่กระทำมา ขอมรับปัจจัยภายนอกมากกว่าปัจจัยภายใน ทำให้เกิดแรงเสริม (Reinforcement) ในการที่จะถูกระทำในครั้งต่อไป ตัวอย่างเช่นเหยื่อ (แรงงานข้ามชาติ) คิดว่าตนเองไม่มีค่า การถูกทำร้ายเป็นเรื่องของกรรม เมื่อถูกระทำจึงไม่ต่อสู้ ทำให้ผู้กระทำเกิดความได้ใจ (Reinforcement) จึงทำร้ายเหยื่อในครั้งต่อไป

2. สิ่งที่อยู่คู่กัน การที่คู่รักที่มีการกระทำรุนแรงเหมือนของคู่กัน เช่น ฝ่ายที่ชอบกระทำรุนแรงมักจะคู่กับผู้ที่ชอบถูกระทำรุนแรง ผู้ที่มีอำนาจมักจะคู่กับผู้ที่ไม่มีอำนาจด้อยกว่า เช่น คู่รักที่มีความซาดิสชอบกระทำความรุนแรงจะอยู่คู่กับผู้ที่ถูกระทำแล้วมีความสุข

3. ประสบการณ์การเลี้ยงดูในวัยเด็กพบว่าผู้ที่ชอบกระทำรุนแรงเกิดจากการเลี้ยงดูตั้งแต่วัยเด็ก เด็กที่เคยมีประสบการณ์การถูกทำร้ายตั้งแต่เด็กหรือถูกเลี้ยงดูมาในสภาพแวดล้อมที่มีการกระทำรุนแรง เมื่อโตขึ้นจะมีแนวโน้มพฤติกรรมที่ชอบใช้ความรุนแรง

มุมมองสตรีนิยม (Feminist) มีการศึกษารูปแบบการกระทำรุนแรงในชีวิตของแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์ในประเทศไทย โดยใช้มุมมองความสัมพันธ์เชิงอำนาจ การศึกษาพบว่า

การคนในครอบครัวถูกระทำรุนแรงเกิดจากผู้ที่มีอำนาจมากกว่าจะกระทำรุนแรงกับผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่า ซึ่งส่วนใหญ่คนในครอบครัวที่มีอำนาจน้อยกว่าคือ เด็กและผู้หญิง จากการศึกษาแบบความรุนแรงในมิติครอบครัวพบการกระทำรุนแรงในครอบครัวของแรงงานข้ามชาติที่มาจากเมียนมาร์ ถึง 34 รูปแบบ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับความรุนแรงในมิติชุมชน การทำงานและองค์กรรัฐ พบว่ามีอัตราที่สูงกว่ามิติอื่น ผู้ที่กระทำรุนแรงมากที่สุด คือ สามีนองแรงงานข้ามชาติหญิง รูปแบบที่ถูกกระทำรุนแรงมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ ถูกบังคับกดขี่เกี่ยวกับเพศบุตร รองลงมาได้แก่ การถูกว่าคำอย่ารุนแรงเสียหาย ,การทำร้ายร่างกายต่างๆ การไม่สามารถกำหนดจำนวนบุตรได้อย่างอิสระ และการไม่ได้รับการสนับสนุนดูแลจากสามีและครอบครัวเมื่อตั้งครรภ์ (นาถฤดี เค้นดวง และสุพจน์ เค้นดวง, 2555)

การศึกษาความรุนแรงในครอบครัวผ่านมุมมองความสัมพันธ์ชายหญิง (Gender) การศึกษาในแรงงานข้ามชาติหญิงแอฟริกาและอเมริกา พบว่าผู้ชายจะใช้อำนาจ (gender power) ในการควบคุมผู้หญิงในด้านต่างๆเช่น การเงิน อาชีพการงาน บทบาททางสังคม โดยเฉพาะการกระทำรุนแรงทางเพศ (Anderson, 1997) การศึกษาที่ใกล้เคียงกันในเรื่องของการใช้ความรุนแรงทางเพศของแรงงานข้ามชาติในประเทศเบลเยียมและเนเธอร์แลนด์ พบว่า แรงงานข้ามชาติหญิง จะถูกบังคับให้มีเพศสัมพันธ์โดยไม่สมัครใจ บางส่วนถูกบังคับให้มีเพศสัมพันธ์จากการที่ผู้ชายใช้แอลกอฮอล์และยาเสพติด(Keygnaert add et al., 2012) สอดคล้องกับการศึกษาของแรงงานหญิงตั้งครรภ์ที่อพยพมาอยู่ในเลบานอน สามีจะบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ขณะตั้งครรภ์ถ้าไม่ยอมมีเพศสัมพันธ์จะถูกทำร้ายและทำร้ายร่างกาย(Khawaja and Hammoury, 2008) นอกจากนี้การศึกษาในแรงงานหญิงแอฟริกาที่อาศัยอยู่ในออสเตรเลีย พบว่า สามีจะมีอำนาจเหนือภรรยา ชายเป็นใหญ่เหนือผู้หญิง สามีจะไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นจากภรรยา แรงงานข้ามชาติหญิงจะถูกกระทำรุนแรงและเก็บไว้ไม่ยอมบอกใคร ไม่ขอความช่วยเหลือจากบุคคลที่สามหรือองค์กรต่างๆ (Ogunsiji and et al., 2012) ในอเมริกา พบว่าการใช้ความรุนแรงของผู้ชายต่อผู้หญิงแสดงถึงความเป็นชาย ผู้ชายอเมริกาจะมีแนวโน้มการใช้ความรุนแรงกับคู่ครองมากขึ้นหากตนเองมีรายได้น้อยกว่าผู้หญิง (Menjívar and Salcido, 2002) ในประเทศไทยงานวิจัยเรื่องความรุนแรงในชีวิตคู่ของกอดยาอาชนิจกุลและคณะชี้ว่าเกือบครึ่งหนึ่งของผู้หญิงในกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัดที่ศึกษาเคยถูกกระทำรุนแรงทางกายและหรือทางเพศจากคู่ของตน (กอดยา อาชนิจกุล และ คณะ, 2546)

สถาบันครอบครัวกับปรากฏการณ์ความรุนแรง ในประเทศไทยมีการศึกษาความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานข้ามชาติ พบว่า บทบาทของครอบครัวมีส่วนในการทำให้เกิดความรุนแรง แรงงานข้ามชาติอพยพจากเชียงใหม่จะถูกบังคับให้แต่งงานโดยไม่ตั้งใจจากพ่อแม่และญาติ แรงงานข้ามชาติจากระนองจะถูกบังคับให้แต่งงานจากคู่รักตนเอง ทำให้มีแนวโน้มของการใช้ความ

รุนแรงในครอบครัว และการกระทำรุนแรงในครอบครัวของแรงงานข้ามชาติ ครอบครัวมีบทบาทที่จะจัดการปัญหาตนเองในครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัวที่ชุมชนหรือบุคคลภายนอกไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับการศึกษายังพบอีกว่า แรงงานข้ามชาติหญิงจำเป็นต้องแต่งงานเพื่อความปลอดภัย ถ้าเป็นโสดกลัวจะถูกละเมิดทางเพศ (กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ, 2543) มีการศึกษาเพิ่มเติม พบว่า ผู้หญิงมักจะไม่ขอความช่วยเหลือจากใคร จะเก็บเงียบเมื่อถูกกระทำรุนแรง ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นค่านิยมทางสังคมที่เมื่อเกิดการกระทำรุนแรงในครอบครัว ครอบครัวจะจัดการกันเองได้ (กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ, 2546)

การศึกษาในแรงงานข้ามชาติศรีลังกาที่อาศัยอยู่ในแคนาดา พบว่า สามมีบทบาทหน้าที่ หาเลี้ยงครอบครัว ทำงานนอกบ้าน ภรรยาทำหน้าที่ในการทำงานบ้านทำให้สามมีอำนาจในการใช้ความรุนแรงต่อภรรยา การศึกษายังพบอีกว่าสาเหตุที่สามทำร้ายภรรยา เนื่องจากเมื่อสามทำงานนอกบ้านแล้ว สามจะเกิดความเครียดจากการทำงานและกลับมาใช้ความรุนแรงกับภรรยาตนเอง (Guruge and et al., 2010) สอดคล้องกับการศึกษาของหญิงแอฟริกาในออสเตรเลีย พบว่าสามมีบทบาทหน้าที่ ในการดูแลการเงินของครอบครัวทำให้ภรรยาไม่มีอำนาจในการต่อรองหรือต่อต้านเมื่อตนเองถูกกระทำรุนแรงจากสาม (Ogunsiji and et al., 2012)

การศึกษาพบว่าสถานะของแรงงานข้ามชาติหญิง มีผลต่อการถูกกระทำรุนแรง แรงงานข้ามชาติหญิงในออสเตรเลียที่ไม่มีเอกสารยืนยันตนเองมีแนวโน้มที่จะถูกกระทำรุนแรงมากกว่ากลุ่มที่มีสิทธิ และเมื่อถูกกระทำรุนแรงก็จะไม่กล้าขอความช่วยเหลือเนื่องจากตนเองไม่รู้สิทธิและกฎหมายในประเทศที่ตนเองอยู่ (Ghafournia, 2011)

ปัจจัยทางด้านสังคมที่ส่งผลต่อการใช้ความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานข้ามชาติ คือ การควบคุมและการรับรู้ทางสังคมได้มีการศึกษาในแรงงานข้ามชาติชาวฮ่องกงที่แต่งงานกับชาวจีน พบว่า การกระทำรุนแรงในครอบครัวจะลดลงถ้าสังคมให้การสนับสนุนดูแลและสามารถรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้ชายจะลดการกระทำรุนแรงลง แรงงานหญิงที่ถูกกระทำรุนแรงประจำ เพราะสังคมที่ตนเองอยู่ไม่รับรู้และไม่มีการสนับสนุนช่วยเหลือ(Choi and et al., 2012)

มุมมองด้านเศรษฐศาสตร์กับความรุนแรงในครอบครัว แนวคิดคือ ความคุ้มทุนของต้นทุนต่อผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น การศึกษาครอบครัวในอเมริกา พบว่า ครอบครัวที่ผู้ชายเลือกที่จะทำงานการทำงานด้วยชั่วโมงที่ยาวนานเพิ่มขึ้นเพื่อต้องการรายได้เพิ่ม มีแนวโน้มการใช้ความรุนแรงมากกว่าครอบครัวที่ทำงานตามชั่วโมงปกติ และยังพบอีกว่าสภาพเศรษฐกิจที่ขาดทุนของครอบครัวที่ลงทุนเพื่อให้เกิดผลกำไร รายได้เพิ่มขึ้น เมื่อเกิดภาวะขาดทุน จะมีแนวโน้มในการเกิดความรุนแรงในครอบครัวมากขึ้น (Litton and et al., 2002)

วัฒนธรรมความเชื่อกับการใช้ความรุนแรง ได้มีการศึกษามุมมองด้านวัฒนธรรมของแรงงานข้ามชาติจีนตอนใต้ พบว่า แรงงานข้ามชาติหญิงที่แต่งงานจะต้องย้ายมาอยู่กับครอบครัวฝ่าย

ชายตามประเพณีคนจีน เมื่อถูกระทำรุนแรงก็จะไม่สามารถต่อต้าน หรือเรียกร้องสิทธิได้ นอกจากจะถูกระทำรุนแรงจากสามีแล้วยังถูกระทำรุนแรงจากญาติของสามีอีกด้วย เพราะตนเองต้องมาอยู่กับครอบครัวของฝ่ายชาย วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนจีนจะถือว่าผู้ชายมีอำนาจเหนือกว่าผู้หญิง ผู้หญิงที่เป็นภรรยาต้องอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่พูด ทำแค้นงาน (Midlarsky and et al., 2006) สอดคล้องกับการศึกษาของชนพื้นเมืองอเมริกัน วัฒนธรรมที่สามีจะมีอำนาจเหนือภรรยา วิถีชีวิตการใช้ความรุนแรงในครอบครัวของผู้ชายถือเป็นเรื่องปกติ และยังพบอีกว่าผู้ชายอเมริกันมีวัฒนธรรมการใช้ความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นเรื่องปกติในสังคม (Menjívar and Salcido, 2002; Anderson, 1997)

วัฒนธรรมท้องถิ่นของประเทศอินเดีย ปากีสถาน บังคลาเทศและศรีลังกา พบว่ามีการบังคับให้ผู้หญิงแต่งงาน โดยปราศจากความยินยอม เพราะมีวัฒนธรรมความเชื่อว่าการแต่งงานเป็นเรื่องมงคล ผู้หญิงที่ถูกระทำรุนแรงจะเกิดภาวะซึมเศร้า วิตกกังวล มีแนวโน้มที่จะฆ่าตัวตาย และใช้แอลกอฮอล์มากขึ้น ผู้หญิงยังถูกสอนว่าผู้ชายมีอำนาจและมีสิทธิ์เหนือกว่าผู้หญิงตั้งแต่เกิด การกระทำรุนแรงทางเพศมีความเป็นธรรม เพราะเป็นการผลิตทายาท การหย่าร้างผู้หญิงถูกตีตราจากสังคมและความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องปกติธรรมดาของครอบครัว การที่ผู้หญิงถูกระทำรุนแรงแล้วไม่ออกจากบ้านพบว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาของครอบครัว การที่ผู้หญิงถูกกระทำรุนแรงแล้วไม่ออกจากบ้านพบว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาของครอบครัว การหย่าร้างคือความอัปยศ การเสียเกียรติ (Izzat) และความอับอาย (Sharam) (Keen, 2009)

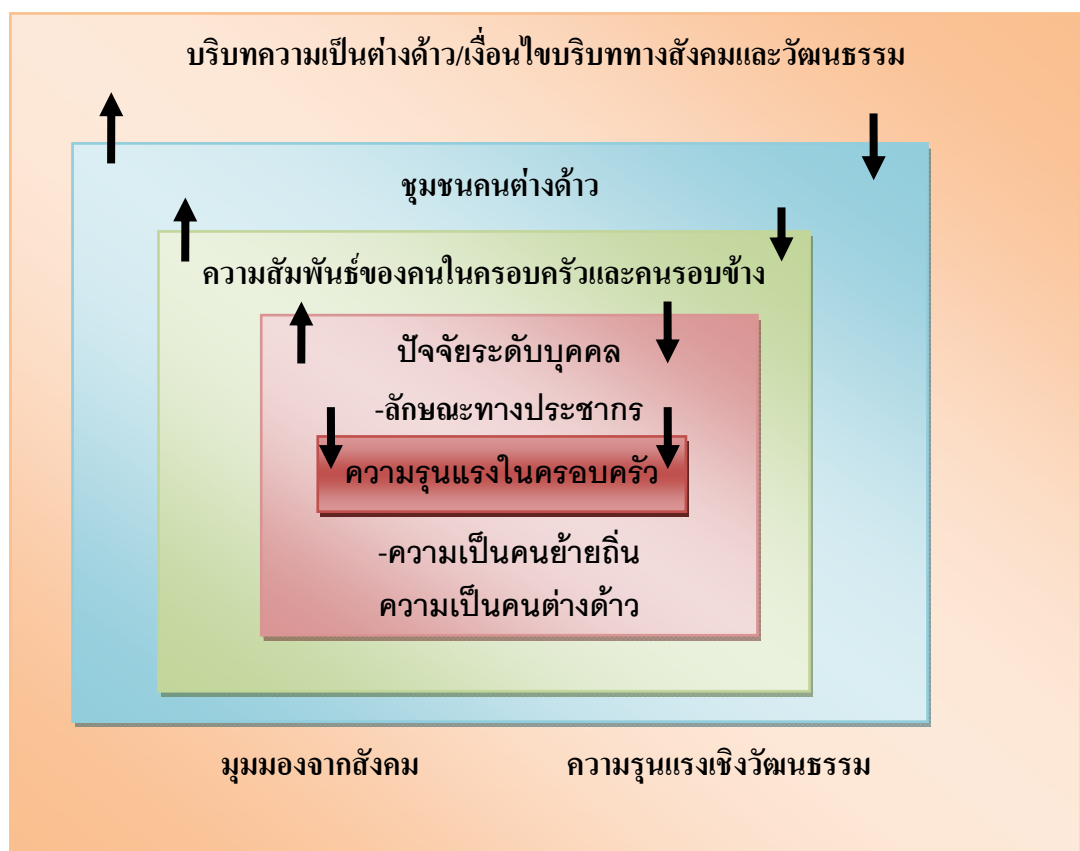
การแต่งงานข้ามวัฒนธรรม ปัญหาการกระทำรุนแรงในครอบครัวของแรงงานข้ามชาติ มีประเด็นที่ศึกษาเพิ่มเติมคือ การถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวจากการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมของแรงงานข้ามชาติเวียดนามกับชาวไต้หวัน พบว่า เมื่อแรงงานหญิงเวียดนามแต่งงานกับชาวไต้หวัน จะถูกระทำรุนแรงเนื่องจากการไม่ยอมรับวัฒนธรรม การถูกแบ่งชนชั้นและเชื้อชาติจากคนไต้หวัน (Tang and Wang, 2011)

2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัวพบว่า มีการศึกษาในมิติต่าง หลากหลายฐานแนวคิด การวิจัยส่วนใหญ่เรื่องความรุนแรงในครอบครัวเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงลึกและแคบยังมีการทำวิจัยไม่มากนักในประเทศไทย การศึกษาความรุนแรงในครอบครัวส่วนใหญ่ จะใช้กรอบแนวคิดด้านความสัมพันธ์ชายหญิง (Gender) และสตรีนิยม (Feminist) ในการอธิบายปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น ซึ่งในหลากหลายการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลและเชื่อมโยงให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว มีความทับซ้อนและส่งผลต่อกัน ทำให้การอธิบายปรากฏการณ์ไม่สามารถอธิบายด้วยมุมมองเดียว หรือทฤษฎีเดียว มีความจำเป็นที่จะต้อง

ใช้การผสมผสาน ของหลากหลายมุมมองและฐานแนวคิดจึงจะเห็นจากหลักฐานที่ปรากฏเชิงประจักษ์ การศึกษางานวิจัยเรื่องความรุนแรงในครอบครัวและข้อเสนอแนะต่างๆ ที่ผ่านมามีจำนวนมาก แต่ปรากฏการณ์ความรุนแรงในครอบครัวยังเกิดขึ้นและมีแนวโน้มที่สูงขึ้น อธิบายได้ว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวมีความซับซ้อนของปัญหา แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ วัฒนธรรมที่ต่างกัน ส่งผลต่อการเกิดความรุนแรงที่ต่างกัน การใช้ทฤษฎีและแนวคิดในการอธิบายปรากฏการณ์มีความจำเป็นต้องมีการผสมผสานและใช้บริบทของชีวิต สังคม วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์และการย้ายถิ่น เพื่อเชื่อมโยงกับปรากฏการณ์ความรุนแรงผู้วิจัยจึงได้ปรับแนวคิดจากองค์ความรู้ที่ศึกษาและแนวคิดทฤษฎีต่างๆ นำมาเป็นกรอบวิจัยในการศึกษา เพื่อเข้าใจถึงรากฐานของความรุนแรงในครอบครัว

จากแนวคิดและทฤษฎี และองค์ความรู้ที่ได้ทบทวนพบว่า แนวคิดนิเวศวิทยา (Ecological Perspective) สามารถที่จะนำมาปรับ และประยุกต์ใช้เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากทั้งสภาพบริบทพื้นที่ ประเพณี วัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่าง และความซับซ้อนของปัญหา ในกลุ่มคนต่างด้าว มีความเฉพาะ และต้องใช้ความเชื่อมโยงในหลายปัจจัยเพื่อที่จะสามารถอธิบายของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น จึงได้นำแนวคิดนิเวศวิทยา นำมาปรับเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

แผนภาพที่ 2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อ ศึกษา ความรู้สึก ความหมาย รูปแบบ ลักษณะ และขนาดของความรุนแรงในครอบครัวคนต่างด้าวที่อพยพมาจากพม่า ผลกระทบต่อสุขภาพของคนในครอบครัว การเผชิญปัญหา การจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นของคนในครอบครัวเมื่อถูกกระทำรุนแรง เงื่อนไขเชิงบริบทวัฒนธรรมชาติพันธุ์ เพศภาวะและความเป็นคนย้ายถิ่นที่เชื่อมโยงกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัวของคนต่างด้าวอพยพย้ายถิ่นจากประเทศพม่า ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นระเบียบวิธีที่เหมาะสม โดยมีรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

3.1 พื้นที่ในการศึกษาวิจัย

พื้นที่ที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ศึกษาจากครอบครัวคนต่างด้าวอพยพย้ายถิ่น หมู่บ้านบ้านบนภู อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยรับผิดชอบในการดูแลด้านสาธารณสุข

3.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง หน่วยในการศึกษา (unit of analysis) ครั้งนี้เป็น ครอบครัว ใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกจากครอบครัวที่มีปรากฏการณ์ความรุนแรงในครอบครัวจากข้อมูลจากการรับบริการและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงและคำบอกเล่าจากชุมชน โดยเกณฑ์การเกิดความรุนแรงในครอบครัว ใช้ความเข้าใจที่เกิดขึ้นประจำในครอบครัวต่างด้าว ตั้งแต่ด้านวาจา จนกระทั่งถึงการทำร้ายร่างกาย โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 7 ครอบครัว 13 ราย แล้วจึงดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตการณ์และสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างไม่เป็นทางการและเป็นทางการ เพื่อทำความเข้าใจถึงรูปแบบ ขนาด ลักษณะและบริบทที่มีความเชื่อมโยงกับความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ทำการสัมภาษณ์จะสัมภาษณ์ทั้งสามีและภรรยา

โดยผู้วิจัยได้มีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

- 3.2.1 เป็นครอบครัวคนต่างด้าว สัญชาติพม่าอาศัยอยู่ในพื้นที่ เกิน 6 เดือน
- 3.2.2 มีปรากฏการณ์ถูกกระทำรุนแรงในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ภายใน 1 ปี โดยอ้างอิงจากการสังเกตการณ์ คำบอกเล่า และประวัติการเข้ารับบริการทางการแพทย์
- 3.2.3 เป็นครอบครัวคนต่างด้าวพม่าที่หย่าร้างจากปรากฏการณ์การกระทำรุนแรงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง การหย่าร้างไม่เกิน 1 ปี
- 3.2.4 เป็นครอบครัวที่ไม่เกิดปรากฏการณ์การถูกกระทำรุนแรงภายใน 2 สัปดาห์

3.3 ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย

ระยะเวลาที่ทำการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ระหว่างเดือน กันยายน พ.ศ. 2556 – กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557 รวมระยะเวลาทั้งหมด 6 เดือน

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

3.4.1. ผู้วิจัย เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดของการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยมีการเตรียมตัวโดยทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดมานุษยวิทยา สังคมวิทยา และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับบริบทเงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับการกระทำรุนแรงในครอบครัว เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นคำถามที่ครอบคลุมที่สุด

3.4.2 แบบสัมภาษณ์ในระดับลึก (Interview guideline) ตามแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ที่ใช้สัมภาษณ์ผู้ที่กระทำและถูกกระทำรุนแรงที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สัญชาติและถิ่นอาศัยเดิม

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์การถูกกระทำรุนแรง รูปแบบ ขนาดและลักษณะ การกระทำรุนแรง

ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ อันได้แก่ การย้ายถิ่น ความเป็นคนต่างด้าว ความสัมพันธ์ชายหญิง และเงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการถูกกระทำรุนแรง

3.4.3 ล่ามแปลภาษา ใช้ในการแปลภาษาเพื่อสื่อสารที่เข้าใจและถูกต้อง โดยล่ามและผู้วิจัยได้ทำข้อตกลงในการแปล การเก็บข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นความลับ ไม่เปิดเผยต่อบุคคลอื่น

3.4.3 เครื่องมือเทปบันทึกเสียงใช้บันทึกข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth Interview) โดยขออนุญาตจากผู้ให้สัมภาษณ์แล้ว หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์ให้มีการอัดเทป ผู้วิจัยใช้การจัดบันทึกย่อขณะสัมภาษณ์และทำการบันทึกข้อมูลที่สมบูรณ์ทันทีที่เสร็จการสัมภาษณ์

3.4.4 แบบบันทึกข้อมูล เป็นแบบบันทึกข้อมูลที่ใช้ในการบันทึกข้อมูลทุกวันหลังการสัมภาษณ์ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล รายละเอียดที่ได้มาในแต่ละวันที่ได้ข้อมูลมา ทำการวิเคราะห์เพื่อทราบถึงข้อมูลที่ขาดไปจากการสัมภาษณ์และนำข้อมูลที่ขาดหาย ดังเป็นประเด็นคำถามในการเก็บข้อมูลครั้งต่อไป

3.4.5 แบบบันทึกงานสนาม (Fieldwork note) ผู้วิจัยจะบันทึกข้อมูล อุปสรรค ที่เป็นเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการสัมภาษณ์และการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาปรับเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลในครั้งต่อไป

3.5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบแนวทางการสัมภาษณ์นี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาดำรง แนวความคิดและเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีความครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยและกรอบแนวคิดในงานวิจัย ก่อนนำแบบแนวทางสัมภาษณ์ไปใช้กับผู้เข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดย การตรวจสอบเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ ความถูกต้องชัดเจน ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ 3 คน ปรับปรุงและแก้ไขข้อคำถาม เพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาตามวัตถุประสงค์และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางจริยธรรมในการวิจัยในคน

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก่อนเก็บรวบรวมข้อมูลและลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยทำการลงชุมชนเพื่อศึกษาถึงบริบทของชุมชนและแจ้งถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษาทำวิจัยครั้งนี้ โดยในเบื้องต้น ผู้วิจัยเข้าพบผู้นำชุมชนในหมู่บ้านเพื่ออธิบายถึงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการศึกษาวิจัยและขออนุญาตในการเข้าพื้นที่เพื่อทำการศึกษาวิจัย แม้พื้นที่ศึกษาวิจัยจะเป็นเขต

รับผิดชอบในการดูแลสุขภาพของผู้วิจัยเองก็ตาม นอกจากกลุ่มผู้นำชุมชนแล้วในกลุ่มผู้นำของคนต่างด้าว ผู้วิจัยเข้าทำความรู้จักและอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ประโยชน์ที่เกิดจากการทำวิจัย เพื่อให้กลุ่มผู้นำของคนต่างด้าวได้เข้าใจถึงการเข้าพื้นที่ในการศึกษา ในส่วนของกลุ่มของคนต่างด้าวที่อาศัยอยู่กับนายจ้าง ผู้วิจัยเข้าพบนายจ้างและอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยให้ให้นายจ้างเข้าใจ และอนุญาตในการเข้าสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ได้ทำการคัดเลือก

เนื่องจากประเด็นการวิจัยครั้งนี้เป็นประเด็นที่อ่อนไหวและเกี่ยวข้องกับผู้กระทำความและผู้กระทำซึ่งอยู่ใกล้ชิดกัน ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาที่ตามมาหลังจากการเก็บข้อมูล ดังนั้นเพื่อให้ผู้เข้าร่วมวิจัยยินดีที่จะเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ด้วยความสมัครใจ ผู้วิจัยมีแนวทางในการดำเนินการดังต่อไปนี้

3.6.1 ในการเก็บรวบรวมหรือการสัมภาษณ์ครั้งนี้ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมวิจัย กล่าวคือ ในการขอความร่วมมือผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลและแจ้งวัตถุประสงค์ ตลอดจนขั้นตอนของการเก็บข้อมูลโดยไม่ปิดบังพร้อมทั้งบอกให้ทราบถึงลักษณะการสนทนาแบบเจาะลึก การขออนุญาตบันทึกเสียงในการสนทนาแต่ละครั้งจะใช้เวลาประมาณ 30 นาทีในแต่ละครั้ง เพื่อให้ผู้เข้าร่วมวิจัยไม่รู้สึกอึดอัดและนานเกินไป ผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถเลือกบริเวณในการสนทนาที่ตัวเองรู้สึกสบายใจ สถานที่ที่ใช้ในที่ที่จะพูดคุยและให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย อาจเป็นสถานที่ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บ้านของผู้เข้าร่วมวิจัย หรือสถานที่ภายในชุมชนโดยทั้งสถานที่และเวลาที่เหมาะสมจะเก็บข้อมูล ขึ้นอยู่กับความสะดวกที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะเป็นผู้อนุญาต โดยสถานที่ต้องมีความเงียบสงบ เป็นส่วนตัว ไม่ถูกรบกวนจากบุคคลอื่นๆ โดยคำนึงถึงความสะดวก และความเป็นส่วนตัวของผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นหลัก พร้อมทั้งอธิบายถึงการรักษาความลับของผู้เข้าร่วมวิจัยด้วยเกียรติและจรรยาบรรณของนักวิจัย คือข้อมูลทุกอย่างที่ได้จากการพูดคุยและการสัมภาษณ์เรื่องราวประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลทั้งจากการจดบันทึกและการบันทึกเทปจะเป็นความลับระหว่างผู้เข้าร่วมวิจัยกับผู้วิจัยเท่านั้น

ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ข้อมูลจะถูกลบหรือทำลายเมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย นำข้อมูลไปอภิปรายหรือตีพิมพ์จะใช้ชื่อสมมุติโดยไม่เปิดเผยชื่อจริงของผู้เข้าร่วมวิจัย สำหรับในระหว่างที่พูดคุยหากมีคำถามใดที่ผู้เข้าร่วมวิจัยไม่สะดวกใจที่จะตอบ รวมทั้งผู้ให้ข้อมูลสามารถบอกยุติการให้ความร่วมมือในขั้นตอนใดๆของการวิจัยและขอข้อมูลกลับคืนได้ตลอดเวลา ซึ่งผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมวิจัยได้ซักถามข้อสงสัย และข้อข้องใจเพิ่มเติมจนมีความกระจ่างพอที่จะให้ผู้เข้าร่วมวิจัยเกิดความไว้วางใจในตัวผู้วิจัยก่อนการตัดสินใจในการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้

3.6.2 การเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างจะเข้าไปในลักษณะของการสร้างสัมพันธภาพ รวมทั้งในลักษณะของการพูดคุยรับฟังปัญหาและให้คำปรึกษาเพื่อให้ผู้เข้าร่วมวิจัยจะได้รู้สึกไว้วางใจและเห็นว่ามีความจริงใจและพร้อมที่จะรับฟังปัญหาและต้องการช่วยเหลือเขาอย่างจริงใจ ซึ่งผู้วิจัยจะมีการ

พัฒนาต่อเนื่องตลอดกระบวนการการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมวิจัยแต่ละคน โดยจะเข้าไปทุกกระบวนการในการเก็บข้อมูลดังนี้คือ

3.6.2.1 การเปิดเผยตนเอง ผู้วิจัยจะเข้าไปในลักษณะเปิดเผยตนเองในฐานะนักศึกษาที่อยู่ระหว่างการทำวิจัยเพื่อประกอบการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยมหิดล พร้อมทั้งบอกวัตถุประสงค์และให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการวิจัยและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมวิจัยได้ซักถามจนมีความกระจ่างพอที่จะเกิดความไว้วางใจในตัวผู้วิจัย ก่อนการตัดสินใจในการให้ข้อมูล จากการที่ผู้วิจัยเป็นเจ้าหน้าที่ที่ดูแลประชาชนในเขตรับผิดชอบรวมถึงกลุ่มแรงงานต่างด้าวชาวพม่า ทำให้การเก็บข้อมูลในครั้งนี้มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีคือ สามารถที่จะทราบข้อมูลเบื้องต้น บริบทชีวิตโดยรวมของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากเคยพบเจอกับกลุ่มตัวอย่าง และมีความคุ้นชินกับสภาพพื้นที่ ช่องทางในการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง ส่วนข้อเสียที่ส่งผลต่อการเก็บข้อมูลคือ การที่กลุ่มตัวอย่างอาจจะไม่กล้าให้ข้อมูลเนื่องจากเป็นประเด็นที่อ่อนไหว กลัวไม่เป็นความลับ ซึ่งทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนของการเป็นเจ้าหน้าที่ในพื้นที่มีความแตกต่างจากการเป็นนักศึกษาหรือผู้ที่เข้ามาเก็บข้อมูลทั่วไป เนื่องจากสามารถหาช่องทางในการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง การที่สามารถใช้เวลาในการเข้าหากลุ่มตัวอย่างได้ตลอดเวลา ทราบถึงพื้นฐานของชุมชนต่างด้าวระดับความสัมพันธ์ของแต่ละกลุ่มทำให้ง่ายต่อการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง

3.6.2.2 อธิบายให้รับรู้ถึงประโยชน์และเป้าหมายร่วมกันให้ผู้เข้าร่วมวิจัย ทราบถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากผลการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้ผู้เข้าร่วมวิจัยยินดีและแบ่งปันประสบการณ์อย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้วิจัยตระหนักในความสำคัญและบทบาทของตนเอง ตลอดจนการให้ข้อมูลที่จริงใจด้วยความสมัครใจของตนเอง

3.6.2.3 การสื่อสารโดยใช้ล่าม ผู้วิจัยอธิบายถึงเหตุผลในการใช้ล่ามในการแปลภาษา เนื่องจากผู้เข้าร่วมวิจัยบางรายไม่สามารถพูดหรือฟังภาษาไทยได้อย่างเข้าใจ ผู้วิจัยยืนยันถึงความลับที่จะไม่ถูกเปิดเผยเมื่อใช้ล่ามในการแปลภาษา หากผู้เข้าร่วมวิจัยไม่อนุญาตในการใช้ล่ามผู้วิจัยจะยุติการใช้ล่าม ซึ่งผู้วิจัยจำเป็นต้องหากกลุ่มตัวอย่างใหม่เพื่อทำการสัมภาษณ์เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถพูดหรือใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างได้ โดยคุณสมบัติของล่ามในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ล่าม เป็นผู้หญิงชาวพม่าซึ่งกำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถพูดและใช้ภาษาไทยและพม่าเป็นอย่างดี โดยได้ทำการพูดคุยและทำความเข้าใจในถึงประเด็นการสัมภาษณ์ มีการให้ความรู้เบื้องต้นและทำข้อตกลงถึงข้อจำกัด ความลับของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อทำความเข้าใจในเบื้องต้นแล้วลงพื้นที่เพื่อทำการสัมภาษณ์เพื่อทดลองการเก็บข้อมูลในครอบครัวชาวพม่าครอบครัวแรก

หลังจากที่ได้เข้าเก็บข้อมูลพบปัญหาเรื่องความเข้าใจในประเด็นคำถามและการแปลภาษา ได้ทำการพูดคุยกับล่ามเพื่อให้สามารถเข้าใจในประเด็นต่างๆให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ในประเด็นที่อ่อนไหว ผู้วิจัยให้ล่ามลงเก็บข้อมูลเพิ่มเติมกับกลุ่มตัวอย่างโดยตรง ประเด็นทั่วไปที่สามารถเก็บข้อมูลได้จะให้ล่ามร่วมสัมภาษณ์ด้วยทุกครั้งในกลุ่มตัวอย่างไม่สามารถพูดไทยได้

3.6.2.4 การสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี ผู้วิจัยแสดงถึงท่าทาง การพูดจา สีนัย ท่าทางที่เป็นมิตร ไม่แสดงกริยาที่ดูถูกหรือรังเกียจผู้เข้าร่วมวิจัย

3.7 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสนามครั้งนี้ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) มีขั้นตอนในการเก็บข้อมูล ดังนี้

3.7.1 วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview)

3.7.1.1 หลังจากที่ได้สืบค้นข้อมูลในการรับบริการในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านบุญ และจากปรากฏการณ์ความรุนแรงจริงที่เกิดขึ้นในครอบครัวของคนต่างด้าว โดยเลือกครอบครัวที่ไม่มีปรากฏการณ์การถูกระงับร่างกายใน 2 อาทิตย์ เนื่องจากอาจทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดปัญหาภายในครอบครัวและกลุ่มตัวอย่างอาจจะไม่พร้อมที่จะพูดคุยถึงเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจ เมื่อเลือกผู้เข้าร่วมวิจัยแล้ว ผู้วิจัยจะแนะนำตนเอง สร้างความคุ้นเคยกับผู้เข้าร่วมวิจัย อธิบายถึงวัตถุประสงค์ วิธีการสัมภาษณ์ ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้ผู้วิจัยได้ตัดสินใจในการเข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมวิจัยที่ไม่สามารถพูดและฟังภาษาไทยได้เข้าใจ ผู้วิจัยใช้ล่ามในการสื่อสาร และอธิบายถึงเหตุผลในการที่ต้องใช้ล่ามในการแปลภาษาและยืนยันถึงการเก็บเป็นความลับ และทำการนัดหมายในการพบครั้งต่อไป

3.7.1.2 การนัดหมายครั้งแรก ผู้วิจัยพบเพื่อฟังคำตอบในการเข้าร่วมวิจัย หลังจากที่ผู้เข้าร่วมวิจัยยินดีเข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยทำความคุ้นเคยกับผู้เข้าร่วม พูดคุยทั่วไป ใช้เวลาประมาณ 10-30 นาที และนัดพบในครั้งต่อไป

3.7.1.3 การนัดหมายครั้งที่สอง ผู้วิจัยเริ่มพูดคุยถึงประเด็นต่างๆ โดยผู้เข้าร่วมวิจัยที่ไม่สามารถพูดหรือฟังภาษาไทยได้ จะใช้ล่ามแปลภาษาในการสื่อสาร ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะขอบันทึกเทปก่อนทุกครั้ง หากผู้เข้าร่วมวิจัยไม่อนุญาตให้มีการบันทึกเทป จะใช้วิธีการจดบันทึกในการเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ในประเด็นต่างๆ ในครั้งที่สองจะใช้เวลาประมาณ 30-40 นาที

3.7.1.4 การนัดหมายครั้งต่อมา ผู้วิจัยจะดำเนินกระบวนการเหมือนในครั้งที่สอง ผู้วิจัยจะใช้การสัมภาษณ์ประมาณ 2-3 ครั้ง หากประเด็นหรือข้อมูลไม่เพียงพอจะเพิ่มการสัมภาษณ์จนได้ข้อมูลเพียงพอตามแนวทางการวิจัย

3.8 กระบวนการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

จากการได้เข้าเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมงานวิจัยครั้งนี้ พบว่าการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างใช้เวลาค่อนข้างมาก เนื่องจากอาชีพที่ไม่สามารถกำหนดเวลาได้โดยเฉพาะงานเหมา ในบางครั้งกลับมิด การเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างจำเป็นที่จะต้องประเมินสถานการณ์ตลอดเวลา ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อล้าไม่พร้อมที่จะตอบคำถาม ประเด็นที่อ่อนไหวที่ส่งผลกระทบต่อการสัมภาษณ์เนื่องจากหน่วยวิเคราะห์เป็นครอบครัว การสัมภาษณ์ทั้งสามและภรรยามีโอกาสที่จะทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนและส่งผลให้เกิดความรุนแรงระหว่างสามีและภรรยาได้ อีกทั้งการใช้ล่ามและภาษายังมีผลต่อข้อมูลที่ได้มา จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจึงได้พบปัญหาและได้แก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นดังนี้

3.8.1 ล่าม ในครั้งแรกล่ามแปลภาษาได้แทรก ความคิดของตนเองในการแปลภาษาซึ่งทำให้ข้อมูลมีความคลาดเคลื่อน ประเด็นทางเพศล่ามมีความอายไม่สามารถถามได้ และมีการถามซ้ำจนมากเกินไป จึงได้กลับมาพูดคุยและทำความเข้าใจกับล่ามใหม่ และมีการทดสอบความรู้ และความเข้าใจในการแปลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด ในประเด็นที่อ่อนไหว เช่น ประเด็นทางด้านเพศ ได้ให้ล่ามเป็นผู้เข้าพูดคุยส่วนตัวและนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ เพื่อดูความถูกต้องของข้อมูล และจากการที่ล่ามเติบโตและมีความคุ้นเคยกับกลุ่มตัวอย่างทำให้สามารถทราบถึงข้อมูลเบื้องต้น อุปนิสัยและพื้นฐานด้านครอบครัว ทำให้สามารถวางแผนในการคุยแต่ละครอบครัวได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

3.8.3 ระยะเวลาการเข้าเก็บข้อมูล จากเดิมกำหนดการเข้าพบกลุ่มตัวอย่างประมาณ 3 ครั้ง เมื่อลงพื้นที่จริงกับพบปัญหาในเรื่องของเวลา และการประเมินสถานการณ์แต่ละครั้ง ทำให้ในบางครอบครัวต้องเข้าหลายครั้ง และใช้วิธีการเยี่ยมบ้าน และพูดคุยกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูล ทำให้บางครอบครัวมีความจำเป็นที่ต้องเข้าพูดคุยในจำนวนครั้งที่มากกว่าที่กำหนดไว้ครั้งแรก

3.8.4 ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเก็บข้อมูล การเก็บข้อมูลครั้งนี้เกิดความเข้าใจผิดจากกลุ่มชาวพม่า กลุ่มชาวพม่าคิดว่าเป็นการสอบถามถึงเรื่องของความผิดปกติหาย กลัวถูกจับและไม่ให้ความร่วมมือจากการสื่อสารที่ผิดพลาด ผู้วิจัยจึงเข้าทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการเข้าเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้นำชาวพม่า ทำให้สามารถเก็บข้อมูลได้ตามสิ่งที่ต้องการจะศึกษา

3.8.5 ผู้วิจัย เนื่องจากผู้วิจัยปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขในพื้นที่ ทำให้เมื่อลงพื้นที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความไม่มั่นใจในข้อมูลที่จะให้ ทำให้ต้องมีการปรับกระบวนการ และวิธีการใหม่ โดยการลงพื้นที่ครั้งต่อมาได้ลงพื้นที่แบบทำความคุ้นเคย การเยี่ยมบ้านและการพูดคุย ใช้อุปกรณ์ในการจดบันทึกต่างๆให้น้อยที่สุด และกลับมาเขียนบันทึกข้อมูลหลังจากที่ลงเก็บตัวอย่าง

3.9 ข้อจำกัดและอุปสรรคในการศึกษา

การสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มผู้ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว เป็นคนต่างด้าวหญิง ซึ่งมีแนวโน้มที่จะไม่ได้รับความร่วมมือหรือไม่ตอบคำถาม เนื่องจากผู้วิจัยเป็นผู้ชาย คำถามในบางประเด็นอาจเป็นประเด็นที่อ่อนไหว เช่น ประเด็นความรุนแรงทางเพศสัมพันธ์ การถูกทำร้ายร่างกาย ผู้เข้าร่วมวิจัยอาจไม่ให้ข้อมูลที่แท้จริง หรือผู้เข้าร่วมวิจัยไม่ยอมตอบคำถาม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประเด็นคำถามงานวิจัยที่ต้องการศึกษา

นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องของการสื่อสาร คนต่างด้าวหญิงบางรายไม่สามารถพูดและเข้าใจภาษาไทยได้ ทำให้การตอบคำถามหรือการเข้าใจประเด็นคำถามอาจมีความคลาดเคลื่อนได้ ผู้วิจัยจึงได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวโดย

1. พยายามทำความเข้าใจกับผู้เข้าร่วมวิจัย เพื่อให้ผู้เข้าร่วมรู้สึกไว้วางใจ และเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย โดยจะมีการเข้าพูดคุยในจำนวนครั้งที่มากกว่าเดิมในกรณีที่เกิดปัญหาในการสัมภาษณ์ และให้เวลากับผู้เข้าร่วมไม่เร่งรัดในการหาคำตอบ ประเมินสถานการณ์ทุกครั้งที่เข้าสัมภาษณ์

2. ในกรณีที่เป็นประเด็นอ่อนไหวและผู้เข้าร่วมวิจัยไม่สามารถสัมภาษณ์หาข้อมูลเชิงลึกได้ ผู้วิจัยได้เตรียมผู้ที่สัมภาษณ์ร่วม คือเจ้าหน้าที่ผู้หญิงของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านบนภู โดยผู้วิจัยจะทำความเข้าใจกับผู้สัมภาษณ์รวมถึงวัตถุประสงค์ การเก็บข้อมูลของผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นความลับ และแนะนำผู้ร่วมสัมภาษณ์ให้ผู้เข้าร่วมวิจัยได้ทราบก่อนเข้าสัมภาษณ์

3. ในส่วนของการสื่อสาร ผู้วิจัยใช้ล่ามในพื้นที่เพื่อแปลภาษา ผู้วิจัยทำการตกลงกับล่ามในการเก็บข้อมูลของผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นความลับ การใช้ล่ามแปลต้องขออนุญาตผู้เข้าร่วมวิจัยทุกครั้งและอธิบายถึงเหตุผลในการใช้ล่ามให้กับผู้เข้าร่วมวิจัยเข้าใจ และในประเด็นที่อ่อนไหว เรื่องความรุนแรงทางเพศสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้ให้ล่ามซึ่งเป็นผู้หญิงเข้าสอบถามข้อมูลต่างๆ และนำข้อมูลนั้นมาตรวจสอบความเป็นไปได้และความถูกต้องของข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

4. ในกรณีที่ผู้เข้าร่วมวิจัยไม่ยอมให้ข้อมูลในทุกกรณี ผู้วิจัยประเมินแล้วเห็นว่าไม่สามารถสัมภาษณ์ได้ ผู้วิจัยจำเป็นต้องเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัยที่กำหนดไว้ จากการเข้าสัมภาษณ์พบผู้ที่ไม่ให้สัมภาษณ์จำนวน 3 ราย ซึ่งผู้ศึกษาวิจัยได้ทำความเข้าใจก่อนการเข้าสัมภาษณ์ แต่เมื่อทำการสัมภาษณ์พบประเด็นที่อ่อนไหว ผู้เข้าร่วมวิจัยจึงไม่ต้องการให้สัมภาษณ์ และยุติการสัมภาษณ์ นักข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์และหาข้อมูลบริบทรอบข้างเพื่อสนับสนุนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เมื่อข้อมูลที่ได้ไม่เพียงพอ ผู้ศึกษาวิจัยได้หากกลุ่มตัวอย่างใหม่เพื่อทำการเก็บข้อมูลต่อไป

3.10 จริยธรรมในการวิจัย

ผู้วิจัยได้คำนึงถึงจริยธรรมในการวิจัยและจรรยาบรรณของนักวิจัย ผู้วิจัยประพาดิตนบนพื้นฐานการรักษามรรยาทในสังคมไทย โดยมีความตรงต่อเวลานัดหมายไม่ผิดคำพูด เป็นนักฟังที่ดี ใฝ่ต่อปฏิริยาทางอารมณ์ของผู้เข้าร่วมวิจัยเพื่อให้การตอบสนองตอบที่เหมาะสม หลีกเลี่ยงการตำหนิและย่ำให้ทราบถึงความเคร่งครัดในการพิทักษ์สิทธิและการรักษาความลับของผู้เข้าร่วมวิจัย ไม่มีอคติทางชาติพันธุ์ ไม่ใช่อำนาจหน้าที่เพื่อให้ได้ข้อมูล ช่วยให้ผู้เข้าร่วมวิจัยรู้สึกมีอิสระปลอดภัย ไว้วางใจและมีความเชื่อถือในตัวผู้วิจัยพร้อมกับการทำการเก็บข้อมูลอย่างมีเทคนิคและศิลปะ โดยผู้วิจัยมีแนวทางในการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. เคารพในการขอความยินยอมโดยให้ข้อมูลอย่างครบถ้วนและให้อาสาสมัครตัดสินใจอย่างอิสระ ปราศจากการข่มขู่ บังคับ หรือให้สินจ้างรางวัล ผู้วิจัยให้อิสระในการตอบคำถาม เนื่องจากผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นกลุ่มคนต่างด้าว อพยพย้ายถิ่นมาอยู่ในประเทศไทย บางรายไม่มีบัตรหรืออยู่อย่างผิดกฎหมาย ผู้วิจัยไม่ใช่อำนาจหน้าที่ในการเป็นเจ้าหน้าที่รัฐในการกดดันให้ตอบคำถาม หรือใช้ชุมชนหรือผู้นำในการบังคับให้กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมวิจัย ต้องเกิดจากความยินยอมของกลุ่มตัวอย่างที่ถูกต้องเอง

2. เคารพในความเป็นส่วนตัวของผู้เข้าร่วมวิจัย ความเป็นส่วนตัว สิทธิส่วนบุคคล พฤติกรรมส่วนตัวพฤติกรรมปกปิด การเคารพในความเป็นส่วนตัวของผู้เข้าร่วมวิจัยผู้วิจัยต้องให้ผู้เข้าร่วมวิจัยได้ตัดสินใจเมื่อพร้อมจะสัมภาษณ์ หากผู้เข้าร่วมวิจัยไม่พร้อมต้องยุติการสัมภาษณ์ ไม่ละเมิดสิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัยที่จะไม่ตอบคำถามในบางประเด็น นอกจากนี้ในกรณีประเด็นคำถามที่เป็นเรื่องอ่อนไหว หากผู้เข้าร่วมยังไม่พร้อมที่จะตอบ ไม่ควรเร่งรัดให้เวลาในการตัดสินใจเมื่อผู้เข้าร่วมวิจัยพร้อมในการตอบคำถาม

3. เคารพในการเก็บรักษาความลับของข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมวิจัย ประเด็นถามเรื่องความรุนแรงในครอบครัว เป็นประเด็นที่อ่อนไหว ซึ่งผู้ถูกระทำไม่ต้องการให้ผู้อื่นได้รับรู้ ซึ่งอาจทำให้ความอับอายและอาจก่อให้เกิดการถูกระทำรุนแรงได้ ดังนั้นผู้วิจัยต้องเก็บข้อมูลที่ได้มาเป็นความลับทั้งตัวผู้วิจัยและล่ามที่แปลภาษา เมื่อเสร็จสิ้นการเก็บข้อมูลต้องทำลายหรือลบข้อมูลทั้งที่เทปบันทึกเสียงและสมุดบันทึกภาคสนาม

4. เคารพในความเป็นผู้อ่อนด้อย เปราะบาง (Respect for vulnerable persons) เนื่องจากผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นกลุ่มคนต่างด้าวที่มาจากประเทศพม่า ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางในหลายด้าน ดังนั้นผู้วิจัยจะระมัดระวังในการใช้คำถามที่กระทบต่อชาติพันธุ์ กริยาท่าทางที่อาจกระทบถึงความเป็นคนต่างด้าว ให้เกียรติในการสัมภาษณ์เสมือนคนไทยด้วยกัน

5.การป้องกันความเสี่ยง เนื่องจากหัวข้อในการศึกษาเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว มีประเด็นคำถามที่ละเอียดอ่อนหลายเรื่อง และเป็นเรื่องที่ยอ่อนไหวต่อความรู้สึก บางคำถามอาจทำให้ผู้เข้าร่วมวิจัยรู้สึกอึดอัดหรือไม่สบายใจ อาทิ คำถามถึงการถูกระทำ ความรุนแรงทางเพศ ผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิที่จะไม่ตอบคำถามนั้น และไม่ว่าช่วงเวลาใดๆ หากผู้เข้าร่วมวิจัยไม่พร้อมที่จะให้ข้อมูล ก็สามารถที่จะปฏิเสธหรือออกจากการศึกษาได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเสียหายใดๆ ต่อผู้ให้ข้อมูลและบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงมีการการป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น ภายหลังการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการเข้าไปติดตาม พูดคุย กับผู้เข้าร่วมวิจัยที่บ้านอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 1-3 วันแรกหลังจากสิ้นสุดการเก็บข้อมูลไปแล้ว โดยที่ทุกครั้งที่เข้าไป พูดคุยจะมีประเมินภาวะทางอารมณ์ของผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นระยะ จนกว่าจะแน่ใจว่าจะไม่เกิดความ เสี่ยงต่อผู้เข้าร่วมวิจัย หากเกิดปัญหาในครอบครัวที่เกิดจากการให้ข้อมูลหลังสัมภาษณ์ ผู้วิจัยยินดีที่จะ ช่วยเหลือ อธิบายให้เกิดความเข้าใจในครอบครัวถึงการทำการศึกษาวิจัย

3.11 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่ออธิบาย สรุป ประเด็นตามวัตถุประสงค์การวิจัยโดยการเปรียบเทียบโยงหาความสัมพันธ์ของข้อมูล และหา ลักษณะร่วม และประมวลความคิดจากข้อมูลที่ได้สร้างเป็นข้อสรุป วิเคราะห์ข้อมูลที่สร้างเป็น ข้อสรุป ซึ่งการเตรียมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์จะกระทำพร้อมกัน กับการเก็บข้อมูลโดยตลอดสืบ บันทึกรออกมาเป็นภาษาเขียนแบบคำต่อคำทุกครั้งที่ทำกรสัมภาษณ์เชิงลึกเสร็จสิ้น พร้อมวิเคราะห์ ความเชื่อมโยงของข้อมูลและตัวแปรต่างๆ ว่ามีสิ่งใดบ้างที่ต้องปรับปรุงและเพิ่มเติมในประเด็น คำถาม

ในส่วนของข้อมูลบันทึกภาคสนาม (Field Work) บันทึกขั้นตอน วิธีการเก็บข้อมูล กระบวนการปฏิบัติงานตลอดจนปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น นำข้อมูลที่ได้ทั้งการถอด เทปและบันทึกภาคสนาม ทำการวิเคราะห์เชื่อมโยงกับตัวแปรในประเด็นวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา

3.12 การนำเสนอผลการศึกษา

การนำเสนอผลการศึกษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะแบ่งรายละเอียดเป็น 2 ส่วนดังนี้

3.12.1 ข้อมูลภาคสนาม เป็นข้อเท็จจริงที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างที่เลือกศึกษา อธิบายโดยใช้กรอบแนวความคิดและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในการศึกษาครั้งนี้

3.12.2 การเชื่อมโยงและวิเคราะห์ระหว่างข้อมูลภาคสนามกับข้อมูลเอกสาร ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม

บทที่ 4

ผลการศึกษา

“ความรุนแรงในครอบครัว” เป็นปัญหาพื้นฐานที่เกิดขึ้นกับทุกเชื้อชาติ ศาสนา และมีหลากหลายรูปแบบ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว มีมิติที่ซับซ้อน และอาจแตกต่างกันแต่ละสังคม ผู้ประสบความรุนแรงมักจะเป็นกลุ่มคนที่มีความเปราะบาง อาทิ กลุ่มชนเผ่า ผู้หญิง เด็ก กลุ่มแรงงานต่างด้าว กลุ่มบุคคลเหล่านี้ล้วนมีปัจจัยที่เอื้อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวได้ง่ายขึ้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการทำความเข้าใจถึงรูปแบบ ลักษณะของความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวชาวพม่าซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบางในสังคม ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ศึกษาถึงการจัดการและการเผชิญปัญหาเมื่อเกิดความรุนแรงในครอบครัว ทำความเข้าใจถึงเงื่อนไขเชิงบริบท วัฒนธรรม ชนิตพันธุ์ เพศภาวะ เศรษฐกิจ และความเป็นคนย้ายถิ่นที่เชื่อมโยงกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว รายงานผลการวิจัยจะนำเสนอทั้งหมด 4 ส่วนดังนี้

1. บริบทชุมชนและบริบทชีวิตครอบครัวชาวพม่า
2. ความรู้สึก ความหมาย การตีความ การจัดการและการเผชิญปัญหากับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวชาวพม่า
3. รูปแบบลักษณะความรุนแรง ผลกระทบที่เกิดขึ้นในครอบครัวชาวพม่าจากปัญหาความรุนแรงในครอบครัวในครอบครัวชาวพม่า
4. เงื่อนไขเชิงบริบท วัฒนธรรม ชนิตพันธุ์ เพศภาวะ เศรษฐกิจ และความเป็นคนย้ายถิ่นที่เชื่อมโยงกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัวชาวพม่า

4.1 บริบทชุมชนและบริบทชีวิตครอบครัวชาวพม่า

ชุมชนบ้านบนภู เป็นชุมชนใหม่ที่ก่อตั้งมาประมาณ 40 ปี แต่เดิมชุมชนบ้านบนภูมีจำนวนหลังคาเรือนไม่มากนัก การเดินทางมายังชุมชนบ้านบนภูค่อนข้างลำบาก เส้นทางเป็นลูกรังตลอด 50 กิโลเมตรเพื่อเข้าสู่ตัวอำเภอ ไม่มีรถประจำทางวิ่งผ่าน การอพยพเคลื่อนย้ายของกลุ่มคนต่างๆเข้ามาสู่ชุมชนบ้านบนภู เกิดจากการทำเหมืองแร่ เส้นทางขนส่งแร่จากเหมืองแร่ผ่านพื้นที่หมู่บ้านบนภูทำให้กลุ่มคนเริ่มเข้ามาจับจองพื้นที่เพื่อทำการเกษตร คนกลุ่มแรกที่เข้ามาอยู่ คือกลุ่ม

คนกะเหรี่ยง และกลุ่มคนภาคอีสาน หลังจากทีกลุ่มคนทางภาคอีสานได้เข้ามาอยู่เกิดการชักชวนและย้ายถิ่นของคนไทยภาคอีสานมากขึ้น ทำให้จำนวนประชากรในหมู่บ้านเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วภายใน 20 ปี กลุ่มคนที่ย้ายมาจากประเทศพม่าในเวลานั้นมีเพียงเล็กน้อย ส่วนใหญ่จะมารับจ้างทำไร่ให้กับคนไทย และทำงานอยู่ในเหมืองแร่ตะกั่ว ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากหมู่บ้านบนภู ประมาณ 20 กิโลเมตร หลังจากที่เหมืองแร่ได้ปิดกิจการ ทำให้คนย้ายถิ่นจากประเทศพม่าที่ทำงานในเหมืองแร่ย้ายเข้ามาสู่บ้านบนภูมากขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อเทียบกับกลุ่มคนท้องถิ่นในชุมชนบ้านบนภู พบว่ากลุ่มคนที่ย้ายถิ่นจากประเทศพม่ามีสัดส่วนที่น้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 5 ของกลุ่มคนท้องถิ่นในชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บ้านบนภู กลุ่มชนชาติที่ย้ายถิ่นมาจากประเทศพม่าที่เข้ามาอยู่ส่วนใหญ่เป็นชาวพม่า ส่วนกะเหรี่ยงและมอญ มีไม่มากนัก

อาชีพของคนในชุมชนบ้านบนภูดั้งเดิมจะยึดอาชีพการทำไร่ข้าวโพดและการหาของป่าเป็นหลัก เนื่องจากเมื่อ 20 ปีที่ผ่านมาป่าไม้บริเวณรอบชุมชนยังสมบูรณ์ สามารถพบเห็นสัตว์ป่าวิ่งไปมาในหมู่บ้าน ผู้คนในชุมชนล้วนต้องพึ่งพาอาศัยกัน การดำรงชีวิตของคนในชุมชนส่วนหนึ่งคือการหาของป่าเพื่อเลี้ยงชีพ ในปี พ.ศ.2546 เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนบ้านบนภู ทางราชการได้มีการปรับปรุงเส้นทางให้มีความสะดวกมากขึ้น ไฟฟ้าได้เข้ามาสู่ชุมชน ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายของกลุ่มคนต่างๆ เข้าสู่ชุมชนมากขึ้น ปี พ.ศ.2551 ชุมชนบ้านบนภูมีโทรศัพท์เข้ามาสู่ชุมชนทำให้การสื่อสารกับบุคคลภายนอกมีความสะดวกและกลายเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้ชุมชนเกษตรดั้งเดิมเริ่มเปลี่ยนแปลงและพัฒนามากขึ้น ยางพารา พืชเศรษฐกิจที่เข้ามามีบทบาทด้านรายได้และความต้องการแรงงานกับคนในชุมชนบ้านบนภู การเคลื่อนย้ายของแรงงานพลัดถิ่นที่เข้ามารับจ้างกรีดยางเพิ่มมากขึ้น และด้วยความอุดมสมบูรณ์ของดินและอากาศทำให้มีผู้คนที่ต้องการที่หารายได้จากพื้นดินที่อุดมสมบูรณ์จากการปลูกพืชเกษตรกรรมนาชนิด ประกอบกับการเดินทางที่สะดวกสบาย กลุ่มคนไทยและนายจ้างหลายรายเข้ามาจับจองพื้นที่เพื่อปลูกยางพารา ผักนาชนิดความต้องการของแรงงานจึงมีมากขึ้นตามไปด้วย กลุ่มคนที่อพยพย้ายมาจากประเทศพม่าเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของนายจ้าง เนื่องจากค่าแรงที่ถูกและสามารถอดทนกับงานที่หนักได้ จึงทำให้คนพลัดถิ่นถูกพาเข้ามาสู่ชุมชนบ้านบนภูตามความต้องการแรงงานในพื้นที่ ทั้งที่นายจ้างหาอยู่และจากการชักชวนของคนที่มาทำงานอยู่ก่อนในหมู่บ้าน

ถึงแม้ชุมชนบ้านบนภูจะมีความเจริญเมทือเทียบกับในอดีต ปัญหาเรื่องของการเดินทางยังมีความยากลำบากกว่าที่อื่นๆ ถนนสายหลักเป็นทางลูกรัง ไม่มีรถโดยสารประจำทางวิ่งผ่าน คนที่มีฐานะ มีรถส่วนตัวสามารถเดินทางไปไหนมาไหนได้สะดวกกว่ากลุ่มคนด้อยโอกาสกลุ่มอื่นๆ โดยเฉพาะกลุ่มคนที่ย้ายมาจากประเทศพม่ายังคงต้องพึ่งพาอาศัยนายจ้างเป็นหลัก บางรายไม่สามารถเดินทางได้สะดวกเนื่องจากยังไม่มีบัตรประจำตัว บางครอบครัวมีการย้ายที่ทำงานบ่อย จาก

ปัญหาการเลิกจ้างของนายจ้างและความไม่พึงพอใจต่องานที่ทำของแรงงานเอง ชุมชนบ้านบนภูยังต้องการแรงงานที่มาจากประเทศพม่าอยู่มาก ด้วยเศรษฐกิจที่เติบโตขึ้น การขยายพื้นที่ทำการเกษตรที่ยังคงต้องพึ่งแรงงาน อาทิ การทำมันสำปะหลัง มะระหวาน ดาวเรือง ผักต่างๆ และสวนยางพารา ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้แรงงานจากประเทศพม่ามีการเคลื่อนย้ายเข้าสู่ชุมชนมากขึ้น

ชีวิตความเป็นอยู่ของคนย้ายถิ่นจากประเทศพม่าซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวพม่า ชาวพม่าทำงานรับจ้างอยู่กับนายจ้าง รับจ้างทั้งเป็นงานรายวันและงานเหมา มีส่วนน้อยที่จะรับงานอิสระ กลุ่มคนชาวพม่าจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มๆ กลุ่มละประมาณ 4-5 หลังคาเรือน ส่วนใหญ่อยู่กับนายจ้าง มีบางครอบครัวเช่าที่นายจ้างคนไทยปลูกบ้านชั่วคราวอยู่ บางครอบครัวอาศัยอยู่ในสวนยาง ซึ่งจะเป็นบ้านเดี่ยวที่นายจ้างสร้างให้ คนที่อยู่บ้านส่วนใหญ่เป็นหญิงที่แต่งงานและมีลูกอ่อน บางครอบครัวให้ลูกที่โตกว่าเลี้ยงน้องอยู่กับบ้านซึ่งไม่มีผู้ใหญ่ดูแล ภาพที่ผู้ศึกษาวิจัยพบเห็นชินตาคือ เด็กไม่สามารถดูแลน้องได้ดีมากนัก ส่วนใหญ่เด็กค่อนข้างสกปรก เล่นตามตาดิน เป็นการเล่นพื้นบ้านเช่น การติดลูกแก้ว ของเล่นประดิษฐ์เองจากวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถหาได้ ส่วนแม่บ้านหลังจากที่สามีหรือลูกไปทำงานรับจ้างเพื่อหารายได้ จะจับกลุ่มพูดคุยกัน ดูแลทำความสะอาดบ้านเรือนของตนเอง สภาพบ้านของคนพม่าค่อนข้างคล้ายกัน ส่วนใหญ่สร้างด้วยไม้ไผ่ ยกพื้นเล็กน้อย พื้นและฝาบ้านทำจากไม้ไผ่ มุงด้วยหญ้าแฝกและสังกะสี ยังคงความเชื่อและวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเองในการสร้างบ้านเรือน ความเชื่อเกี่ยวกับการสร้างบ้านของคนพม่าคือ ให้ปลูกให้หันหน้าไปทิศทางเดียวกัน หากเป็นพี่น้องกันก็จะปลูกบ้านตรงกลางที่มีบ้านญาติขนาบไม่ได้ บ้านที่คนพม่าอาศัยอยู่ค่อนข้างเล็กและไม่ค่อยมีคิชมามากนัก บางหลังคาเรือนสภาพทรุดโทรม บางครอบครัวต้องอาศัยอยู่กันอย่างคับแคบเนื่องจากสมาชิกในครอบครัวมีจำนวนหลายคน ครอบครัวชาวพม่าส่วนน้อยอยู่บ้านที่ดีและมั่นคงกว่าเนื่องจากนายจ้างเป็นคนสร้างให้จากวัสดุที่คงทน

ภาพชินตาที่ผู้ศึกษาสังเกตได้อีกอย่าง คือ ผู้ชายพม่าถ้าไม่ไปทำงานจะนั่งดื่มเหล้าในช่วงเย็นอยู่ที่ร้านค้าที่มีคนพม่าเป็นเจ้าของ ชาวพม่าบางคนจะดื่มเหล้าตั้งแต่เช้านจนถึงเวลาค่ำ บางคนซื้อกลับไปดื่มที่บ้านซึ่งสามารถพบเห็นได้ในเกือบทุกๆ วัน ส่วนผู้หญิงหากว่างงานมักจะรวมกลุ่มกันเล่นไพ่ บางครั้งผู้ศึกษาเคยเห็นสามีของหญิงชาวพม่ามาตามในวงพนันและเกิดปัญหาทะเลาะกันระหว่างสามีภรรยา ชาวพม่ากลุ่มนี้จะไปทำงานแต่เช้า และกลับบ้านมาช่วงใกล้มืด ชีวิตวนเวียนสลับไปเช่นนี้ในทุกๆ วัน หลายครอบครัวมีการเปลี่ยนนายจ้างบ่อยครั้ง บางครอบครัวถูกนายจ้างให้ออก บางครอบครัวนายจ้างไม่มีงานให้ทำ บางรายเกิดการทะเลาะกันเองภายในครอบครัว และเพื่อนบ้านทำให้นายจ้างให้ออกจากการทำงาน บางคืนได้ยินเสียงกันค้ำกันในกลุ่มบ้านที่ชาวพม่าอาศัยอยู่ใกล้กับที่พักอาศัยของผู้ศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยได้ลงศึกษาพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวของชาวพม่า การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในเบื้องต้นใช้ข้อมูล การเข้ารับบริการรักษาพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บ้านบนภู โดยมุ่งไปที่ผู้รับบริการที่มีประวัติตกเป็นเหยื่อความรุนแรงในครอบครัว แต่ก็มีจำนวน น้อย ข้อมูลความรุนแรงในครอบครัวของชาวพม่าส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลมาจากสิ่งที่ผู้วิจัยเองพบ เห็นและเป็นข้อมูลจากคำบอกเล่าของคนในชุมชนชาวพม่าเอง กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการศึกษาใน ครั้งนี้เป็นครอบครัวชาวพม่าที่พบมีปรากฏการณ์ความรุนแรงในครอบครัวอย่างน้อย 1 รูปแบบ

ความเป็นอยู่และประสบการณ์ชีวิตในครอบครัวชาวพม่าบ้านบนภู

ครอบครัวที่ 1

“เอ” หญิงพม่าอายุ 28 ปี ตั้งครรภ์ได้ประมาณ 7 เดือน เธอมักจะมาตรวจครรภ์และรับ บริการยามเจ็บป่วยด้วยรอยยิ้มที่เหมือนกับมีความทุกข์ซ่อนอยู่ ก่อนที่เธอจะมาอยู่ที่บ้านบนภู เธอ กับสามีเคยทำงานรับจ้างก่อสร้างอยู่ที่จังหวัดระยอง แต่เนื่องจากความอึดอัดที่จะต้องอาศัยอยู่กับญาติ ฝ่ายสามี เธอจึงตัดสินใจย้ายมาอยู่บ้านบนภู ตามคำชวนของพี่สาวซึ่งทำงานรับจ้างอยู่ที่บ้านบนภู

เอ อยู่บ้านบนภูได้ ประมาณ 1 ปี ในช่วงแรก เธอกับสามีต้องเช่าบ้านอยู่ โดยจ่ายค่าเช่า เดือนละ 700 บาท ในตอนนั้น เอ ยังไม่มีนายจ้างประจำ เอ และสามีก็รับจ้างทั่วไป ตามแต่มีใครมา จ้าง ทั้งสองได้ค่าแรงวันละ 450 บาท ซึ่งเพียงพอแค่สำหรับใช้จ่ายไปวันๆ บางครั้งไม่พอใช้ ไม่มีเงิน เก็บสำรองในยามฉุกเฉิน เมื่อมาอยู่ภูเคยได้ 3-4 เดือน เอ ก็ตั้งครรภ์ถูกคนแรกทำให้ไม่สามารถ ทำงานได้ สามีต้องทำงานคนเดียว ที่สำคัญเมื่อ 1 เดือนที่ผ่านมา เอ เลิกร้างกับสามีหลังจากที่ทั้งสอง ทะเลาะกันอย่างรุนแรง จน เอ ถูกสามีทำร้ายร่างกาย

ปัจจุบัน เอ ได้ย้ายมาอยู่กับพี่สาว บ้านของพี่สาวที่เธอมาอาศัยอยู่ เป็นบ้านที่นายจ้าง สร้างให้ สภาพบ้านค่อนข้างคับแคบและแออัด พี่สาวของเธอก็มีลูกเล็กจึงไม่ได้ทำงานเหมือนกัน ผู้ ที่หารายได้เลี้ยงครอบครัวแต่เพียงผู้เดียวคือสามีของพี่สาว ที่ทำงานได้ค่าแรงวันละ 250 บาท แต่ต้อง เลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวทั้ง 7 คน รวมถึงเธอด้วย เอ ไม่ได้ทำงานเพราะใกล้กำหนดคลอดในอีก ประมาณสองเดือนข้างหน้า โดยที่เธอก็ยังไม่ได้วางแผนว่าจะคลอดบุตรที่ไหนอย่างไร เพราะไม่มี ทั้งบัตรประจำตัวและเงินสำหรับทำคลอด เธอหวังอยู่เสมอว่าวันหนึ่งเมื่อมีเงินพอ จะได้กลับบ้าน เกิดที่พม่า เอ ไม่สามารถพูดและฟังภาษาไทยได้ ถึงแม้เธอจะอยู่ในประเทศไทยแต่เธอก็อยู่บ้านพักที่ นายจ้างสร้างให้เฉพาะคนต่างด้าว การสั่งงานของนายจ้างส่วนใหญ่ก็จะผ่านกับคนที่พูดไทยได้ ไม่ ค่อยได้พูดคุยกับคนไทยเท่าไร ทำให้เธอพูดไทยไม่ได้ ชีวิตความเป็นอยู่ของเอในตอนนี้อาศัย

พี่สาวเป็นหลัก เธอยังมีความคิดที่มั่นคงว่าจะไม่คืนดีกับสามีแม้สามีจะกลับมาขอคืนดีก็ตาม เธอคิดว่า การที่เธอถูกระทำรุนแรงครั้งสุดท้ายเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้และยังเจ็บปวดกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับเธออยู่

ครอบครัวที่ 2

ถัดจากบ้านของ เอ บ้านหลังเล็กๆที่อยู่ติดกัน เป็นบ้านของตันเอ และ คินแล “ตันเอ” เป็นกระเหรี่ยง คริสเตียน อายุ 55 ปี ตันเอมาจากเมืองทวาย ประวัติของตันเอคล้ายๆกับชาวพม่าหลายคนที่ต้องเดินทางมาทำงานในประเทศไทย แต่ต่างกันตรงที่ว่า นอกจากปัญหาเรื่องของรายได้ที่ต่ำในประเทศพม่า และปัญหาการรบกวนภายในประเทศในต่อนั้น เป็นสาเหตุที่ทำให้ตันเอต้องเดินทางเข้ามาในประเทศไทย ตันเอ ยังมีปัญหาเรื่อง “เหล้า” ที่ทำให้เกิดจุดเปลี่ยนในชีวิตของ ตันเอ ตันเอ ดิดเหล้าอย่างหนัก ตั้งแต่อายุ 17 ปี พ่อแม่จึงไล่ออกจากบ้าน เขาจึงได้ตามเพื่อนมาทำงานในประเทศไทย ในช่วงแรกตันเอทำงานที่เหมืองแร่ ได้ประมาณ 28 ปี เมื่อเหมืองแร่ปิดกิจการ จึงได้ย้ายมาทำงานที่บ้านบนภู ปัจจุบันตันเออยู่บ้านบนภูได้ประมาณ 10 ปี

ชีวิตของตันเอ ที่บ้านบนภู ทำงานรับจ้างอยู่กับนายจ้าง แต่ก็เปลี่ยนนายจ้างไป 3-4 คนแล้ว โดยตันเอให้เหตุผลว่า “ถ้าไม่พอใจก็จะออก พอใจก็จะอยู่ อยากเปลี่ยนไปเรื่อยๆ อยู่ที่ไหนไม่มีความสุขก็ไม่อยู่” ในต่อนั้นตันเอยังไม่มีภรรยา ทำให้ไม่ได้ยี่คิดกับอะไรมากนัก อยากไปไหนก็ไป จน ตันเอ มาพบกับ คินแล และได้อยู่ด้วยกัน เนื่องจากสามีของคินแล เสียชีวิตจึงได้มาอยู่กับตันเอ ตันเอและคินแล อยู่กินด้วยกันมา 5 ปีแล้ว

“คินแล” เป็นคนพม่า อายุ 52 ปี คินแลเคยแต่งงานมาก่อน เมื่อสามีเสียชีวิตจึงมาอยู่กับตันเอ เธอมีลูกกับสามีเก่า 3 คน ตัวของคินแลเองไม่สามารถพูดภาษาไทยได้ ต่างกับตันเอที่สามารถพูดและเข้าใจภาษาไทยได้ดี เนื่องจากอยู่ประเทศไทยมาเป็นเวลานาน คินแลเล่าว่าเธอมาประเทศไทยเหมือนกับตันเอ มาทำงานที่เหมืองแร่และก็เคยรู้จักกันมาก่อนแต่เธอแต่งงานกับคนอื่น และพอเหมืองแร่ปิดจึงมาอยู่บ้านบนภู หลังจากที่สามีเสียชีวิตก็เลยได้มาแต่งงานอยู่กับตันเอ สิ่งที่เหมือนกันของ คินแลและตันเอ คือ คินแล อยู่กับนายจ้างหลายคน เปลี่ยนบ่อย แต่เธอจะต่างกับตันเอ คือ เรื่องของรายได้ที่ต่ำและนายจ้างไม่มีการให้ทำจึงเปลี่ยนนายจ้างใหม่

ปัจจุบัน ตันเอและคินแล อยู่บ้านพักคนงานที่นายจ้างสร้างให้ มีลูกสาว อายุ 15 ปี เป็นลูกติดแม่อาศัยอยู่ด้วย ส่วนลูกคนโต 2 คนที่เกิดกับสามีคนเก่า ทำงานอยู่ที่จังหวัดอื่น สภาพบ้านของตันเอและคินแล เป็นบ้านพักเล็กๆทำด้วยไม้ไผ่ยกพื้นสูงเล็กน้อย พื้นและฝาฉนวนทำจากไม้ไผ่ ด้านในแบ่งเป็นห้องเล็ก 1 ห้องเพื่อให้ลูกสาวนอน สภาพฝาบ้านไม่ค่อยมิดชิด สามารถมองลอดทะลุถึงกันได้ ครอบครัวของตันเอมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบ ทั้งไฟฟ้า น้ำประปา ภายในบ้านยังมีผู้เฒ่า

เล็กๆ และโทรทัศน์ ทั้งสองคน รับจ้างทำงานให้กับนายจ้างคนไทย ดันเอ ได้รายได้วันละ 300 บาท ส่วน คินแล เองได้วันละ 250 บาท รายได้ของทั้งสองคน พอใช้ แต่ไม่มีเงินเก็บสำรองยามฉุกเฉิน

ปกติ ดันเอ จะดืมเหล้าเป็นประจำเกือบทุกวัน ถ้าดันเอไม่ดืมเหล้า ดันเอ จะเป็นคนไม่ค่อยพูด เงียบๆ หากดันเอดืมเหล้าแล้วจะเป็นคนที่พูดมากและมักจะไม่ค่อยฟังใคร ทำให้บ่อยครั้งที่เกิดมีปากเสียงกับ คินแล ดันเอ มักจะบ่น คำ ภรรยาตนเองทุกครั้งที่ได้ดืมเหล้า บ่อยครั้งที่เพื่อนบ้านมักจะได้ยินทั้งสองคนทะเลาะกันในยามค่ำคืน ดันเอ ให้เหตุผลในการที่ต้องดืมเหล้าว่า “ดืมแล้วสนุก ดืมแล้วไม่เหงา” ซึ่งต่างกับ คินแล ที่ก่อนแต่งงาน ดันเอ สัญญา กับ คินแล ว่าจะลดการดืมเหล้า แต่ดันเอไม่สามารถทำให้กับ คินแล ได้ ทุกครั้งที่ดืมเหล้ามักจะเกิดการทะเลาะเบาะแว้งกันในครอบครัวอยู่บ่อยครั้ง ตัวของ คินแล เองอยากให้ดันเอเลิกดืมเหล้า นั้นเป็นสิ่งที่เธอหวังและถ้าเป็นไปได้เธอคงจะมีความสุขมากขึ้น

ครอบครัวที่ 3

“เสียงดังโวยวายในบ้านที่มีเจ้าของเป็นคนต่างด้าว ชายพม่าที่ชอบใส่หมวกและถือบุหรีพม่า การพรวดพราดด้วยภาษาพม่าที่ไม่ชัดเจน ซึ่งเกิดจากอาการเมาเหล้า และหญิงพม่าสูงวัยที่มีใบหน้าแห้งกร้านกับแววตาที่ดูเหมือนเศร้า เดินจูงหลานวัย 3 ขวบไปทำงานตอนเช้าและกลับมาในตอนเย็นพร้อมกับหลานที่ดูมอมเมม” ภาพเหล่านี้ผู้ศึกษาสามารถเห็นได้เป็นประจำจากครอบครัวของ “โซ” และ “ชันเอ” ทั้งสองแต่งงานอยู่กินกันมาประมาณ 30 ปี ทั้งสองคนเป็นคนพม่า เดินทางมาทำงานที่ประเทศไทยผ่านช่องทางชายแดน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี และย้ายสถานที่ทำงานอีกหลายที่ สุดท้ายจึงได้มาอยู่บ้านบนภู

เหตุผลที่สำคัญที่ทำให้ต้องย้ายมาทำงานในประเทศไทยคล้ายกับหลายครอบครัวในชาวต่างด้าวนั้นคือ ประเทศไทยมีงานให้ทำและค่าแรงแพงกว่าที่พม่า อีกเหตุผลที่ทำให้ทั้งคู่ต้องมาอยู่บ้านบนภู เนื่องจากลูกติดหนึ่อยู่ที่หมู่บ้านบนภู ทั้งโซและชันเอ จึงต้องมาทำงานใช้หนี้ให้กับลูก ทั้งสองได้มาอาศัยอยู่ที่บ้านบนภูตั้งแต่นั้นมาเป็นระยะเวลา 10 ปี โซ อายุ 56 ปี ส่วน ชันเอ อายุ 63 ปี ทั้งคู่มีลูกด้วยกัน 13 คน แต่เสียชีวิตแล้ว 4 คน โซ สามารถพูดภาษาไทยได้ เข้าใจภาษาไทยได้ในระดับที่ดี ส่วน ชันเอ ไม่สามารถพูดภาษาไทยได้ เธอให้เหตุผลว่าส่วนใหญ่อยู่กับคนพม่าด้วยกันทำให้ไม่ได้ใช้ภาษาไทยจึงไม่สามารถพูดได้ ทั้งที่ทั้งสองคนอยู่เมืองไทยมาได้ประมาณ 30 ปีแล้ว ปัจจุบันโซและชันเอ เข้าบ้านคนไทยอยู่ อยู่กับลูกและหลานอีก 3 คน รวมเป็น 5 คน ค่าเช่าบ้านเดือนละ 1,000 บาท 1 อาทิตย์ที่ผ่านมาก่อนให้สัมภาษณ์ครอบครัวนี้ยังอาศัยบ้านพักของนายจ้างคนไทยรายหนึ่ง แต่ต้องย้ายออกมา “นายจ้างไม่จ่ายเงินให้” เป็นเหตุผลที่ทำให้ทั้งครอบครัวต้องหาที่พักอาศัยใหม่และที่เป็นข่าวร้ายของทั้งสองคนคือ เจ้าของบ้านเช่าคนไทยที่ให้เช่าบ้านพักอาจจะให้

อยู่แค่เดือนเดียว เนื่องจาก โซ คิมเหล้าแล้วเสียงดังทำให้เจ้าของบ้านเช่าต้องการให้ย้ายออก เนื่องจากเสียงรบกวนผู้เช่ารายอื่นที่อยู่ห้องติดกัน ทั้งคู่ยังไม่ได้วางแผนในอนาคตว่าจะทำอย่างไร หากต้องออกจากบ้านเช่า ปัจจุบันรายได้ที่นำมาจุนเจือในครอบครัวมาจากการทำงานของทั้งสองคน และลูกอีก 2 คน แต่ โซไม่ค่อยได้ทำงานเนื่องจากทำงานไม่ไหว สาเหตุเกิดจากแผลผ่าตัดที่หน้าท้องที่โรงพยาบาล ในตอนนั้น โซ ก็ไม่รู้ว่ตนเองป่วยด้วยโรคอะไร ทำให้เวลาของจะเกิดอาการเจ็บ และที่สำคัญ โซ เองเริ่มมีอาการของโรค “แอลกอฮอล์ลิซึม” จากการสังเกตอาการของผู้ศึกษาวิจัย พบว่า โซ มีอาการมือสั่นตลอดเวลาถ้าไม่ได้ดื่มเหล้า โซ ต้องซื้อเหล้าติดตัวตลอดเวลาแม้เวลาไปทำงานก็ต้องนำติดตัวไปด้วย หากไม่ดื่มเขาจะไม่สามารถทำงานได้ ส่วนชันเอ และลูกทำงานเกือบทุกวัน ค่าแรงที่รับจ้างรายวัน ได้ 250 บาทต่อวัน ซึ่งไม่พอใช้ในครอบครัวและไม่มีเงินเก็บสำรอง เธอยังต้องการที่จะกลับพม่า หากมีเงินเพียงพอ

ปกติแล้ว โซ เป็นคนชอบการดื่มเหล้า สามารถพบเห็นเขาได้ตามร้านค้า โซ เมื่อไม่ดื่มเหล้าจะเป็นคนที่ไม่ค่อยพูด มักจะนั่งสูบบุหรี่เงียบๆอยู่คนเดียว เมื่อ โซดื่มเหล้าบุคลิกของเขาจะเปลี่ยนไปทันที พูดมากขึ้น เดินไปเดินมาไม่หยุดนิ่งและไว้วายมากขึ้น ทุกครั้งที่ดื่มเหล้าเขามักจะบ่น คำ เมียและลูกอยู่เป็นประจำ เขามีความเครียดเรื่องของลูก อยากให้ลูกมาอยู่รวมกันที่บ้านบนภูนั้นเป็นความฝันของเขา ต่างกับ ชันเอ ที่เป็นคนไม่ค่อยพูด ไม่ยิ้ม ผู้ศึกษาวิจัยเห็น ชันเอ เดินจุ๋มหลานเป็นประจำผ่านที่ทำงานของผู้ศึกษาวิจัย เธอเองเป็นหลักในการหาเงินเพื่อนำมาใช้จ่ายในครอบครัว เธอไม่ค่อยได้หยุดงานต้องทำงานทุกวัน หากวันไหนที่เธอไม่ได้ทำงานก็จะขาดรายได้ที่จะนำมาใช้ในครอบครัว ภาระที่เธอต้องแบกรับเพิ่มเติมนั้นก็คือ หลานที่ถูกฝากเลี้ยงเอาไว้ หลานไม่ยอมอยู่บ้านเพียงลำพังกับต้นเอ ทำให้เธอต้องพาหลานไปทำงานด้วยทุกวัน นอกจากนี้เธอเองยังไม่มีบัตรและพูดไทยไม่ได้ทำให้เธอเคยถูกโกงค่าแรงและไม่สามารถที่จะไปทวงถามได้ “ไม่อยากให้เป็นเรื่องใหญ่ ทำบุญทำทานไปเถอะ” คำพูดที่ออกจากปากเธอเมื่อมีคนถามถึงเงินที่นายจ้างไม่ยอมจ่ายให้กับเธอ ชันเอ มักจะเงียบเมื่อถูกสามีของเธอถามว่า เธอไม่อยากเถียงหรือตอบได้ เหตุผลที่เธอไม่ต้องการที่จะตอบได้เพราะจะทำให้สามีของเธอค่าเธอรุนแรงมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยสังเกตเห็นหน้าตาและแววตาของเธอดูเหมือนมีความทุกข์ตลอดเวลา

ครอบครัวที่ 4

“ชายพม่าร่างเล็กกำลังเทหัวมันสำปะหลังลงสู่เครื่องสียอย่างชะมัดเขม้น ข้างกันหญิงพม่าที่กำลังตั้งครรภ์นั่งเก็บหัวมันสำปะหลัง ความฝันของคนสองคนคือการสร้างครอบครัวใหม่” “วินหม่อง” อายุ 19 ปี เขาเป็นลูกของโซ วินหม่อง แยกครอบครัวออกจากโซ และ ชันเอ ได้ 1 ปี เพราะว่า วินหม่อง ได้มาแต่งงานกับ ซานเอ และตอนนี้ ซานเอ ตั้งครรภ์ได้ 7 เดือน ทั้งสองคนเป็น

คนพม่า วินหม่อง สามารถพูดไทยและเข้าใจภาษาไทยได้เพราะว่าเกิดที่ประเทศไทย ตามพ่อแม่มาอยู่ชุมชนบ้านบนภู รับจ้างทำงานทั่วไป ได้ค่าแรงวันละ 250-300 บาท ก่อนหน้านี้ทั้งสองคนได้เช่าบ้านอยู่ เดือนละ 700 บาท ด้วยภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นและภรรยากำลังตั้งครรภ์ใกล้คลอดทำให้ไม่สามารถทำงานได้ ทั้งสองคนจึงต้องมาขออนายจ้างคนไทยอยู่โดยไม่เสียค่าที่พัก แต่ต้องทำงานให้กับนายจ้าง ทั้งสองคนย้ายมาอยู่กับนายจ้างใหม่ได้ 1 เดือน

“ซานเอ” อายุ 19 ปี ตอนนี้เธอตั้งครรภ์ได้ 7 เดือนอีก 2 เดือนข้างหน้าเธอก็จะคลอดบุตร เธอเข้ามาประเทศไทยโดยการลักลอบเดินเข้ามาตามลำซอนของพี่สาวที่อยู่บ้านบนภูก่อนหน้าแล้ว ปัจจุบันเธออยู่ชุมชนบ้านบนภูได้ 1 ปี ช่วงแรกที่มาอยู่ที่บ้านบนภู ซานเอ ได้พบกับ วินหม่อง ทั้งสองคนตัดสินใจอยู่ด้วยกัน การตัดสินใจครั้งนี้เป็นเหตุผลที่ทำให้เธอต้องทะเลาะกับพี่สาว และไม่พูดคุยกันอีกเลย พี่สาวไม่พอใจที่ ซานเอ แต่งงานกับ วินหม่อง ซานเอ เลือที่จะไม่คุมกำเนิดเธอปล่อยให้มียุติเล เธอให้เหตุผลว่าหากตัวเธอมีลูกสามีก็จะไม่ทิ้งเธอ ส่วน วินหม่อง ไม่คิดเช่นนั้น เขาได้รับคำบอกเล่าจากพี่สาวผู้ใหญ่ว่า ถ้าแต่งงานให้มีลูกคนหนึ่งก่อน กินยาคุมหลายๆจะทำให้คลอดลูกยาก จึงเป็นเหตุผลให้ทั้งสองคนมีลูกเลย ทั้งที่ตัว ซานเอ ก็ยังไม่มีบัตร ไม่สามารถพูดและฟังภาษาไทยได้ ที่สำคัญทั้งสองไม่มีเงินเก็บสำหรับลูกที่จะเกิดขึ้นมาในอีก 2 เดือนข้างหน้า การคลอดลูกจะต้องมีค่าใช้จ่ายเพราะ ซานเอ ไม่มีสิทธิในการรักษาพยาบาล ทั้งสองคนจึงต้องช่วยกันทำงานเพื่อเก็บเงิน จนบางครั้งทั้งสองคนก็มีปากเสียงกัน วินหม่อง ไม่ต้องการให้ ซานเอ ทำงาน แต่เธอก็คิดว่าหากไม่ช่วยก็จะไม่มีเงิน ทำให้ทั้งสองคนเถียงกันมากขึ้นในระยะหลังๆ ระยะหลัง วินหม่อง มักออกไปหาเพื่อนทำให้ ซานเอ น้อยใจมากขึ้น ซานเอ คิดว่า วินหม่อง ไม่สนใจเธอทำให้ในระยะหลังทั้งสองคนมีปากเสียงกันบ่อยครั้งขึ้น ทั้งสองคนพักอยู่บ้านพักคนงานที่นายจ้างสร้างไว้ให้ สภาพบ้านพักที่ทั้งคู่พักอยู่มีสภาพไม่ดีนัก ฝาที่เป็นไม้ไผ่สามารถมองเห็นข้างในได้ชัดเจน ตัวบ้านเองก็เอียงเหมือนจะล้ม ทั้งคู่ไม่คิดจะซ่อมบ้านพัก เพราะคิดว่าอาจจะอยู่ไม่นาน อาจต้องย้ายไปหาที่ทำงานใหม่หากนายจ้างไม่มีงานให้ทำต่อเนื่อง

วินหม่อง เป็นคนไม่ดื่มเหล้า นิสัยเสียบขมิ้น เขามีประสบการณ์เคยเห็นพ่อค่อม เขาเล่าว่าเวลาที่พ่อแม่พอมักจะทะเลาะกับแม่ เขามีประสบการณ์ที่ไม่ดีนักในตอนที่อยู่กับพ่อแม่ เขาเห็นพ่อแม่ทะเลาะกันบ่อยมาก พ่อจะทะเลาะกับแม่ในตอนที่มาเหล้า เหตุผลที่เขาต้องแยกครอบครัวออกมาจากพ่อแม่เพราะคิดว่า ไม่อยากขอเงินพ่อแม่ เขายกจะสร้างฐานะด้วยตัวเอง ตอนนี้สิ่งเขากังวลและเครียดมาก คือภรรยาจะคลอดลูกแต่เขายังไม่มีเงิน ส่วนซานเอ นอกจากปัญหาที่ต้องทะเลาะกับพี่สาวและไม่เคยไปหาพี่สาวเลย เธอเองก็กังวลเรื่องลูกที่จะเกิดมา เพราะเธอเองไม่มีบัตร พูดไทยไม่ได้ ที่สำคัญเธอยังไม่รู้ว่าจะคลอดลูกที่ไหน ทำให้เธอต้องพยายามไปทำงานเพื่อเก็บเงินให้ได้มากๆ นั่นก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการทะเลาะกับสามี เพราะสามีไม่ต้องการ

ให้เธอไปทำงาน สามีหวังว่าการออกไปทำงานจะเป็นอันตรายต่อเด็กในครรภ์ นอกจากนี้ซานเอ่ ยังมีความรู้สึกอึดอัดที่อยู่เมื่อไทย เธอเคยพบกับประสบการณ์ไม่ดี จากการถูกคนไทยมองแบบที่เธอก็ไม่สามารถอธิบายได้ แต่เธอเองรู้สึกได้ หากมีเงินเพียงพอจะกลับพม่าไปหาพ่อแม่ “ใจอยู่ที่พม่า ประเทศไทยอยู่แต่ตัว” ความฝันของซานเอ่ คือการได้กลับพม่าและเธอคิดว่าจะไม่กลับมาประเทศไทยอีก

ครอบครัวที่ 5

“หากมีเงิน จะกลับพม่า จะไม่กลับมาเมืองไทยอีกเลย น้อยใจนะ เขาเปลี่ยนไปตั้งแต่เขาติดต่อกับแฟนเก่าที่พม่า สุดท้ายเขาตัดสินใจทำไม คำพูดจากหญิงพม่าร่างเล็กกับดวงตาที่มีน้ำตาคลอ เบ้า” “วินเท” และ “เอมิ” ครอบครัวชาวพม่าที่ย้ายไปทำงานรับจ้างกับนายจ้างคนใหม่เหมือนกับครอบครัวชาวพม่าอีกหลายครอบครัว วินเท อายุ 38 ปี เป็นมอญ เขามาอยู่คนเดียวได้ 3 ปี ก่อนที่วินเทจะมาอยู่ที่บ้านบนภู เขาทำงานอยู่ที่อำเภอ สังขละบุรี 1 ปี และได้ย้ายไปทำงานที่มหาชัย 8 เดือน ด้วยค่าแรงที่ต่ำและงานที่หนัก ทำให้ วินเท ตัดสินใจที่จะมาทำงานที่บ้านบนภู ตามคำชวนของเพื่อน ส่วน เอมิ อายุ 26 ปี เป็นคนพม่า เอมิ มาจากพม่าพร้อมกับ วินเท และได้แต่งงานอยู่กินด้วยกันตอนที่ทำงานที่อำเภอสังขละบุรี ทั้งวินเท และ เอมิ ไม่สามารถพูดไทยได้ เหตุผลที่ทั้งคู่พูดไทยไม่ได้แตกต่างจากครอบครัวชาวพม่าครอบครัวอื่น คือ ทั้งคู่อาศัยอยู่กับชาวพม่าด้วยกันและไม่ค่อยได้พูดกับคนไทย ทำให้ไม่สามารถพูดและฟังภาษาไทยได้ และที่สำคัญทั้งคู่ยังไม่มีบัตรประจำตัว ทั้งสองคนไม่ได้ละเลยการทำบัตร หากเพียงแต่จะไปทำบัตรกับผู้นำแล้ว คนละ 6,000 บาท แต่ยังไม่ได้บัตรยื่นทำบัตรมาแล้ว 1 ปี ปัจจุบันทั้งสองคนก็ยังไม่ได้รับบัตรเลย ทำให้ทั้งคู่ไม่สามารถไปไหนได้สะดวกกลัวตำรวจจับ

วินเทและเอมิ ได้ย้ายมาทำงานกับนายจ้างคนใหม่ ด้วยเหตุผลที่ว่า นายจ้างคนเก่าไม่ค่อยมีงานให้ทำ ทำให้ไม่มีเงินจึงได้ย้ายออกมากอยู่กับนายจ้างใหม่ เขาได้ค่าแรงวันละ 220 บาท ส่วน เอมิจะได้ 210 บาท นอกจากงานรายวันแล้วนายจ้างคนใหม่ยังมีงานเหมามาให้ทำ รายได้ในครอบครัวจึงพอใช้แต่ก็ยังไม่มีความเก็บ ส่วนเอมิ เธอเองทำงานไม่ทุกวันเพราะว่าลูกยังเล็ก ทั้งคู่มีลูกด้วยกัน 2 คน คนโตอายุ 4 ปี ส่วนคนเล็กอายุ 1 ปีครึ่ง เป็นสาเหตุที่ทำให้บางครั้งเธอไม่สามารถไปทำงานให้นายจ้างได้ รายได้จึงขาดหายไปบ้าง ทั้งคู่จะแตกต่างกับครอบครัวชาวพม่าครอบครัวอื่น ที่พักของทั้งคู่เป็นบ้านเรือนไม่มีความมั่นคง นายจ้างได้สร้างให้อยู่ดีกว่าหลายครอบครัว ไฟฟ้าและน้ำประปามีครบถ้วน ภายในบ้านมีโทรทัศน์และเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวสำหรับทำอาหารแม้รายได้จะไม่ชัดเจนแต่ทั้งคู่ก็ยังคิดจะกลับพม่า ดิถีปัญหาที่ไม่มีเงินเพียงพอ โดยเฉพาะ เอมิ หากเธอมีเงินกลับพม่าเธอจะไม่กลับมาประเทศไทยอีกเลย

วินเท เป็นคนที่คัมเหล้า แต่ไม่บ่อยมากนัก ปกติเป็นคนเงียบๆ ไม่ค่อยพูด รายได้ส่วนใหญ่ในครอบครัวมาจาก วินเท ถึงแม้จะเพียงพอที่จะใช้ในครอบครัว แต่เขายังมีภาระที่ต้องส่งเงินกลับประเทศพม่าเพื่อส่งเสียภรรยาและลูกอีก 3 คนที่ประเทศพม่า การส่งเงินเพื่อส่งเสียให้กับลูกและภรรยาเป็นสาเหตุที่ทำให้ทั้งคู่มีปากเสียงกันตลอดมา จนกระทั่ง วินเท ได้ทำร้ายภรรยา

เอมิ ดูภายนอกเป็นคนที่เงียบขรึม ไม่ค่อยพูด มักเจอเธอทำงานบ้านและเลี้ยงลูกอยู่คนเดียวเธอต้องเลี้ยงลูกที่ยังเล็กอยู่ บางครั้งก็ไปทำงานได้บ้างแต่ส่วนใหญ่จะเป็นสามีที่ทำ เธอมีความกังวลตั้งแต่รู้ว่าสามีติดต่อกับภรรยาเก่าที่อยู่พม่า หลังจากที่เขาคิดต่อกัน เธอรู้สึกได้ว่าสามีเธอเปลี่ยนไป เธอเองไม่สามารถทำอะไรได้ เหตุผลคือเธอห่วงลูก ลูกจะเป็นอย่างไรถ้าต้องเลิกกัน ระยะหลังเธอจึงทะเลาะกับสามีมากขึ้น จากการที่มีปากเสียงและเถียงกันสุดท้ายสามีก็ลงมือทำร้ายร่างกายเธอ ความหวังที่เธอมีตอนนี้คือเก็บเงินให้มากที่สุดเพื่อกลับประเทศพม่า เธอบอกว่าที่เธอตัดสินใจแบบนี้เพราะเธอเสียใจมากที่เธอโดนสามีทำร้าย ทำให้เธอตัดสินใจว่าหากมีเงินเพียงพอ เธอจะขอกลับไปอยู่ประเทศพม่าและเธอจะไม่กลับมาประเทศไทยอีก

ครอบครัวที่ 6

“ชายชาวพม่าคนหนึ่งมักนั่งหลับ บางครั้งนอนตามพื้นในร้านค้าของชาวพม่า การคัมเหล้าทำให้เขาเป็นเช่นนั้น” ห่างจากบ้านของ วินเท และ เอมิ ไม่ไกลมากนัก ครอบครัวของ “โอมิน” และ “นอคือ” อาศัยอยู่บ้านพักคนงานซึ่งเป็นของนายจ้างคนไทยรายหนึ่ง สภาพบ้านของทั้งคู่ สร้างด้วยไม้ ฝาบ้านปูด้วยสังกะสีเก่าขึ้นสนิม ภายในบ้านคัมมืดทึบเนื่องจากไม่มีหน้าต่าง โอมินและนอคือเป็นคนพม่า โอมิน อายุ 38 ปี ก่อนที่เขาจะมาอยู่บ้านบนภู เขาทำงานที่เหมืองแร่ที่อยู่ห่างจากเหมือนกับเพื่อนๆ หลายคน เมื่อเหมืองแร่ปิดกิจการเขาจึงได้เข้ามาอยู่บ้านบนภู ปัจจุบันอยู่บ้านบนภูได้ 12 ปี โอมิน แต่งงานอยู่กับ นอคือ ได้ 10 ปี และมีลูกด้วยกัน 2 คน เป็นชาย 1 คนและหญิง 1 คน

โอมิน คัมเหล้าเป็นประจำทุกวัน ผู้ศึกษามักจะพบเขานั่งอยู่ที่ร้านค้าที่เป็นของคนต่างดาวเหมือนกัน ปกติ โอมินจะเป็นคนที่ไม่พูดเลย เขามักจะเงียบ พูดน้อย เมื่อเขาคัมเหล้า เขาจะพูดมากขึ้น และที่ผู้ศึกษาเห็นประจำคือ ภาพที่ โอมิน คัมเหล้าจนเมาและนั่งหลับอยู่กับร้าน บางครั้งนอนอยู่กับพื้น โอมิน ปฏิเสธการพูดคุยหลังจากที่ได้ถามประวัติในครั้งแรก ทุกครั้งที่ไปหาโอมิน มักจะหลบหน้า หรือหนีทุกครั้ง

“นอคือ” อายุ 34 ปี เป็นคนพม่า นอคือ คัดสินใจมาทำงานที่ประเทศไทยเพราะทำงานที่เมืองไทยได้เงินมากกว่าที่พม่า ตอนอยู่ที่พม่ารับจ้างกรีดยาง ปลูกผักแต่รายได้ไม่ดีมากนัก ปัจจุบันเธอยังไม่มีบัตรและไม่สามารถพูดไทยได้ เธอยังคิดที่จะกลับประเทศพม่า แต่ติดตรงที่ยังไม่มีเงิน

มากพอ หากมีเงินมากพอเธอพร้อมที่จะกลับพม่า นอคือ พบกับ โจมิน ที่บ้านบนภูและทั้งคู่ตัดสินใจที่จะอยู่ด้วยกัน นอคือ ขอมรับว่า ทะเลาะกับสามีบ่อยมาก เธอมักจะถูกสามี บ่น คำ ทุกครั้งที่สามีเมา เหล้า แต่เธอไม่เคยถูกสามีทำร้ายร่างกาย เธอรู้ว่าถ้าสามีเมาเหล้าต้องมีการทะเลาะกันเกิดขึ้น แต่เธอก็อดไม่ได้ที่ซื้อเหล้าให้สามีดื่มเอง ด้วยเหตุผลของเธอ คือ “สงสารสามีตนเอง” ทั้งที่เธอเองก็อยากจะเลิกกับสามี แต่สามีเป็นที่พึ่งเดียวที่เธอคิดว่าน่าจะพึ่ง ได้มากกว่าคนอื่นและที่สำคัญคือลูกๆของเธอ นั่นเองที่ทำให้เธอตัดสินใจที่จะไม่เลิกกับสามีของเธอ หากเธอเลือกได้และรู้ตั้งแต่แรกว่าหากสามีเวลาเมาจะด่าเธอ เธอจะไม่แต่งงานอยู่กินกับสามีแน่นอน ปัจจุบันเธอไม่มีบัตรประจำตัวและพูดไทยไม่ได้ เธอให้เหตุผลว่า อยู่กับคนต่างด้าวด้วยกัน ทำให้ไม่เคยได้ใช้ภาษาไทย และไม่สามารถพูดไทยได้ ทำให้เธอพึ่งสามีเป็นหลักทั้งเรื่องของรายได้ที่นำมาใช้ในครอบครัวการใช้ชีวิตอยู่ในชุมชน เธอไม่สามารถทำงานได้มากนักเนื่องจากต้องเลี้ยงลูกที่ยังเล็กอยู่

ครอบครัวที่ 7

“ชายพม่าคนหนึ่งกับความต้องการมีทายาทสืบทอดเขาเองเหลือเพียงตัวคนเดียวไม่มีญาติพี่น้อง เขาทุ่มเทแรงกายแรงใจในการหาเงินเพื่ออนาคตของลูก บางครั้งความเหน็ดเหนื่อยทำให้เขาต้องใช้คำพูดที่รุนแรงกับภรรยา เขาไม่รู้ว่าภรรยาจะเข้าใจเขาหรือไม่ เขาหวังเพียงทำให้ครอบครัวของเขามีความสุข” “ดินวิน” และ “พิวพิวเซน” เป็นอีกหนึ่งครอบครัวที่รับจ้างกรีดยางพาราและรับจ้างรายวันทั่วไปในยามที่ปิดหน้ายางพารา ทั้งสองคนเป็นคนพม่า อาศัยอยู่กับนายจ้างที่เป็นคนไทย นายจ้างสร้างบ้านพักเป็นห้องแถวทำด้วยปูน ต่างกับครอบครัวคนต่างด้าวรายอื่นๆ ดินวิน แต่งงานอยู่กินกับ พิวพิวเซน ได้ 7 ปี มีบุตรด้วยกัน 2 คน เป็นชายหนึ่งคนและหญิง 1 คน

ดินวิน อายุ 32 ปี เป็นคนพม่า ดินวิน เกิดในประเทศไทย ที่หมู่บ้านอีต่องซึ่งอยู่ติดกับชายแดนพม่าฝั่งตะวันตก ทำให้เขาสามารถพูดไทยได้ ชีวิตของ ดินวิน เหมือนกับชาวพม่าหลายคน มีการย้ายที่ทำงานบ่อยครั้ง ก่อนมาอยู่บ้านบนภู เขารับจ้างกรีดยางอยู่ที่ตำบลหินดาด การรับจ้างทำงานครั้งเขาถูกนายจ้างโกง ให้เงินตนเองไม่ครบ เขาจึงหนีออกมา ดินวิน สามารถเดินทางภายในอำเภอได้ เพราะเขามีบัตรที่อนุญาตให้เดินทางเฉพาะในอำเภอ เพื่อนเป็นคนชวนเขาขึ้นมา ในระยะแรกที่มาทำงานที่บ้านบนภู ดินวิน ก็ประสบปัญหาเดิมๆ นายจ้างที่อยู่ด้วยจ่ายเงินไม่ครบ เขาเลยต้องหานายจ้างรายใหม่ ปัจจุบันเขาทำงานรับจ้างให้กับนายจ้างรายใหม่ ค่าแรงที่ได้รับคือการแบ่งเปอร์เซ็นต์จากการกรีดยาง เขาจะได้ ร้อยละ 40 ของผลผลิตที่ได้ ดินวิน ได้มาพบกับ พิวพิวเซน ที่บ้านบนภูและตัดสินใจแต่งงานกัน

พิวพิวเซน อายุ 23 ปี เธอเป็นคนพม่าเหมือนกับ ดินวิน แต่เธอมีสิ่งที่ต่างจากดินวิน คือ เธอยังไม่มีบัตร เธอกลัวเวลาที่ต้องเดินทางไปอื่น ทำให้เธอตัดสินใจที่จะอยู่บ้านบนภู เธอเคย “ถ่าย

บัตร” แต่นายจ้างไม่ยอมให้ นายจ้างเก็บบัตรของเธอไว้ เธอเองไม่เคยทวงถามจากนายจ้าง ตอนนี้เธอไม่ได้อยู่กับนายจ้างคนนี้อีกแล้ว ประสบการณ์ตรงที่ พิวพิวเซน ได้รับ เธอเคยถูกจับและส่งกลับประเทศครั้งหนึ่งตอนอายุ 10 ขวบ แต่ครอบครัวก็พาเดินทางกลับเข้ามาในประเทศไทยอีก ในตอนนั้นเธอกลัวมาก พิวพิวเซน เดินทางมากับพ่อแม่ของเธอตั้งแต่อายุ 3 ปี พ่อแม่ของเธอเล่าให้ฟังว่าอยู่พม่าลำบาก ประเทศไทยมีงานให้ทำและรายได้ดีกว่า ครอบครัวของเธอต้องมาจากพม่าเพราะว่า ตอนนั้นยาป่วย พ่อแม่จึงต้องขายที่เพื่อรักษา จึงไม่มีที่ดินทำกิน ครอบครัวจึงตัดสินใจมาทำงานที่ประเทศไทย พิวพิวเซน มาอยู่บ้านบนภูได้ 4 ปี เหตุผลที่มารับจ้างทำงานที่ บ้านบนภูเพราะค่าแรงที่ีต้องต่ำ เธอจึงตัดสินใจมาทำงานที่บ้านบนภู โดยการชักชวนของญาติ ญาติบอกว่ามีงานให้ทำ

ปัจจุบันทั้งสองคนรับจ้างกรีดยาง รายได้มีพอใช้จ่าย แต่ไม่มีเงินเก็บสำรองยามที่ฉุกเฉิน ดินวิน จะเป็นหลักในครอบครัว งานนอกบ้านจะเป็นหน้าที่ของเขา ส่วน พิวพิวเซน จะดูแลเรื่องภายในบ้าน บางครั้งเขาเหนื่อยจากการทำงานกลับมารรยาไม่ได้ทำอาหารไว้ทำให้เกิดความโกรธ ส่งผลให้ทะเลาะกัน โดยเฉพาะช่วงนี้เป็นฤดูกาลกรีดยางพารา ทำให้การพักผ่อนของ ดินวินไม่พอทำให้เกิดความเหนื่อยล้าและความเครียด ปัญหาหนึ่งที่ทำให้ทั้งสองคนทะเลาะกันบ่อยคือเรื่อง “ลูก” ดินวิน มักจะตีลูกเนื่องจากลูกอยู่ในวัยที่ซน ทำให้ทั้งสองคนเกิดมีปากเสียงกัน ดินวินเป็นคนอยากได้ลูก แต่ พิวพิวเซน ไม่อยากมีลูก เธอให้เหตุผลที่ต้องมีลูกว่า สามีตนเองอยากได้ เขาไม่มีญาติเขาจึงอยากได้ลูก เขาคิดว่าหากมีลูกเยอะจะช่วยเขาได้ และอีกเหตุผลที่ทั้งสองคิดเหมือนกันคือ หากไม่มีลูกจะอยู่กันไม่ยาว ถ้าเกิดมีลูกเวลาทะเลาะกันจะได้ไม่เลิกกัน

พิวพิวเซน มีประสบการณ์ที่ไม่ดีนักในวัยเด็ก เธอเห็นพ่อแม่ทะเลาะกันบ่อยมาก พ่อไม่ใช่พ่อจริงๆของเธอ พ่อเธอเสียชีวิตแล้ว เธอเห็นพ่อกับแม่ทะเลาะกันแล้วเครียดไม่อยากจะทำให้เกิดกับตนเอง ทุกครั้งที่เธอทะเลาะกับสามี สิ่งที่สองคนคิดเหมือนกันคือ ไม่อยากเลิกกันเพราะสงสารลูก ทั้งสองคนไม่อยากกลับพม่า ที่พม่าไม่มีญาติอยู่ อยู่ประเทศไทยมีความสุขดี มีงานให้ทำ สิ่งที่เป็นความใฝ่ฝันของ พิวพิวเซน คือ อยากให้ลูกได้บัตรเป็นคนไทย ตัวเธอเองไม่มีก็ไม่เป็นไร แต่เธอยังภูมิใจที่เป็นคนพม่า ในความคิดเธอ “คนพม่าอยู่ง่ายๆ ทำวันนี้ กินพุงนี้ ไม่ยุ่งยาก”

ตารางที่ 4.1 รายละเอียดครอบครัวชาวพม่าและรูปแบบความรุนแรง

ชื่อ	อายุ (ปี)	การอยู่ อาศัย (ปี)	สถาน ภาพ สมรส	จำนวน บุตร	รายได้ต่อ ครอบครัว ต่อวัน (บาท)	การดื่ม สุรา ของ สามี	การ ใช้ ภาษา	บัตร ประจำตัว	การจัดการกับความรุนแรง				รูปแบบความรุนแรง		
									เฆี่ยน	หนี	ต่อสู้กลับ	บอกผู้อื่น	ทางวาจา	ทางเพศ	ทาง ร่างกาย
1.นางเอ	28	1	หย่า	ตั้งครรภ์	ไม่มี	ดื่ม	พม่า	ไม่มี	/	/	/	/	/	/	/
2.นายตันเอ	55	10	สมรส	3 คน	500 บาท	ดื่ม	ไทย	มี	/	-	-	-	/	-	-
3. นางคินแล	52	10					พม่า	ไม่มี							
4.นายโซ	56	10	สมรส	9 คน	250 บาท	ดื่ม	ไทย	มี	/	-	-	-	/	-	-
5. นางซันเอ	63	10					พม่า	มี							
6.นายวินหม่อง	19	10	สมรส	ตั้งครรภ์	250 บาท	ไม่ดื่ม	ไทย	มี	/	/	-	-	/	/	-
7. นางซานเอ	19	1					พม่า	ไม่มี							
8.นายวินเท	38	1	สมรส	2 คน	430 บาท	ดื่ม	พม่า	ไม่มี	/	-	/	/	/	-	/
9. นางเอมิ	26	1					พม่า	ไม่มี							
10.นายโงมิน	38	12	สมรส	2 คน	500 บาท	ดื่ม	พม่า	ไม่มี	/	/	-	-	/	/	-
11.นางนอคือ	34	10					พม่า	มี							
12.นายคินวิน	32	4	สมรส	2 คน	430 บาท	ไม่ดื่ม	ไทย	มี	/	/	/	/	/	/	/
13.นางพิวพิวเซน	23	4					ไทย	ไม่มี							

ที่มา : จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พศจิกายน พ.ศ.2556-กุมภาพันธ์ พ.ศ.2557

4.2 การให้ความหมายของความรุนแรง

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครอบครัวชาวพม่า ความรุนแรงในความหมายของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน การกระทำบางอย่างถูกมองว่าไม่ใช่ความรุนแรง เป็นความปกติของคนในครอบครัว บางครอบครัวให้ความหมายในทางไม่ปกติแต่ต้องยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นด้วยเหตุผลที่แตกต่างกันไป ครอบครัวส่วนใหญ่ให้ความหมายของความรุนแรงในครอบครัวที่เห็นเชิงประจักษ์ อาทิ การถูกตี เตะ ต่อย และการด่าถึงบุพการี จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบการให้ความหมาย ของความรุนแรงในครอบครัวดังนี้

ก) การด่าไม่ใช่การทะเลาะ

ความหมายของความรุนแรงในครอบครัวในมุมมองของชาวพม่าที่ให้สัมภาษณ์นั้น มีความสัมพันธ์กับทั้งความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่สามิภรรยาปฏิบัติต่อกัน บางครั้ง การกล่าววาจาทำร้ายกันระหว่างสามิภรรยาไม่ได้ถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ร้ายแรง และในบางกรณียังถูกถือว่าเป็นสิ่งปกติที่เกิดขึ้นในครอบครัวอีกด้วย

"ด่าเมียไม่เป็นไร เป็นเรื่องปกติ ผัวต้องด่าเมีย ไม่เป็นไร เคี้ยวมันก็หาย การบ่นด่าเมีย ไม่ใช่การทะเลาะ เป็นเรื่องปกติ"

ตันเอ (ชาย) อายุ 55 ปี

"การเถียงกัน ไม่ถือว่าเป็นการทะเลาะกัน การทะเลาะคือ การที่กระทำรุนแรงกัน"

วินเท (ชาย) อายุ 38 ปี

"การด่ากัน เถียงกัน ไม่ใช่การทะเลาะกัน แต่การพูดไม่เข้าใจกันคือการทะเลาะกัน"

พิวพิวเซน (หญิง) อายุ 23 ปี

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ยังสะท้อนให้เห็นถึงการใช้ถ้อยคำภาษาที่มีระดับการแปลความที่แตกต่างกันไปด้วยในภาษาพม่า คำว่า "แซ่" หมายถึงการด่า และคำว่า "ยาเพลียะ" หมายถึงการทะเลาะ การด่ากันถูกมองว่าเป็นเพียงการปะทะตอบโต้ด้วยถ้อยคำ ในขณะที่การทะเลาะกันถูกมองว่าเป็นเรื่องปกติของสามิและภรรยา

ข) การทะเลาะกันในครอบครัวถือเป็นเรื่องปกติ

ความหมายของความรุนแรงในครอบครัวต่างคำชาวพม่าจากการสัมภาษณ์ มองเรื่องการทะเลาะทั่วไปเป็นเรื่องปกติในครอบครัว ไม่ได้มองว่าเป็นความรุนแรง สิ่งที่ยรุนแรงหมายถึงการทำร้ายร่างกาย และการด่าถึงบรรพบุรุษ

" ปัญหาในครอบครัวมันไม่ใช่เรื่องปกติ แต่ต้องอยู่กับมันให้ได้ หากเป็นการด่ากัน
ทั่วไป ก็ไม่ใช่เรื่องแปลก หากมันรุนแรงขึ้นมันก็ไม่ไหว.... การด่าถึงโคตรเหง้า ตระกูล
ของพ่อแม่ และการถูกตี เป็นสิ่งที่รุนแรง"

นางเอ (หญิง) อายุ 28 ปี

"การทะเลาะกันมันเป็นเรื่องปกติในครอบครัว มันเป็นเรื่องน้อยด้วยมาก"

ชั้นเอ (หญิง) อายุ 63 ปี

"การทะเลาะกันในครอบครัวก็เป็นเรื่องปกติ เฉียงกันเป็นประจำ เป็นพ่อแม่ก็ต้องเถียง
กันเป็นเรื่องปกติ"

วินหม่อง (ชาย) อายุ 19 ปี

"การทะเลาะกันในครอบครัวมันเป็นเรื่องปกติ เป็นเรื่องของคนในครอบครัวไม่ใช่
เรื่องแปลก พ่อแม่ต้องทะเลาะกัน"

ซานเอ (หญิง) อายุ 19 ปี

"การทะเลาะกันในครอบครัวเหมือนเรื่องปกติใจจริงไม่อยากจะทะเลาะกัน เคยคุยกับ
แฟน ว่าจะเลิกเหล้าจะได้ไม่ทะเลาะกัน"

โจมิน (ชาย) อายุ 36 ปี

"การทะเลาะกันในครอบครัวเป็นเรื่องปกติ ใจจริงไม่อยากจะทะเลาะกันเลย ว่าจะให้เลิก
เหล้าจะได้ไม่ทะเลาะกัน"

นอคือ (หญิง) อายุ 38 ปี

"การทะเลาะกันในครอบครัวเป็นเรื่องปกติในครอบครัว เป็นพ่อแม่ก็ต้องทะเลาะกัน
ยอมรับกับสิ่งที่เกิดได้"

พิวพิวเซน (หญิง) อายุ 23 ปี

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่าครอบครัวต่างคำวาชาวพม่าส่วนใหญ่มองว่าการทะเลาะ
กันในครอบครัวเป็นเรื่องปกติ ยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นได้ หลายครอบครัวปรากฏการณ์เกิดบ่อยจนเป็น

ปกติของครอบครัว การด่า การเถียงกันในครอบครัวเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ และเมื่อมองเป็นเรื่องปกติ ทำให้บางครอบครัวเลือกที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวหรือให้ความช่วยเหลือครอบครัวข้างเคียงเนื่องจากเห็นว่า เป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นในครอบครัว

“ก็ไม่เคยเข้าไปยุ่งใจจริงอยากไปช่วยเขาแต่คิดว่า พ่อเขาคิดกันเราก็คือเป็นหมาหัวเน่า จึง ไม่ช่วย ช่วยกันไม่ได้มันเป็นเรื่องในครอบครัวอย่าไปยุ่งเลย.....”

ตินวิน (ชาย) อายุ 30 ปี

ค) หน้าทีและภาวะจำยอมไม่ใช่ความรุนแรง

ความกลัวชาวพม่าไม่ทราบว่าการกระทำบางอย่างถือเป็นความรุนแรง แต่เป็นหน้าที่ที่ ภรรยาต้องปฏิบัติให้กับสามี ภาวะจำยอมของภรรยาที่ให้กับสามีเป็นเหมือนหน้าที่ในครอบครัว โดยเฉพาะทางด้านเพศ ความต้องการมีบุตร ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ไม่กล้าเปิดเผยและครอบครัว จำนวนหนึ่งมองว่าเป็นเรื่องของการดำเนินชีวิตคู่ตามปกติไม่ถือว่าเป็นความรุนแรง

“แฟนต้องการให้เขามีลูกโดยที่เขาไม่เต็มใจ ถ้าไม่มีลูก แฟนอยากได้ลูก แฟนจะคิด ว่าเขามีชู้ จึงตามใจแฟนใหม่ ที่มีลูกเพราะแฟนอยากมี เป็นความฝันของแฟน”

“เมื่อทะเลาะกันจะไม่อยากมีเพศสัมพันธ์ เมื่อแฟนต้องการ ก็จะหนีโดยการออกจาก บ้านไปเลยให้แฟนอยู่คนเดียว”

เอ (หญิง) อายุ 28 ปี

“หากมีลูกผัวจะไม่ทิ้งและไม่อยากมีผัวใหม่ ถ้าไม่มีลูกผัวจะทิ้งต้องหาผัวใหม่ไม่อยาก หาใหม่จึงมีลูก”

ซานเอ (หญิง) อายุ 19 ปี

“ถ้าแต่งงานผู้ใหญ่ให้มีลูกคนหนึ่งก่อน ถ้ากินยาคุมมากๆจะทำให้คลอดลูกยากมันเป็น ความเชื่อของคนพม่า”

วินหม่อง (ชาย) อายุ 19 ปี

“แฟนเมามายากนอนด้วย บางครั้งก็ต้องยอมมีเพศสัมพันธ์กับแฟนแม้ไม่เต็มใจ”

นอคือ (หญิง) อายุ 38 ปี

“จริงๆแล้วตนเองก็ไม่อยากมีลูก แฟนอยากมีลูกมากกว่าเพราะแฟนไม่ค่อยมีญาติอยู่กับคนอื่นมาตลอดจึงอยากมีลูก..... หากไม่มีลูก จะอยู่กัน ไม่ยาว หากทะเลาะกัน ไม่มีลูก ก็ จะคิด มึงไปได้ก็ไปได้”

พิวพิวเซน (หญิง) อายุ 23 ปี

“แต่งงานกับต้องมีลูกเลย เพราะถ้าไม่มีจะอยู่กัน ไม่ยาว เดี่ยวก็เอาเมียเอาผัวกันไปเรื่อยๆ เห็นมาเยอะ”

ดินวิน (ชาย) อายุ 30 ปี

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ความรุนแรงทางเพศ ไม่ใช่มุมมองของความรุนแรง มุมมองของครอบครัวชาวพม่ามองว่าเป็นเรื่องของหน้าที่ของภรรยาและไม่อยากเปิดเผยให้ใครได้รู้ บางครอบครัวเกิดจากวัฒนธรรมความเชื่อที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา ครอบครัวส่วนหนึ่งมองถึงการผูกมัดเพื่อไม่ให้เกิดการหย่าร้างในครอบครัว การมีบุตรและความไม่เต็มใจในการมีเพศสัมพันธ์ยังส่งผลทางอ้อมต่อปรากฏการณ์ความรุนแรงด้านอื่น อาทิ ความเครียด หรือความเชื่อมโยงกับภาวะเศรษฐกิจของครอบครัว จากการให้ความหมายของครอบครัวชาวพม่าจะพบว่าการให้ความหมายส่งผลต่อการเกิดความรุนแรงในครอบครัวในรูปแบบต่างๆ บางครอบครัวทำให้เกิดความรุนแรงซ้ำซ้อนจากการให้ความหมายในเชิงมุมมองเรื่องความรุนแรงเป็นเรื่องปกติ ครอบครัวที่มองความรุนแรงเป็นเรื่องปกติจะเกิดความรุนแรงเป็นประจำในครอบครัว ดังนั้นการให้ความหมายของความรุนแรง ส่งผลต่อการเกิดความรุนแรงในครอบครัวชาวพม่า

4.3 ความรุนแรงในครอบครัวของชาวพม่าเกิดขึ้นอย่างไร

ความรุนแรงในครอบครัวของชาวพม่าที่บ้านบนภู เกิดขึ้นจากพฤติกรรมที่มีลำดับแบบแผนซ้ำๆ กันในชีวิตประจำวัน และเป็นผลพวงมาจากการใช้อารมณ์ของทั้งฝ่ายสามีและฝ่ายภรรยา ครอบครัวชาวพม่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ระบุว่า การใช้ความรุนแรงจะเกิดขึ้นหลังจากที่ฝ่ายสามีดื่มเหล้าหลังเลิกงานจนมึนเมา เมื่อกลับถึงบ้านภรรยามักแสดงความไม่พอใจ และก่นด่าสามี จึงเกิดปากเสียงกันขึ้น นำไปสู่การกระทำความรุนแรงทั้งทางร่างกายและวาจา **สาเหตุหลักของความไม่พอใจคือ รายได้อันจำกัดของครอบครัว** ซึ่งทำให้ภรรยามองว่า สามีนำเงินไปใช้ในสิ่งที่ฟุ่มเฟือย ไม่

เกิดประโยชน์ จึงโกรธและต่อว่า ในขณะที่สามีที่มีเงินมาไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ จึงทำร้ายร่างกายภรรยา

“สามีเป็นคนที่ชอบดื่มเหล้ามาก ตอนที่อยู่ด้วยกันก็มักจะทะเลาะกันเป็นประจำ สามีมักจะนำเงินที่ได้จากการทำงานไปดื่มเหล้า ซึ่งก็ไม่ได้ทำอะไร..... แต่ที่สำคัญเงินที่ทำงานมาได้สามีก็จะนำไปดื่มเหล้าเช่นกัน ทำให้เกิดการทะเลาะกันอยู่บ่อยครั้ง”

นางเอ (หญิง) อายุ 28 ปี

“คนไทยบอกว่า อย่าถือคนบ้า อย่าว่าคนเมา แต่เวลาค่ำเมียเมียกลับถือสาทั้งที่ตอนนั้นเมา ผมค่าเมียทุกครั้งที่ดื่มเหล้า ไม่เฉพาะเมีย คนอื่นพูดก็ไม่เข้าหู หงุดหงิดไปหมด”

ตันเอ (ชาย) อายุ 55 ปี

“หากตนเองกินเหล้าก็จะพูดจะบ่นแต่ไม่พูดกับคนอื่น ที่จะพูดก็ลูก เมีย คำนิดหน่อย เมีย ลูกพูดอะไรก็ไม่เข้าหู จึงค่าเมียทุกครั้งที่มาเหล้า”

โซ (ชาย) อายุ 56 ปี

“สามีดื่มเหล้าเป็นประจำ หากสามีไม่มาจะไม่ทะเลาะกัน ทุกครั้งที่ทะเลาะกันแฟนจะเมา”

นอคือ (หญิง) อายุ 38 ปี

นอกจากปัจจัยเรื่อง การนำเงินไปซื้อเหล้าดื่มของสามี และส่งผลทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวแล้ว สาเหตุ รองจากข้อจำกัดของรายได้ไม่พอใช้ คือ ความเครียดและเหนื่อยล้า เป็นเหตุปัจจัยเสริมที่ทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว ครอบครัวชาวพม่าส่วนใหญ่ ไม่มีเงินเก็บในครอบครัว หลายครอบครัวมีรายได้แค่พอใช้ไปวันๆ เงินที่สำรองในยามฉุกเฉินไม่มีเก็บไว้ ที่พึ่งยามไม่มีเงิน คือนายจ้าง หรือเพื่อนบ้านที่สามารถหยิบยืมได้เป็นบางครั้ง ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของครอบครัวต่างดาวชาวพม่า เกิดความเครียด ความเหนื่อยล้าจากการทำงาน ทำให้เกิดการมีปากเสียง ความไม่เข้าใจในครอบครัว ความคาดหวังต่ออนาคตที่จะเกิดขึ้น

“เครียดมาก..... เงินก็ไม่พอใช้ ทำงานได้เงินมาแฟนก็เอาไปดื่มเหล้า ตัวของแฟนเองพอทำงานได้ก็ไม่เคยเอามาให้เลย เงินที่ได้ก็เอาไปดื่มเหล้าหมด ตอนนั้นเครียดมากๆ”

“หากเงินไม่พอก็จะขอลูกชายในเมือง ก็ได้ครั้งละประมาณ 5000 บาท แต่ใช้ได้แค่ 2-3 วันก็หมด ต้องซื้อหลายอย่างหมดเร็วมาก.... ตอนนี้ไม่มีหนี้แต่ต้องทำไปกินไปแต่ละวัน เงินไม่พอก็จะโทรหาลูก”

ชั้นเอ (หญิง) อายุ 63 ปี

“จะพาเมียไปคลอดที่โรงพยาบาลกำลังหาเงินอยู่ ยังไม่มีเงินเก็บและเมียก็ไม่มีบัตรซึ่งต้องเสียเงินเนาะเมื่อต้องไปคลอดที่โรงพยาบาล.... ตอนนี้เมียก็ทำงาน ผมบอกก็ไม่เชื่อท้อง 7-8 เดือนแล้ว แต่เขาคงอยากได้เงินมั้ง”

วินหม่อง (ชาย) อายุ 19 ปี

“ตอนท้องก็ยังทำงาน ไม่ทำอะไรอะไรกิน ทำไปกินไปไม่มีเงินเก็บสักเท่าไร ลูกเกิดมาก็ไม่รู้จะทำอย่างไร จะคลอดที่ไหนก็ยังไม่รู้เลย”

ซานเอ (หญิง) อายุ 19 ปี

“สักวันต้องรวยบ้าง และคิดว่าสักวันคนรวยก็ต้องจนมั่งแหละ”

ตินวิน (ชาย) อายุ 30 ปี

สาเหตุรองจากข้อจำกัดของรายได้ไม่พอใช้อีกประการ คือ การมีบุตร ครอบครัวชาวพม่าที่ให้สัมภาษณ์ส่วนหนึ่งมีความเชื่อในการมีบุตร เมื่อแต่งงานอยู่กินด้วยกันต้องมีบุตรเลย หากไม่มีจะทำให้เลิกร้างกัน บางครอบครัวยึดถือคำสอนจากรุ่นพ่อรุ่นแม่ การมีลูกหลังแต่งงานต้องมีไว้หนึ่งคน ซึ่งจากการมีบุตรที่ยังไม่พร้อมในด้านฐานะเศรษฐกิจส่งผลต่อภาวะรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดความเครียด ความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานหาเงินเพื่อเลี้ยงดูครอบครัว ส่งผลนำไปสู่การทะเลาะเกิดความรุนแรงในครอบครัวทั้งทางด้านจิตใจและร่างกาย

“ที่มีลูกเพราะแฟนอยากมี เป็นความฝันของแฟนแฟนคนนี้เพิ่งแต่งงานกันมา 1 ปี “

เอ (หญิง) อายุ 28 ปี

“หากมีลูกสามีจะไม่ทิ้งและไม่อยากมีผัวใหม่ ถ้าไม่มีลูกผัวจะทิ้งต้องหาผัวใหม่ไม่
อยากหาใหม่จึงมีลูก”

“ตอนนี้ก็ทำงานเป็นบ้างวัน ตอนที่ท้องก็ยังทำ ไม่ทำอะไรกิน ทำไปกินไปไม่มีเงิน
เก็บสักเท่าไร ลูกเกิดมาก็ไม่รู้จะอย่างไร จะคลอดที่ไหนก็ยังไม่รู้เลย”

ชานเอ (หญิง) อายุ 19 ปี

“หากไม่มีลูก จะอยู่กันไม่ยาว หากทะเลาะกันเมื่อไม่มีลูก ก็จะคิด มึงไปได้กูก็ได้”

พิวพิวเซน (หญิง) อายุ 23 ปี

“แต่งงานกับต้องมีลูกเลย เพราะถ้าไม่มีจะอยู่กันไม่ยาว เดียวก็เอาเมียเอาผัวกันไป
เรื่อยๆ เห็นมาเยอะ”

ดินวิน (ชาย) อายุ 30 ปี

“การบ่นค่าของภรรยาต่อสามี” ข้อมูลการสัมภาษณ์ครอบครัวต่างคำชาวพม่า พบว่า
การเกิดความรุนแรงในครอบครัวเกิดจาก การบ่นค่าต่อสามีที่ภรรยาเป็นฝ่ายเริ่มก่อน การบ่นของ
ภรรยาต่อสามีนั้นเกิดจากหลายสาเหตุ อาทิ การที่สามีไปเที่ยวบ้านข้างเคียง การดื่มสุราของสามี
รวมถึงการใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสมต่อสามี ทำให้สามีเกิดบันดาลโทสะ และเกิดการถกเถียงกันขึ้น
ส่งผลทำให้เกิดความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ ขึ้นในครอบครัว

“อีกเรื่องหนึ่งคือเวลาตนเองไปเที่ยวที่อื่นก็จะทะเลาะกัน เหมือนผมไม่ดูแลเขา เขาก็จะ
บ่น ตอนนี้เป็นบ่อยมาก”

วินหม่อง (ชาย) อายุ 19 ปี

“แต่เวลาเราไม่ช่วย ห้ามบ่นด้วยรำคาญ ไม่เคยค่าแต่ว่า”

ตันเอ (ชาย) อายุ 55 ปี

“เมีย ลูกพูดอะไรก็ไม่เข้าหู จึงค่าเมียทุกครั้งที่มาเหล้า”

โซ (ชาย) อายุ 56 ปี

“ทะเลาะกันรุนแรงสุดตอนที่แฟนพูดแรงๆต่อหน้าคนอื่น และเคยตีแฟนด้วยใช้มือดี ไม่ได้ใช้ไม้หรือสิ่งของอย่างอื่น อายุที่แฟนพูดแรงๆต่อหน้าคนอื่นเมียชอบพูดไม่ดี”

วินเท (ชาย) อายุ 38 ปี

4.4 บริบทชีวิตของครอบครัวชาวพม่าที่มีประสบการณ์ความรุนแรงเป็นอย่างไร

นอกจากนี้ยังพบเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดความรุนแรงในครอบครัวทางอ้อม ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจในครอบครัว **สาเหตุที่สำคัญคือ การย้ายถิ่น** ของครอบครัวคนชาวพม่าที่บ้านบนภู การย้ายถิ่นของครอบครัวชาวพม่ามีเหตุผลไม่แตกต่างกันมากนัก การที่ต้องการรายได้ที่ดีกว่าประเทศต้นทางทำให้ต้องแสวงหาเดินทางมาทำงานในประเทศไทยเพื่อต้องการเงินส่วนใหญ่ยังต้องการที่จะกลับประเทศตนเองหากมีเงินเพียงพอ ครอบครัวชาวพม่าที่ย้ายถิ่นบ่อยไม่สามารถเลือกงานได้ ไม่สามารถไปทำงานที่อื่นได้เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องการเดินทาง ครอบครัวชาวพม่ามีการเปลี่ยนที่ทำงานหรือย้ายนายจ้างบ่อย สาเหตุจาก การถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้างค่าแรงที่ต่ำ งานที่ไม่สามารถเลือกได้และไม่สามารถวางแผนอนาคตของตนเองได้หากต้องย้ายที่ทำงานใหม่ ปัจจัยและสาเหตุเหล่านี้ส่งผลต่อความเครียด บางรายหาทางออกโดยการดื่มสุรา บางรายเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานกลับมาตีลูก หรือก่นคำภรรยา ส่งผล เชื่อมโยงและสนับสนุนให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวในรูปแบบต่างๆ

“ไม่ได้อยากอยู่ก็จะเปลี่ยนไปเรื่อยๆ อยู่แล้วไม่มีความสุขก็จะไปเรื่อยๆ อยากไปไหนก็ไปไม่จ่อที่ไหน”

ตันเอ (ชาย) อายุ 55 ปี

“ตั้งแต่มาอยู่ภูเคยเปลี่ยนที่อยู่บ่อยมาก เนื่องจากถูกไล่ออกบ้าง นายจ้างไม่พอใจก็ไล่ออก บางทีลูกเขยก็ไปทะเลาะทู่ข้าวของของคนอื่นก็ต้องย้าย”

โซ (ชาย) อายุ 56 ปี

“ออกมาเพราะ นายจ้างจีโกง พอทำงานได้หมื่นสองหมื่น นายจ้างก็ไม่ให้เงิน โกงตนเองจึงได้หนีออกมาเลย”

ดินวิน (ชาย) อายุ 30 ปี

“นายจ้างเขาไม่จ่ายเงิน เขาโกง รายได้วันละ 250 บาท ให้บ้างไม่ให้บ้าง ก่อนจะย้ายมา
ก็ทำงานได้ประมาณ 5,000 บาท นายจ้างก็เลยยอมจ่ายจึงย้ายออกมาเช่าบ้านอยู่แทน”

ชั้นเอ (หญิง) อายุ 63 ปี

“**ความเป็นคนต่างดาว**” เหตุปัจจัยทางอ้อมที่ส่งผลทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว
ครอบครัวชาวพม่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่กรรยายังไม่มีบัตร บางครอบครัวไม่มีบัตรทั้งคู่ ทำให้
ครอบครัวชาวพม่าไม่สามารถที่จะเลือกงานได้มากนัก บางครอบครัวถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง
อาทิ การทำบัตรประจำตัวแล้วยึดบัตรประจำตัวไว้ การเสียเงินทำบัตรประจำตัวแล้วยังไม่ได้บัตร
ประจำตัว ทำให้ไม่สามารถที่จะไปไหนมาไหนได้สะดวก ไม่สามารถเลือกงานได้มากนัก เกิดความ
เหน็ดเหนื่อยจากงานที่ทำที่ตนเองไม่สามารถเลือกหรือกำหนดได้ ทำให้เกิดความเครียด ความกดดัน
รายได้ขึ้นอยู่กับนายจ้าง หากนายจ้างไม่มีงานก็จะไม่มีเงินมาใช้จ่ายในครอบครัว หลายครอบครัว
หาทางออกโดยสามีดื่มสุรา บางครอบครัวเหนื่อยจากการทำงาน ส่งผลทำให้เกิดปากเสียงกันขึ้นใน
ครอบครัว บางรายจำใจอยู่ทั้งที่ต้องการที่จะกลับประเทศของตนเอง

“ตนเองยังไม่มีบัตร ไม่ไปไหนด้วยอยู่ที่นี้ กลัวก็กลัว ทำบัตรแล้วก็ไม่ได้ ทำกับ
นายจ้างเก่าและผู้ใหญ่ เสียเงินไป หกพันบาท ไม่เห็นได้อะไรเลยหลักฐานก็ไม่มีตามก็
ไม่ได้”

“เรื่องบัตรที่ไปทำแล้วไม่ได้ถาม พุดไทยไม่เป็น ไม่รู้จะไปพุดอย่างไร จึงไม่ได้ไปทวง
ถามกับนายจ้าง”

วินเท (ชาย) อายุ 38 ปี

“ใจอยู่ที่พม่า อยู่เมืองไทยแต่ตัว รู้สึกอึดอัดมาก พุดไทยก็ไม่ได้ คนไทยก็มองยังงี้ก็ไม่
รู้รู้สึกไม่ดีถึงแม้คนไทยจะไม่พุดก็รู้สึกได้ อึดอัดใจ”

“ถ้าถูกห่วยก็จะกลับบ้านเลย มีเงินก็จะหารถไปเลย แต่ต้องมีเงินสัก 3 หมื่นถึงจะกลับ”

ซานเอ (หญิง) อายุ 19 ปี

“ถ่ายบัตรแล้วไม่ได้ นายจ้างออกเงินถ่ายบัตรให้แต่ไม่ยอมให้ นายจ้างเก็บไว้ปัจจุบัน
ไม่มีบัตร ตอนนั้นก็ย้ายจากนายจ้างนี้แล้ว ไม่เคยไปทวงถาม”

พิวพิวเซน (หญิง) อายุ 23 ปี

“อยากกลับพม่า เพราะเป็นประเทศเกิดของตนเอง แต่ไม่มีเงิน หากกลับไปพม่าก็จะ
ไม่กลับมาอีก”

เอมิ (หญิง) อายุ 26 ปี

“สามีเป็นที่พึ่งของภรรยา” บริบทชีวิตครอบครัวชาวพม่าส่วนใหญ่ พบว่า ภรรยาส่วนใหญ่ไม่มีบัตรประจำตัว ค่าแรงของผู้หญิงส่วนใหญ่จะได้น้อยกว่าผู้ชาย ภรรยาชาวพม่าส่วนใหญ่จะไม่ได้ทำงานเนื่องจากตั้งครรภ์ ภาระที่ต้องเลี้ยงลูกที่ยังเล็ก ทำให้ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับสามีเป็นหลัก บางครอบครัวย้ายถิ่นบ่อยทำให้ไม่มีเครือข่ายในชุมชนที่ตนเองอยู่ คนที่สามารถพึ่งได้คือสามีของตนเอง ทำให้ภรรยาขาดอำนาจในการต่อรอง บางครอบครัวไม่สามารถที่จะไปไหนได้เนื่องจากบัตรประจำตัวไม่มี ทำให้ต้องทำงานเดิมๆอยู่กับนายจ้างไม่สามารถเปลี่ยนงานตามที่ต้องการทำได้

“ถ้าลูกคลอดออกมาก็ต้องทำงานเพิ่ม หากเงินไม่พอก็อาจจะต้องยืมเงินเก่าแก่ก่อน
ตอนนี้คิดหนี้อยู่กับเก่าแก่ 1,000 บาท”

วินหม่อง (ชาย) อายุ 19 ปี

“ตนเองทำงานบ้านทุกอย่าง แฟนจะทำงานนอกบ้าน ตนเองไปทำงานนอกบ้านบ้าง
ครั้ง ตอนนี้ต้องทำงานไม่ได้แฟนทำคนเดียว”

ชานเอ (หญิง) อายุ 19 ปี

“ไม่มีงานทุกวันเลยออกจากการจ้างเก่า เพราะงานไม่ค่อยมีทำให้เงินไม่ค่อยพอใช้จึง
ออกมา แต่เมียไม่ค่อยได้ไปเพราะต้องเลี้ยงลูก ลูกยังเล็กอยู่”

วินเท (ชาย) อายุ 38 ปี

“แฟนสามารถเป็นที่พึ่งของตนเองได้ คนอื่นไม่สามารถพึ่งได้เวลามีปัญหา”

นอคือ (หญิง) อายุ 38 ปี

“ปกติแล้วแฟนจะทำงานนอกบ้านเพื่อหาเงิน ตนเองมีลูกที่ยังเล็กที่ต้องดูแลทำให้
บางครั้งไม่สามารถไปทำงานได้”

พิวพิวเซน (หญิง) อายุ 23 ปี

“ไม่ได้ทำงานทุกวัน ไปบ้างไม่ไปบ้าง ต้องดูลูกที่ยังเล็กอยู่ ประมาณ 2 ปีกว่าถึงจะไปทำงานได้มากขึ้น”

เอมิ (ชาย) 26 ปี

4.5 รูปแบบของความรุนแรงในครอบครัวเป็นอย่างไร

ครอบครัวชาวพม่าในบ้านบนภู พบรูปแบบการกระทำรุนแรงโดยมีระดับความรุนแรงตั้งแต่เล็กน้อย จนกระทั่งเกือบถึงชีวิต ผู้ถูกกระทำจะถูกกระทำทั้งทางด้านจิตใจและร่างกาย อาทิ การก่นด่า การบังคับทางเพศสัมพันธ์ การกดขี่ให้มีบุตรและการทำร้ายร่างกายด้วยสิ่งของต่างๆ รูปแบบการกระทำรุนแรงในครอบครัวชาวพม่า พบว่ารูปแบบที่พบมากที่สุดของการกระทำรุนแรงคือ **การด่าทอด้วยถ้อยคำที่เล็กน้อยจนถึงรุนแรง** ครอบครัวชาวพม่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ใช้ถ้อยคำตั้งแต่เล็กน้อย อาทิ การบ่น พูดในสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจ จนถึงกระทั่งการด่าทอด้วยคำรุนแรง และบางครอบครัวใช้ถ้อยคำถึงบุพการี ส่งผลให้เกิดรูปแบบการกระทำรุนแรงในรูปแบบอื่นๆ

“แต่เวลาเราไม่ช่วย ห้ามบ่นด้วยรำคาญ ไม่เคยด่าแต่ว่า ชอบกินเหล้าเวลาเราจะไว้วางใจและมีปัญหากับเมียเสมอ”

ตันเอ (ชาย) อายุ 55 ปี

“พอกินเหล้าก็จะบ่น ด่า ไม่เถียง เพราะถ้ายิ่งพูดเขาจะพูดแรงขึ้น ถ้าไม่พูดก็จะหยุดเป็นบ่อยมากถ้าไม่เมาจะไม่เป็น”

คินแล (หญิง) อายุ 52 ปี

“ผมกินเหล้าก็จะพูดจะบ่นแต่ไม่พูดกับคนอื่น ที่จะพูดก็ลูก เมีย คำนิดหน่อย ที่บ่นด่าก็ลูกก็ไม่ช่วยอะไร ไม่ช่วยทำงาน จึงบ่นด่า ลูกคนโตก็เอามือกรีดตัวเอง.....”

โซ (ชาย) อายุ 56 ปี

“ทะเลาะกันส่วนมากก็เป็นเรื่องลูก แฟนชอบด่า จะเป็นตอนกินเหล้าทุกครั้ง ที่เถียงกันหนักสุดก็เรื่องลูก แต่แฟนไม่เคยลงไม้ลงมือ”

ชันเอ (หญิง) อายุ 63

“ก็มีเถียงกับเมียเหมือนกัน ที่ทะเลาะกันเรื่องทำงาน ผมไม่อยากให้เมียไป เมียก็จะไปก็เลยทะเลาะกัน ผมกลัวลูกในห้องไม่ปลอดภัย และอีกเรื่องหนึ่งคือเวลาผมไปเที่ยวที่อื่นก็จะทะเลาะกัน เหมือนผมไม่ดูแลเขา เขาก็จะบ่น ตอนนี้เป็นบ่อยมาก”

วินหม่อง (ชาย) อายุ 19 ปี

“เวลาทะเลาะกันจะเถียงหรือด่ากันเท่านั้น จะเถียงแฟน ไม่ยอมเมื่อเวลาทะเลาะกัน ที่เถียงเพราะโมโหควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ส่วนมากแฟนจะเริ่มก่อน”

ชานเอ (หญิง) อายุ 19 ปี

“เวลาทะเลาะกันต่างคนต่างไม่ยอมกัน เถียงกัน เถียงกันเป็นบ่อยมาก”

เอมิ (หญิง) อายุ 26 ปี

“ทะเลาะกันบ่อยมาก สาเหตุที่ทะเลาะเนื่องจากแฟนกินเหล้าโดยส่วนมากเป็นแฟนจะด่า ไม่เคยถูกตี ที่แรงสุดคือการด่าพ่อแม่ของตนเอง เป็นบ่อยมาก”

นอคือ (หญิง) อายุ 38 ปี

“ทะเลาะกันไม่บ่อย มีเถียงกัน ด่ากัน ไม่เข้าใจกันเดือนละประมาณ 2-3 ครั้ง”

พิวพิวเซน (หญิง) อายุ 23 ปี

รูปแบบความรุนแรงรุนแรงที่พบรองลงมา คือ **การบังคับ กดดันให้มีบุตร** ครอบครัวชาวพม่าในชุมชนบ้านบนภู พบการบังคับหรือกดดันให้มีบุตรโดยที่ฝ่ายภรรยายังไม่พร้อมหรือไม่เต็มใจ การผูกมัดเพื่อให้ไม่เกิดการเลิกทำให้ต้องมีบุตรเพื่อเป็นสิ่งผูกมัดหรือยึดเหนี่ยว ในบางครอบครัวยึดคำสอนของพ่อแม่ที่สืบทอดกันมามีบุตรโดยที่ยังไม่พร้อม ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของครอบครัวต่างดาว ความไม่พร้อมทั้งเรื่องเศรษฐกิจ การดูแล ทำให้ส่งผลกระทบให้เกิดความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ นอกจากการบังคับหรือกดดันให้มีบุตรแล้ว ประเด็นทางเพศสัมพันธ์ที่พบรูปแบบของการกระทำรุนแรงอีกรูปแบบในครอบครัวต่างดาวชาวพม่าบ้านบนภู คือ **บังคับให้มีเพศสัมพันธ์โดยไม่เต็มใจ** สาเหตุหลักของการมีเพศสัมพันธ์แบบไม่เต็มใจมาจากการที่สามีดื่มเหล้าและต้องการมีเพศสัมพันธ์กับภรรยา

“แฟนต้องการให้เขามีลูกโดยที่เขาไม่เต็มใจ และคิดว่า ถ้าไม่มีลูก แฟนอยากได้ลูก
แฟนจะคิดว่าเขามีชู้ จึงตามใจแฟน”

เอ (หญิง) อายุ 28 ปี

“หากมีลูกแฟนจะไม่ทิ้งและไม่อยากมีผิวใหม่ ถ้าไม่มีลูกผัวจะทิ้งต้องหาผิวใหม่ไม่
อยากหาใหม่จึงมีลูก”

ซานเอ (หญิง) อายุ 19 ปี

“ถ้าแต่งงานผู้ใหญ่ให้มีลูกคนหนึ่งก่อน ถ้ากินยาคุมมากๆจะทำให้คลอดลูกยากมันเป็น
ความเชื่อของคนพม่า”

วินหม่อง (ชาย) อายุ 19 ปี

“แฟนเมาอยากนอนด้วย บางครั้งก็ไม่อยากนอนด้วย แต่ต้องยอมในบางครั้งแม้ไม่เต็ม
ใจ”

นอคือ (หญิง) อายุ 38 ปี

“จริงๆแล้วไม่อยากมีลูก” แฟนอยากมีลูกมากกว่าเพราะแฟนไม่ค่อยมีญาติ อยู่กับคนอื่น
มาตลอดแฟนจึงอยากมีลูก

พิวพิวเซน (หญิง) อายุ 23 ปี

“แต่งงานกับต้องมีลูกเลย เพราะถ้าไม่มีจะอยู่กันไม่ยาว เดียวก็เอาเมียเอาผัวกันไป
เรื่อยๆ เห็นมาเยอะ”

ดินวิน (ชาย) อายุ 30 ปี

รูปแบบสุดท้ายที่พบในครอบครัวชาวพม่าเป็นรูปแบบที่มีความรุนแรงมากที่สุดคือ
การทำร้ายร่างกายให้เกิดความเจ็บปวด ข้อมูลส่วนใหญ่จากผู้ให้สัมภาษณ์ การกระทำรุนแรงต่อ
ร่างกายใช้มือและเท้า ในการทุบตีและเตะต่อย มีใช้วัตถุอุปกรณ์ เช่น มีดในการข่มขู่หวังจะเอาชีวิต
แต่พบเพียงเล็กน้อย

“แฟนดีที่รักะตนเองและจะเอามีดแทง”

เอ (หญิง) อายุ 28 ปี

“ทะเลาะกันรุนแรงสุดตอนที่แฟนพูดแรงๆต่อหน้าคนอื่น และเคยตีแฟนด้วยใช้มือตี ไม่ได้ใช้ไม้หรือสิ่งของอย่างอื่น”

วินเท (ชาย) อายุ 38 ปี

แฟนลงมือทำร้ายร่างกาย ด้วยการตบ ตอนนั้นรู้สึกเสียใจมาก เพราะตนเองไม่เคยถูกต้องทำร้ายแบบนี้เลย ตอนนั้นคิดอย่างเดียวว่าจะเลิก”

เอมิ (หญิง) อายุ 26 ปี

“ตีเมียไปสองที่ใช้มือตี”เพราะตอนนั้นโกรธและคิดว่าจะย้ายออกไปเลย”

ดินวิน (ชาย) อายุ 30 ปี

4.6 ครอบครัวชาวพม่าจัดการกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างไร

ครอบครัวชาวพม่าในบ้านภูเตย มีการจัดการกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นหลากหลายรูปแบบ แบบเล็กน้อย จนถึงตอบโต้กับทางร่างกาย หรือแม้กระทั่งการหย่าร้าง ในการจัดการกับความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 7 ครอบครัวกับพบว่า ผู้ที่ถูกกระทำไม่ขอความช่วยเหลือใดๆในเครือข่ายของตนเอง และในชุมชน มีเพียงปรึกษาและเล่าเรื่องเพื่อระบายเท่านั้น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ได้แบ่งการจัดการความรุนแรงในครอบครัวดังนี้

ก) การเฝ้าระวัง อดทน ยอมรับปัญหา ปกปิด

ครอบครัวต่างคำชาวพม่าส่วนใหญ่เลือกการจัดการปัญหาความรุนแรงในครอบครัวด้วยการเฝ้าระวัง และยอมรับกับปัญหาที่เกิดขึ้น โดยหลายครอบครัวให้เหตุผล เรื่องลูก การไม่มีที่พึ่ง บางครอบครัวไม่มีเพื่อนหรือญาติอยู่ในชุมชนทำให้ต้องเก็บเรื่องของตนเองไว้เป็นความลับไม่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ บางครอบครัวอายุที่จะให้คนภายนอกได้รับรู้จึงเฝ้าระวังและอดทนกับสิ่งที่เกิดขึ้น

“แฟนเขาผิดแต่ตนเองไม่เคยพูดกับแฟน เพราะพูดไปแฟนก็ไม่ฟัง แฟนมักใช้อารมณ์ และกลัวจะทำให้ทะเลาะกันรุนแรงมากขึ้น จึงยอมแฟน และคิดว่าสู้ไปก็ไม่ชนะจึงต้องยอมแฟน”

เอ (หญิง) อายุ 28 ปี

“พอสามีกินเหล้าก็จะบ่น ค่า ตนเองจะไม่เถียง เพราะถ้ายิ่งพูดเขาจะพูดแรงขึ้น ถ้าไม่พูดก็จะหยุด เป็นบ่อยมาก”

คินแล (หญิง) อายุ 52 ปี

“รู้เนาะว่าข้างบ้านรู้ว่าทะเลาะกัน อายุด้วย ไม่อยากให้ใครรู้ แต่ไม่เคยไปปรึกษาใคร ญาติก็ไม่มี เพื่อนที่สนิทก็ไม่มีจึงไม่เคยไปบอกใครเก็บเอาไว้คนเดียว”

โซ (ชาย) อายุ 56 ปี

เมาก็ไรก็ทะเลาะกันตลอด เวลามีปัญหากับสามี ไม่เคยไปพูดกับใคร พูดไปก็อายเขา

ชั้นเอ (หญิง) อายุ 63 ปี

เวลาทะเลาะกันไม่เคยคุยกับใครเพราะไม่มีเพื่อนสนิท ส่วนใหญ่จะเก็บเอาไว้คนเดียว

วินเท (ชาย) อายุ 38 ปี

“ทะเลาะกันส่วนใหญ่จะบอให้เงียบไปเอง เก็บเอาไว้คนเดียว ไม่เคยเล่าให้ใครฟัง อยากอยู่อย่างสงบ ไม่กล้าพูดกับแฟน เพราะคิดว่าพูดแฟนก็ไม่ยอม และไม่ฟัง”

นอคือ (หญิง) อายุ 38 ปี

“เมื่อทะเลาะกัน ไม่อยากให้ใครรู้ อายคนอื่น”

พิวพิวเซ็น (หญิง) อายุ 23 ปี

“เวลามีปัญหากับแฟน ไม่เคยไปคุยกับใคร อายเขา มันเป็นปัญหาในครอบครัวเก็บไว้คนเดียว ก็ไม่มีเพื่อนสนิท ไม่มีญาติ”

ตินวิน (ชาย) อายุ 30 ปี

ข) ต่อสู้

การจัดการกับความรุนแรงรองลงมาคือการตอบโต้กลับด้วยวาจา ส่วนใหญ่แล้วจะใช้การเถียงกลับ คำกลับ และบ้างรายตอบโต้ทางร่างกาย เหตุผลที่ตอบโต้ทางร่างกาย คือ การอดทนถึงที่สุด จนทนไม่ไหว จึงตอบโต้กลับ ครอบคลุมส่วนใหญ่อีกที่จะตอบโต้ทางวาจา อาทิ การเถียงกลับ หรือคำกลับ

“แต่จะต่อสู้เมื่อถึงที่สุด เจ็บที่สุด ที่ตอบโต้กลับตอนถูกตีครั้งเดียว ส่วนใหญ่จะไม่กล้าตอบโต้กลับเพราะกลัวจะโดนทำร้ายมากกว่าเดิม”

เอ (หญิง) อายุ 28 ปี

“เวลาทะเลาะกันต่างคนต่างไม่ยอมกัน เถียงกัน เถียงกันเป็นบ่อยมาก”

เอมิ (หญิง) อายุ 26 ปี

“เวลาทะเลาะกันจะเถียงหรือด่ากันเท่านั้น จะเถียงแฟนกลับ และ ไม่ยอมเมื่อเวลาทะเลาะกัน ที่เถียงเพราะโมโหควบคุมอารมณ์ไม่ได้”

ชานเอ (หญิง) อายุ 19 ปี

ค) บอกให้ผู้อื่นรับรู้

กลุ่มต่อมาเลือกที่จะปรึกษาเครือข่าย เพื่อน หรือญาติ ในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ การจัดการในกลุ่มนี้ คือ การเล่าให้เพื่อนหรือญาติฟัง เหตุผลในการเลือกจัดการด้วยวิธีนี้เพื่อเป็นการเล่าและระบายในสิ่งที่เกิดขึ้น

“แต่ก็เล่าให้ฟังเฉยนะ จริงๆแล้วก็อย่าไม่อย่าเล่าเหมือนกัน แต่ถ้ามีปัญหาหนักๆก็จะขอความช่วยเหลือจาก พวกเดียวกันนี้แหละ”

เอมิ (หญิง) อายุ 26 ปี

“หลังจากที่ทะเลาะกันมักจะเล่าให้เพื่อนและญาติฟัง ที่ไปเล่าเพราะตอนนั้นเกิดความน้อยใจ อยากให้เพื่อนช่วย คิดในใจว่าทำถูกหรือไม่ที่เถียงแฟน พอเล่าให้เพื่อนฟังก็รู้สึกดีและกลับมาดีกลับแฟนเหมือนเดิม”

พิวพิวเซ็น (หญิง) อายุ 23 ปี

“พอทะเลาะกันคนที่ฟังและปรึกษาด้วยก็คือ พี่สาว ตนเองมักจะไปเล่าให้พี่สาวฟัง บ่อยๆ พี่สาวก็จะพามารักษาที่สถานีนามัย เพราะตนเองพูดไทยไม่ได้”

เอ (หญิง) อายุ 28 ปี

ง) หนี หย่าร้าง

ครอบครัวชาวพม่าเพียงเล็กน้อยที่เลือก การหนี หรือหย่าร้าง การจัดการปัญหาเกิดจากการที่ผู้ถูกระทำทรมานไม่ไหวและตัดสินใจที่จะหนี หรือหย่าร้าง

“การเลิกครั้งนี้เพราะเกิดการทะเลาะกันในครั้งสุดท้ายและแฟนก็กลับระยองโดยที่ไม่บอกเลย”

“ทะเลาะกันจะไม่อยากมีเพศสัมพันธ์ เมื่อแฟนต้องการ ก็หนีโดยการออกจากบ้านไปเลยให้แฟนอยู่คนเดียว”

เอ (หญิง) อายุ 28 ปี

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า ครอบครัวชาวพม่ามีการจัดการปัญหาในหลายรูปแบบ รูปแบบที่เลือกส่วนใหญ่จะเป็นการเงียบ ขอมและอดทน จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลไม่ได้ขอความช่วยเหลือจากใคร อาทิ ญาติ ผู้นำชุมชน การขอความช่วยเหลือจะเป็นเพียงการเล่าเรื่อง หรือบอกเล่าเพื่อระบายเท่านั้น สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง และเครือข่ายในชุมชนที่ไม่สามารถช่วยเหลือครอบครัวที่เกิดปัญหาขึ้นได้

4.7 ผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัวเป็นอย่างไร

ผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัวของครอบครัวชาวพม่า จากข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่า ผลกระทบเกิดทั้งทางร่างกายและจิตใจ ผู้หญิงจะแสดงออกถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งทางร่างกายและจิตใจมากกว่า สะท้อนให้เห็นถึงผู้หญิงมักเป็นฝ่ายที่ถูกกระทำ จากข้อมูลยังพบว่า ฝ่ายชายที่เป็นผู้กระทำก็เกิดผลกระทบทางด้านจิตใจ แต่มักจะไม่แสดงออกเพราะตนเองเป็นผู้กระทำ ผลกระทบที่เกิดกับครอบครัวชาวพม่าจากผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่คือ **ผลกระทบทางด้านจิตใจ** ผลกระทบทางด้านจิตใจจะแสดงออกจาก ท่าทาง ความเครียด การร้องไห้ ความน้อยใจ ความไม่เต็มใจที่จะมีเพศสัมพันธ์ด้วย ผู้ที่ได้รับผลกระทบส่วนใหญ่จากการสัมภาษณ์เป็นผู้ที่เป็นฝ่ายถูก

กระทำ คือภรรยา ส่วนฝ่ายที่เป็นผู้กระทำส่วนใหญ่เป็นสามี มีผลกระทบหลังจากที่เกิดความรุนแรงขึ้นเช่นเดียวกับภรรยาแต่พบส่วนน้อย

“โกรธมาก อยากเลิกกับผัวเลย แต่กลัวพี่สาวไม่สบายใจและกลัวพ่อแม่ที่พม่ารู้ ซึ่งจะ
ทำให้พ่อแม่ไม่สบายใจ ตอนที่ทะเลาะกันก็เครียดมากด้วย”

เอ (หญิง) อายุ 28 ปี

“เมื่อกินเหล้าเมียจะบ่น รู้ว่าเมียไม่ชอบ ก็ไม่สบายใจ”

ตันเอ (ชาย) อายุ 55 ปี

“อยากฆ่าแฟนให้ตายไปเลย ตอนนี้ไม่มีความสุขเลยที่ไม่มีมีความสุข เพราะแฟนกิน
เหล้าทำให้ทะเลาะกัน”

ชันเอ (หญิง) อายุ 63 ปี

“อายุที่แฟนพูดแรงๆต่อหน้าคนอื่น ตอนที่ทะเลาะกันก็รู้สึกไม่ดี”

วินเท (ชาย) อายุ 38 ปี

“ตอนนั้นรู้สึกอึดอัด แต่ทำอะไรไม่ได้ คิดที่อยากจะเลิกกับแฟน ในตอนที่ทะเลาะกัน
คิดอยากจะกลับไปพม่าเลย รู้สึกเบื่อมากที่ต้องทะเลาะกันแต่ก็ไม่กล้าพูดกับแฟน”

นอคือ (หญิง) อายุ 38 ปี

“ตอนนั้นเกิดความน้อยใจ อยากให้เพื่อนช่วย ว่าทำถูกหรือไม่ที่เลี้ยงแฟน น้อยใจและ
คิดว่าเลิกกันดีไหม เครียดมาก น้อยใจบ่อยมาก”

พิวพิวเซน (หญิง) อายุ 23 ปี

ผลกระทบที่เห็นเชิงประจักษ์และมีความรุนแรงมากขึ้นคือ **ผลกระทบทางร่างกาย**
ผลกระทบทางด้านร่างกายในความรุนแรงของครอบครัวชาวพม่าที่พบ เกิดความบาดเจ็บที่เกิด
ขึ้นกับร่างกาย ถูกทำร้ายด้วยมือ และเท้า ด้วยการทุบ ตี ตะค่อม ซึ่งผลกระทบที่เกิดกับร่างกายแล้ว
กลุ่มที่เกิดผลกระทบทางด้านร่างกายจะเกิดผลกระทบทางด้านจิตใจอีกด้วย ผู้ที่ถูกกระทบมักจะ
ไม่แสดงออกให้เห็น ส่วนหนึ่งเลือกที่จะปกปิดเนื่องจากอาย หรือไม่ยอมให้เกิดผลกระทบอื่นๆตามมา

“ตอนนั้นเครียดมากๆ พอแฟนเมาก็จะทะเลาะกันทุกครั้ง ครั้งสุดท้ายทะเลาะกันมาก แฟนตีศีรษะและจะเอาไม้คาง”

เอ (หญิง) อายุ 28 ปี

“แฟนลงมือทำร้ายร่างกายโดยการตบ ตอนนั้นรู้สึกเสียใจมาก เพราะไม่เคยถูกต้องทำร้ายแบบนี้เลย ตอนนั้นคิดอย่างเดียวว่าจะเลิก”

เอมิ (หญิง) อายุ 26 ปี

“ผมได้ตีเมียไปสองที่ใช้มือตี เพราะตอนนั้น โกรธและคิดว่าจะย้ายออกไปเลย แต่สงสารลูกทั้งสองคน ถ้าผมย้ายไปปู่ปลูกเมียผมจะอยู่อย่างไร”

ตินวิน (ชาย) อายุ 30 ปี

จากประสบการณ์การทำงานของผู้ศึกษาวิจัย พบว่า ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้น ผู้ที่ถูกกระทำมักจะเข้ารับบริการในกรณีที่ถูกรังแกร่างกาย จนร่างกายได้รับการบาดเจ็บ อาทิ ปวด บวมบริเวณร่างกายหรือเกิดบาดแผล ผู้ที่พาส่วนใหญ่จะเป็นญาติหรือคนรู้จักพามา ผู้ถูกกระทำมักจะไม่ได้ด้วยตนเองเพียงคนเดียว นอกจากนี้การขอรับคำปรึกษาที่เกิดจากความรุนแรง ไม่มีผู้เข้าขอรับคำปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือ สะท้อนให้เห็นว่าความรุนแรงในครอบครัวยังคงเป็นเรื่องที่คนภายในครอบครัวไม่ยอมเปิดเผยให้กับสังคมได้รับรู้มากนัก กิจกรรมการดำเนินงานด้านการให้คำปรึกษายังไม่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ สถานบริการด้านสาธารณสุขไม่สามารถเป็นที่พึ่งพิงหรือให้คำปรึกษากับครอบครัวที่เกิดปรากฏการณ์ได้มากนัก

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ครอบครัวชาวพม่าที่มีปรากฏการณ์ความรุนแรง จำนวน 7 ครอบครัว พบความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ บางครอบครัวมีความรุนแรงที่เกิดทับซ้อนทั้งร่างกาย จิตใจ เพศ ความซ้ำซ้อนของความรุนแรงที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มชาวพม่าที่เป็นกลุ่มเปราะบางในสังคม วัฒนธรรมที่มีความแตกต่าง ปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้เกิดความรุนแรงด้านต่างๆ ทั้งระดับบุคคล ชุมชนและสังคม ดังนั้นการเข้าใจปรากฏการณ์ความรุนแรง จำเป็นต้องหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงเหตุปัจจัยต่างๆ เข้าด้วยกันเพื่อนำมาอธิบายปรากฏการณ์ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่องความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานชาวพม่า โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่ออธิบายถึงรูปแบบ ลักษณะของความรุนแรง ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความรุนแรงในครอบครัว ความรู้สึก การตีความ การให้ความหมายความรุนแรงของครอบครัวชาวพม่า ภายใต้งานเชิงบริบทด้านวัฒนธรรม ความเป็นคนต่างด้าวและการย้ายถิ่น การเก็บข้อมูลใช้วิธีการสังเกตและสัมภาษณ์เชิงลึกกับครอบครัวชาวพม่าจำนวน 7 ครอบครัว โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์จำนวนทั้งสิ้น 13 ราย ผู้ศึกษาได้คัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัยจากครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านบนภู อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

5.1.1 ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลมีทั้งหมด 13 ราย จาก 7 ครอบครัว โดยแบ่งเป็นเพศชาย 6 ราย เพศหญิง 7 ราย ซึ่งการคัดเลือกนั้นได้คัดเลือกจากครอบครัวชาวพม่าที่อาศัยใช้ชีวิตอยู่ในหมู่บ้านบนภู อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีปรากฏการณ์ความรุนแรงในครอบครัวจากข้อมูลการเข้ารับบริการในระดับปฐมภูมิและจากคำบอกเล่าที่เกิดขึ้นจริงในชุมชนชาวพม่าผู้ให้ข้อมูลมีเชื้อสายพม่า 10 ราย ชาวมอญ 2 ราย และชาวกะเหรี่ยง 1 ราย ผู้ให้ข้อมูลอายุอยู่ระหว่าง 19-63 ปี ส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยกลางคน ระยะเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่บ้านบนภูเกิน 6 เดือน ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดมีอาชีพรับจ้างทั่วไป ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยครอบครัวละ 300-500 บาทต่อวัน มีสถานภาพสมรส 6 ครอบครัว หย่าร้าง 1 ครอบครัว ผู้ให้ข้อมูลมีบัตรประจำตัว 6 ราย ไม่มีบัตรประจำตัว 7 ราย ด้านการสื่อสารไม่สามารถพูดและใช้ภาษาไทยได้ 9 ราย พูดและใช้ภาษาไทยได้ 4 ราย

5.1.2 มุมมองเรื่องความรุนแรงและปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

5.1.2.1 มุมมองและการให้ความหมายของความรุนแรงของครอบครัวชาวพม่า

จากการศึกษาพบว่าเมื่อกล่าวถึง “ความรุนแรงในครอบครัว” ครอบครัวชาวพม่าไม่ได้ให้คำนิยามถึงความรุนแรงอย่างชัดเจน ทั้งนี้ การให้ความหมายของความรุนแรงในมุมมองของแรงงานชาวมอญนั้นมีความแตกต่างไปจากการกำหนดนิยามความรุนแรงโดยทั่วไปที่มอง การใช้ความรุนแรง คือ การกระทำที่มีเจตนาที่แสดงออกมาทางร่างกาย การขู่บังคับ การแสดงอำนาจ ต่อตนเอง บุคคลอื่น กลุ่มบุคคล หรือชุมชน เพื่อก่อให้เกิดการบาดเจ็บ การเสียชีวิต ความสะเทือนใจ ความสูญเสีย หรือการถูกทอดทิ้ง (The World Health Organization: WHO, 2002)

ความรุนแรงในครอบครัว ในความหมายของครอบครัวชาวพม่าของบ้านบุญ คือ การถูกทำร้ายร่างกาย การใช้วาจาที่รุนแรงและการด่าถึงบุพการี หากเป็นการเถียง หรือด่ากันทั่วไป ครอบครัวชาวมอญมองว่าเป็นเรื่องปกติของครอบครัว ไม่ใช่ความรุนแรง ข้อมูลสะท้อนให้เห็นถึงการใช้ชีวิตประจำวันและการถูกกระทำรุนแรงที่เกิดขึ้นกับคนในครอบครัวชาวพม่า ข้อมูลจากหลายครอบครัวพบว่า ภรรยาเป็นฝ่ายถูกระบาดด้วยการถูกด่าทอเป็นประจำ มุมมองของชาวมอญกลุ่มนี้มองการเถียงหรือด่ากันในครอบครัวเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้ มีครอบครัวจำนวนน้อยที่มองว่าไม่ปกติเป็นเรื่องที่ต้องแก้ไข ความรุนแรงทางด้านเพศ การบังคับให้มีบุตรโดยไม่เต็มใจ มุมมองในความหมายของครอบครัวชาวพม่าไม่มองว่าเป็นเรื่องที่ผิดปกติ ครอบครัวชาวมอญมองว่าเป็นหน้าที่ที่ภรรยาต้องปฏิบัติต่อสามี แม้เป็นภาวะจำยอมก็ถือว่าเป็นหน้าที่ เป็นเรื่องปกติในครอบครัว และเป็นเรื่องที่ไม่ควรเปิดเผยให้กับบุคคลภายนอกได้รับรู้ ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาต้องแก้ไขและจัดการกันเองในครอบครัวไม่ควรให้คนภายนอกได้รับรู้ และไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าครอบครัวชาวมอญมองปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องที่ปกติสามารถเกิดขึ้นได้ บางครอบครัวมีมุมมองและให้ความหมายในทางที่ผิดปกติแต่ยอมรับกับสิ่งที่เกิดขึ้นได้นอกจากนี้ครอบครัวชาวมอญมองว่าความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องที่ไม่ควรเปิดเผยต่อบุคคลภายนอก จากข้อมูลการศึกษาพบว่าครอบครัวชาวพม่าบางครอบครัวไม่ยินยอมให้ข้อมูล หลีกเลี่ยงการให้ข้อมูลหรือให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกับปรากฏการณ์จริงที่เกิดขึ้น บางรายไม่เต็มใจที่จะให้ข้อมูล ครอบครัวส่วนใหญ่ให้ความเห็นตรงกันกันว่าปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องของคนในครอบครัวไม่ควรเปิดเผยและเข้าไปยุ่งเกี่ยว สะท้อนให้เห็นว่าความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาที่ซ่อนอยู่ภายใน ยังมีความรุนแรงเกิดขึ้นภายในครอบครัวและถูกมองว่าเป็นเรื่องปกติและเกิดความซ้ำซ้อน ปัญหาความรุนแรงเชื่อมโยงกับบริบทชีวิตและบริบทแวดล้อมของครอบครัวชาวพม่า ตั้งแต่ปัจจัยระดับบุคคล ความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง ชุมชนและระดับสังคม ปัจจัยด้านต่างๆ ล้วนเชื่อมโยง มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในการอธิบายถึงปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในแต่ละครอบครัวและชุมชน

5.1.2.2 ที่มาและปรากฏการณ์ความรุนแรงในครอบครัว

ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวของชาวพม่าเกิดขึ้นจากปัจจัยที่ซับซ้อนหลากหลาย พื้นฐานของปัญหาความรุนแรงส่วนใหญ่ของครอบครัวต่างต่าง คือ เรื่องของภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว รายได้ที่ต้องทำใช้ในแต่ละวัน ปัญหาของเงินไม่พอใช้ ข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจของชาวพม่าที่ไม่สามารถกำหนดรายได้ที่มั่นคงของตนเอง การทำงานเพื่อแลกกับเงินที่นำมาใช้จ่ายในครอบครัวล้วนเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวทั้งภาวะด้านอารมณ์ ความเหน็ดเหนื่อย ปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวมากขึ้นของครอบครัวชาวพม่าบ้านบนภู นั้นก็คือ “เหล้า” ข้อมูลของครอบครัวชาวพม่าที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่พบว่าดื่มสุรา และเกิดความมึนเมาส่งผลต่อการเกิดความรุนแรงในครอบครัว บางครอบครัวถึงขั้นทำร้ายร่างกาย จากข้อมูลการศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นว่าเมื่อสามีไม่ดื่มเหล้าปัญหาความรุนแรงจะไม่เกิดหรือเกิดเพียงเล็กน้อย ซึ่งปัญหาจากการดื่มสุรามีความเกี่ยวข้องกับภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว ครอบครัวต่างต่างพบว่าการนำเงินซื้อสุราดื่มทำให้ภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัวไม่เพียงพอ ทำให้เกิดการกระทบกระทั่งภายในครอบครัว นอกจากนี้พบว่าก่อนการเกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวจากการดื่มสุรา ฝ่ายภรรยาจะเป็นคนเริ่มในการก่นด่าสามีที่ดื่มสุรา ทำให้สามีเกิดบันดาลโทสะ การด่าทอด้วยถ้อยคำที่รุนแรง โดยเฉพาะการด่าถึงบุพการีจะทำให้ความรุนแรงมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นจนถึงขั้นการทำร้ายร่างกาย ข้อมูลยังแสดงให้เห็นว่าแม้จะเกิดความรุนแรงในครอบครัวจากการดื่มสุรา แต่ข้อมูลการศึกษาพบว่าครอบครัวชาวพม่าส่วนหนึ่งภรรยาเต็มใจที่จะซื้อสุราให้กับสามีดื่มเอง จากความสงสาร หรือความเห็นใจของภรรยาต่อสามี จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าภรรยามองถึงความสัมพันธ์ในครอบครัวมากกว่าปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวที่ตนเองต้องเผชิญ

ปัจจัยรองลงมาที่ทำให้เกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวจากปัญหาด้านเศรษฐกิจในครอบครัว คือ ข้อจำกัดทางด้านเศรษฐกิจ ครอบครัวชาวพม่าส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง รายได้ที่ได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครอบครัว การไม่สามารถกำหนดรายได้ที่แน่นอนภายในครอบครัวและปริมาณงานที่ไม่แน่นอนตามฤดูกาลเพราะปลูกพืช ทำให้เกิดความเครียด บางครอบครัวต้องทำงานหนักเพื่อให้รายได้เพียงพอ บางครั้งเกิดความไม่พอใจ หรือใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสมส่งผลให้เกิดการมีปากเสียงภายในครอบครัว บางครอบครัวตีลูกทำให้มีปากเสียงกับภรรยา นอกจากนี้ชาวพม่ายังนิยมดื่มสุราทั้งเพื่อให้เกิดการรับประทานอาหารที่อร่อยตามความเชื่อ บางรายดื่มเหล้าเพื่อเป็นการคลายเครียด การดื่มสุรายังเชื่อมโยงและสนับสนุนให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาด้านเศรษฐกิจส่งผลต่อความเครียดความเหนื่อยล้าจากการทำงาน และส่งผลเชื่อมโยงกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัวรูปแบบต่างๆ นอกจากนี้ข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันที่เกิดจากพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ

ในครอบครัวคือ การมีบุตรเมื่อไม่พร้อม ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ครอบครัวชาวพม่าส่วนใหญ่เมื่อแต่งงานแล้วจะมีบุตรเลย ไม่คุมกำเนิด เนื่องจากความเชื่อส่วนบุคคล ประสบการณ์ตรงที่เกิดกับตนเองหรือคนรอบข้าง วัฒนธรรมความเชื่อที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ อาทิ การผูกมัดเพื่อไม่ให้เลิกร้างกัน การมีบุตรเมื่อแต่งงานเลย ทำให้ภาระของครอบครัวเพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นในครอบครัว ภาระงานที่สามีต้องทำงานคนเดียวเพื่อหารายได้ ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยพบว่า แม่ชาวพม่าต้องเลี้ยงลูกจนกว่าลูกจะโตจึงจะสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลทางอ้อมที่ทำให้เกิดความรู้สึกเหนื่อยในครอบครัวของชาวพม่า

5.1.2.3 รูปแบบและระดับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวชาวพม่า

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า รูปแบบความรุนแรงของครอบครัวชาวพม่ามีหลากหลายรูปแบบ รูปแบบที่พบมากที่สุดในการครอบครัวชาวพม่าบ้านบนภู ได้แก่การใช้วาจาตำหนิ เป็นรูปแบบความรุนแรงทางตรงที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจต่อผู้ถูกรกระทำ จากข้อมูลการศึกษาวิจัยพบว่า รูปแบบความรุนแรงมีตั้งแต่การตำหนิที่ไม่รุนแรง จนถึงกระทั่งรุนแรงมาก ครอบครัวชาวพม่ามองการตำหนิด้วยถ้อยคำที่รุนแรงและหยาบคาย มีความรุนแรงน้อยกว่าการด่าถึงบุพการี ครอบครัวชาวพม่าส่วนใหญ่ให้ข้อมูลตรงกันถึงเรื่องการด่าถึงบรรพบุรุษ บุพการีเป็นเรื่องที่ยอมรับไม่ได้ หากเป็นการด่าทอด้วยถ้อยคำที่ไม่รุนแรงมากนัก ถูกมองว่าเป็นเรื่องปกติ บางครอบครัวมองว่าเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้ในครอบครัว บางครอบครัวเกิดความรุนแรงรูปแบบนี้เป็นประจำจนเกิดความชินชา

รูปแบบรองลงมาที่พบในครอบครัวชาวพม่า การบังคับหรือกดดันให้มิบุตร ซึ่งเป็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม เกิดจากความเชื่อ วัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมา จากข้อมูลการศึกษาวิจัยพบว่า ครอบครัวชาวพม่าไม่เห็นว่า การบังคับหรือกดดันให้มิบุตรเป็นความรุนแรง จากการที่ศึกษาวิจัยความรุนแรงในชีวิตของแรงงานหญิงข้ามชาติเมียนมาร์ในประเทศไทย พบการจำแนกรูปแบบการกระทำรุนแรงในมิติครอบครัวเกี่ยวกับการมีบุตร ถึง 4 ประเภท การบังคับไม่ให้มิบุตร การบังคับให้มิบุตร การไม่สามารถกำหนดจำนวนบุตรได้อย่างอิสระ และการกดดันไม่ให้มิบุตร จากการจำแนกดังกล่าวความรุนแรงที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อจิตใจ (นาถฤดี เค้นดวง และสุพจน์ เค้นดวง , 2555) ซึ่งในชาวพม่าบ้านบนภูไม่ได้มองว่าส่งผลกระทบต่อจิตใจมากนัก มองเป็นเพียงหน้าที่ของภรรยาที่ต้องมิบุตรเพื่อสืบทายาทในครอบครัว จากรูปแบบการกดดันให้มิบุตร ก่อนที่สามีจะกดดันให้ภรรยามีบุตร พบรูปแบบความรุนแรงก่อนหน้านี้คือ การบังคับไม่ให้กินยาคุมกำเนิด รูปแบบความรุนแรงนี้ ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจ ความไม่พร้อมของภรรยาที่จะมิบุตรแต่ไม่สามารถบอกได้ ภรรยาเกิดความอึดอัดและไม่สบายใจ สามีเองก็ไม่เคยรับรู้และภรรยาไม่เคยบอกกับสามี

รูปแบบความรุนแรงในครอบครัวของชาวพม่ารองลงมา คือ การบังคับให้มีเพศสัมพันธ์โดยไม่เต็มใจ รูปแบบความรุนแรงประเภทนี้เป็นรูปแบบความรุนแรงทางตรงที่ส่งผลกระทบทางด้านจิตใจ ข้อมูลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดความรุนแรงเกิดจากสามัคคีและต้องการมีเพศสัมพันธ์โดยที่ภรรยาไม่ได้ยินยอม ความรุนแรงรูปแบบนี้ครอบครัวชาวพม่าไม่ได้มองว่าเป็นความรุนแรงถือเป็นเรื่องปกติของครอบครัว การมีกิจกรรมทางเพศถือเป็นเรื่องของชีวิตคู่ ที่สำคัญหลายครอบครัวหลีกเลี่ยงการให้ข้อมูลเพราะถือเป็นเรื่องน่าอายไม่อยากให้บุคคลภายนอกรับรู้

รูปแบบความรุนแรงในครอบครัวชาวพม่ารูปแบบสุดท้ายจากการศึกษาวิจัยที่พบ คือ การทุบตี เตะ ต่อย รูปแบบนี้พบไม่มากนัก ข้อมูลจากการศึกษาพบว่า ครอบครัวที่เกิดรูปแบบการกระทำรุนแรงประเภทนี้จะส่งผลกระทบต่อครอบครัวที่สูงกว่าประเภทอื่น การศึกษาวิจัยในครอบครัวชาวพม่าครั้งนี้พบการหย่าร้างจากการเกิดความรุนแรงประเภทนี้และในหลายครอบครัวผู้ถูกกระทำมีความคิดที่จะเลิกร้างกับสามีจากความรุนแรงที่เกิดขึ้น แม้ว่ารูปแบบความรุนแรงที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือการคำทอ แต่จากการสัมภาษณ์พบว่าครอบครัวชาวพมามองรูปแบบความรุนแรงประเภทนี้เป็นเรื่องปกติ ส่งผลต่อด้านจิตใจแต่ไม่รุนแรงมากนัก ส่วนรูปแบบความรุนแรงที่ถูกทำร้ายร่างกายโดยการทุบตี เตะ ต่อย พบว่าส่งผลกระทบมากกว่ารูปแบบอื่นถึงแม้จะเกิดน้อยกว่ารูปแบบอื่นๆก็ตาม บางครอบครัวส่งผลต่อการหย่าร้าง การศึกษายังพบอีกว่าครอบครัวที่ถูกทำร้ายร่างกายเกิดจากเหตุปัจจัยกระตุ้นที่ทำให้เกิดความรุนแรงปัจจัยพื้นฐานคือ การคำทอด้วยวาจา และการดื่มเหล้า ดังนั้นครอบครัวที่มีรูปแบบความรุนแรงโดยการคำทอด้วยถ้อยคำที่รุนแรงและไม่รุนแรง มีโอกาสที่จะเกิดความรุนแรงในรูปแบบอื่นๆ ตามมา ขึ้นอยู่กับปัจจัย บริบทแวดล้อมที่จะสนับสนุนให้เกิดความรุนแรง

นอกจากนี้การศึกษายังพบว่า ก่อนที่จะเกิดความรุนแรงในครอบครัวรูปแบบต่างๆ ผู้กระทำให้เกิดความรุนแรงส่วนใหญ่จะเป็นสามีซึ่งถูกแรงกดดันจากสังคมถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง การที่นายจ้างไม่จ่ายค่าแรง การถูกเอารัดเอาเปรียบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในการทำบัตรประจำตัว สิ่งเหล่านี้เชื่อมโยงกับข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ กดดันชาวพม่าให้เกิดความเครียด ความเหนื่อยล้า จากงานที่เลือกไม่ได้ ค่าแรงที่ไม่พอใช้ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อจิตใจ ความเป็นอยู่ในครอบครัว เมื่อกลับไปใช้ชีวิตในครอบครัวเกิดการกระทบกระทั่งภายในครอบครัวและเป็นจุดเริ่มต้นทำให้เกิดรูปแบบความรุนแรงในครอบครัวของชาวพม่าในรูปแบบต่างๆ ดังนั้นในการศึกษาปัญหาความรุนแรงในครอบครัวของชาวพม่าในจำเป็นที่จะต้องเข้าใจถึงเหตุปัจจัยของการเกิดความรุนแรง ความเชื่อมโยงของรูปแบบแต่ละรูปแบบที่ส่งผลต่อกันและนำไปสู่ความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ

5.1.2.4 การจัดการกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวชาวพม่า

ครอบครัวชาวพม่าบ้านบนภู มีการจัดการกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวหลากหลายรูปแบบแตกต่างกันไป ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยพบว่ามีการจัดการปัญหาที่เกิดจากความรุนแรงมากกว่าหนึ่งรูปแบบ รูปแบบการจัดการปัญหาที่พบในครอบครัวชาวพม่ามากที่สุดจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ การเฝ้าระวัง อดทน ขอมรับปัญหาและปกปิด ครอบครัวชาวพม่าเลือกการจัดการปัญหารูปแบบนี้เป็นพื้นฐานในทุกครอบครัว โดยเหตุผลหลักของการใช้การจัดการปัญหารูปแบบนี้เนื่องจากคิดว่าเป็นเรื่องภายในครอบครัว การทะเลาะกันระหว่างสามีภรรยาเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้ ไม่จำเป็นต้องให้คนภายนอกได้รับรู้ บางครอบครัวอาจที่จะไปขอความช่วยเหลือจึงขอมรับกับปัญหาที่เกิดขึ้น ครอบครัวส่วนหนึ่งไม่มีเครือข่ายในชุมชนเป็นครอบครัวเดี่ยวที่ย้ายมาอยู่ไม่นานเมื่อเกิดปัญหาไม่สามารถปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากเครือข่ายได้ จึงเลือกที่จะขอมรับและปกปิดปัญหาที่เกิดขึ้น ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยยังพบอีกว่า ลูกมีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้ถูกระทำขอมรับและอดทนกับปัญหาที่เกิดขึ้น เนื่องจากไม่อยากให้ผลกระทบที่เกิดขึ้นส่งผลต่อลูกของตนเอง บางรายอดทนไม่ยอมได้เถียงเพราะไม่ต้องการให้ลูกเห็นว่าเกิดการทะเลาะภายในครอบครัว ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยยังพบอีกว่า ผู้ถูกระทำไม่ตอบโต้ยอมเฝ้าระวังเนื่องจากประเมินตนเองว่าหากเถียงไปก็ไม่ชนะ จึงยอมเฝ้าระวังเพื่อให้อีกฝ่ายหยุดหรือลดความรุนแรงลง

รูปแบบการจัดการที่พบรองลงมาคือ การตอบโต้โดยการต่อสู้กลับทั้งทางร่างกายและทางวาจา ผู้ถูกระทำที่เลือกการตอบโต้ทางวาจาเนื่องจากผู้ถูกระทำคิดว่าตนเองไม่ผิด ตนไม่ได้ไม่ยอม จึงเถียง หรือด่ากลับด้วยวาจา แต่จากข้อมูลการศึกษาพบว่า ผู้ถูกระทำจะตอบโต้เมื่อรู้สึกท้อแท้ไม่ไหว อาทิ การด่าถึงบุพการี จากการศึกษาวิจัยยังพบอีกว่า การตอบโต้เป็นเพียงระยะสั้นๆ เมื่อผู้ถูกระทำประเมินว่าหากตอบโต้ต่อไปอาจทำให้รุนแรงมากขึ้น หรืออาจถูกทำร้ายร่างกายก็จะหยุดการตอบโต้และกลับมาสู่รูปแบบของการเฝ้าระวังและขอมรับในที่สุด ส่วนการตอบโต้โดยการต่อสู้กับทางร่างกายพบเพียงเล็กน้อย ผู้ถูกระทำจะตอบโต้ทางร่างกายกลับจากการถูกทำร้ายร่างกายและทนไม่ไหวกับสิ่งที่เกิดขึ้นจึงตอบโต้กลับเพื่อปกป้องตนเอง ผู้ถูกระทำที่สามารถทนได้ก็สามารถที่จะปรับตัวให้อยู่ได้ ส่วนผู้ถูกระทำที่ทนไม่ได้ก็จะเลือกวิธีการหย่าร้างหรือหนีเพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยพบว่าผู้ที่ใช้วิธีตอบโต้ร่างกายมีความคิดที่จะหย่าร้างหรือหนีจากผู้ที่ทำกับตนเอง ผู้ถูกระทำส่วนใหญ่เมื่อเกิดเหตุการณ์แล้วจะกลับมาทบทวนถึงสิ่งที่เกิดขึ้นปัจจัยและบริบทต่างๆ ของตนเองและเลือกที่จะขอมรับและอดทนกับสิ่งที่เกิดขึ้นต่อไป การศึกษาพบส่วนน้อยที่เลือกหนีหรือหย่าร้างโดยเด็ดขาด โดยเฉพาะครอบครัวที่มีบุตรแล้วหรือกำลังตั้งครรภ์มีโอกาสดังกล่าวจะน้อยมาก

รูปแบบการจัดการรูปแบบต่อมาคือ การบอกให้ผู้อื่นรับรู้ ขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ผู้ถูกระทำส่วนใหญ่เลือกที่จะเล่าให้เพื่อนและญาติฟังเพื่อเป็นการระบายหลังจากที่ถูกกระทำ

รุนแรง การศึกษาพบส่วนน้อยที่ขอความช่วยเหลือจากญาติในการพามารักษาพยาบาลหรือให้ที่พึ่งพิงอาศัย ผู้ถูกระทำที่เลือกการจัดการปัญหารูปแบบนี้ เป็นการระบายเพื่อให้เกิดความสบายใจไม่ได้มุ่งหวังให้เข้าไปแก้ปัญหที่เกิดขึ้น การศึกษาวิจัยพบว่าครอบครัวชาวพม่าไม่เลือกที่จะขอความช่วยเหลือจากเครือข่ายในชุมชน จากการสัมภาษณ์พบว่าหากเกิดความรุนแรงขึ้นในครอบครัว ชาวพม่าเลือกที่จะขอความช่วยเหลือจากชาติพันธุ์เดียวกันมากกว่าที่จะเลือกขอความช่วยเหลือจากชุมชนที่ไม่ใช่ชาติพันธุ์ตนเอง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า ครอบครัวชาวพม่าถูกเอารัดเอาเปรียบจากกลุ่มผู้นำชุมชน นายจ้าง การใช้งานที่หนัก ค่าแรงที่ต่ำ การถูกโกงค่าแรงในรูปแบบต่างๆทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจที่จะขอความช่วยเหลือ ส่วนหนึ่งทำบัตรแล้วไม่ได้บัตร หรือนายจ้างเก็บบัตรไว้ ทำให้ครอบครัวชาวพม่าไม่มีความไว้วางใจที่จะขอความช่วยเหลือจากชุมชนคนไทยที่ตนเองอาศัยอยู่ และยังมีความคิดว่าคนไทยจะไม่เข้าข้างหรือให้ความช่วยเหลือตนเอง นอกจากนี้การศึกษายังพบว่าการขอความช่วยเหลือจากกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันมีน้อย เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นครอบครัวที่ย้ายมาอยู่ไม่นานมากนักและไม่รู้จักกันมาก่อน การมาอยู่รวมกันจากการที่นายหน้าจัดหา และจากการชักชวนของคนที่รู้จักกันทำให้เครือข่ายในชุมชนเป็นเครือข่ายใหม่ที่ยังไม่ไว้วางใจและสนิทกันมากนัก การขอความช่วยเหลือจากเครือข่ายกลุ่มตนเองจึงมีไม่มากนัก

รูปแบบสุดท้ายจากการศึกษาวิจัยที่พบคือ การหนีและหย่าร้าง ครอบครัวชาวพม่าที่เลือกรูปแบบนี้ มักถูกทำร้ายร่างกาย หรือข่มขู่เอาชีวิต ผู้ถูกระทำที่เลือกรูปแบบการหนีหรือหย่าร้าง หนีไม่ไหวต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้น ข้อมูลการศึกษาพบว่า ก่อนที่ผู้ถูกระทำจะถูกทำร้ายร่างกาย เกิดความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ มาก่อนจนกระทั่งถูกทำร้ายร่างกาย ผู้ถูกระทำทนต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับตนเองไม่ไหวจึงเลือกที่จะหย่าร้างในที่สุด ในประเด็นที่อ่อนไหวเรื่องทางเพศสัมพันธ์พบว่า ผู้ถูกระทำโดนบังคับหรือกดดันให้มีเพศสัมพันธ์ด้วย บางครั้งไม่เต็มใจก็ต้องยอม จึงเลือกหนีในบางครั้งเมื่อทนไม่ไหว

5.1.2.5 ผลกระทบที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดความรุนแรงในครอบครัวชาวพม่า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบผลกระทบที่เกิดจากความรุนแรงในครอบครัวชาวพม่า คือผลกระทบทางด้านจิตใจและทางด้านร่างกาย ผลกระทบทางด้านจิตใจ จากข้อมูลการศึกษาวิจัยพบว่า ผลกระทบทางด้านจิตใจเกิดกับทั้งผู้กระทำและผู้ถูกระทำ ผู้ถูกระทำจะได้รับผลกระทบมากกว่า ข้อมูลจากการศึกษาพบว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นมีหลากหลายรูปแบบ รูปแบบที่พบมากคือ ความเครียด ผู้ถูกระทำจะเกิดความเครียดหลังจากที่เกิดความรุนแรงในครอบครัว ข้อมูลที่สนับสนุนถึงพฤติกรรมให้เกิดความเครียด คือ การระบายให้คนอื่นได้รับฟังถึงความไม่สบายใจ บางรายอยากที่จะเลิกร้างกับ

สามี บางรายไม่มีความสุขในชีวิต พฤติกรรมเหล่านี้แสดงออกจากการบอกเล่าให้กับคนที่รู้จักได้ฟัง บางรายเก็บความเครียดเอาไว้คนเดียว นอกจากความเครียดแล้วผู้ถูกระทำ ยังเกิดความอึดอัด เบื่อหน่ายและน้อยใจ กับความรุนแรงที่เกิดขึ้น ข้อมูลการศึกษาวิจัยที่สนับสนุนพบว่า ครอบครัวที่เกิดความรุนแรงเป็นประจำ บ่อยครั้งจะเกิดความเบื่อหน่าย อึดอัดกับสิ่งที่เกิดขึ้น บางรายเกิดความน้อยเนื้อต่ำใจกับการถูกระทำ ส่วนผู้กระทำส่วนใหญ่เป็นสามี จะเกิดความไม่สบายใจหลังจากที่เกิดความรุนแรงในครอบครัว แต่มักจะไม่แสดงออกมากเท่ากับผู้ถูกระทำหรือภรรยา

ส่วนผลกระทบทางร่างกายพบได้น้อยในครอบครัวชาวพม่าบ้านบุญ เนื่องจากการกระทำความรุนแรงทางร่างกายน้อยกว่ารูปแบบอื่น แต่พบว่าส่งผลกระทบทำให้เกิดการหย่าร้าง เกิดความบาดเจ็บต่อร่างกาย ตามความรุนแรงที่เกิดขึ้น ส่วนหนึ่งเข้ารับการรักษาที่สถานพยาบาล ข้อมูลจากการศึกษาพบว่าหากไม่รุนแรงมากนักผู้ถูกระทำชาวพม่าเลือกที่จะไม่เข้ารับการรักษาพยาบาล

ผลกระทบทางอ้อมที่เกิดขึ้นจากความรุนแรงในครอบครัว คือ ประสบการณ์ความรุนแรงของเด็กที่เห็นพ่อแม่ทะเลาะกัน ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่แล้วครอบครัวที่มีปัญหารุนแรงจะมีบุตรแล้ว การทะเลาะภายในครอบครัวส่งผลต่อประสบการณ์ของเด็กที่พบเห็น พบข้อมูลสนับสนุนที่สำคัญจากการศึกษาวิจัย ครอบครัวที่มีปัญหาการทะเลาะกันภายในครอบครัวส่วนใหญ่มีประสบการณ์วัยเด็กที่เคยพบเห็นพ่อแม่ตนเองทะเลาะกัน บางรายพ่อแม่ทะเลาะกันจนกระทั่งตนเองแยกครอบครัวออกมา บางรายเห็นพ่อแม่ทะเลาะกันเป็นประจำบ่อยครั้งจนเห็นเป็นเรื่องปกติ ครอบครัวชาวพม่าส่วนหนึ่งเป็นเครือญาติกันและมีปรากฏการณ์ความรุนแรงในครอบครัวเหมือนกัน เมื่อแต่งงานมีครอบครัวเกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ครอบครัวชาวพม่าส่วนใหญ่มองความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theories) แนวคิดนี้เสนอว่าพฤติกรรมความรุนแรงมาจากกระบวนการเรียนรู้ของเด็กจากประสบการณ์ความรุนแรงที่บ้าน Gelles, 1999 (อ้างถึงใน เพ็ญจันทร์ ประดับมุข, 2546, หน้า 9-10)

นอกจากนี้การศึกษายังพบอีกว่า บางครอบครัวที่มีปัญหาความรุนแรง ต้องเปลี่ยนนายจ้างหรือสถานที่ทำงานบ่อย ข้อมูลที่สำคัญจากการสัมภาษณ์นายจ้างและผู้ให้เช่าอยู่อาศัยพบว่า นายจ้างมีความเบื่อหน่ายกับปัญหาการทะเลาะกันภายในครอบครัว ผู้ให้เช่าอาศัยไม่ต้องการให้ครอบครัวชาวพม่าที่มีปัญหาความรุนแรงให้ทำงานหรือเช่าพักอาศัย นายจ้างบางรายตัดสินใจที่จะให้ออกจากงานเนื่องจากเกิดความเบื่อหน่ายโดยให้เหตุผลถึง งานที่ไม่มีให้ทำแก่ชาวพม่าที่รับจ้างทำงาน สอดคล้องกับข้อมูลของครอบครัวชาวพม่าที่ให้เหตุผลว่าการย้ายนายจ้างบ่อยเนื่องจากนายจ้างไม่มีงาน

ให้ทำ การที่ต้องย้ายนายจ้างบ่อยทำให้ครอบครัวชาวพม่าขาดรายได้ บางครอบครัวต้องทำงานหนักมากขึ้นและไม่มีความมั่นคงต่อการทำงานในอนาคตมากนัก

5.1.3 เงื่อนไขเชิงบริบทที่ส่งผลต่อความรุนแรงในครอบครัวชาวพม่า

5.1.3.1 ความเป็นคนต่างด้าว

พระราชบัญญัติ การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมายของคนต่างด้าวและการปฏิบัติหน้าที่ของคนต่างด้าว หมายถึง บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย การทำงานโดยใช้กำลังกายหรือความรู้ด้วยประสงค์จ้างหรือประโยชน์อื่นใดหรือไม่ก็ตามคนต่างด้าวที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยทั้งที่ขออนุญาตถูกต้องตามกฎหมาย ส่วนหนึ่งเข้ามาแบบผิดกฎหมายทั้งที่ผ่านนายหน้าที่และข้ามถิ่นเข้ามาเอง คนต่างด้าวที่ถูกกฎหมายจะได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานด้านกฎหมาย การอยู่อาศัยและการติดต่อทางราชการ ส่วนกลุ่มที่เข้ามาแบบไม่ถูกกฎหมายส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ไม่มีสวัสดิการและสิทธิขั้นพื้นฐานกลุ่มชาวต่างด้าวเหล่านี้มักขาดอำนาจในการต่อรอง และไม่มีความมั่นคงในชีวิต เป็นกลุ่มที่มีโอกาสถูกเอารัดเอาเปรียบค่อนข้างสูง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาในครอบครัวชาวพม่าที่มีปรากฏการณ์ความรุนแรงในครอบครัวรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ข้อมูลจากการศึกษาพบความเชื่อมโยงของปัจจัยต่างๆ ที่เอื้อต่อการเกิดปรากฏการณ์ความรุนแรง การศึกษาพบว่าครอบครัวชาวพม่าส่วนใหญ่เกินครึ่งไม่มีบัตรประจำตัวและไม่สามารถพูดไทยได้ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีส่วนทำให้เกิดความรุนแรงทางอารมณ์ในครอบครัวชาวพม่า ข้อมูลการศึกษาพบว่า ชาวพม่าส่วนใหญ่ไม่สามารถที่จะเลือกงานได้มากนัก เนื่องจากไม่มีบัตรประจำตัว การเดินทางถูกจำกัดขอบเขต บางรายไม่เคยเดินทางออกนอกหมู่บ้าน งานที่ทำล้วนแต่เป็นงานรับจ้างที่คนไทยไม่ทำและค่าแรงโดยเฉลี่ยต่ำกว่าคนไทย ที่สำคัญครอบครัวชาวพม่าส่วนหนึ่งถูกเอารัดเอาเปรียบจากการถูกโกงค่าแรง ทำให้ครอบครัวชาวพม่าเกิดความเครียดจากการค่าใช้จ่าย ความเครียดส่งผลให้บางรายใช้เหล้าเพื่อเป็นการระบาย บางรายเกิดความไม่พอใจหรือเหนื่อยล้าใช้คำพูดที่รุนแรงภายในครอบครัว ทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวตามมา นอกจากนี้กลุ่มคนชาวพม่าจะถูกจำกัดให้อยู่เฉพาะกลุ่มตนเอง นายจ้างจะให้อยู่เฉพาะบริเวณที่สร้างให้ทำไม่เกิดการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนที่อยู่ โดยเฉพาะเรื่องของภาษาหลายคนไม่สามารถใช้ภาษาไทยได้เนื่องจากอยู่กับกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันตลอด เมื่อเกิดปัญหาจึงไม่สามารถหาเครือข่ายช่วยเหลือได้

นอกจากนี้การศึกษายังพบอีกว่า บริบทชีวิตความเป็นอยู่ของชาวพม่าบ้านบนภู ไม่ดีมากนัก สภาพบ้านและสิ่งแวดล้อมบริเวณบ้านไม่แตกต่างกัน บ้านพักอาศัยไม่มีความมั่นคง

สิ่งอำนวยความสะดวกไม่มีมากนัก หลายครอบครัวอยู่อย่างแออัด ภายในบ้านไม่สะอาดและไม่เป็นระเบียบมากนัก บ้านที่พ่ออาศัยของครอบครัวชาวพม่าไม่ใช่ของตนเองเป็นของนายจ้างสร้างไว้ให้พักพิง หลายครอบครัวสลับเปลี่ยนกันอยู่ตามแต่นายจ้างจะให้ใครเช่าออก สิ่งเหล่านี้แสดงถึงความไม่มั่นคงในชีวิตและคุณภาพชีวิตของคนต่างด้าวชาวพม่า ข้อมูลที่สำคัญจากการศึกษาพบว่าเครือข่ายในชุมชนคนไทยไม่ได้ให้ความสำคัญกับกลุ่มคนชาวต่างด้าวมากนัก มุ่งเน้นแต่การจ้างแรงงานและต้องการค่าแรงที่ถูกกว่าคนไทย นอกจากนี้ชาวพม่าส่วนหนึ่งถูกกดขี่ทางสังคม ข้อมูลสนับสนุนที่สำคัญพบว่า คนต่างด้าวชาวพม่าทำบัตรแล้วไม่ได้บัตร ทั้งที่นายจ้างเก็บบัตรไว้และการทำงานกับผู้นำแล้วไม่ได้บัตร ทำให้กลุ่มคนต่างด้าวถูกกีดกันสิทธิขั้นพื้นฐาน ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเชื่อมโยงและเป็นตัวกำหนดที่สำคัญที่ทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว โดยเฉพาะความช่วยเหลือจากเครือข่ายในสังคมเมื่อเกิดความรุนแรงในกลุ่มคนต่างด้าวชาวพม่า ข้อมูลสนับสนุนที่สำคัญพบว่า ครอบครัวชาวพม่าไม่เคยขอความช่วยเหลือจากเครือข่ายชุมชนคนไทยและไม่เคยคิดขอความช่วยเหลือเพราะครอบครัวชาวพม่าคิดว่าไม่สามารถช่วยได้และกลัวเป็นเรื่องใหญ่ กลัวถูกจับ

5.1.3.2 ความเป็นคนย้ายถิ่น

การศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า กลุ่มคนชาวพม่าย้ายถิ่นเข้ามาทำงานที่บ้านบุญด้วยสาเหตุหลักคือ สภาพเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับทฤษฎีการย้ายถิ่นของ Everett S. Lee Everett S. Lee (1885) ได้เสนอกฎแห่งการย้ายถิ่น (The laws of migration) เนื้อหาหลักคือการย้ายถิ่นเกิดขึ้นเพื่อยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น การย้ายถิ่นเกิดจากพื้นที่ที่ยากจน ไปสู่พื้นที่ที่มีโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดีที่จะทำให้ชีวิตดีขึ้น การย้ายถิ่นของกลุ่มบุคคลเกิดจากปัจจัยทางสภาพเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ข้อมูลการศึกษาพบความสอดคล้องกับทฤษฎี กลุ่มคนย้ายถิ่นชาวพม่าเลือกย้ายถิ่นเพราะสภาพเศรษฐกิจที่ประเทศต้นทางไม่ดีมากนัก ไม่มีงานทำ งานที่ทำได้ค่าแรงที่ต่ำมาก ทำให้กลุ่มคนย้ายถิ่นชาวพม่าย้ายถิ่นเข้ามาในประเทศไทยเพื่อแสวงหารายได้ที่ดีกว่า บางครอบครัวต้องย้ายถิ่นเพราะในขณะนั้นเกิดการรบในภายในประเทศทำให้ต้องย้ายถิ่น ครอบครัวส่วนใหญ่ย้ายถิ่นด้วยการเดินเท้าเข้ามาทางชายแดนที่ติดต่อกับประเทศไทย ตามคำชักชวนของกลุ่มคนย้ายถิ่นที่เดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทยก่อนหน้านี้ บางรายเข้ามาโดยเสียเงินผ่านนายหน้า ทำให้กลุ่มคนย้ายถิ่นชาวพม่าส่วนหนึ่งเข้ามาอย่างผิดกฎหมายทำให้ไม่สามารถทำบัตรประจำตัวได้ บางรายถูกนายจ้างใช้ช่องทางนี้ในการกดขี่ค่าแรงไม่จ่ายค่าแรงให้ตามข้อตกลง นายจ้างบางรายออกเงินทำบัตรให้แล้วไม่ยอมให้บัตร บางรายทำงานไม่ได้ตามเป้าหมายถูกกดดันให้ย้ายที่ทำงาน ข้อมูลที่สอดคล้องกับการย้ายที่ทำงานหรือนายจ้างบ่งชี้พบว่าครอบครัวชาวพม่ามีการย้ายนายจ้างบ่อยครั้ง สาเหตุจากการทะเลาะกันเองภายใน

ครอบครัว เพื่อนบ้าน นายจ้างไม่มีงานให้ทำ บางครอบครัวถูกนายจ้างเอารัดเปรียบเรื่องค่าแรงทำให้เกิดการย้ายนายจ้างบ่อยครั้ง ปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลทางอ้อมส่งต่อการเกิดความรุนแรงในครอบครัวด้วยรูปแบบต่างๆ

“วัฒนธรรมใหม่กับการปรับตัว” ชาวพม่าที่ย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในชุมชนบ้านบนภู มีทั้งที่เคยอาศัยอยู่ในประเทศไทยมาก่อนแล้วและเพิ่งเข้ามาใหม่ แต่ละชุมชนในประเทศไทยก็ยังมีวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน ดังนั้นชาวพม่าที่ย้ายมาใหม่ต้องเรียนรู้สร้างความคุ้นเคยกับวัฒนธรรมใหม่ๆ โดยเฉพาะชาวพม่าซึ่งย้ายมาจากประเทศต้นทาง การที่ไม่สามารถปรับตัวส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันของชาวพม่า การถูกมองว่าเป็นเพียงแรงงานต่างด้าว การถูกกีดกันจากวัฒนธรรมในชุมชนใหม่ ล้วนส่งผลกระทบต่อภาวะจิตใจและการดำเนินชีวิตของชาวพม่า

“การย้ายถิ่นกับการเลือกงาน” งานที่ชาวพม่าทำเมื่อย้ายถิ่นมี 2 รูปแบบ รูปแบบแรกคือเฉพาะเจาะจงที่สามารถรู้ล่วงหน้าเช่น การกรีดยางพารา ประเภทที่ สองคือการมาเพื่อหางานรับจ้างทั่วไป จะเห็นได้ว่าชาวพม่าไม่สามารถที่จะเลือกงานได้ตามที่ตนเองต้องการเพราะในชุมชนที่นอกจากจะหาเฉพาะแล้ว งานที่ต้องการแรงงานพม่าส่วนใหญ่คือการรับจ้างเท่านั้น การที่ไม่สามารถเลือกงานได้ ส่งผลต่อทั้งค่าแรง ภาระงานที่หนัก เหนื่อยและความไม่มั่นคงในอาชีพของตนเอง

“เครือข่ายทางสังคมใหม่” ชาวพม่าส่วนใหญ่มักจะมาจากคนละที่ที่ไม่รู้จักกัน เมื่อย้ายถิ่นเข้ามาในชุมชนจำเป็นต้องสร้างเครือข่ายใหม่ การสร้างเครือข่ายใหม่จำเป็นต้องใช้เวลา และเครือข่ายในชุมชนซึ่งเป็นคนไทย ไม่สามารถที่จะเชื่อมโยงหรือขอความช่วยเหลือได้ จาข้อจำกัดด้านภาษา ชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน ทำให้ชาวพม่าเองไม่สามารถที่จะขอความช่วยเหลือทั้งชาติพันธุ์เดียวกันและเครือข่ายในชุมชนคนไทย

“ข้อจำกัดในการเดินทางและความเป็นอยู่” ชุมชนบ้านบนภูเป็นชุมชนที่เดินทางเข้าออกลำบาก ไม่มีรถโดยสารประจำทาง การย้ายถิ่นมาอยู่ของชาวพม่า จำเป็นต้องพึ่งพิงทั้งชาติพันธุ์เดียวกันและนายจ้างที่เป็นคนไทย พื้นที่อยู่อาศัยถูกจำกัดให้อยู่ตามที่นายจ้างกำหนด การไม่มีอำนาจในการต่อรอง การพึ่งพิงส่งผลต่อการถูกเอารัดเอาเปรียบในรูปแบบต่างๆ ทั้งในชาติพันธุ์เดียวกันและในชุมชนที่ย้ายถิ่นเข้ามาอาศัยอยู่

จากปัจจัยต่างๆ ส่งผลต่อความเครียด การหาทางออกรูปแบบต่างๆ ความคาดหวังกับรายได้หรือคุณภาพชีวิตที่ดีแล้วไม่ได้ตามที่คาดหวังไว้ ส่งผลต่อการมีปากเสียงในครอบครัว ข้อมูลการศึกษายังพบอีกว่าครอบครัวชาวพม่ายังมีความต้องการกลับสู่ประเทศต้นทางของตนเองถ้ามีเงินเพียงพอ บางรายไม่ต้องการกลับมาอีก ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า ความหวังของกลุ่มคนย้ายถิ่นชาวพม่าคือการเก็บเงินและกลับสู่ประเทศตนเอง การอยู่ในประเทศไทยยังมีความอึดอัดและไม่สะดวกสบาย

มากนัก โดยเฉพาะครอบครัวที่มีปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ผู้ถูกระทำส่วนใหญ่ยังต้องการกลับสู่ประเทศต้นทางที่ตนเองมา เมื่อถูกระทำรุนแรงชาวพม่ามักจะคิดถึงบ้านและญาติพี่น้องที่อยู่ในประเทศต้นทาง การที่ชาวพม่ามีเครือข่ายที่ไม่เข้มแข็งในชุมชนที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ เมื่อเกิดปัญหาไม่สามารถที่จะพูดคุยหรือขอความช่วยเหลือได้ทำให้เกิดถึงชุมชนหรือเครือข่ายของตนเองในประเทศต้นทาง

5.1.3.3 เพศภาวะ

การศึกษาครั้งนี้ส่วนใหญ่ครอบครัวชาวพม่าที่สัมภาษณ์ ผู้กระทำจะเป็นสามี และผู้ถูกระทำจะเป็นภรรยา ซึ่งอาจสะท้อนบริบทความคิดความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทความเป็นหญิงชาย และเพศภาวะของคนกลุ่มนี้ ครอบครัวชาวพม่าผู้ชายจะมีบทบาทหลักในการดูแลครอบครัว ส่วนผู้หญิงจะทำหน้าที่ในการในการดูแลบ้านเรือน โดยเฉพาะครอบครัวที่มีลูกเล็กหญิงชาวพม่าจะไม่ได้ทำงานนอกบ้าน หญิงชาวพม่าที่ไม่ทำงาน ก็เลี้ยงลูก ทำงานบ้าน เป็นงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ แล้วยังเข้าถึงทรัพยากรได้น้อยกว่า สามีเป็นฝ่ายหาเงินก็จะรู้สึกว่าคุณเองมีสิทธิในการตัดสินใจใช้เงิน เพราะทำงานเหนื่อยมาแล้ว เมื่อนำเงินไปกินเหล้า เมียก็บ่น ทำให้เกิดความไม่เข้าใจระหว่างสามีและภรรยา นอกจากนี้การศึกษายังพบว่าหญิงชาวพม่า ยังถูกสังคมและวัฒนธรรมกำหนดบทบาทที่ส่งผลต่อปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวระหว่างสามีภรรยา ข้อมูลจากการศึกษาพบว่าระหว่างชายพม่ากับหญิงพม่า ค่าแรงที่ได้รับชายชาวพม่ายังได้รับค่าแรงมากกว่าหญิงชาวพม่า ซึ่งงานที่ทำเป็นงานแบบเดียวกัน ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าสังคมยังมองผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอกว่าเสมอทำให้ค่าแรงที่ได้ต่ำกว่าชาย นายจ้างบางรายไม่ประสงค์จะจ้างแรงงานหญิง ทำให้ภาระในครอบครัวขึ้นอยู่กับชายชาวพม่า หญิงชาวพม่าจึงต้องพึ่งพารายได้จากสามีเป็นหลัก ไม่สามารถพูดหรือต่อรองได้มากนัก ทำให้ภรรยา มักเป็นฝ่ายที่ถูกกระทำ ข้อมูลจากการศึกษายังพบอีกว่าสามีมักมองภรรยาเป็นฝ่ายที่อ่อนแอกว่าและภร่ายก็มองว่าไม่สามารถต่อสู้กับสามีได้ ข้อมูลสนับสนุนที่สำคัญคือ ภรรยาไม่ตอบโต้สามี บางรายตอบโต้เพียงระยะเวลานั้นๆ เพราะเห็นว่าไม่สามารถสู้ได้หรืออาจทำให้รุนแรงกว่าเดิม นอกจากนี้การศึกษายังพบว่า ครอบครัวชาวพม่ามีวัฒนธรรมความเชื่อการแต่งงานอายุน้อยและไม่มีการคุมกำเนิดทำให้ภรรยาชาวพม่าต้องมิบุตรและไม่สามารถที่จะทำงานได้เต็มที่ ส่งผลให้สามีต้องทำงานและแบกรับภาระค่าใช้จ่ายเพียงคนเดียว สอดคล้องกับแนวคิดสตรีนิยมสายมาร์กซิสต์ โดยเชื่อว่าการกดขี่ที่ผู้หญิงได้รับเป็นผลจากระบบเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะในระบบการผลิตแบบทุนนิยม สตรีนิยมสายนี้เชื่อว่าระบบทุนนิยมอุตสาหกรรมทำให้เกิดการแบ่งการทำงานออกเป็น งานบ้านที่ถือว่าเป็นงานที่ไม่ก่อให้เกิดผลผลิต ไม่มีคุณค่าและไม่มีค่าตอบแทน และงานนอกบ้านซึ่งเป็นงานที่ก่อให้เกิดผลผลิตมีค่าตอบแทน ระบบทุนนิยมพยายามที่จะให้เก็บผู้หญิงไว้ทำงานบ้าน การกระทำเช่นนี้ถือว่าเป็น

ประโยชน์ต่อทุนนิยมเพราะผู้ชายสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่โดยไม่เสียเวลาในการทำงานบ้านหรือทำอาหาร และนายทุนไม่จำเป็นต้องจ่ายค่าแรงงานสูงขึ้นเพื่อนำมาจ่ายให้กับคนทำงานบ้านเพราะมีผู้หญิงหรือภรรยาทำให้ฟรีอยู่แล้ว ในกรณีที่ผู้หญิงได้มีโอกาสทำงานนอกบ้าน ภายใต้ระบบทุนนิยมที่เป็นอยู่ งานที่ผู้หญิงส่วนใหญ่ทำถูกถือว่าเป็น "งานของผู้หญิง" เช่น ที่ไม่หนักมาก ซึ่งเชื่อว่าเป็นงานที่คล้ายคลึงกับงานที่ผู้หญิงทำที่บ้าน จึงทำให้งานเหล่านั้นได้รับค่าตอบแทนต่ำเมื่อเทียบกับงานที่ผู้ชายส่วนใหญ่ทำ เพราะงานบ้านถูกตัดสินว่าเป็นค่าที่ไม่มีคุณค่าในระบบทุนนิยม ระบบเศรษฐกิจโดยเฉพาะเศรษฐกิจแบบทุนนิยมจึงถือว่าเป็นสาเหตุที่สำคัญที่สุดของความเป็นรองของผู้หญิง (นาถฤดี เเด่นดวง, 2552)

เมื่อภรรยาไม่สามารถทำงานได้เต็มที่และไม่ใช่ว่าเป็นผู้จัดหาทรัพยากรให้แก่ครอบครัวทำให้ขาดอำนาจในการต่อรองในครอบครัว ข้อมูลที่สนับสนุนพบว่าในครอบครัวพม่า สามิจะทำงานเป็นหลัก ภรรยาไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มที่จากการที่ต้องเลี้ยงดูลูกที่ยังเล็กและจากการที่นายจ้างไม่จ้างทำงาน เนื่องจากเห็นว่าไม่สามารถทำงานได้เต็มที่คุ้มกับค่าแรง จากข้อมูลการศึกษาดังกล่าวพบว่า เพศวิถี ของครอบครัวชาวต่างด้าวที่ส่งผลต่อความรุนแรงมีความเชื่อมโยงกับปัจจัยด้านอื่น ภรรยาชาวพม่าส่วนใหญ่ไม่บัตรประจำตัวและไม่สามารถพูดไทยได้ สามิจะเป็นคนที่ติดต่อกับนายจ้างคนไทย เมื่อเกิดปัญหาภรรยาชาวพม่าไม่มีทางเลือกการขอความช่วยเหลือ หรือการต่อรองมากนัก เนื่องจากไม่สามารถพึ่งใครได้ ข้อมูลการศึกษาพบว่าครอบครัวชาวพม่าส่วนใหญ่ดื่มเหล้า และเกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวตามมา แต่ภรรยาเองก็ต้องทนอยู่กับปัญหาที่เกิดขึ้น เนื่องจากตนเองขาดอำนาจในการต่อรองด้านต่างๆ การไม่มีบัตรประจำตัว การใช้ภาษาไทย แม้กระทั่งค่าใช้จ่ายที่ต้องพึ่งสามิเป็นหลัก ดังนั้นวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในสังคมของครอบครัวชาวพม่าขึ้นอยู่กับบริบทการใช้ชีวิตในสังคมที่อยู่อีกด้วย

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทางนิเวศวิทยามาปรับใช้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ความรุนแรงในครอบครัวของชาวพม่า อภิปรายใน 4 ประเด็นคือ เสี่ยงเจ็บบนรอยยิ้ม ความเปราะบาง ซ้ำซ้อน ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม นิเวศวิทยาของความรุนแรงและการแก้ไขปัญหาคความรุนแรง จากผลการศึกษาทำให้สามารถเชื่อมโยงปัจจัยและความสัมพันธ์ด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับชาวพม่าชุมชนบ้านบนภู ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นต้องใช้ปัจจัยต่างเพื่อเชื่อมโยงและสนับสนุนให้เกิดปรากฏการณ์ดังกล่าว และตอบโจทย์การศึกษาวิจัยถึง รูปแบบและ ลักษณะ

ของความรุนแรงในครอบครัวของครอบครัวกลุ่มชาติพันธุ์พม่า เป็นอย่างไรและเกี่ยวเนื่องกับเหตุปัจจัยเชิงบริบท ด้านชาติพันธุ์ การเป็นคนต่างด้าว และ สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม ดังนี้

5.2.1 เสี่ยงเจ็บในรอยยิ้ม

“เสียงร้องไห้ การตอบโต้กันระหว่างครอบครัวชายหญิงคู่หนึ่งจากประเทศพม่า ในยามค่ำคืนที่เงียบสงัด ด้วยภาษาพม่าที่ไม่อาจเข้าใจได้ แต่ด้วยเสียงอันดัง และอารมณ์ที่รับรู้ผ่านความเจ็บในยามค่ำคืน สามารถเข้าใจถึงสิ่งที่เกิดขึ้นได้ แต่เมื่อยามเช้าชาย หญิงชาวพม่ากับอยู่ในภาวะปกติ เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ความรุนแรงในยามค่ำคืนที่เงียบสงบ กับรอยยิ้มในตอนเช้ามันคืออะไร เราจะเข้าใจคำตอบบนรอยยิ้มนั้นได้อย่างไร” ภาพสะท้อนที่แสดงให้เห็นถึงความรุนแรงที่ต้องเก็บเงียบไว้ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับความจำเป็นที่ต้องเก็บไว้ ความทุกข์ที่ไม่สามารถบอกใครได้ ความรู้สึกที่ทั้งผู้ถูกระทำและผู้กระทำต้องเก็บไว้ สะท้อนถึงบริบทชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มคนเปราะบางในสังคม ความซับซ้อนและเชื่อมโยงของปัญหาที่ทำให้ปรากฏการณ์ความรุนแรงยังคงมีอยู่และยังคงต้องเก็บไว้เป็นเพียงเรื่องของคนในครอบครัว “ความรุนแรงในครอบครัวชาวพม่า” ในพื้นที่ชนบททางไกลยากต่อการเดินทางเข้าถึง ชุมชนซึ่งยังเป็นชุมชนเกษตรกรรม ที่ยังคงดำเนินชีวิตแบบพึ่งพาอาศัยกัน สามารถพูดคุยและมีกิจกรรมร่วมกันในชุมชนบ่อยครั้ง ครอบครัวชาวพม่า มองว่าความรุนแรงเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้ในครอบครัว ความรุนแรงในครอบครัวที่ครอบครัวชาวพม่ามองเป็นเรื่องปกติ ไม่แตกต่างจากการศึกษาในชาวพื้นเมืองในประเทศอเมริกาที่มองว่าวิถีชีวิตการใช้ความรุนแรงในครอบครัวปกติในครอบครัวที่เกิดขึ้นได้ (Menjívar and Salcido, 2002) หากพิจารณาข้อมูลหลายด้านแล้วจะพบว่ามีความแตกต่าง ความซับซ้อนของปัญหาและยังมีปัจจัยด้านอื่นที่มากกว่าวิถีชีวิตที่เป็นตัวกำหนดให้ชาวพม่ามองความรุนแรงเป็นเรื่องปกติ ที่สำคัญครอบครัวชาวพม่าส่วนใหญ่เป็นเครือข่ายใหม่ที่ไม่รู้จักหรือมีความเชื่อมโยงกันมากนัก ความต้องการงานเพื่อแลกกับเงินจำเป็นต้องมีการแข่งขันเพื่อให้หายจ้างเกิดความพึงพอใจ ดังนั้นความช่วยเหลือก็ถูกกลืนจืดจางน้อยตามไปด้วย

จากพื้นฐานบริบทความเป็นอยู่ของชาวพม่าบ้านบุญ สะท้อนให้เห็นว่าเมื่อเกิดความรุนแรงในครอบครัวจะไม่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน หรือแม้กระทั่งครอบครัวที่เกิดปัญหาเองก็ไม่เลือกที่จะเปิดเผยหรือขอความช่วยเหลือจากเครือข่ายทั้งที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันหรือเครือข่ายอื่นๆ ในชุมชนที่มีอยู่ ผนวกกับความเป็นคนย้ายถิ่นที่เข้ามาใหม่ จึงอาจยังไม่สามารถเข้าถึงเครือข่ายในชุมชนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง นอกจากนี้การทะเลาะกันในครอบครัวยังถูกมองว่าเป็นเรื่องของคนในครอบครัว จึงทำให้ผู้ประสบความรุนแรงไม่สามารถขอความช่วยเหลือจากใครได้ สอดคล้องกับการศึกษา ในแรงงานชาวพม่าภาคเหนือ ผู้หญิงชาวพม่ามักจะขอความช่วยเหลือจากใคร จะเก็บเงียบ

เมื่อถูกกระทำรุนแรง ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นค่านิยมทางสังคมที่เมื่อเกิดการกระทำรุนแรงในครอบครัว ครอบครัวจะจัดการกันเองได้ (กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ, 2546) การกระทำรุนแรงในครอบครัวของแรงงานข้ามชาติ ครอบครัวมีบทบาทที่จะจัดการปัญหาตนเองในครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัวที่ชุมชนหรือบุคคลภายนอกไม่ควรยุ่ง (กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ, 2543) สิ่งที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า ทำให้มองเป็นเรื่องปกติของทั้งคนในครอบครัวและคนนอกครอบครัว การทะเลาะกันภายในครอบครัวเปรียบเสมือนเสียงที่ได้ยินทั้งคนในและคนนอก แต่ไม่ได้รับการตอบกลับจากทั้งคนในและคนนอก ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวชาวพม่าสิ่งที่ทุกคนสามารถสื่อกันได้นั้นคือรอยยิ้ม ยามเช้าทุกคนจะยิ้มให้กัน นั่นคือสิ่งที่ช่วยเยียวยาจิตใจซึ่งกันและกัน

5.2.2 ความเปราะบางซ้ำซ้อน” ของครอบครัวต่างด้าวชาวพม่า

กลุ่มคนที่เปราะบางในสังคม ความหมาย คือบุคคลที่ไม่สามารถปกป้องตัวเองได้อย่างเต็มที่ ไม่สามารถตัดสินใจได้โดยอิสระ จากความหมายของคนในกลุ่มเปราะบาง พบว่ากลุ่มคนต่างด้าวเป็นกลุ่มคนที่จัดอยู่ในกลุ่มคนเปราะบาง (Vulnerable Group) ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการถูกกดขี่ ความมีอคติชาติพันธุ์ ถูกกีดกันจากสังคม และการถูกกระทำรุนแรง ในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มคนต่างด้าวที่หลบหนีเข้ามาอยู่อย่างไม่ถูกกฎหมาย กลุ่มคนต่างด้าวที่อพยพเข้ามาทำงานในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะต้องทำงานที่หนัก เสี่ยงและอันตราย ค่าแรงที่ได้ค่อนข้างต่ำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่และสุขภาพของคนต่างด้าว ครอบครัวชาวพม่าบ้านบุญ ชาวพม่าบ้านบุญมีความเปราะบางที่ส่งผลต่อการเกิดความรุนแรงในครอบครัว ดังนี้

“เปราะบางเพราะย้ายถิ่น” Everette S. Lee และ E.G. Ravenstein (1885) นำเสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการย้ายถิ่น เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศต้นทางและปลายทาง แรงดึงดูดจากประเทศปลายทางและแรงผลักดันจากประเทศต้นทาง ทำให้กลุ่มคนต่างด้าวตัดสินใจย้ายถิ่น ชาวพม่าบ้านบุญมีการย้ายถิ่นสอดคล้องกับทฤษฎี แต่สิ่งที่ทำให้เกิดข้อมูลบิดเบือนคือ ชาวพม่ารับรู้ถึงค่าแรงที่สูงกว่าโอกาสที่สูงกว่าประเทศต้นทางผ่านคำบอกเล่า ผ่านนายหน้า อธิบายได้ว่าข้อมูลที่ชาวพม่าได้รับเป็น “แรงดึงดูด” จากประเทศปลายทางนั้นเป็นข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์หรือไม่เป็นความจริง ฉะนั้นความเปราะบางอยู่ที่ความเป็น “คนอื่น” ของชาวพม่า ความไม่รู้จักพื้นที่ที่ตนเองต้องเดินทางอย่างแท้จริง ไม่ใช่เพราะการย้ายถิ่น แต่เกิดก่อนการย้ายถิ่นของชาวพม่า ทำให้เมื่อเข้ามาอยู่พื้นที่จริงกลับพบว่า ค่าครองชีพนั้นสูงกว่าที่คิดไว้ ทั้งยังต้องแข่งขันกันเองในกลุ่มเพื่อให้ได้งานทำ ต้องเสี่ยงต่อการถูกรีดเอาเปรียบจากกลไกทางสังคม เมื่อเข้ามาอยู่แล้วชาวพม่าขาดอำนาจในการต่อรอง ในท้ายที่สุด แรงงานกลุ่มนี้จึงต้องการเก็บเงินเพื่อกลับสู่ประเทศต้นทาง แต่ก็เป็นไปได้ยาก เนื่องจากการเดินทางกลับประเทศต้น

ทางมีการค่าใช้จ่ายที่สูงและหากเดินทางกลับจำเป็นที่จะต้องมีเงินสำรองเพื่อกลับไปประกอบอาชีพในประเทศต้นทางด้วยเช่นกัน

“เปราะบางเพราะเป็นคนต่างด้าว ต่างภาษา ต่างวัฒนธรรม” ภาษา มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งกับชาวชาวพม่าที่อาศัยอยู่ในบ้านบนภู ด้วยสภาพภูมิประเทศของบ้านบนภูอยู่ในพื้นที่ที่ยากต่อการเดินทางเข้าออก ชาวพม่าส่วนใหญ่ไม่สามารถที่จะเดินทางเข้าออกได้สะดวกถูกจำกัดขอบเขตให้อยู่ในพื้นที่กำหนดไว้ การสื่อสารกับคนในชุมชนมีค่อนข้างน้อย ชาวพม่าไม่ได้ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารการถูกแยกให้อยู่อาศัยเป็นกลุ่ม ทำให้โอกาสในการสื่อสาร การใช้ภาษาไทยน้อยลงไปด้วย เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นกับครอบครัวชาวพม่า ชาวพม่ามักจะไม่วขอความช่วยเหลือหรือแจ้งให้กับเครือข่ายในชุมชนที่อาศัยอยู่มากนัก เนื่องจากการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกัน ความกลัวในการที่จะพูด อธิบาย ช่องทางที่สามารถสื่อสารได้คือผ่านคนกลางที่เป็นชาติพันธุ์เดียวกันกลับกลายเป็นช่องทางในการเอารัดเอาเปรียบจากกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน ชาวพม่านอกจากจะต้องพึ่งนายจ้างคนไทย หรือกลุ่มคนไทยที่อยู่ประจำแล้ว คนกลางยังมีอำนาจและโอกาสในการเอารัดเอาเปรียบ การส่งเงินกลับประเทศต้นทาง การหางานในชุมชน การติดต่อเพื่อทำบัตรประจำตัว ถูกส่งผ่านกับชาวพม่าที่สามารถพูดไทยได้และอยู่มาก่อน การหักค่าหัวคิวเป็นเรื่องปกติของชุมชนชาวพม่า หากใครไม่ทำตามก็จะถูกกดดันไม่ให้ได้งานทำหรือไม่มีนายจ้างที่คอยรองรับ สะท้อนให้เห็นว่า การถูกเอารัดเอาเปรียบของแรงงานชาวพม่ามีความซ้ำซ้อน เพราะถูกกระทำทั้งจากชุมชนที่ตนเองอยู่ และจากคนชาติพันธุ์เดียวกัน ดังนั้นความเปราะบางของชาวพม่าไม่ได้ส่งผลต่อการถูกเอารัดเอาเปรียบจากบุคคลที่มาจากต่างถิ่นต่างวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังเกิดขึ้นในกลุ่มคนที่เป็นคนต่างด้าวเหมือนกันด้วย ฉะนั้น ความเปราะบางของผู้ที่ “มาทีหลัง” และ “ขาดโอกาส” จะทำให้พวกเขา “ด้อย” และ “เสียเปรียบ” มากยิ่งกว่าคนต่างด้าวปกติที่มาอยู่นานแล้ว

นอกจากนี้มุมมองจากชุมชนคนไทยและตัวตนของชาวพม่า คนไทยยังมองชาวพม่าเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาแบบผิดกฎหมาย ความต้องการแรงงานในภาคเกษตรกรรมเป็นเหตุผลหลักของคนในชุมชน เนื่องจากค่าแรงที่ต่ำและงานส่วนใหญ่คนไทยจะไม่ทำทำให้แรงงานชาวพม่าได้รับโอกาส สภาพชีวิตและที่อยู่อาศัยสะท้อนให้เห็นถึง **“ความเป็นต่างด้าว”** ได้อย่างชัดเจน ความไม่มั่นคงของที่อยู่อาศัย การใช้ชีวิตไม่มีกรวางแผนในอนาคต หากกินค่าชีวิตขึ้นอยู่กับนายจ้าง งานที่เข้ามาแต่ละวัน เด็กเล็กยังคงต้องอยู่ลำพังในบ้างครั้งพ่อแม่จำเป็นต้องทำงานเพื่อแลกกับเงินที่นำมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ชีวิตของชาวพม่าจะวนเวียนเป็นเช่นนี้ ในส่วนของชาวพม่าเองก็มองว่าคนไทยมองตนเองเป็นคนต่างด้าว ให้อยู่อาศัยเพียงเพราะหวังประโยชน์จากการจ้างแรงงาน การเลือกไม่ขอความช่วยเหลือจากคนไทย สะท้อนให้เห็นถึง ความเป็นตัวตนของชาวพม่าที่มองว่าคนไทยยังคงเอารัดเอาเปรียบชาวพม่า จากการที่ชาวพม่าถูกเอารัดเอาเปรียบจากการทำบัตรประจำตัว งานและค่าแรงที่ต่ำกว่าคนไทย ชาวพม่าเองยังคงมี

ความอึดอัดและไม่สะดวกสบายที่จะอยู่ในประเทศไทย ความต้องการกลับสู่ประเทศต้นทางแสดงให้เห็นถึงความเป็นตัวตนของชาวพม่า ชาวพม่ายังคงมีความเป็นตัวตน วิถีชีวิตยังคงการดำเนินชีวิต การอยู่อาศัย ประเพณีต่างๆยังคงยึดตามแบบปฏิบัติที่สืบทอดกันมา หากมีทางเลือก การได้อยู่ในประเทศตนเองคือสิ่งที่ชาวพม่าต้องการ

“เพราะบางเพราะไม่มีเอกสารที่จะใช้ปกป้องสิทธิของตนเอง” การไม่มีบัตรประจำตัวของชาวพม่าไม่ได้หมายความว่าชาวพม่าไม่ต้องการมีบัตรประจำตัว ชาวพม่าคืนรนและแสวงหาการทำบัตรประจำตัวเพื่อให้ตนเองมีบัตรประจำตัวแต่กลับถูกกดขี่ทางด้านสังคม การถูกนายจ้างกดขี่เพื่อไม่ให้ได้บัตรประจำตัวหรือเก็บบัตรประจำตัวเอาไว้ เพียงเพื่อเป็นข้อต่อรองให้ชาวพม่าทำงานให้ ค่าแรงที่ไม่สามารถเรียกร้องได้ งานที่ไม่สามารถเลือกได้ เป็นสิ่งที่ยังเกิดขึ้นในชุมชนในพื้นที่ศึกษา นอกจากนี้ นายจ้างแล้ว ชุมชนยังกดขี่ชาวพม่าโดยเฉพาะกลุ่มผู้นำชุมชนที่มีอำนาจในการดูแลกลุ่มชาวพม่า ใช้ช่องทางทางอำนาจที่มีอยู่ในการแสวงหาผลประโยชน์จากการทำบัตรประจำตัว ความต้องการได้บัตรประจำตัว เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันสำหรับตนเองเป็นช่องทางที่ทำให้ผู้นำที่เห็นแก่ตัว ใช้ชาวพม่าเป็นช่องทางในการหาผลประโยชน์เข้าตนเอง อำนาจการต่อรองที่ไม่มีอยู่แล้วทำให้ชาวพม่าไม่สามารถเรียกร้องกับสิ่งที่ตนเองถูกกดขี่ ชาวพม่าบางครัวครัวเสียเงินเพื่อการได้มาของบัตรหลายครั้งแต่ก็ยังไม่ได้รับบัตร ชาวพม่ายังยินดีที่จะเสียเงินจนกว่าจะได้บัตรประจำตัว สะท้อนให้เห็นถึงการเอารัดเอาเปรียบ การกดขี่ทางสังคมที่ไม่อาจปฏิเสธได้กับการหาผลประโยชน์ของกลุ่มคนที่มีอำนาจในการปกครอง

“เพราะบางเพราะยากจน” ครอบครัวชาวพม่าส่วนใหญ่มีฐานะที่ยากจน ค่าแรงเฉลี่ยต่ำกว่าคนไทย อาชีพรับจ้างทั่วไป ค่าแรงชายชาวพม่า 200-250 บาท ต่อวัน หญิงชาวพม่า 200-230 บาทต่อวัน ครอบครัวชาวพม่าไม่มีเงินเก็บสำรองในยามฉุกเฉิน การรับจ้างทำงานหาเงินเป็นเพียงการเลี้ยงชีพวันต่อวัน หลังฤดูการเก็บเกี่ยวครอบครัวชาวพม่าจะขาดรายได้ เนื่องจากไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง งานรับจ้างบางอย่าง เช่น การทำไร่ ต้องหยุดลงเนื่องจากไม่ใช่ฤดูกาล ทำให้ครอบครัวชาวพม่าขาดรายได้ ในการหาเลี้ยงครอบครัว ส่วนหนึ่งต้องย้ายถิ่นชั่วคราวเพื่อหางานรับจ้างทำเพื่อเลี้ยงครอบครัว ความยากจนส่งผลต่อ อารมณ์ ความรู้สึกและความขัดแย้งเมื่อมีความจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อใช้จ่าย ชาวพม่าหลายรายที่ดื่มสุราเป็นประจำ รายได้ที่มีจึงไม่เพียงพอในบางเวลา ปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อความขัดแย้งและมีปัญหากันภายในครอบครัวระหว่างสามีและภรรยา

“เพราะบางเพราะอยู่อาศัยในพื้นที่ห่างไกล” ชาวพม่าบ้านบนภูอยู่พื้นที่ห่างไกล มีความลำบากในการเดินทาง การเดินทางเข้าออก นอกจากนี้พื้นที่ทำงานยังอยู่ลึก บางครอบครัวอยู่ในสวนยางพาราที่ห่างไกลจากชุมชน ชาวพม่าต้องพึ่งพาอาศัยนายจ้างเป็นหลัก หรือพึ่งพาผู้ที่เข้ามาอยู่ก่อนทำให้ ครอบครัวชาวพม่าไม่สามารถต่อรองกับนายจ้างได้ เป็นช่องทางที่ทำให้นายจ้างเอารัดเอาเปรียบทั้ง

เรื่องของแรงงาน การติดต่อทางราชการ การทำบัตรประจำตัว ป้ายยี่ห้อนี้ล้วนส่งผลและเชื่อมโยงกับเหตุปัจจัยด้านอื่นๆ และส่งผลกระทบต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้น การพื้งนายจ้างเรื่องทำบัตร ทำให้นายจ้างยึดบัตรเป็นหลักประกันหรือครอบครัวยาวพม่าต้องเสียเงินจำนวนมากกว่าปกติให้กับนายจ้าง ครอบครัวยาวพม่าไม่สามารถเดินทางไปไหนได้ ไม่สามารถหางานที่อื่นๆ ได้ ส่งผลต่อฐานะความยากจน ความเครียด และความไม่เข้าใจกันภายในครอบครัว การมีปากเสียงจากความไม่เข้าใจ เป็นส่วนสนับสนุนให้เกิดความรุนแรงในรูปแบบอื่นๆ

“เปราะบางเพราะถูกแบ่งแยก กีดกันของคนไทย” ชาวพม่าบ้านบนบุญถูกแบ่งแยกจากคนไทยอย่างชัดเจน กลุ่มคนไทยและนายจ้างได้กำหนดและจัดที่อยู่อาศัยให้กับชาวพม่าอยู่เฉพาะพื้นที่ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับคนไทย การทำงานเป็นเพียงนายจ้างมารับเพื่อไปทำงาน ทำให้การปฏิสัมพันธ์กับคนไทยถูกตัดขาดออกจากกัน กลุ่มชาวพม่าอยู่ในกลุ่มของตนเอง กิจกรรมต่างๆ เป็นกิจกรรมภายในกลุ่มของคนพม่า ส่งผลถึงภาษาและการเชื่อมวัฒนธรรมระหว่างคนไทยกับคนพม่า

จากปัจจัยดังกล่าว ทำให้ครอบครัวยาวพม่าเป็นกลุ่มที่เปราะบางในชุมชน การเกิดความรุนแรงไม่ได้เกิดโดยตรงจากความเปราะบาง แต่เป็นสิ่งที่สนับสนุนและกระตุ้นให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว การศึกษาในประเทศสวีเดนในกลุ่มแรงงานข้ามชาติพบว่า แรงงานข้ามชาติในประเทศ ใช้แอลกอฮอล์เพื่อลดความเครียดจากการทำงานและส่งผลกระทบต่อความรุนแรงในครอบครัว (Fernbrant and et al., 2011) การศึกษาในแรงงานข้ามชาติศรีลังกาที่อาศัยอยู่ในแคนาดา พบว่า สามมีบทบาทหน้าที่ หาเลี้ยงครอบครัว ทำงานนอกบ้าน ภรรยาทำหน้าที่ในการทำงานบ้านทำให้สามมีอำนาจในการใช้ความรุนแรงต่อภรรยา การศึกษายังพบอีกว่าสาเหตุที่สามมีทำร้ายภรรยา เนื่องจากเมื่อสามมีทำงานนอกบ้านแล้ว สามมีจะเกิดความเครียดจากการทำงานและกลับมาใช้ความรุนแรงกับภรรยาตนเอง (Guruge and et al., 2010) การศึกษาดังกล่าวมีความสอดคล้องสนับสนุนถึงการเกิดความรุนแรงในครอบครัวที่มีความคล้ายคลึงกับชาวพม่าบ้านบนบุญเคย หากแต่ชาวพม่าบ้านบนบุญมีปัจจัยที่ต่างกันตามสภาพชุมชน บริบทของวัฒนธรรมที่ต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ ทำให้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวมีความแตกต่างกันออกไป ปัจจัยต่างๆ มีความเชื่อมโยงและสนับสนุนให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว ความซ้ำซ้อนของความรุนแรงของชาวพม่าบ้านบุญเกิดจากการไม่สามารถออกจากพื้นที่ได้ ความเป็นครอบครัวที่ต้องการความพึ่งพิงซึ่งกันและกัน ลูกคือสิ่งยึดเหนี่ยวของครอบครัว ความเป็นชุมชนคนย้ายใหม่ที่ไม่สามารถพึ่งพิงหรือปรึกษาใครได้ ความเป็นคนต่างด้าว ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ สิ่งเหล่านี้มีความเชื่อมโยงกัน ส่งผลต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้นแล้วซ้ำเล่าในครอบครัวของชาวพม่าบ้านบนบุญ

นอกจากนี้วิถีชีวิตของชาวพม่าที่ต้องดิ้นรนเพื่อการอยู่รอด การเป็นแรงงานที่ถูกมองว่าผิดกฎหมาย การที่ต้องทำงานไป ใช้จ่ายไปชีวิตแบบงายไม่สามารถวางแผนอนาคตตนเองได้ สิ่งเหล่านี้เป็น

ลักษณะเฉพาะของคนย้ายถิ่นชาวพม่าบ้านบนภู จากวัฒนธรรมความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของชาวพม่าบ้านบนภู ด้วยความรู้ที่น้อยการถูกเอารัดเอาเปรียบและส่งผลต่อการไม่เท่าเทียมกันในสังคมย่อมเกิดได้ง่าย ชาวพม่ามักจะต้องอยู่อย่างอดทน ไม่สามารถที่จะต่อรองกับนายจ้างหรือคนในชุมชนได้มากนัก ชาวพม่ามองตนเองเป็นคนต่างด้าวต้องพึ่งคนไทย การอยู่ในชุมชนเป็นเพียงการอาศัยอยู่ชั่วคราว การถูกโกงหรือเอาเปรียบค่าแรงเป็นสิ่งที่ต้องยอมรับไม่สามารถที่จะต่อรองหรือเรียกร้องได้ โดยเฉพาะชาวพม่าที่ไม่มีบัตรประจำตัวและไม่สามารถพูดไทยได้ ชีวิตชาวพม่าต้องอยู่แบบรอคอยและอดทนกับ วัฒนธรรมที่ไม่ใช่บ้านเกิดตนเอง ภาษาที่ไม่คุ้นเคย การถูกด่าว่ากล่าวด้วยภาษาที่ไม่ใช่ของตนเองแต่สามารถที่จะรับรู้ได้ ความทุกข์ที่ไม่สามารถบอกใครได้ เป็นเพียงการพุดระบายระหว่างคนในครอบครัวหรือเพื่อนบ้านที่รู้จักกัน การศึกษาในประเทศจีนพบว่าถ้าคนในสังคมให้ความช่วยเหลือการกระทำรุนแรงในแรงงานหญิงจะลดลง (Choi and et al., 2012) แต่ชาวพม่าบ้านบนภู ถูกละเลยจากเครือข่ายในชุมชนทั้งที่เป็นชาติพันธุ์เดียวกันและคนไทยในชุมชนเอง สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มชาวพม่าบ้านบนภู ยังเป็นกลุ่มที่อาศัยอยู่ใหม่ แต่ละครอบครัวมาจากคนละทำให้ไม่สามารถสร้างเครือข่ายให้เข้มแข็งได้ด้วยระยะเวลาอันสั้น ความเป็นอยู่และการเอาตัวรอดมีความสำคัญมากกว่าการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพลัดเปลี่ยนย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา การวางแผนการดำเนินในอนาคตครอบครัวชาวพม่าไม่สามารถที่จะกำหนดชีวิตของตนเองได้

5.2.3 ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม

โยฮาน กัลตุง (Johan Galtung, 1995) ได้ให้ความหมายของความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมไว้ว่าเป็นความรุนแรงอันเนื่องจากระบบความเชื่อวิถีชีวิตแนวปฏิบัติที่ฝังแน่นอยู่ในวัฒนธรรมและสืบทอดมายาวนาน ชาวพม่าบ้านบนภูเป็นกลุ่มคนที่ย้ายเข้ามาใหม่และย้ายมาจากถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกัน สิ่งที่เหมือนกันคือประเพณีวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมา

“การทะเลาะกันเป็นเรื่องธรรมดาของครอบครัวไม่ควรบอกใคร” ครอบครัวชาวพม่าเลือกที่จะปิดเงียบหรือปล่อยให้เป็นเรื่องภายใน บางครอบครัวไม่ยอมเปิดเผยต่อบุคคลภายนอก ครอบครัวชาวพม่าถือเป็นเรื่องปกติกติแม้จะเกิดซ้ำซ้อน การทะเลาะกันภายในครอบครัวไม่ได้เกิดผลกระทบกับบุคคลรอบข้าง สามารถที่จะดำเนินชีวิตได้ตามปกติ ครอบครัวชาวพม่ามองว่าเมื่อทะเลาะกันภายในครอบครัวไม่มีใครสามารถที่จะช่วยได้ และไม่ต้องการให้ใครช่วย การดำเนินชีวิตก็สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติเหมือนครอบครัวอื่นๆ ดังนั้นการทะเลาะกันภายในครอบครัวถูกมองว่าเป็นเรื่อง “ธรรมดา” ที่เกิดขึ้นได้และเงียบหายไปเอง ครอบครัวชาวพม่ายังมีการผสมผสานความเชื่อดั้งเดิม เช่น เรื่องกรรยาไม่

ครอบครัวสามี พอสามีคิดแบบนี้แล้วโดนภรรยาบ่น ก็เลยโมโห ใช้ความรุนแรงหรือคำที่คนไทยบอกว่าอย่าถือสาคนเมา แต่ภรรยาถือสา สามีก็กังขังใจ คิดว่าภรรยาทำผิด เกิดการใช้ความรุนแรง

นอกจากนี้ชาวพม่ามองว่าการมีบุตรเป็นภาระหน้าที่การสืบทอดทายาท การมีบุตรเพื่อผูกมัดหรือยึดเหนี่ยวระหว่างสามีและภรรยาทำให้ครอบครัวอยู่กันไต่ยาวนาน เมื่อเกิดการทะเลาะภายในครอบครัวลูกจะเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวไม่ให้เกิดการหย่าร้าง นอกจากนี้การมีบุตรเป็นการวางแผนอนาคตในการพึ่งพาเมื่อยามยากลำบาก หากมีลูกเมื่อลูกโตสามารถช่วยทำงานหาเงินได้ เมื่อยามขัดสนก็จะพึ่งพิงลูกของตนเอง ครอบครัวชาวพม่าบางครั้งครอบครัวยังยึดวัฒนธรรมความเชื่อของบรรพบุรุษในการมีบุตรเมื่อแต่งงานอยู่กินแล้วให้มีบุตรด้วยกันก่อน 1 คน ซึ่งแม้ไม่มีความพร้อมทั้งเรื่องการเงิน หรือสภาพที่อยู่อาศัยก็จำเป็นต้องมีบุตรตามแบบแผนวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมา ซึ่งเป็นแนวคิดของชาวพม่าบ้านบนภู ที่สะท้อนให้เห็นว่าชาวพม่าต้องการที่จะสร้างเครือข่ายของตนเองขึ้นมาภายในครอบครัวเพื่อให้เกิดการช่วยเหลือและพึ่งพิงในอนาคต โดยไม่ได้มองถึงความยากลำบากและผลกระทบที่จะตามมา ความต้องการให้มีบุตรไม่ได้ถือว่าเป็นความรุนแรงในความหมายของชาวพม่า ซึ่งแตกต่างจากคำนิยามหรือการให้ความหมายของความรุนแรงโดยทั่วไป

5.2.4 นิเวศวิทยาของความรุนแรงในบ้านบนภู

ความรุนแรงในครอบครัวของชาวพม่าบ้านบนภู มีความซับซ้อนของปัจจัยต่างๆ ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของเหตุปัจจัยสามารถอธิบายได้ 4 ระดับ ระดับแรกคือ ปัจจัยระดับบุคคล (Individual factors) ครอบครัวชาวพม่าบ้านบนภูมีฐานะที่ค่อนข้างยากจน รายได้เฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ไม่มีเงินสำรองไว้ใช้จ่ายในยามจำเป็น การรับจ้างทำงานเป็นการหารายได้เพื่อพอใช้ในแต่ละวัน ชาวพม่าไม่สามารถเขียนและอ่านภาษาพม่าและไทยได้ ไม่สามารถพูดและเขียนภาษาไทยได้ ชายชวานิยมการดื่มสุรา หญิงชาวพม่าเมื่อเวลาว่างงานมักจะจับกลุ่มเล่นการพนัน ครอบครัวชาวพม่าส่วนใหญ่นิยมมีบุตรเร็วและไม่นิยมนคุมกำเนิด ชาวพม่าบ้านบนภูมีการแข่งขันกันเอง ไม่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การต่อสู้เพื่อเอาตัวรอดของแต่ละครอบครัวมีสูง ครอบครัวชาวพม่าต้องทำงานหนักและเหนื่อย มีทางเลือกไม่มากนัก ชาวพม่าเกินครึ่งไม่มีบัตรประจำตัวอยู่แบบผิดกฎหมายบางครอบครัวถูกยึดบัตรไว้กับนายจ้าง ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นพื้นฐานที่ทำให้ชาวพม่ามีความเปราะบางและเป็นส่วนสนับสนุน กระตุ้นให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวเมื่อเกิดความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับปัจจัยด้านอื่น

ระดับที่สอง ปัจจัยความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง (Relationship factors) ครอบครัวชาวพม่าเป็นครอบครัวใหม่ที่ย้ายมารวมกันจากที่ต่างๆ ส่วนใหญ่เคยทำงานอยู่ในอำเภอทองผาภูมิมาก่อน ทำให้ระดับความสัมพันธ์ของชาติพันธุ์เดียวกันมีค่อนข้างน้อยแม้จะต้องมาอยู่ร่วมกัน โดยเฉพาะ

เครือข่ายญาติพี่น้องในชุมชนมีน้อยทำให้การขอคำปรึกษาหรือการพึ่งพิงญาติพี่น้องไม่มีมากนัก ภายในครอบครัวของชาวพม่ามีการเปลี่ยนแปลงจากครอบครัวที่เป็นครอบครัวขยายกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้นเมื่อแต่งงานมีครอบครัวเกิดการแยกครอบครัวและย้ายถิ่นฐานที่ทำกินไปสู่ชุมชนใหม่ทำให้ภายในครอบครัวมีเพียงสามีและภรรยาเท่านั้นขาดเครือข่ายญาติพี่น้องที่สามารถขอรับคำปรึกษาหรือช่วยเหลือกันได้ นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างญาติพี่น้องยังมีไม่มากนักเนื่องจากต้องแข่งขันเพื่อทำงานทำให้ไม่มีเวลาสนใจในการดูแลซึ่งกันและกัน การปฏิสัมพันธ์กับคนไทยในพื้นที่ที่เป็นคนไทยมีค่อนข้างน้อย ไม่ได้มีการติดต่อสื่อสารหรือร่วมกิจกรรมกับคนไทยมากนัก ระดับความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างส่งผลต่อการจัดการกับความรุนแรงที่เกิดขึ้น การที่มีเครือข่ายหรือความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างและชุมชนน้อย ทำให้คนภายนอกไม่สามารถรับรู้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้ ทำให้เขาไม่มอง หรือไม่คิดที่จะพึ่งพาใครด้วย คือ คนที่ถูกทำความรุนแรง ก็ไม่บอกใคร คนข้างนอก ก็ไม่รับรู้ เมื่อเกิดความรุนแรงไม่สามารถที่จะขอความช่วยเหลือจากใครได้ การถูกระงับที่ไม่สามารถบอกใครได้ทำให้ผู้กระทำสามารถกระทำซ้ำได้บ่อยครั้ง

ระดับที่สาม ปัจจัยด้านชุมชน (Community factors) เครือข่ายชุมชน “คนต่างด้าว” ภายใน “ชุมชนคนไทย” ถูกแยกส่วนกันอย่างชัดเจน ครอบครัวชาวพม่าถูกจัดให้อยู่ในพื้นที่เฉพาะหรือชุมชนกำหนดไว้ สภาพบ้านเรือนไม่มีความมั่นคงถาวร กลุ่มคนชาวพม่าไม่มีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนคนไทยมากนัก ส่วนใหญ่จะปฏิสัมพันธ์ด้านการจ้างแรงงาน วัฒนธรรมในกลุ่มชุมชนยังคงแยกกันระหว่างชุมชนคนไทยกับชุมชนชาวพม่า นอกจากนี้ความสัมพันธ์ในชุมชนชาวพม่าเองยังไม่มีความเข้มแข็งเนื่องจากครอบครัวที่ย้ายเข้ามาอยู่รวมกันเป็นครอบครัวที่ไม่รู้จักกัน ทำให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีน้อยจากการที่เป็นกลุ่มที่รวมตัวขึ้นใหม่ นอกจากนี้ก็จะไม่มีการช่วยเหลือกันแล้วยังเกิดการแข่งขันเพื่อหางานทำในชุมชนคนไทย ครอบครัวชาวพม่ายังมีการเคลื่อนย้ายและเปลี่ยนทำงานบ่อย การปรับเปลี่ยนหมุนเวียนของครอบครัวใหม่และเก่าตลอดเวลา ความสัมพันธ์ทางบริบทชุมชนส่งผลต่อความรุนแรงในเชิงสนับสนุนและเชื่อมโยง การเคลื่อนย้ายทำงานบ่อยทำให้ครอบครัวชาวพม่าไม่มีความมั่นคงในชีวิต ต้องเริ่มปรับตัวเข้ากับชุมชนใหม่ วัฒนธรรมใหม่ ทำให้ความสัมพันธ์กับเครือข่ายหรือชุมชนไม่มีความเข้มแข็ง และมีโอกาสที่จะถูกเอารัดเอาเปรียบจากการที่ไม่สามารถเลือกที่ทำงานได้ สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้นเมื่อนำเป็นเชื่อมโยงกับปัจจัยด้านอื่น

“เครือข่ายภาครัฐกับความช่วยเหลือ” กิจกรรมหลักของหน่วยบริการด้านสาธารณสุขด้านปัญหาความรุนแรงในครอบครัวในพื้นที่คือ การรักษาพยาบาลและการให้คำปรึกษา ส่งต่อในกรณีเกินขีดความสามารถ กิจกรรมการดำเนินงานเป็นการตั้งรับเพื่อให้กลุ่มที่มีปัญหาเข้ามาขอรับบริการ ซึ่งในกลุ่มชาวพม่ามักไม่เข้ารับบริการขอรับคำปรึกษา มีเพียงการรักษาพยาบาลในกรณีถูกทำร้ายร่างกายให้ปาก

เจ็บ การสื่อสารที่ไม่เข้าใจเป็นอุปสรรคในการเข้ารับบริการขอความช่วยเหลือของชาวพม่าเนื่องจากเจ้าหน้าที่ไม่สามารถใช้ภาษาพม่าได้ การขอรับคำปรึกษาจำเป็นต้องสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้ถูกระทำเนื่องจากเป็นประเด็นที่อ่อนไหว เป็นความลับ ทำให้เครือข่ายของรัฐกับการเข้าถึงบริการด้านคำปรึกษาไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากไม่เคยมีกลุ่มชาวพม่าพม่าที่มีปัญหาในครอบครัวขอรับคำปรึกษาแม้แต่รายเดียว

“เครือข่ายนายจ้างกับความช่วยเหลือแรงงานชาวพม่า” นายจ้างเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับชาวพม่าเนื่องจากต้องมีการติดต่อประสานงานเรื่องของการจ้างแรงงาน แต่ในข้อเท็จจริงนายจ้างมักต้องการใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่การทะเลาะกันภายในครอบครัวเป็นเรื่องภายในครอบครัว เมื่อเกิดเหตุใช้การห้ามปราม หากมีการทำร้ายถึงร่างกายก็นำส่งสถานพยาบาล นอกจากนี้นายจ้างส่วนใหญ่จะให้ชาวพม่าที่อยู่ก่อนเป็นคนหาครอบครัวที่จะมาทำงานด้วย การตัดสินใจต่างจึงขึ้นอยู่กับคนที่อยู่ก่อนและสามารถสื่อสารเข้าใจกับนายจ้าง ซึ่งทำให้เกิดช่องว่างในการเอาเปรียบจากกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันทั้งค่านายหน้าในการพามาทำงานและการที่ต้องอยู่ภายใต้ปกครองของชาติพันธุ์เดียวกันอีกชั้น

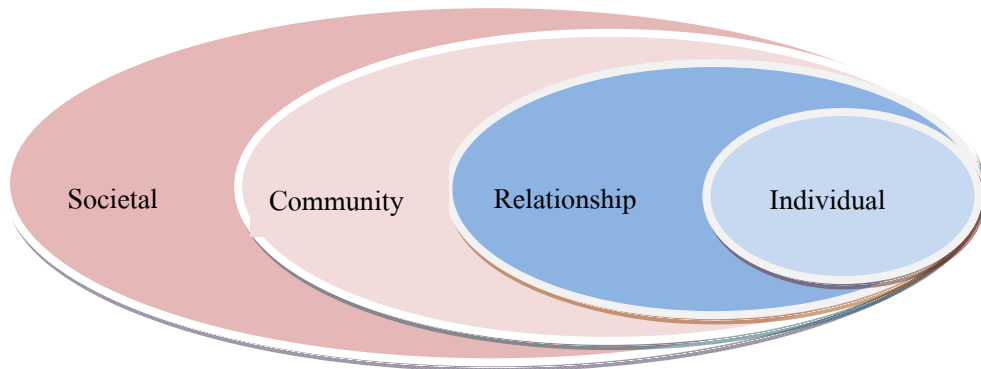
ระดับที่สี่ ปัจจัยทางสังคมที่กำหนด (Societal factors) “ความไม่เท่าเทียมกันด้านเศรษฐกิจในชุมชนและโอกาสทางเศรษฐกิจ” ครอบครัวชาวต่างด้าวถูกกลไกทางสังคมกำหนดไว้ ชาวพม่ามีอาชีพรับจ้างด้วยอัตราค่าแรงที่ต่ำ ไม่สามารถเลือกงานได้ไม่สามารถต่อรองค่าแรง นายจ้างเป็นคนกำหนดงานและค่าแรง ชาวพม่าในชุมชนไม่มีพื้นที่ทำกินเป็นของตนเองจึงไม่มีโอกาสในการที่จะสามารถหารายได้เพิ่ม

“การถูกกดขี่ และกีดกัน” การถูกคนในชุมชนมองถึงการเป็นคนต่างด้าว ไม่ให้ความสำคัญด้านความเท่าเทียมกัน ถูกมองว่าเป็นเพียงแรงงาน ความต้องการประโยชน์ในการจ้างแรงงานที่ค่าแรงต่ำ การมีโอกาสดูถูกเอาเปรียบจากการไม่จ่ายค่าแรงตามที่ตกลง ชาวพม่ายังถูกมองจากชุมชนว่าเป็นคนต่างด้าวที่ไม่ต้องเข้าไปช่วยเหลือเป็นเพียงผู้เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศชั่วคราว ดังนั้นค่าแรงที่ได้จึงต่ำกว่าคนในชุมชนที่ทำงานเหมือนกัน การไม่จ่ายค่าแรงตามที่ตกลงชาวพม่าไม่สามารถเรียกร้องและปล่อยผ่านโดยไม่สามารถที่จะทวงถามหรือเรียกร้องความเป็นธรรมได้

“วัฒนธรรมความรุนแรงที่ถูกสร้าง” ชายชาวพม่าถูกมองว่าเป็นแรงงานที่แข็งแรงสามารถทำงานได้มากกว่าผู้หญิงชาวพม่า การจ้างงานนายจ้างบางรายเลือกที่จะจ้างแรงงานที่เป็นชายเท่านั้น ค่าแรงที่ได้แรงงานชายพม่าได้มากกว่าแรงงานพม่าหญิง ดังนั้นผู้หญิงที่เป็นภรรยาจะต้องพึ่งพาสามีเป็นหลักทั้งในเรื่องของค่าใช้จ่าย การดำเนินชีวิตในชุมชน อำนาจการต่อรองจึงลดลง โดยเฉพาะหญิงพม่าที่ไม่สามารถทำงานได้ต้องเลี้ยงลูกที่เล็กหรือกำลังตั้งครรภ์ ดังนั้นเมื่อเกิดปัญหาความรุนแรงจึงไม่

สามารถต่อรอง ตอบโต้หรือหนีได้ เมื่อถูกกระทำซ้ำจึงกลายเป็นเรื่องปกติของครอบครัวที่สามารถเกิดขึ้นได้ กลายเป็นวัฒนธรรมของการใช้ชีวิตของชาวพม่าในสังคมไทยโดนไม่รู้ตัว

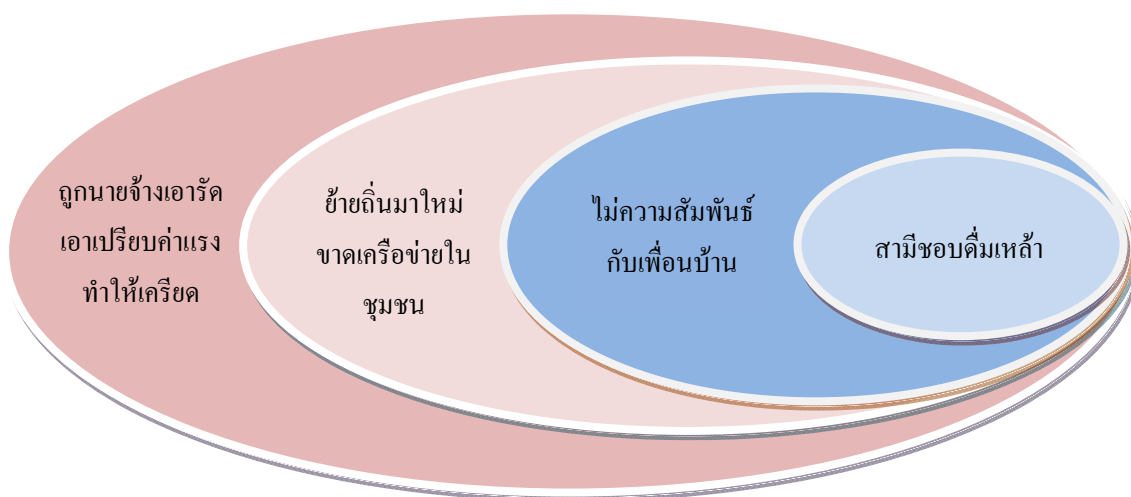
จากปัจจัยทั้งสี่ระดับพบว่า ทุกปัจจัยต้องมีความสัมพันธ์และทำงานร่วมกันทำให้เกิดความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ หากการทำงานเกิดเป็นบางส่วนโอกาสการเกิดความรุนแรงก็จะเปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน แต่ละสังคมและชุมชนรูปแบบความรุนแรง ขนาด ลักษณะของความรุนแรงจะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับระดับน้ำหนักของปัจจัยในระดับต่างๆ โน้มเอียงไปด้านไหน ความสัมพันธ์ของปัจจัยในระดับต่างๆจะเป็นสิ่งที่อธิบายถึงปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น

แผนภาพที่ 5.1 : แบบแผนความรุนแรงทางนิเวศวิทยา

ความรุนแรงในครอบครัวของชาวพม่าบ้านบนภู ใช้แนวคิดทางนิเวศวิทยาเพื่อทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น จากแผนภาพอธิบายได้ว่า ปัจจัยทั้งสี่ระดับมีความเชื่อมโยงของปัญหาซึ่งกันและกัน ครอบครัวที่เกิดเพียงปัจจัยเดียวมีโอกาที่จะเกิดความรุนแรงได้น้อย หรือไม่สามารถบอกถึงสาเหตุการเกิดความรุนแรงได้อย่างชัดเจน อาทิ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นเพราะครอบครัวที่มีสามีดื่มสุรา (ปัจจัยระดับบุคคล) มีโอกาสเกิดความรุนแรงขึ้นได้จากการดื่มเหล้า แต่ไม่สามารถอธิบายถึงสาเหตุของการดื่มเหล้าและความเชื่อมโยงกับปัญหาได้ หากเกิดปัจจัยด้านอื่นๆด้วยก็สามารถที่จะอธิบายปรากฏการณ์ได้มากยิ่งขึ้น ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดจาก ครอบครัวสามีดื่มสุรา (ปัจจัยระดับบุคคล) และไม่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน (ความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง) ทำให้เมื่อเกิดความรุนแรงในครอบครัวจึงไม่กล้าขอความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน หรือปรึกษากับเพื่อนบ้าน ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นสามารถอธิบายได้เพียงส่วนหนึ่งแต่ยังไม่สามารถอธิบายถึงสาเหตุของการดื่มสุราได้อย่างชัดเจน แต่มีโอกาสดังกล่าว ความรุนแรงได้มากขึ้น เมื่อปัจจัยทั้งสี่ระดับเกิดขึ้นพร้อมกันก็จะสามารถอธิบายความเชื่อมโยงของปัญหาได้

อย่างชัดเจน ครอบครัวสามีดื่มสุรา (ปัจจัยระดับบุคคล) และไม่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน (ความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง) ย้ายถิ่นมาอยู่ที่อาศัยใหม่ถูกจำกัดพื้นที่ให้อยู่อาศัย (ความสัมพันธ์กับบริบทชุมชน) ถูกนายจ้างเอารัดเอาเปรียบเรื่องค่าแรง (ปัจจัยที่สังคมกำหนด) ปรากฏการณ์นี้อธิบายได้ว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้นเกิดจากครอบครัวชาวพม่า ย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยใหม่มาอยู่กับนายจ้าง นายจ้างเอารัดเอาเปรียบเรื่องค่าแรงทำให้ครอบครัวมีรายได้ไม่พอใช้จ่าย ทำให้เกิดความเครียด พื้นฐานเป็นคนที่ชอบดื่มสุราจึงใช้สุราเป็นการระบายความเครียด และกลับมามีปัญหากับภรรยาที่อยู่บ้านจึงเกิดความรุนแรงในครอบครัวขึ้น การอธิบายปรากฏการณ์ความรุนแรงมีความจำเป็นต้องหาเหตุปัจจัยที่มีความเชื่อมโยงและมีความสัมพันธ์ต่อกันมากที่สุดเพื่ออธิบายถึงความซับซ้อนของความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ปัจจัยต่างๆ ในแต่ละระดับอาจเกิดความทับซ้อนมากกว่าหนึ่งเหตุปัจจัย ความรุนแรงที่เกิดขึ้นก็จะมี ความซับซ้อนตามเหตุปัจจัยที่เกิดขึ้นกับครอบครัว

แผนภาพที่ 5.2 ปรากฏการณ์ความรุนแรงในครอบครัวชาวพม่าบ้านบุญ

ความรุนแรงความรุนแรงในครอบครัวของชาวพม่ามีหลายเหตุปัจจัย โดยที่เหตุปัจจัยเหล่านั้นทำงานด้วยกัน ผสมผสาน กันจนทำให้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในแต่ละสังคม มีลักษณะ ขนาด ที่แตกต่างกัน ฉะนั้นการพิจารณาปัญหาความรุนแรง จึงไม่สามารถมองที่เหตุปัจจัยด้านใดด้านหนึ่ง ฉะนั้นการพิจารณาปัญหาความรุนแรงในครอบครัว จึงไม่สามารถมองที่เหตุปัจจัยด้านใดด้านหนึ่งได้ ต้องมองความสัมพันธ์ การทำงานร่วมกันของปัจจัยในแต่ละระดับ เพื่อทำความเข้าใจกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในแต่ละครอบครัว

5.2.5 การแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวต่างด้าวชาวพม่า

กิจกรรมเพื่อช่วยเหลือความรุนแรงในครอบครัว

การแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว กิจกรรมที่สำคัญในระดับประเทศคือ การตั้ง “OSCC ศูนย์ช่วยเหลือสังคม” กิจกรรมหลักเป็นการดูแลการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น การค้ามนุษย์ การใช้แรงงานเด็ก และการกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรี ผู้สูงอายุและคนพิการ กิจกรรมต่างๆ ได้ถูกถ่ายทอดมาสู่ระดับปฏิบัติในพื้นที่ โดยกระทรวงสาธารณสุขได้มีนโยบายจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือทางสังคม (OSCC) ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพทุกแห่ง กิจกรรมหลักของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล คือ การดูแลการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในแม่วัยรุ่น และการให้คำปรึกษาเมื่อเกิดความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ การส่งต่อในกรณีเกิดความรุนแรงในระดับที่สูง อาทิ การขู่เพื่อหวังเอาชีวิต แต่กิจกรรมการดำเนินงานส่วนใหญ่ให้ความสำคัญไปที่ระดับโรงพยาบาลชุมชน ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญและมีความพร้อมมากกว่าโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่มีบุคลากรน้อยและขาดทักษะด้านการบริการให้คำปรึกษา กิจกรรมการดำเนินงานจำเป็นต้องประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ตำรวจ สำนักงานพัฒนาสังคมและมนุษย์ และกระทรวงแรงงาน ทำให้กิจกรรมที่ดำเนินงานในระดับพื้นที่ไม่มีความคล่องตัวมากนัก เนื่องจากสภาพพื้นที่การทำงานที่ไม่เอื้ออำนวย บางพื้นที่อยู่ห่างไกล กิจกรรมที่ดำเนินการไม่มีความชัดเจนมากนักในการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มเป้าหมายและการเข้าถึงบริการ

กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการให้บริการไม่ได้แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา หรือกลุ่มชาติพันธุ์ ทั้งในกลุ่มคนไทยและคนต่างด้าวเมื่อเกิดปรากฏการณ์ความรุนแรงขึ้น เมื่อเข้ารับบริการจะได้รับบริการที่เหมือนกัน หากจะมีความแตกต่างตรงที่กลุ่มคนต่างด้าวชาวพม่านั้นจะไม่ขอความช่วยเหลือ บางรายไม่มีบัตรประจำตัวและไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทย ทำให้เกิดความกลัวที่จะเดินทาง การแจ้งความหรือการขอความช่วยเหลือด้านต่างๆ อีกทั้งการประชาสัมพันธ์ การสื่อสารเพื่อให้ประชาชนทั้งคนไทยและต่างด้าวได้ทราบถึงกิจกรรมต่างๆ มีสื่อประชาสัมพันธ์ที่น้อย โดยเฉพาะในคนต่างด้าวไม่ได้ถูกเน้นย้ำในกิจกรรมต่างๆ มากนัก ทำให้ปัญหาความรุนแรงในชาวพม่าไม่ได้รับการแก้ไขมากนัก ในส่วนของการเข้ารับบริการในสถานบริการพบว่าปัญหาด้านภาษามีผลต่อการให้คำปรึกษา เนื่องจากเจ้าหน้าที่ไม่สามารถใช้ภาษาพม่าในการให้บริการให้คำปรึกษาได้ ดังนั้นปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาที่มีความอ่อนไหวจึงไม่สามารถสื่อสารผ่านล่ามได้ กลุ่มชาวพม่าที่เกิดปัญหาความรุนแรงจึงไม่

ขอความช่วยเหลือจากสถานบริการเนื่องจากความอาย ไม่สามารถอธิบายให้เจ้าหน้าที่ฟังได้ และกลัวไม่
เป็นความลับ

อุปสรรคในการดำเนินงานกับกลุ่มคนต่างด้าว

จากการดำเนินเกี่ยวกับความรุนแรงที่ผ่านมามีพบว่าทั้งในกลุ่มคนไทยและกลุ่มคนต่างด้าวมี
อุปสรรคคล้ายกัน ในกลุ่มคนไทยจะสามารถเข้าถึงบริการได้มากกว่ากลุ่มคนต่างด้าว ทั้งการ
รักษาพยาบาลเบื้องต้น การให้คำปรึกษาในกรณีเกิดความรุนแรง ต่างจากกลุ่มคนต่างด้าวที่พบปัญหา
ความรุนแรงไม่ต่างจากกลุ่มคนไทย แต่ด้วยข้อจำกัดทางด้านภาษา นโยบายที่ไม่ได้เน้นย้ำในกลุ่มคนต่าง
ด้าวมักนัก สื่อประชาสัมพันธ์ที่สามารถสื่อให้กลุ่มคนต่างด้าวรับรู้ถึงช่องทางการเข้าถึงบริการขอรับ
คำปรึกษา ทำให้กลุ่มชาวต่างด้าวเลือกที่จะไม่ขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่
นอกจากเกิดกรณีทำร้ายร่างกายจนบาดเจ็บ จะเข้ารับบริการรักษาพยาบาลเบื้องต้นเท่านั้น ในส่วนของ
หน่วยงานอื่นๆในพื้นที่กลุ่มคนต่างด้าวชาวพม่าไม่ได้รับการช่วยเหลือเนื่องจากข้อจำกัดทางด้าน
กฎหมาย กลุ่มชาวต่างด้าวจำนวนมากไม่มีบัตรประจำตัวทำให้เมื่อเกิดปัญหาความรุนแรงขึ้น ไม่เลือกที่
จะแจ้งความหรือขอความช่วยเหลือจากกลุ่มผู้นำในชุมชนเนื่องจากกลัวถูกจับ ทำให้ปัญหาความรุนแรง
ในครอบครัวที่เกิดขึ้นในกลุ่มคนต่างด้าวชาวพม่ายังคงถูกปิดเงียบ การดำเนินงานในระดับพื้นที่จึงไม่มี
ความเป็นรูปธรรมในกิจกรรมด้านต่างๆ

5.3 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรมีการถ่ายทอดนโยบายลงสู่ระดับพื้นที่ในทุกองค์กรและมีการบูรณาการการทำงานให้
มีความสอดคล้องกันระหว่างหน่วยงานหรือองค์กรระดับพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำ
ชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ มีกิจกรรมกรรมและโครงการร่วมกันในการช่วยเหลือ
ผู้ถูกระทำรุนแรง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ควรมีการฝึกทักษะของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ให้มีความเชี่ยวชาญในทักษะการให้คำปรึกษา
ภาษา พร้อมทั้งปรับบริการจากเชิงรับเป็นบริการเชิงรุกมากขึ้น และเพิ่มช่องทางการเข้าถึงบริการที่ง่าย

ปรับสื่อประชาสัมพันธ์ให้มีภาษาที่เหมาะสมกับกลุ่มประชากรในพื้นที่ เช่น สื่อประชาสัมพันธ์หรือข้อมูลการเข้าถึงบริการที่เป็นภาษาพม่า เป็นต้น

“เสียงเงียบในรอยยิ้ม” ความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้นกับทุกชาติ ทุกศาสนา ทุกครอบครัว ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมีมาช้านานและคงอยู่ในทุกๆ สังคม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้น ข้อเสนอแนะและกิจกรรมการดำเนินงานได้ถูกนำมาปฏิบัติใช้ทั้งในระดับที่เป็นนโยบายและในระดับพื้นที่ แต่ปรากฏการณ์ก็ยังคงอยู่ กลุ่มเปราะบางในสังคมมักจะถูกกระทำรุนแรงได้มากกว่ากลุ่มอื่นๆ โดยเฉพาะในกลุ่มคนต่างด้าวที่มีความเปราะบาง มีโอกาสที่จะเกิดความรุนแรงในครอบครัวจากปัจจัยด้านต่างๆ ได้มากกว่ากลุ่มอื่นๆ ความซับซ้อนของความรุนแรงในครอบครัวยังคงไม่ได้ถูกเข้าใจอย่างแท้จริง ยังถูกละเลย ปรากฏการณ์ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้นมีความซับซ้อนแตกต่างกันไปตามบริบทพื้นที่ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ ดังนั้นการแก้้ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวของชาวพม่าจึงมีความแตกต่างกันไปตามบริบทพื้นที่และวัฒนธรรมของกลุ่มคนที่อยู่อาศัย “เสียงเงียบในรอยยิ้ม” จะยังคงไม่ถูกเปิดเผย หากเราไม่เข้าใจความซับซ้อนของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น หากเสียงที่ถูกปิดเงียบไว้พร้อมที่จะเปิดเผย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องย่อมต้องยอมรับกับผลกระทบที่เกิดขึ้น เมื่อนั้น “เสียงจะไม่เงียบพร้อมกับรอยยิ้ม”

เสียงเงียบในรอยยิ้ม: ภาพสะท้อนบริบทแห่งความเปราะบางซ้ำซ้อนของแรงงานอพยพชาวพม่ากับการเผชิญความรุนแรงในครอบครัว

SILENCE AND SMILES: A REFLECTION OF CONTEXTUAL FEATURES CONTRIBUTING TO MULTIPLE VULNERABILITIES IN MYANMAR MIGRANT WORKER EXPERIENCING DOMESTIC VIOLENCE

ศักดิ์สิทธิ์ ทุมเชียงคำ 5537095 SHSH/M

ศศ.ม. (สังคมศาสตร์และสุขภาพ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ญัตติย์ มีมนต์, Ph.D. (PUBLIC AFFAIRS), สุพจน์ เค้นดวง, Ph.D. (HEALTH SOCIOLOGY), เพ็ญจันทร์ เซอร์เรอร์, Ph.D. (HEALTH AND SOCIAL WELFARE E)

บทสรุปแบบสมบูรณ์

1. ความสำคัญของปัญหา

ปรากฏการณ์การกระทำรุนแรงในครอบครัว เป็นปัญหาสำคัญในระดับโลก ซึ่งเกิดกับผู้หญิงทุกกลุ่ม ทุกเชื้อชาติ ศาสนา ดังจะเห็นจากข่าวสาร บทความ สื่อต่างๆ ที่นำเสนอ รวมทั้งมีงานวิจัยมากมายที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย องค์การอนามัยโลก คาดประมาณการว่า ทุก 15 นาทีจะมีผู้หญิงถูกข่มขืน 20 ราย ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก (WHO, 2009) รายงานสถิติความรุนแรงต่อผู้หญิง และผลกระทบทางสุขภาพใน 81 ชาติทั่วโลก ซึ่งมีการศึกษาอย่างเป็นระบบครั้งแรก พบว่า ผู้หญิงกว่า 1 ใน 3 ทั่วโลกตกเป็นเหยื่อความรุนแรงภายในครอบครัว โดยพบมากสุดในเอเชียและตะวันออกกลาง และพบด้วยว่า 30% เป็นฝีมือคนรักคู่ครอง

ในประเทศไทย ปัญหากลุ่มผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงเป็นปัญหาใหญ่ โดยพบว่าในช่วงปี 2547-2553 มีผู้หญิงและเด็กที่ถูกทำร้ายเข้ารับความช่วยเหลือจากที่สหวิชาชีพของศูนย์พึ่งได้ (One Stop Crisis Center:OSCC) ในโรงพยาบาลรัฐจำนวน 750 แห่ง สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากเฉลี่ยวันละ 19 คน เป็นวันละ 71 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวที่มุ่งประสงค์ให้เกิดอันตรายต่อ ร่างกาย จิตใจ ของคนในครอบครัว พบว่าส่วนใหญ่การกระทำรุนแรงมักกระทำโดยคน

ใกล้ชิด รองลงมาคือสามี และคนร้ายตามลำดับ (ศูนย์ประสานงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2555) งานวิจัยเรื่องความรุนแรงในชีวิตคู่ของกฤตยาอาชนิจกุลและคณะ ชี้ว่าเกือบครึ่งหนึ่งของผู้หญิงในกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัดที่ศึกษาเคยถูกกระทำรุนแรงทางกายและหรือทางเพศจากคู่ของตน (กฤตยาอาชนิจกุลและคณะ, 2546) กลุ่มที่ถูกกระทำรุนแรงส่วนใหญ่คือกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ ผู้หญิงชนเผ่า ผู้หญิงพิการ ผู้หญิงที่เป็นกลุ่มแรงงาน และผู้หญิงที่อพยพมาจากประเทศพม่า ลาว กัมพูชา กลุ่มแรงงานหญิงต่างด้าวที่อพยพมาทำงาน มีแนวโน้มที่ต้องเผชิญกับปัญหาความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และทางสังคม ซึ่งมากกว่ากลุ่มหญิงทั่วไป (นันทนาชนาโนวรรณ, 2555)

การใช้ความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลกระทบต่อด้านต่างๆ ระดับความรุนแรงเกิดขึ้นมีตั้งแต่การบาดเจ็บจนถึงเสียชีวิต เมื่อมีความรุนแรงในครอบครัวหรือการทำร้ายกันภายในครอบครัวเกิดขึ้น ย่อมส่งผล กระทบต่อความบาดเจ็บทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งสามารถส่งผลให้ครอบครัวที่มีปัญหาความรุนแรง ไม่สามารถทำหน้าที่ครอบครัวที่ดีได้ เพราะว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวได้ถูกทำลายลง สามี ภรรยา หรือ พ่อ แม่ ไม่สามารถทำหน้าที่ของตนได้ดี ครอบครัวไม่สงบสุข ห่างเหิน ขาดความรัก ความสามัคคีและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ไม่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นสุข ในที่สุดก็เกิดการหย่าร้างกันครอบครัวแตกแยก ส่งผลกระทบต่อลูกและอาจเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่รุนแรงจากพ่อแม่ได้ แม้ว่าคนต่างด้าวจะเป็นคนกลุ่มเปราะบางที่มักจะเผชิญกับปัญหาความรุนแรงในหลายมิติ ซึ่งอาจเนื่องมาจากพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคมของครัวเรือน ความเป็นคนย้ายถิ่น การปรับตัวและอยู่อาศัยในพื้นที่ต่างวัฒนธรรม คนเหล่านี้แม้จะประสบกับความรุนแรง ก็มีส่วนน้อยที่เข้ามาใช้บริการรักษาพยาบาลและการขอรับคำปรึกษาจากหน่วยงานภาคสาธารณสุขแม้ว่ากระทรวงสาธารณสุขได้มีการกำหนดกิจกรรมการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ประชาชนสามารถเข้ารับบริการแบบ one-stop service โดยสามารถรับบริการการรักษาพยาบาล การให้คำปรึกษา สุขศึกษาและการจ่ายยา เสร็จสิ้นในจุดเดียวจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางได้โดยตรงที่สถานบริการใกล้บ้านอย่างไรก็ตาม บริการเหล่านี้มักจะอยู่ในโรงพยาบาลชุมชนเป็นส่วนใหญ่ และบริการส่วนมากจะเป็นการบริการให้กับคนไทยมากกว่าในกลุ่มแรงงานต่างด้าว ในขณะที่หน่วยงานด้านสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในระดับปฐมภูมิซึ่งเป็นหน่วยบริการที่ใกล้ชิดกับชุมชนมาก ยังไม่มีการบรรจุเรื่องเกี่ยวกับความรุนแรงเข้าไปในแผนงาน จึงไม่มีการบันทึกสถิติการถูกกระทำรุนแรงในระบบบริการปฐมภูมิ โดยทั่วไปการให้บริการด้านการถูกกระทำรุนแรง จะเป็นการรักษาพยาบาลด้านร่างกาย หรือให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิต การคัดกรองภาวะสุขภาพจิต ในระดับปฐมภูมิจะทำการคัดกรองภาวะซึมเศร้า เมื่อพบว่าเกิดความผิดปกติก็จะทำ

การส่งต่อในระดับต่อไปส่วนการติดตามเยี่ยมบ้านจะกระทำในรายที่พยายามฆ่าตัวตายเท่านั้น การดำเนินงานที่ผ่านมา เป็นเพียงการดำเนินตามนโยบายของภาครัฐ แต่ไม่ได้มองถึงที่มาของความรุนแรงซึ่งมีความซับซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มคนต่างด้าวที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ทำให้ปัญหาที่เกิดจากความรุนแรงของในครอบครัว ไม่ได้รับการแก้ไขและไม่ได้นำมาวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาระบบการตอบรับและเยียวยาปัญหาดังกล่าวทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศ

คนต่างด้าวจากประเทศพม่าไม่น้อยที่ไม่ได้เข้ามาใช้บริการรักษาพยาบาลและการขอรับคำปรึกษาเมื่อเกิดการกระทำรุนแรงในครอบครัว ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลต่อสุขภาพจิตของครอบครัวอพยพย้ายถิ่นเอง เกิดภาวะซึมเศร้า ความวิตกกังวล ปัญหาการใช้แอลกอฮอล์ การขาดประสิทธิภาพในการทำงานของแรงงาน ซึ่งปัญหาเหล่านี้เกี่ยวเนื่องกับปัญหาในอนาคตที่ตามมา อาทิ โรคเรื้อรังต่างๆ ,จิตเวชและการทะเลาะวิวาท เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านสังคม วัฒนธรรมของการอยู่ร่วมกัน อาทิ ความมีอคติทางชาติพันธุ์โดยไม่รู้ตัวของคนในพื้นที่ที่มีต่อผู้หญิงพม่าที่แต่งงานกับคนไทย ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบเหล่านี้มีความ ซับซ้อน เกี่ยวพันกับชีวิต และสุขภาพของครอบครัวอพยพที่ย้ายถิ่นจากประเทศพม่า

จากการศึกษาปัญหาการกระทำรุนแรง การละเมิดสิทธิการเจริญพันธุ์และร่างกาย ในแรงงานหญิงข้ามชาติจากประเทศพม่าในประเทศไทย ผู้วิจัยพบว่า มีจำนวนจำกัดส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาในกลุ่มหญิงไทยและการศึกษาส่วนใหญ่เป็นการศึกษารูปแบบ ขนาด และลักษณะของการกระทำรุนแรง การศึกษาในกลุ่มแรงงานต่างด้าวยังมีจำกัดและการศึกษาเชิงลึกในมิติครอบครัวยังมีไม่มากนัก การศึกษาเชิงลึกเพื่อทำความเข้าใจว่า ทำไมปัญหาความรุนแรงในครอบครัวจึงเกิดขึ้น และส่งผลอย่างไรต่อผู้ถูกกระทำ ผู้ถูกกระทำจัดการปัญหานั้นอย่างไร เหตุใดจึงยังอยู่กับสิ่งเหล่านี้ การเผชิญปัญหาและการแสวงหาทางออกของปัญหาในท่ามกลางวัฒนธรรมที่ตนเองไม่คุ้นเคย การย้ายบ้านเรือนไปสู่ถิ่นฐานที่ไม่ใช่บ้านตนเอง ภาษาที่แตกต่าง การได้ฟังเสียงของผู้ที่ต้องประสบกับภาวะยากลำบาก ก็จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถทำความเข้าใจกับสภาพบริบทที่เอื้อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว และสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช่วางแผนและปรับการบริการสุขภาพในระดับชุมชนให้สอดคล้องเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น

2. คำถามการวิจัย

รูปแบบและลักษณะของความรุนแรงในครอบครัวของครอบครัวกลุ่มแรงงานต่างด้าวชาวพม่าเป็นอย่างไรและเกี่ยวเนื่องกับเหตุปัจจัยเชิงบริบท ความเป็นชาติพันธุ์ การเป็นคนต่างด้าว และ สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบและลักษณะของความรุนแรงในครอบครัว และผลกระทบของครอบครัวคนต่างด้าวที่อพยพมาอยู่ในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษา ความรู้สึก ความหมาย การตีความและรูปแบบการจัดการและการเผชิญปัญหาความรุนแรงในครอบครัว
3. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงบริบทที่เกี่ยวกับเพศ ความเป็นคนต่างด้าว การย้ายถิ่น เศรษฐกิจและบริบททางสังคมวัฒนธรรม ที่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบและลักษณะของความรุนแรงในครอบครัว

4. กรอบแนวคิด

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิดโดยอ้างอิงจากมุมมองเชิงนิเวศวิทยา (Ecological Perspective) ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้อธิบายปัญหาความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานต่างด้าวชาวพม่าเนื่องจากปัญหาดังกล่าวมีความซับซ้อน มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันไปในแต่ละครัวเรือน และเกิดจากปัจจัยหลายระดับที่มีความเชื่อมโยงกัน ทั้งปัจจัยเฉพาะบุคคล ปัจจัยความสัมพันธ์กับครอบครัว ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังได้นำเอาแนวคิดเกี่ยวกับการย้ายถิ่น ความเป็นคนต่างด้าว ความเปราะบาง และความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม มาใช้ร่วมด้วย

5. วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) หน่วยในการศึกษา (unit of analysis) ครั้งนี้เป็นครอบครัว ใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกจากครอบครัวที่มีปรากฏการณ์ความรุนแรงในครอบครัวจากข้อมูลจากการรับบริการและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริง รวมถึงจากคำบอกเล่าจากสมาชิกในชุมชน โดยเกณฑ์การเกิดความรุนแรงในครอบครัว ใช้ความซ้ำซ้อนที่เกิดขึ้นประจำในครอบครัวต่างด้าวตั้งแต่ด้านวาจา จนกระทั่งถึงการทำร้ายร่างกาย โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 7 ครอบครัวรวมจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น 13 มีความสมัครใจ ยินดีและให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์และตอบคำถามของผู้วิจัย และมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่มีภาวะการเจ็บป่วยจากโรคแทรกซ้อน รวมถึงมีสุขภาพจิตดี ไม่มีภาวะซึมเศร้า หรือมีภาวะเครียด

ผู้วิจัยเข้าหากลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านแห่งหนึ่งในอำเภอทองผาภูมิ โดยในกระบวนการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) อุปกรณ์บันทึกข้อมูล และตัวผู้วิจัย ซึ่งอุปกรณ์บันทึกข้อมูล ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง และบันทึกงานภาคสนาม (Field note)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลไปในคราวเดียวกัน ตลอดระยะเวลาของการศึกษา ได้นำข้อมูลที่ได้ในแต่ละครั้ง จากการสัมภาษณ์ สังเกต บันทึกย่อ บันทึกเทป และบันทึกงานภาคสนาม (Field note) นำมาทำการจัดระเบียบข้อมูล โดยเขียนขยายความ เรียบเรียง จัดประเภท แยกหมวดหมู่ แยกออกเป็นหัวข้อย่อยต่างๆ โดยให้รหัส และชื่อกำกับเอาไว้ (Coding) เพื่อให้ง่ายต่อการนำข้อมูลในหัวข้อย่อยเหล่านั้น มารวมกันใหม่ (Reassembling data) เพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นกลุ่ม (clustering) ซึ่งจะทำให้ง่ายต่อการวิเคราะห์ข้อมูล และจะนำเสนอโน้ตลักษณะเชิงพรรณนา (Descriptive)

6. ผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเรื่องความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานชาวพม่า โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่ออธิบายถึงรูปแบบ ลักษณะของความรุนแรง ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความรุนแรงในครอบครัว ความรู้สึก การตีความ การให้ความหมายความรุนแรงของครอบครัวชาวพม่า ภายใต้เงื่อนไขเชิงบริบทด้านวัฒนธรรม ความเป็นคนต่างด้าวและการย้ายถิ่น การเก็บข้อมูลใช้วิธีการสังเกตและสัมภาษณ์เชิงลึกกับครอบครัวชาวพม่าจำนวน 7 ครอบครัว โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์จำนวนทั้งสิ้น 13 ราย โดยแบ่งเป็นเพศชาย 6 ราย เพศหญิง 7 ราย มีเชื้อสายพม่า 10 ราย ชาวมอญ 2 ราย และชาวกะเหรี่ยง 1 ราย ผู้ให้ข้อมูลอายุอยู่ระหว่าง 19-63 ปี ส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยกลางคน ระยะเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่บ้านบนภูเก็น 6 เดือน ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดมีอาชีพรับจ้างทั่วไป ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยครอบครัวละ 300-500 บาทต่อวัน มีสถานภาพสมรส 6 ครอบครัว หย่าร้าง 1 ครอบครัว ผู้ให้ข้อมูลไม่มีบัตรประจำตัว 6 ราย ด้านการสื่อสารไม่สามารถพูดและใช้ภาษาไทยได้ 9 ราย ผลการศึกษาเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การให้ความหมายของความรุนแรง

การให้ความหมายความรุนแรงในครอบครัวชาวพม่าพบว่า ชาวพม่ามองเรื่องการทะเลาะกันภายในครอบครัวเป็นเรื่องปกติ การด่าหรือเถียงกันด้วยถ้อยคำทั่วไป ถูกมองว่าไม่มีความรุนแรง ความรุนแรงหรือการทะเลาะกันเริ่มเมื่อการใช้ถ้อยคำที่รุนแรงและหยาบคาย การด่าถึง

บุพการีถือว่าเป็นความรุนแรงอย่างมากและเป็นเรื่องที่ยอมรับไม่ได้ นอกจากนี้ความรุนแรงในครอบครัวยังถูกให้ความหมายในทางที่ไม่ควรเปิดเผยกับบุคคลภายนอก เป็นเรื่องภายในครอบครัว เมื่อเกิดความรุนแรงในครอบครัวควรจัดการกันเอง และไม่สมควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับครอบครัวอื่น

1.1 การด่าไม่ใช่การทะเลาะ

ความหมายของความรุนแรงในครอบครัวในมุมมองของชาวพม่า มีความสัมพันธ์กับทั้งความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่สามิภรรยาปฏิบัติต่อกัน บางครั้ง การกล่าววาจาทำร้ายกันระหว่างสามิภรรยาไม่ได้ถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ร้ายแรง และในบางกรณียังถูกถือว่าเป็นสิ่งปกติที่เกิดขึ้นในครอบครัวอีกด้วย ข้อมูลยังสะท้อนให้เห็นถึงการใช้อรรถาภิธานที่มีระดับการแปลความที่แตกต่างกันไปด้วยในภาษาพม่า คำว่า "แซ่" หมายถึงการด่า และคำว่า "ซาเพิลยะ" หมายถึงการทะเลาะ การด่ากันถูกมองว่าเป็นเพียงการปะทะตอบโต้ด้วยถ้อยคำ ในขณะที่การทะเลาะกันถูกมองว่าเป็นเรื่องปกติของสามิและภรรยา

คำเมียไม่เป็นไร เป็นเรื่องปกติ ผู้ต้องคำเมีย ไม่เป็นไร เดียวมันก็หาย การบ่นคำเมีย ไม่ใช่การทะเลาะ เป็นเรื่องปกติ"

ตันเอ (ชาย) อายุ 55 ปี

1.2 การทะเลาะกันในครอบครัวถือเป็นเรื่องปกติ

ความหมายของความรุนแรงในครอบครัวต่างคำชาวพม่า มองเรื่องการทะเลาะทั่วไปเป็นเรื่องปกติในครอบครัว ไม่ได้มองว่าเป็นความรุนแรง สิ่งที่รุนแรงหมายถึงการทำร้ายร่างกาย และการด่าถึงบรรพบุรุษครอบครัวต่างคำชาวพม่าส่วนใหญ่มองว่าการทะเลาะกันในครอบครัวเป็นเรื่องปกติ ยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นได้ หลายครอบครัวปรากฏการณ์เกิดบ่อยจนเป็นปกติของครอบครัวการด่า การเถียงกันในครอบครัวเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ และเมื่อมองเป็นเรื่องปกติทำให้บางครอบครัวเลือกที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวหรือให้ความช่วยเหลือครอบครัวข้างเคียงเนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นในครอบครัว

" ปัญหาในครอบครัวมันไม่ใช่เรื่องปกติ แต่ต้องอยู่กับมันให้ได้ หากเป็นการด่ากันทั่วไป ก็ไม่ใช่เรื่องแปลก หากมันรุนแรงขึ้นมันก็ไม่ไหว.... การด่าถึงโคตรเหง้า ตระกูลของพ่อแม่ และการถูกตี เป็นสิ่งที่รุนแรง"

นางเอ (หญิง) อายุ 28 ปี

1.3 หน้าทีและภาวะจำยอมไม่ใช่ความรุนแรง

ความครัวชาวพม่าไม่ทราบว่ากรกระทำบางอย่างถือเป็นความรุนแรง แต่เป็นหน้าที่ที่ภรรยาต้องปฏิบัติให้กับสามิ ภาวะจำยอมของภรรยาที่ให้กับสามิเป็นเหมือนหน้าที่ใน

ครอบครัว โดยเฉพาะทางด้านเพศ ความต้องการมีบุตร ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ไม่กล้าเปิดเผยและครอบครัวจำนวนหนึ่งมองว่าเป็นเรื่องของการดำเนินชีวิตคู่ตามปกติไม่ถือว่าเป็นความรุนแรง

“แฟนต้องการให้เขามีลูกโดยที่เขาไม่เต็มใจ ถ้าไม่มีลูก แฟนอยากได้ลูก แฟนจะคิดว่า เขามีชู้ จึงตามใจแฟนใหม่ ที่มีลูกเพราะแฟนอยากมี เป็นความฝันของแฟน”

เอ (หญิง) อายุ 28 ปี

2. ความรุนแรงในครอบครัวของชาวพม่าเกิดขึ้นอย่างไร

ความรุนแรงในครอบครัวของชาวพม่าที่บ้านบนภู มีปัจจัยสาเหตุในหลายๆด้าน ซึ่งแต่ละเหตุปัจจัยมีความเชื่อมโยงและทับซ้อนกันอยู่สาเหตุหลักของความไม่พอใจคือ รายได้อันจำกัดของครอบครัว ซึ่งทำให้ภรรยา มองว่าสามีนำเงินไปใช้ในสิ่งที่ฟุ่มเฟือย ไม่เกิดประโยชน์ จึงโกรธและต่อว่า ในขณะที่สามีที่มีเงินมาไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ จึงทำร้ายร่างกายภรรยา

“สามีเป็นคนที่ชอบดื่มเหล้ามาก ตอนที่อยู่ด้วยกันก็มักจะทะเลาะกันเป็นประจำ สามีมักจะนำเงินที่ได้จากการทำงานไปดื่มเหล้า ซึ่งก็ไม่ได้ทำอะไร..... แต่ที่สำคัญเงินที่ทำงานมาได้สามีก็จะนำไปดื่มเหล้าเช่นกัน ทำให้เกิดการทะเลาะกันอยู่บ่อยครั้ง”

นางเอ (หญิง) อายุ 28 ปี

นอกจากปัจจัยเรื่อง การนำเงินไปซื้อเหล้าดื่มของสามี และส่งผลทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวแล้ว ความเครียดและเหนื่อยล้าเป็นเหตุปัจจัยเสริมที่ทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว ครอบครัวชาวพม่าส่วนใหญ่ ไม่มีมีเงินเก็บในครอบครัว หลายครอบครัวมีรายได้แค่พอใช้ไปวันๆ เงินที่สำรองในยามฉุกเฉินไม่มีเก็บไว้ ที่พ่อกับแม่ไม่มีเงิน คือนายจ้าง หรือเพื่อนบ้านที่สามารถหยิบยืมได้เป็นบางครั้ง ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของครอบครัวต่างคำชาวพม่าเกิดความเครียด ความเหนื่อยล้าจากการทำงาน ทำให้เกิดการมีปากเสียง ความไม่เข้าใจในครอบครัว ความคาดหวังต่ออนาคตที่จะเกิดขึ้น

“เครียดมาก..... เงินก็ไม่พอใช้ ทำงานได้เงินมาแฟนก็เอาไปดื่มเหล้า ตัวของแฟนเองพอทำงานได้ก็ไม่เคยเอามาให้เลย เงินที่ได้ก็เอาไปดื่มเหล้าหมด ตอนนั้นเครียดมาก”

ชั้นเอ (หญิง) อายุ 63 ปี

“การมีบุตรเมื่อยังไม่พร้อม” ครอบครัวชาวพม่าส่วนหนึ่งมีความเชื่อในการมีบุตร เมื่อแต่งงานอยู่กินด้วยกันต้องมีบุตรเลย หากไม่มีจะทำให้เลิกร้างกัน บางครอบครัวยึดถือคำสอนจากรุ่นพ่อรุ่นแม่ การมีลูกหลังแต่งงานต้องมีไว้หนึ่งคน ซึ่งจากการมีบุตรที่ยังไม่พร้อมในด้านฐานะ

เศรษฐกิจส่งผลต่อภาวะรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดความเครียด ความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานหาเงินเพื่อเลี้ยงดูครอบครัว ส่งผลนำไปสู่การทะเลาะเกิดความรุนแรงในครอบครัวทั้งทางด้านจิตใจและร่างกาย

“แต่งงานกับต้องมีลูกเลย เพราะถ้าไม่มีจะอยู่กันไม่ยาว เดียวก็เอาเมียเอาตัวกันไปเรื่อยๆ เห็นมาเยอะ”

ดินวิน (ชาย) อายุ 30 ปี

“การปันค่าของภรรยาต่อสามี” ข้อมูลการสัมภาษณ์ครอบครัวต่างคำชาวพม่า พบว่า การเกิดความรุนแรงในครอบครัวเกิดจาก การปันค่าต่อสามีที่ภรรยาเป็นฝ่ายเริ่มก่อน การปันของภรรยาต่อสามีนั้นเกิดจากหลายสาเหตุ อาทิ การที่สามีไปเที่ยวบ้านข้างเคียง การดื่มสุราของสามี รวมถึงการใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสมต่อสามี ทำให้สามีเกิดบันดาลโทสะ และเกิดการถกเถียงกันขึ้น ส่งผลให้เกิดความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ ขึ้นในครอบครัว

“อีกเรื่องหนึ่งคือเวลาตนเองไปเที่ยวที่อื่นก็จะทะเลาะกัน เหมือนผมไม่ดูแลเขา เขาก็จะปัน ตอนนี้เป็นบ่อยมาก”

วินหม่อง (ชาย) อายุ 19 ปี

จากเหตุปัจจัยต่างๆข้างต้นที่ทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว จะพบว่าเกิดจากทั้งสามีและภรรยา โดยมีปัจจัยสนับสนุนด้านต่างๆที่ทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว หากจะพิจารณาความรุนแรงที่เกิดขึ้นจำเป็นที่จะต้องหาความเชื่อมโยงของเหตุปัจจัยต่างๆ เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละครอบครัว

3. บริบทชีวิตของครอบครัวชาวพม่าที่มีประสบการณ์ความรุนแรงเป็นอย่างไร

บริบทชีวิตของครอบครัวชาวพม่ามีส่วนสนับสนุนให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว เนื่องจากชาวพม่าจัดอยู่ในกลุ่มที่มีความเปราะบางทางสังคม ทำให้โอกาสในการเกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวมีมากกว่ากลุ่มคนปกติในสังคม ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 การย้ายถิ่น(Migration)แรงงานชาวพม่าถูกผลักดันให้ต้องย้ายถิ่นมาหาเลี้ยงชีพในประเทศไทยกลุ่มคนย้ายถิ่นชาวพม่าเลือกย้ายถิ่นเพราะสภาพเศรษฐกิจที่ประเทศต้นทางไม่ดี ไม่มีงานทำ หรือได้ค่าแรงที่ต่ำมาก ทำให้กลุ่มคนชาวพม่าย้ายถิ่นเข้ามาในประเทศไทยเพื่อแสวงหารายได้ที่ดีกว่า บางครอบครัวต้องย้ายถิ่นเพราะในขณะนั้นเกิดการรบในภายในประเทศ ทำให้ต้องลี้ภัย ครอบครัวส่วนใหญ่ย้ายถิ่นด้วยการเดินเท้าเข้ามาทางชายแดนที่ติดต่อกับประเทศไทย

ตามคำชักชวนของกลุ่มคนที่เดินทางเข้ามาทำงานที่ประเทศไทยก่อนหน้านี้ บางรายเข้ามาโดยเสียเงินผ่านนายหน้า ส่วนหนึ่งเข้ามาอย่างผิดกฎหมายทำให้ไม่สามารถทำบัตรประจำตัวได้ บางรายถูกนายจ้างใช้ช่องทางนี้ในการกดขี่ค่าแรงไม่จ่ายค่าแรงให้ตามข้อตกลง นายจ้างบางรายออกเงินทำบัตรให้แล้วไม่ยอมให้บัตร บางรายทำงานไม่ได้ตามเป้าหมายจึงถูกกดดันให้ย้ายที่ทำงาน จากการศึกษาพบว่าครอบครัวชาวพม่ามีการเปลี่ยนที่ทำงานและนายจ้างบ่อยครั้ง โดยมีสาเหตุจากการทะเลาะกันเองภายในครอบครัวจึงถูกขอให้ย้ายออก นายจ้างไม่มีงานให้ทำ บางครอบครัวถูกนายจ้างเอารัดเปรียบค่าแรงสถานะที่แรงงานข้ามชาติต้องเผชิญอาจไม่เป็นไปตามความคาดหวังเบื้องต้นก่อนหน้าที่จะมีการย้ายถิ่น การย้ายถิ่นจึงเป็นต้นทางของปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการเกิดความรุนแรงในครอบครัว

3.2 ความเป็นคนต่างด้าวในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาในครอบครัวชาวพม่าที่มีปรากฏการณ์ความรุนแรงในครอบครัวรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ข้อมูลจากการศึกษาพบความเชื่อมโยงของปัจจัยต่างๆ ที่เอื้อต่อการเกิดปรากฏการณ์ความรุนแรง ครอบครัวชาวพม่าเกินครึ่งไม่มีบัตรประจำตัวและไม่สามารถพูดไทยได้ ทำให้มีข้อจำกัดทั้งในแง่ของการเลือกลักษณะหรือสถานที่ทำงานและขอบเขตการเดินทาง บางรายไม่เคยเดินทางออกนอกหมู่บ้านเลขงานที่ทำล้วนแต่เป็นงานรับจ้างที่คนไทยไม่ทำและค่าแรงโดยเฉลี่ยถูกกว่าคนไทย ที่สำคัญครอบครัวชาวพม่าส่วนหนึ่งถูกเอารัดเอาเปรียบ สภาพที่ยากลำบากและกดดันจึงทำให้ครอบครัวชาวพม่าเกิดความเครียดและส่งผลให้บางรายใช้เหล้าเพื่อเป็นช่องทางระบายความเครียดและเหนื่อยล้าสภาพจิตใจที่ไม่ปกติยังทำให้บางรายระบายอารมณ์กับสมาชิกในครอบครัว มีการใช้คำพูดที่รุนแรงนำไปสู่การทะเลาะเบาะแว้งและทำร้ายร่างกาย นอกจากนี้กลุ่มคนชาวพม่าจะถูกจำกัดให้อยู่เฉพาะกลุ่มตนเอง โดยนายจ้างจะจัดให้อยู่อาศัยในเฉพาะบริเวณที่สร้างให้ทำให้คนกลุ่มนี้ไม่มีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับชุมชนที่อยู่ และยังมีข้อจำกัดด้านเรียนรู้และการใช้ภาษาไทยเนื่องจากอยู่กับกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันตลอด เมื่อเกิดปัญหาจึงไม่สามารถพึ่งพาหรือขอความช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานในประเทศไทยได้

3.3 ภาวะการพึ่งพิงสามี ภรรยาชาวพม่าส่วนใหญ่ไม่มีบัตรประจำตัวและแรงงานหญิงจะได้รับต่ำกว่าแรงงานชาย ภรรยาชาวพม่าเมื่อตั้งครรภ์หรือมีลูกที่ยังเล็กจะไม่ได้ทำงาน สามีจึงเป็นผู้หารายได้หลักและรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดของครัวเรือน การที่สามีเป็นผู้ถือครองทรัพยากรหลักของครอบครัว ทำให้ภรรยาเองขาดอำนาจในการต่อรอง ต้องยอมปฏิบัติตามสามีจากการศึกษาพบว่าผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวส่วนใหญ่เป็นฝ่ายสามี และผู้ถูกกระทำจะเป็นภรรยา ซึ่งอาจสะท้อนบริบทความคิดความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทความเป็นหญิงชาย และเพศภาวะของคนกลุ่มนี้ ครอบครัวชาวพม่าผู้ชายจะมีบทบาทหลักในการดูแลครอบครัว ส่วนผู้หญิงจะทำ

หน้าที่ในการในการดูแลบ้านเรือน ในขณะที่งานบ้านถูกมองว่าเป็นงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ สามิซึ่งเป็นฝ่ายสร้างรายได้ก็จะรู้สึกว่าคุณเองมีสิทธิในการตัดสินใจใช้เงินเพราะทำงานเหนื่อยมาแล้ว เมื่อนำเงินไปกินเหล้า ถูกภรรยาบ่นหรือต่อว่าก็ทำให้เกิดความขัดแย้งและนำไปสู่ความรุนแรงในที่สุด

3.4 สภาพความยากจนปัญหาด้านเศรษฐกิจเป็นปัญหาหลักของครอบครัวชาวพม่า ครอบครัวชาวพม่าส่วนใหญ่มีฐานะที่ยากจน มีรายได้เพียงพอต่อการใช้ในแต่ละวัน บางครอบครัวมีหนี้สินต่อนายจ้างทำให้ไม่สามารถที่จะเปลี่ยนและต่อรองกับนายจ้างได้ในกรณีเกิดภาวะฉุกเฉินไม่มีเงินสำรองภายในครอบครัว ทำให้เกิดภาวะกดดัน เกิดความเครียดกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ส่งผลต่อการมีปากเสียงในครอบครัว ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ

4. รูปแบบของความรุนแรงในครอบครัวเป็นอย่างไร

จากการศึกษา พบรูปแบบความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับครอบครัวชาวพม่าทั้งสิ้น 4 รูปแบบ ได้แก่ (1) การด่าทอด้วยวาจาตั้งแต่เล็กน้อยจนถึงรุนแรง; (2) การกดดันให้มิบุตร; (3) บังคับให้มีเพศสัมพันธ์ และ (4) การทำร้ายร่างกายให้เกิดความเจ็บปวดความรุนแรงที่พบเป็นส่วนมากจะเป็นความรุนแรงทางด้านวาจา การด่าทอด้วยถ้อยคำที่รุนแรงเล็กน้อยจนถึงการใช้คำที่หยาบคายรูปแบบนี้เกิดขึ้นบ่อยที่สุดบางครอบครัวเกิดขึ้นเป็นประจำจนถูกมองว่าเป็นเรื่องปกติในครอบครัว ส่วนรูปแบบที่น้อยที่สุดคือการทำร้ายร่างกาย แต่ส่งผลกระทบที่ค่อนข้างรุนแรง อาทิ การหย่าร้าง หรือความเจ็บปวดทางร่างกาย

4.1 การด่าทอด้วยถ้อยคำที่เล็กน้อยจนถึงรุนแรง ครอบครัวชาวพม่าส่วนใหญ่ใช้ถ้อยคำตั้งแต่เล็กน้อย อาทิ การบ่น พูดในสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจ จนถึงกระทั่งการด่าทอด้วยคำรุนแรง และบางครอบครัวใช้ถ้อยคำคำถึงบุพการี ซึ่งเป็นส่วนที่อ่อนไหว และชาวพม่าถือว่าเป็นเรื่องร้ายแรง

4.2 การบังคับ กดดันให้มิบุตร ครอบครัวชาวพม่าในชุมชนบ้านบนภู พบการบังคับหรือกดดันให้มิบุตร โดยที่ฝ่ายภรรยายังไม่พร้อมหรือไม่เต็มใจ การผูกมัดเพื่อไม่ให้เกิดการเลิกการทำให้ต้องมิบุตรเพื่อเป็นสิ่งที่ผูกมัดหรือยึดเหนี่ยว

4.3 บังคับให้มีเพศสัมพันธ์โดยไม่เต็มใจสาเหตุหลักของการมีเพศสัมพันธ์แบบไม่เต็มใจมาจากการที่สามิดื่มเหล้าและต้องการมีเพศสัมพันธ์กับภรรยา

4.4 การทำร้ายร่างกายให้เกิดความเจ็บปวดจากวัสดุสิ่งของและการใช้ร่างกายตนเองทำร้ายภรรยา ข้อมูลส่วนใหญ่จากผู้ให้สัมภาษณ์ การกระทำรุนแรงต่อร่างกายใช้มือ

และทำ ในการทบทวนและสะท้อน มีใช้วัสดุอุปกรณ์ เช่น มีดในการขมขู่หวังจะเอาชีวิต แต่พบเพียงรายเดียวเท่านั้น

5. ครอบครัวชาวพม่าจัดการกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างไร

ครอบครัวชาวพม่าเลือกจัดการกับความรุนแรงในครอบครัวทั้งหมด 4 รูปแบบ ได้แก่ (1) การเจ็บ อุดทน ยอมรับปัญหา ปกปิด; (2) ต่อสู้; (3) บอกให้ผู้อื่นรับรู้และ (4) หนี หย่าร้างเมื่อเกิดความรุนแรงในครอบครัว ชาวพม่าส่วนมากเลือกที่จะปกปิด อุดทนและเจ็บ ในการจัดการกับสิ่งที่เกิดขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าความรุนแรงไม่ได้ถูกเปิดเผยให้สังคมได้รับรู้ การเกิดความรุนแรงซ้ำซ้อนในครอบครัวจึงเหมือนเรื่องที่ถูกปิดเงียบไว้ ส่วนรูปแบบที่น้อยที่สุดคือการหนีหรือหย่าร้าง ซึ่งมักเกิดกับครอบครัวที่มีระดับความรุนแรงสูง อาทิ การถูกทำร้ายร่างกาย

5.1 การเจ็บ อุดทน ยอมรับปัญหา ปกปิดครอบครัวต่างด้วยชาวพม่าส่วนใหญ่เลือกการจัดการปัญหาความรุนแรงในครอบครัวด้วยการเจ็บ และยอมรับกับปัญหาที่เกิดขึ้น

5.2 ต่อสู้การจัดการกับความรุนแรงรองลงมาคือการตอบโต้กลับด้วยวาจา ส่วนใหญ่แล้วจะใช้นิยามกลับ คำกลับ และบ้างรายตอบโต้ทางร่างกาย แต่จะต่อสู้เมื่อถึง ส่วนใหญ่จะไม่กล้าตอบโต้กลับเพราะกลัวจะโดนทำร้ายมากกว่าเดิม

5.3 บอกให้ผู้อื่นรับรู้กลุ่มต่อมาเลือกที่จะปรึกษาเครือข่าย เพื่อน หรือญาติ ในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ การจัดการในกลุ่มนี้ คือ การเล่าให้เพื่อนหรือญาติฟัง แต่ไม่ได้รับความช่วยเหลือใดๆ

5.4 หนี หย่าร้างครอบครัวชาวพม่าเพียงส่วนน้อยที่เลือก การหนี หรือหย่าร้าง การจัดการปัญหาเกิดจากการที่ผู้ถูกกระทำทนไม่ไหวและต้องการยุติชีวิตครอบครัว

6. ผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัวเป็นอย่างไร

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความรุนแรงในครอบครัว ของครอบครัวชาวพม่าเกิดผลกระทบหลักๆ คือ ทางร่างกายและจิตใจ ส่วนใหญ่แล้วจะเกิดขึ้นทางด้านจิตใจมากกว่าทางร่างกาย ผลกระทบทางด้านจิตใจไม่มีความรุนแรงมากกว่าทางด้านร่างกาย มักถูกเก็บเงียบไว้ ไม่ถูกเปิดเผยต่อสังคมหรือบุคคลภายนอกครอบครัว ในขณะที่ผลกระทบด้านร่างกายเป็นสิ่งที่คนภายนอกมองเห็นได้ และส่งผลถึงการยุติชีวิตครอบครัว

6.1 ผลกระทบทางด้านจิตใจ ผลกระทบทางด้านจิตใจจะแสดงออกจากการทำทาง ความเครียด การร้องไห้ ความน้อยใจ ความไม่เต็มใจที่จะมีเพศสัมพันธ์ด้วย ผู้ที่ได้รับ

ผลกระทบส่วนใหญ่จากการสัมผัสเป็นผู้ที่เป็นฝ่ายถูกระทำ คือภรรยา ส่วนฝ่ายที่เป็นผู้กระทำ ส่วนใหญ่เป็นสามี บางรายมีผลกระทบหลังจากที่เกิดความรุนแรงขึ้นเช่นเดียวกับภรรยา โดยอาจรู้สึกหดหู่ เสียใจ

6.2 ผลกระทบทางร่างกายผลกระทบทางด้านร่างกายในความรุนแรง
ของครอบครัวชาวพม่าที่พบ เกิดความบาดเจ็บที่เกิดขึ้นกับร่างกาย ถูกทำร้ายด้วยมือ และเท้า ด้วยการทุบ ตี เตะต่อย ซึ่งกลุ่มที่เกิดผลกระทบทางด้านร่างกายจะเกิดผลกระทบทางด้านจิตใจร่วมด้วย ผู้ที่ถูกกระทบมักจะไม่ได้แสดงออกให้เห็น ส่วนหนึ่งเลือกที่จะปกปิดเนื่องจากอาย หรือไม่อยากให้เกิดผลกระทบอื่นๆตามมา

7. อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

7.1 อภิปรายผล

เสียงเงียบในรอยยิ้ม

“เสียงร้องไห้ การตอบโต้กันระหว่างครอบครัวหญิงคู่หนึ่งจากประเทศพม่า ในยามค่ำคืนที่เงียบสงัด ด้วยภาษาพม่าที่ไม่อาจเข้าใจได้ แต่ด้วยเสียงอันดัง และอารมณ์ที่รับรู้ผ่านความเงียบในยามค่ำคืน สามารถเข้าใจถึงสิ่งที่เกิดขึ้นได้ แต่เมื่อยามเช้าชาย หญิงชาวพม่ากับอยู่ในภาวะปกติ เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ความรุนแรงในยามค่ำคืนที่เงียบสงบ กับรอยยิ้มในตอนเช้ามันคืออะไร เราจะเข้าใจคำตอบบนรอยยิ้มนั้นได้อย่างไร” ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับความจำเป็นที่ต้องปกปิดไว้ ความทุกข์ที่ไม่สามารถบอกใครได้ ความรู้สึกที่ทั้งผู้ถูกระทำและผู้กระทำต้องเก็บไว้ มีนัยยะถึงบริบทชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มคนเปราะบางด้านต่างๆ ในสังคม อาทิ ความยากจน การย้ายถิ่น ความเป็นคนต่างด้าวการถูกกีดกันจากคนไทย และการถูกเอารัดเอาเปรียบ กดขี่จากชาติพันธุ์เดียวกัน ความซับซ้อนและเชื่อมโยงของปัญหาที่ทำให้ปรากฏการณ์ความรุนแรงยังคงมีอยู่และยังคงต้องเก็บไว้เป็นเพียงเรื่องของคนในครอบครัว

จากการศึกษาพบว่าปัญหาความรุนแรงมีความแตกต่างไปตามแต่ละครอบครัวทั้งยังมีความซับซ้อนและยังเกี่ยวเนื่องกับปัจจัยด้านอื่นที่มากกว่าวิถีชีวิตที่เป็นตัวกำหนดให้ชาวพม่ามองความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องปกติ หรือเป็นเรื่องที่ต้องปกปิด ที่สำคัญครอบครัวชาวพม่าเป็นผู้ย้ายถิ่นที่ไม่มีเครือข่ายทางสังคม ไม่รู้จักมักคุ้นกับคนในพื้นที่มากนักเพราะเปลี่ยนที่อยู่และเปลี่ยนงานบ่อย ทั้งยังต้องมีการดิ้นรนแข่งขันเพื่อให้รายจ่ายเพียงพอ ดังนั้นความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

ระหว่างแรงงานต่างด้าวด้วยกันจึงลดน้อยตามไปด้วยจากพื้นฐานบริบทความเป็นอยู่ดังกล่าวของชาวพม่าบ้านบนภู เมื่อเกิดความรุนแรงในครอบครัวจะไม่มีใครช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน หรือแม้กระทั่งครอบครัวที่เกิดปัญหาเองก็ไม่เลือกที่จะเปิดเผยหรือขอความช่วยเหลือจากเครือข่ายทั้งที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันหรือเครือข่ายอื่นๆ ในชุมชนที่มีอยู่ ผนวกกับความเป็นคนย้ายถิ่นที่เข้ามาใหม่ จึงอาจยังไม่สามารถเข้าถึงเครือข่ายในชุมชนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง นอกจากนี้การทะเลาะกัน ในครอบครัวยังถูกมองว่าเป็นเรื่องของคนในครอบครัว จึงทำให้ผู้ประสบความรุนแรงไม่สามารถขอความช่วยเหลือจากใครได้ การมองความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องปกติของทั้งคนในครอบครัวและคนนอกครอบครัว ทำให้การทะเลาะกันภายในครอบครัวเปรียบเสมือนเสียงที่ได้ยินทั้งคนในและคนนอก แต่ไม่ได้รับการตอบกลับจากทั้งคนในและคนนอก สิ่งเดียวที่ครอบครัวแรงงานต่างด้าวชาวพม่าที่ต้องเผชิญกับความรุนแรงสามารถสื่อสารถึงกันได้หลังจากผ่านช่วงเวลาที่เป็นทุกข์ก็คือรอยยิ้ม ยามเช้าทุกคนจะยิ้มให้กัน นั่นคือสิ่งที่ช่วยเยียวยาจิตใจซึ่งกันและกัน

นิเวศวิทยาความรุนแรงในครอบครัว กับความเปราะบางซ้ำซ้อนและความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม

แรงงานอพยพชาวพม่าจัดอยู่ใน “กลุ่มเปราะบาง” ทางสังคม เป็นกลุ่มที่มีโอกาสถูกเอารัดเอาเปรียบค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มบุคคลอื่นในสังคมไทย การย้ายถิ่น ความเป็นคนต่างด้าว การไม่สามารถปกป้องสิทธิของตนเองจากการไม่มีบัตรประจำตัว สภาพความยากจน การขาดโอกาสทางการศึกษา การไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทย การเป็นคนอื่นในพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากภูมิกำเนิด และการถูกกีดกันจากชุมชนคนไทย ล้วนเป็นความเปราะบางที่ซ้ำซ้อน ที่ทำให้กลุ่มแรงงานอพยพชาวพม่า ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง และจากสมาชิกอื่นในชุมชน หรือแม้แต่จากคนชาติพันธุ์เดียวกัน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของแรงงานอพยพชาวพม่ายิ่งไปกว่านั้น ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทสามีภรรยา การให้ความหมายและการตีความการกระทำความรุนแรงรูปแบบต่างๆ ของแรงงานชาวพม่ายังทำหน้าที่ตอกย้ำให้เกิดความรุนแรงซ้ำแล้วซ้ำเล่า กระทั่งความรุนแรงที่เกิดขึ้นถูกมองเป็น “เรื่องปกติ” ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว ครอบครัวชาวพม่าจึงต้องทนอยู่กับความรุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และไม่ถูกเปิดเผยต่อสังคม

จากปรากฏการณ์ความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานอพยพชาวพม่าในชุมชนบ้านบนภู การศึกษาครั้งนี้ใช้มุมมองด้านนิเวศวิทยาในการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น พบว่าปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นล้วนเกิดจากเหตุปัจจัยที่มีส่วนส่งเสริมสนับสนุนกัน ใน 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยเฉพาะบุคคล ปัจจัยความสัมพันธ์กับครอบครัว ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม ความสัมพันธ์จากปัจจัยทั้งสี่ สามารถอธิบายปัญหาความรุนแรงในครอบครัวของแรงงานอพยพชาว

พม่าเนื่องจากปัญหาดังกล่าวมีความซับซ้อน มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันไปในแต่ละครัวเรือน การอธิบายปัญหาความรุนแรงในแต่ละครอบครัวจึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงความเชื่อมโยงของเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องทุกระดับ จึงจะทำให้เห็นภาพของบริบทความเปราะบางซับซ้อนของครอบครัว แรงงานต่างด้าวชาวพม่า อันนำไปสู่ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว การทำความเข้าใจความซับซ้อนของเงื่อนไขเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาความรุนแรงสามารถพิจารณาได้ชัดเจนขึ้นถึงรากเหง้าของปัญหา และมุ่งหาวิธีการเยียวยาได้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะงานวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรมีการถ่ายทอดนโยบายลงสู่ระดับพื้นที่ในทุกองค์กรและมีการบูรณาการการทำงานให้มีความสอดคล้องกันระหว่างหน่วยงานหรือองค์กรระดับพื้นที่ เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ มีกิจกรรมกรรมและโครงการร่วมกันในการช่วยเหลือผู้ถูกระบาดรุนแรง เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ควรมีการฝึกทักษะของเจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ให้มีความเชี่ยวชาญในทักษะการให้คำปรึกษา ภาษา พร้อมทั้งปรับบริการจากเชิงรับเป็นบริการเชิงรุกมากขึ้น และเพิ่มช่องทางการเข้าถึงบริการที่ง่าย ปรับสื่อประชาสัมพันธ์ให้มีภาษาที่เหมาะสมกับกลุ่มประชากรในพื้นที่ เช่น สื่อประชาสัมพันธ์หรือข้อมูลการเข้าถึงบริการที่เป็นภาษาพม่า เป็นต้น

SILENCE AND SMILES: A REFLECTION OF CONTEXTUAL FEATURES
CONTRIBUTING TO MULTIPLE VULNERABILITIES IN MYANMAR
MIGRANT WORKERS EXPERIENCING DOMESTIC VIOLENCE

SAKSIT TUMCHEANGLUM 55537095 SHSH/M

M.A. (SOCIAL SCIENCES AND HEALTH)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: NATTHANI MEEMON, Ph.D.(PUBLIC
AFFAIRS), SUPHOT DENDOUNG, PH.D. (HEALTH SOCIOLOGY), PENCHAN
SHERER, PH.D. (HEALTH AND SOCIAL WELFARE)

EXTENDED SUMMARY

1. Significance of the Problem

The phenomena of domestic violence are critical at the world level. They happen to all groups of woman, in every race, religion as being witnessed in news reports. Articles presented by multimedia including countless studies on the woman groups being harassed in abroad and in Thailand. WHO (World Health Organization) estimates that in every 15 minutes, 20 women are raped (WHO, 2009). Statistics on violence against women and effects on their health in 81 countries have been first systematically studied reveal that one third of women have been victimized by domestic violence and found most in Asia and in the Middle East. It is also showed that 30% are from their loving spouses.

Women victimized by violence in Thailand found during 2005-2010 were women and children rescued by OSCC (One Stop Crisis Center) in 750 public hospitals were continuously surging from 19 cases a day into 71 cases a day. Most domestic violence is aimed to endanger the body and mind of the family members. Most violence is committed by the close persons followed by husbands and felons respectively (Coordination Center under the Victim Protection in Family Act, Office

of Women's Affairs and Family Institution, 2013). A study of Couple Life violence by Krittaya Ajvinijkul et., al. pinpoints that almost half of women in Bangkok and in upcountry where the study has been conducted have been either physically or sexually victimized by their own spouses (Krittaya Ajvinijkul et., al., 2003). Most victim area the vulnerable groups who are tribal women, disable women, women workers and they have migrated from Myanmar, Laos, and Cambodia. Foreign woman workers migrated for working are incline to encounter violence in various forms physically, mentally and socially more than common women (Nanthana Dhananowan, 2013).

Domestic violence affects diverse aspects. Its levels are counted from injury to death. When domestic violence happens, it wounds physically and mentally, which disallows the family to fulfill their virtuous duties because relationship among the family members has been collapsed. Husband, wife or parents cannot well fulfill their duties. The family is chaotic, estranged, absence of affection, harmony, mutual trust and cannot happily lead their lives. Finally, there will be divorce and broken home. These affect their children and they might imitate their parental violence. Thought eh immigrant people are the venerable group and likely encounter multiple dimensions of violence, which might come from their background of family economy and social, being the migrants, their self-adjustment and dwelling in the different cultural areas. Even though they meet violence but few appear for medication and seek consultation from the public health agencies even if the agencies organize activities to meet the localities where people can seek the model of one-stop service. They can directly find medication, consultation, hygienic and drug dispensation within a one-stop from medical specialists at the one-stop service offices hear their homes. However, these services are mostly provided in the community hospitals and for the Thais rather than for the migrant workers. At the mean time, the public health agency working at the primary level is the service unit, which is very close to communities but there is no list of violence in the action plan. Therefore, there are no statistics recorded on violence victims in the primary service system. In general, the service for the violence victims would be physical treatment or mental consultation. The mental health screening at the primary level would be depression. When the irregularity is found, there will be transfer to the next level. Home visit will be untaken upon the case of suicide attempt only. The past works have been just to follow the government

policy but there was no x-ray on violence, which is complicated especially among the foreign workers migrated in dwell in various locations, and disabling to address and to analyze domestic violence for development to absorb and to treat such problems both at the community levels and at the national levels.

Many Myanmar migrants do not take the medication service and consultation when they meet domestic violence, which affect their mental health. There are depression, anxiety, intoxication and ineffectiveness in working. All these problems link with the coming problems in the future such as chronic diseases, psychiatry and quarrels and so on. Further, there are social problems, and coexistence culture such as unknowing ethnic prejudices of the local against the Myanmar women married with the Thais. Such affecting factors are complicated, intertwining life and the health of the Myanmar migrant families.

The Ministry of Public Health has designed activities to meet the localities. Consultation is an activity, which people can access through the model of none-stop service. People can directly seek the service from the service office near their homes. Considering the service system of the Ministry of Public Health though consultation is provided for violence victims with the model of one-stop service for servicing at one spot which are medication, consultation, hygienic, and drug dispensation. The clinics with medical specialists are found mostly in the community hospitals. However, these services are mostly provided for the Thais rather than for the migrant workers. The works at the primary level is the service unit, which is very close to communities but it is found that there is no clear policy about violence affecting health. The action plan designed in the primary unit does not list it in the action plan. Therefore, there are no statistics recorded on violence victims in the primary service system. The service for the violence victims of both Thais and the Myanmar migrant families would be physical treatment or mental consultation. The mental health screening at the primary level would be depression. When the irregularity is found, there will be transfer to the next level. Home visits will be undertaken upon the cases of suicide attempt only but miseries are not seen. The effects of violence especially for the foreigners migrated from Myanmar are neglected and not prioritized from the units involved such as the service offices of public health and the social and human development. Problems from domestic violence affecting on victims are not addressed and analyzed.

From the studies on the problems of violence, and violating rights of reproduction and body among the transnational woman workforce from Myanmar to Thailand have been found by the researcher that they are restricted. Most studies have been focused on the Thai women and just on models, sizes and natures of violence. Studies on foreign workers are limited and the in-depth studies in the family dimensions are likely few. The in-depth studies are to understand why is domestic violence occurred? What are its impacts on victims? How do victims address them? On what reasons do they still live with these impacts? Encountering problems and seeking exits amid alienated cultures, migration to the strange place where it is not their own homeland, and strange dialect. Hearing the ones who encounter the difficult conditions would turn those involved understand the contexts, which ease domestic violence and enable them to adopt data for planning and improving the health services at the community levels to appropriately meet the target groups more.

2. Research Question

What are models and natures of domestic violence among the Myanmar ethnic families as migrants and how do they link with the contextual causes, ethnicity, migrants and the social and cultural conditions?

3. Research Objectives

3.1. To study models and natures of domestic violence and their impacts over foreign families migrate to Thailand,

3.2. To study feeling, meaning, interpretation and the managerial models and encounters with domestic violence, and

3.3. To study the factors of sexual factors, being foreigner, migration, and economic, social and cultural context affecting the model and the nature of domestic violence.

4. Conceptual Framework

In this study, the researcher conceptualized by referring an ecological perspective which enabled to explain the problems of domestic violence among the Myanmar foreign workers because such problems were complicated with different unique characteristics in each family. They came from many levels of factors linking each other regarding specific factors of individual, factors of relationship with surrounding people, community factors and social and cultural factors. In addition, in addition, the concepts of migration, ethnicity, vulnerability and cultural violence have also been adopted.

5. Research Methodology

This study was a qualitative research with purposive sampling. The units of analysis were families. The criteria used in selecting families were the families with violence phenomena found from information of seeking for service, from real phenomena, and information from community members. The criteria of domestic violence were the regular repetitive violence occurred in the foreign families counted on verbal unto physical abuses among the seven families with thirteen interviewees who volunteered, were willing and cooperative with interviews and responsiveness to the questions, healthy, free from sickness by complication diseases, good mental health, and free from depression or stress.

The researcher approached the sample group in a village in the district of Thong Pha Phum. In - depth interview, recording devices and the researcher were used in the research process and recording devices were a tape-recorder and filed notes.

Data collection and analysis were complete at the same time during the duration of conducting the research. Data from interview, observation, short notes, tape recording and field notes were organized by elaborating, rearranging, and categorizing into sub-topics by coding and labeling to ease applying them. Then resembling data was used for clustering which eased the analysis and presented them in a descriptive approach.

6. Results

This study was to investigate the domestic violence in the Myanmar workers' families by applying qualitative approach to explain models and natures of violence, violence impact in their families, their feeling, interpretation, and meaning given to the domestic violence in the Myanmar workers' families under the conditions of cultural context, ethnicity and migration. Data collections were through observations and in-depth interview conducted with seven Myanmar families having thirteen interviewees. They were classified into six males and seven females. Among interviewees, there were seven Myanmar race, two Mon people and a Karen. Respondents were 19-63 years old and most were the middle age people. Duration of stay in Ban Bon Phu Koen was for six months. All respondents were general laborers and earned 300-500 Baht a day. Six families had marital status and a family had divorce status. Six respondents owned ID. Nine of the interviewees were Thai illiteracy. The causal results of domestic violence were detailed as below.

1. The meaning given to violence

The meaning given to the domestic violence in the Myanmar workers' families was the Myanmar viewed quarrels in their families are normal. Malediction or disputes with common words were found non-violence. Violence or quarrels began with harsh and rude words. Malediction about parents was counted very violent and unacceptable. In addition, the meaning of domestic violence was given in the way that it should not be disclosed to outsiders because it was the family affairs. When domestic violence happened; the family members should address it and one should not interfere with other families.

1.1. *Malediction was not quarrel*

Meaning of domestic violence by the Myanmar had relationship with belief and the mutual spousal treatment. Sometimes, hurting words between spouses were not counted violence and in certain situation, they are counted as common things occurred in their families. The data reflected the uses of words with different level of translation. The Myanmar word as "*chae*" was referred to malediction and the word "*ya-plia*" was quarrel. Malediction was found the word clashes while quarrel was found common among spouses.

“...Scolding a wife is nothing but common one. The husband must chide his wife and it is nothing. It will just disappear. Grumbling and scolding the wife is not a quarrel but common thing...”

Tan A (Male), 55 years old

1.2. Quarrels in family were common things

Meaning of domestic violence by the Myanmar families was found general and common in their families and they are not violent. Violence was referred assault. Malediction against parents among most Myanmar families was found common and acceptable. In many families, the phenomena often occurred until they became common within their families. Malediction and disputes in their families were possible. When they were found common, they turned some families chose not to interfere or to help the neighboring families because of the normal affairs found in the Myanmar families.

“...Family problems are uncommon but we have to live with them. If they were common malediction, they are not unusual. Moreover, if they are heated, they are unbearable.... Malediction against the forefathers, the clan of the father and mother and beating are violent...”

Mrs. A (Female), 28 years old

1.3. Duty and submissive situation were not violence

The Myanmar families did not know some acts were violence but they are the duties that the wife had to treat her husband. The submissiveness of the wife to her husband was similar to the family duty especially sex. The needs to have children, which most wives dared not disclose and some families found it was the normal cohabitation and it was not violence.

“... My husband wants me to have children, which I am not willing. But if I have no children for him, he will think I commit adultery. So, I incline to my new husband. I have children because my husband wants and it is his dream...”

A (Female) , 28 years old

2. How Does Domestic Violence among the Myanmar Happen?

Domestic violence in the Myanmar families in Ban Bon Phu Koen came for many causes. Each cause linked and overlapped each other. The cause of **dissatisfaction was the restricted family income**, which led the wives thought their husbands luxuriously spent the money for the useless things. They got angry and scolded their husbands during their drunkenness while their husbands could not control their mood. They then assaulted their wives.

“... My husband loves drinking so much. When we are together, we normally dispute. He uses to spend his earning to drinks and I don't mind....But the importance is money from works are always spent with drinking. So we often quarrel...”

Mrs. A (Female), 28 years old

Besides, spending money in drinking of the husband affecting domestic violence, there are **stress and fatigue**. They were the supportive causes for domestic violence. Most Myanmar families had no saving in their families and many of them earned just for day by day. There was no fund for their emergency. When they ran short of money, their last resort was their employers or neighbors whom they could borrow occasionally. These factors bringing stress to them and along with their fatigue from works; there were disputes, misunderstanding in their families and their expected mishaps would happen in future.

“... I’m so stressful... money is not enough. All his money is spent with drinks. He can work but never reach me but spend them on drinks...Now, I’m so stressful...”

Sun A (female) , 63 years old

“Having children without promptness” – some Myanmar families believed in having children when being married and cohabitating otherwise they would separate. Some families adhere to the teaching of their parental generations that after marriage there had to be a child. Having children when one economically failed, it increased their expenditures, which led them to stress and fatigue from work to raise one’s family and led to their quarrels and domestic violence physically and psychologically.

“...Marriage must immediately have children. If not, there will be short cohabitation else just ongoing coupling....”

Tin Win (male), 30 years old

“Malediction of the wife to the husband” – the interview data conducted with the Myanmar families revealed that the domestic violence began from the wife maledicted her husband first. Her malediction came from many causes such as her husband visited neighboring home, his drinking, impolite wording with her husband that raged him and proceeded to disputes, which started varieties of domestic violence.

“...Another one is when I visit other place, we quarrel as if I do not care her and she begins to grumble and now she grumbles often...”

Win Mong (Male), 19 years old

With the above causes, domestic violence came from both husbands, wives, and many supported factors. Considering the mishaps, it was necessary to find linkages of all causes to explain the phenomena in each family.

3. What Are the Life Contexts of the Myanmar Families Experiencing Violence?

Their life contexts partly supported domestic violence because they were classified into the vulnerable group in societies, which eased possible domestic violence more than the common group in societies. It could be synopsized as below.

3.1. *The leading cause was Migration.* The Myanmar migration was from the unlikely not promising economy of their origin country, joblessness, and low pay, which demanded them to migrate to Thailand to seek better earnings. Some families migrated because of civil war in their localities. Most families walked to the border adjoining Thailand by the persuasions of other migrants who travelled to work in Thailand previously. Some families paid through agents and made some groups became illegal migrants and disallowed to have ID. Some employers deployed such channel to lower their wages and refused to pay as being agreed upon. Some employers paid for their IDs but never handed over the IDs to them. Some migrants could not work as being targeted and pressured to quit for other new workplaces. The data were convergent with often reallocated workplaces or new employers and it was found that the Myanmar had changed met many new employers because of quarrel within in their families, quarrels with neighbors, no jobs from their employers, and exploitation of wages from employers. All these factors indirectly affected their varieties of domestic violence.

3.2. *Being foreigners* – this study was conducted to investigate the Myanmar families with the phenomena of domestic violence in either forms. The data showed that there were linkages of different factors facilitating them. Most Myanmar family members had no ID and Thai illiteracy. These factors partly heated indirect domestic violence. Most Myanmar could not choose much the job because of not having ID. Their travels were restricted and some never left the village. Most works were jobs refused to do by the Thais and their wages were less than the Thais. The critical thing was some Myanmar was exploited on wages cheating. These brought stress to them on their expenditures. Stress led some to drinking for relief. Some felt dissatisfaction or fatigue, and used rude words within their families and followed by domestic violence. In addition, the Myanmar would be restricted to stay only with their own group. Their employers demanded them to stay where they were

provided only and that filed interaction with the existing communities especially about the language which many could not speak Thai because they only stayed with tier own ethnicity all the time. When problem arose, they could not find network for their help.

3.3. *The husband is the key earner for the family* – Most Myanmar life context revealed that most wives did not have ID and their wages were lower than men. Most Myanmar wives would not work because of their pregnancy and the burden to raise their little children, which turned their expenditures relying mostly on their husbands. Therefore, their major income came from their husbands and the wives ran short their bargaining power on incomes and their family expenses. In addition, the violence doers were the husbands and their victims were their wives. It might reflect the contexts of thoughts and beliefs of the male-female roles and the gender of this group. Men played the major role in nurturing the family in the Myanmar families while women attended household affairs. In particular, the family with small children, the woman did not work outside home. The Myanmar women who did not work would raise children and attend household works and they were the non-performing income and less accessing resources than men. The husband who earned felt having rights to decide spending because he had toiled. When he spent the money on drinking and when his wife grumbled; it created misunderstanding between the husband and his wife.

3.4. *Poverty* – the economic problems were the major dilemmas for the Myanmar families who were mostly poor with inadequate daily income. Some families were indebted with their employers, which disallow them to change or to bargain with their employers. They had no fund in their families if there was an emergency case. This made then stressful and tension with the immediate occurrence, which led to disputes in their families. This was the start of their domestic violence in variety of forms.

4. What Are the Models of Domestic Violence?

There were four models of domestic violence found in the Myanmar families, which were from mild malediction to violent ones, pressures to have children, forced sex and painful assaults. Most violence found was rude words, mild malediction to the rude ones. This model was most often found and regularly found in

some families until it was assumed as a common thing in their families. The least found model was assaults but it likely created violent impact such as divorce or physical pains.

4.1. Mild malediction to violent ones – Most Myanmar families used common words such as grumbles, mentally hurt words until violent malediction. Some families blamed their parents, which led to other models of violence.

4.2. Coercion and pressures to have children – the Myanmar families in Ban Bon Phu Koen were found to coerce or to press their wives to have children even though they were not ready or were unwilling. The tie to avoid separation was to have children as tie or attachment.

4.3. Forcing for unwilling sex - the major cause of unwilling sex came from their husbands were drunk and wanted to have sex with their wives.

4.4. Painful assaults with objects and deploying physical assaults – most data from the interviewees revealed that hands and feet were deployed in assaults, in beating, boxing and deploying objects such as knife to threaten life but few were found.

5. How Do the Myanmar Families Address their Happened Violence?

They chose four models to address violence, which were silence, patience, acceptance of the problem, coverage, retaliation, informing other to recognize and flee, and divorce upon domestic violence. The Myanmar chose coverage, patience and silence to address what had happened. It reflected that violence was not disclosed to public to recognize. The repetitive domestic violence was analogous to the silenced matters. The model least used was flee a divorce which was usually found in the families with high rate of violence such as assaults.

5.1. Silence, patience, acceptance of the problem, and coverage – Most Myanmar families chose to address the problems with silence and accepted problems, which happened.

5.2. Fight or retaliation – the second model addressing domestic violence was lashing back with words and most were disputes, returned some malediction and some physically retaliated. “*Fight is the last thing, most painful. Returning beats just one but most dared not fight back fearing more assaults.*”

5.3. *Informing other to recognize* – the next group chose to seek consultation with their networks, friends and relatives within the communities they resided. Their address was to narrate mishaps to their friends or to relatives.

5.4. *Flee and divorce* – few Myanmar families chose flee or divorce and their addressing the problem with this model when they cannot tolerate any longer and decided to flee or to enter divorce.

6. What Are the Impacts of Domestic Violence?

Impacts occurred by domestic violence among the Myanmar families were mainly on body and mind but mostly they affected the mind rather than the body. The mental impacts found less violence than the body. They were silently kept and were not disclosed to public or outsiders compared to the physical impacts.

6.1. Mental impacts – they were expressed through gestures, stress, cries, resentment, and unwillingness to have sex. Most victims from interviews were the wives whereas most abusers were their husbands and they were also affected as their wives but very few.

6.2. Physical impacts – the physical impact found from domestic violence in the Myanmar families were injuries by hands, feet, battering, beats, kicks and boxing. Those being affected physically would also be mentally affected but victims unlikely expressed. Some chose to cover them because of being ashamed or did not want other impacts to follow.

7. Discussions and Recommendations

7.1 Discussions

“Silence in Smiles”

“...Weeps and counterattacks between a Myanmar couple amid the sound silence of the night with Myanmar language which is unknown but the loudness and emotions perceived through the silent night is understandable on what is happening. But in the morning, the Myanmar man and the Myanmar woman are

in the normal state as if nothing has happened. What is the violence amid the serene night and the smile at sunrise? How can we understand the response on that smiles?... the reflection expressed that it was the silenced violence. Violence happened and the necessity to keep. It is the misery untold. The feelings of both , the victim and the doer had to be kept. It reflected the life context of some groups was venerable within the social dimensions such as poverty, migration, alienation, living condition, discrimination from the Thai communities and exploitation, oppression from the same ethnicity, complication and linkage of problems which allow violence phenomena and must be kept within the family members' matters.

Considering multiple dimensions, it was found that there was diversity, complicated problems and other factors rather than Modus Vivendi depicting the Myanmar to view violence as a common thing. Critically, most Myanmar families were the unknown new network or unlikely linked to each other. Needs of works to be exchanged with money were necessary to be competed so that employers were satisfied. Therefore, mutual supportive help was also decreased. With the basic living contexts of the Myanmar in Ban Bon Phu Koen reflected that domestic violence would not be helped from neighbors or even from the problematic family itself chose not to disclose or to seek assistance from their ethnic network or other existing networks in the community. In association of being the new migrants, they might not be able to access the community networks, which had different culture. In addition, domestic quarrel was still found as the matter of the family members, which turned the victims could not seek help from anyone. Examining domestic violence required examining its root from individual, relationship with people around, residential community and social determinative factors, which explained the linkage of the problem occurred. This helped to explain that why domestic violence in the Myanmar families was repetitive. Seeing domestic violence as normal among the family members and the outsiders, domestic quarrel was compared to the sound heard by insiders and outsiders but no response from both insiders and outsiders. What could be communicated amid domestic violence happened in the Myanmar families was smiles. At sunrise, all smiled to each other and that was what healed the mind of each other.

“...Multiple vulnerability, cultural violence, ecological reach-out and domestic violence...”

The Myanmar migrant workers were classified a social “vulnerable group”, liable to highly be exploited compared with other individual groups in the Thai societies. The vulnerability directly affected violence and supported to rise domestic violence among the Myanmar migrant workers. Migration, alienation, helplessness to protect self-rights from not having ID, poverty and discrimination from the Thai communities were all the factors allowing them to be exploited from their employers and communities, which affected their way of life. Tension from low income, migration to community with different language and culture turned their way of life unmet their expectation. All these factors supported, enhanced and linked to rise domestic violence in various forms repetitively happened in some families, which turned violence to be found as “common matter”. The Myanmar families had to unavoidably endure occurring violence and it was not disclosed from their social.

With the domestic violence in the Myanmar migrant workers in Ban bon Phu Koen through the ecological perspective to explain the phenomena, it was found that the phenomena were all from the four supportive factors, i.e. individuality, relationship with surrounding people, community and socio-culture. The relationship of the four factors could explain the problems of domestic violence in the Myanmar migrant workers because those problems were complicated with identical differences in each family. Therefore, explaining domestic violence in each family required to find the roots to link the understanding the complicated problems. They could not be explained by a single factor. Various factors were all affecting the violence phenomena. Had various factors been able to link; one could understand the problem of happened violence.

“...Silence in Smiles...” – domestic violence occurred in every nation, in every religion and in every family. For so long, the phenomena were found and existing in every society. The unit involved has studied to understand the happening phenomena and solving the problem. Recommendations and activities had been conducted and applied in the policy level and in the locality level. Still the phenomena existed. The vulnerable groups were more easily victimized than the other groups. Particularly, the vulnerable foreign groups met the opportunities to rise domestic violence from various factors more than other groups. The complicated domestic violence were not truly understood and neglected. The domestic violence phenomena

was complicated and diverse by locality context and the culture of living. Therefore, solution of domestic violence in the Myanmar families were diverse by locality context and the cultures of the dweller groups. “Silence in Smiles” was still covered. If we did not understand the complication of the phenomena, if the silenced sound was ready to be disclosed, the office involved had to accept the consequences when “ the sound is not silenced with smiles”.

7.2.Recommendation from the Study

7.2.1. Recommendation for the policy

Policy should be disseminated to the locality level in every organization and integrating works to be convergent among the locality units or organizations such as the subdistrict administration organization, community leaders and the health promotion hospital should provide activities and common projects to help violence victims and so on.

7.22..Recommendation for operation

Skills training should be organized for the local authorities to acquire expertise in the consultation skills, language and adjusting passive service to be more aggressive service while adding channel to ease accessing the service. It is necessary to adjust public relation to use proper language to meet the local population such as Public Relation media or data of accessing the services in Myanmar language and so on.

บรรณานุกรม

- กฤตยา อาชวนิจกุล (2546) *สถานะความรู้เรื่องแรงงานข้ามชาติในประเทศไทยและทิศทางการวิจัยที่พึงพิจารณา* (นครปฐม: โครงการพัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลแรงงานต่างชาติดิจิทัล สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2546) หน้า 1.
- กฤตยา อาชวนิจกุล, ทริส โคเอทท์ และ นิน นิน โพน. (2543). *เรื่องเพศอนามัยเจริญพันธุ์และความรุนแรง: ประสบการณ์ชีวิตของแรงงานอพยพจากประเทศพม่า*. นครปฐม สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
- กฤตยา อาชวนิจกุล. (2554) *การจัดระบบคนไร้รัฐในบริบทประเทศไทย ประชากรและสังคม 2554* นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กฤตยา อาชวนิจกุลและคณะ (๒๕๕๖). *ความรุนแรงในชีวิตคู่กับสุขภาพผู้หญิง*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นฤภัท ฤทธิพิศ, คอธมน์ สดจากจิตวิทยา กรมสุขภาพจิต วันที่ 12 มิถุนายนพ.ศ. 2555 ปีที่ 22 ฉบับที่ 7865 ข่าวสดรายวัน
- นันทนา ธนาโนวรรณ. (2555) *ผลของตัวแปรส่งผ่านจากความรุนแรงที่เกิดจากคู่สมรสและปัจจัยทางจิตสังคมต่อภาวะซึมเศร้าก่อนคลอดและหลังคลอดในสตรีไทย*. วารสารพยาบาลศาสตร์ 2555; 30(4): 28-36.
- นาถฤดี เด่นดวง และ สุพจน์ เด่นดวง (๒๕๕๕). *ความรุนแรงในชีวิตของแรงงานหญิงข้ามชาติเมียนมาร์ ในประเทศไทย (จังหวัดสมุทรสาคร ระนอง และตาก)* พิมพ์ครั้งที่ ๑ มูลนิธิธีรภัฏไทย กรุงเทพ.
- นาถฤดี เด่นดวง. (2552) *อำนาจและความขัดแย้งบนร่างกายผู้หญิง : สิทธิการเจริญพันธุ์และเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิง แนวคิดสตรีนิยม , รันนิง ฟรีเพรส ชิสเต็ม กรุงเทพฯ.*
- บทบาท พม. และกลไกการปฏิบัติงาน ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ศูนย์ประสานงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
- เพ็ญจันทร์ ประดับมุข. (2546) *ความรุนแรงในครอบครัว สถานะงานวิจัยและข้อเสนอ เพื่อพัฒนาโครงสร้างระบบวิจัยในอนาคต* นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

รองศาสตราจารย์ ดร.วาทินี บุญชะลิกษ์ และ กัญญา อภิพรชัยสกุล. (2555) 11 ตัวชี้วัดประชากรไทย
กับสุขภาพ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล หน้า 18-19 สุขภาพ
คนไทย 2555

รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านความรุนแรงของประเทศไทย และตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติ
คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ประจำปี 2553
สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง
ของมนุษย์

วิทยานฤภัฏ ฤทธาทิพย์, 2555 คอลัมน์ สดจากจิต กรมสุขภาพจิต วันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2555 ปีที่ 22
ฉบับที่ 7865.

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2550) ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำ
ความรุนแรงในครอบครัว. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
กรุงเทพมหานคร.

องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (ยูนิเซฟ) ประเทศไทย การวิเคราะห์สถานการณ์เด็กและสตรี
พ.ศ. 2554

อภิชาติ จำรัสฤทธิรงค์ และคณะ. (2553) บริบทชีวิตความเป็นอยู่ของแรงงานข้ามชาติ ใน 11
จังหวัดของประเทศไทย ประชากรและสังคม 2554. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม
มหาวิทยาลัยมหิดล.

Anderson, K. L. (1997). "Gender, Status, and Domestic Violence: An Integration of Feminist and
Family Violence Approaches." *Journal of Marriage and Family* 59(3): 655-669.

Brownridge, D. A. and S. S. Halli (2003). "Double Advantage? Violence Against Canadian
Migrant Women from "Developed" Nations." *International Migration* 41(1): 29-46.

Choi, S. Y. P., et al. (2012). "Social Isolation and Spousal Violence: Comparing Female Marriage
Migrants With Local Women." *Journal of Marriage and Family* 74(3): 444-461.

Du Mont, J., et al. (2012). "Factors associated with intimate partner violence by a former partner
by immigration status and length of residence in Canada." *Annals of Epidemiology*
22(11): 772-777.

Fernbrant, C., et al. (2011). "Perceived Threat of Violence and Exposure to Physical Violence
Against Foreign-Born Women: A Swedish Population-Based Study." *Women's
Health Issues* 21(3): 206-213.

- Ghafournia, N. (2011). "Battered at home, played down in policy: Migrant women and domestic violence in Australia." *Aggression and Violent Behavior* **16**(3): 207-213.
- Greer Litton, F., et al. (2002). "Economic Distress and Intimate Violence: Testing Family Stress and Resources Theories." *Journal of Marriage and Family* **64**(3): 793-807.
- Guruge, S., et al. (2010). "Intimate male partner violence in the migration process: intersections of gender, race and class." *J Adv Nurs* **66**(1): 103-113.
- Keygnaert, I., et al. (2012). "Hidden violence is silent rape: sexual and gender-based violence in refugees, asylum seekers and undocumented migrants in Belgium and the Netherlands." *Cult Health Sex* **14**(5): 505-520.
- Khawaja, M. and N. Hammoury (2008). "Coerced Sexual Intercourse Within Marriage: A Clinic-Based Study of Pregnant Palestinian Refugees in Lebanon." *Journal of Midwifery & Women's Health* **53**(2): 150-154.
- Menjívar, C. and O. Salcido (2002). "Immigrant Women and Domestic Violence: Common Experiences in Different Countries." *Gender and Society* **16**(6): 898-920.
- Midlarsky, E., et al. (2006). "Domestic violence in the Chinese and South Asian immigrant communities." *Ann N Y Acad Sci* **1087**: 279-300.
- Ogunsiji, O., et al. (2012). "Suffering and smiling: West African immigrant women's experience of intimate partner violence." *J Clin Nurs* **21**(11-12): 1659-1665.
- Tang, W.-h. A. and H.-z. Wang (2011). "From victims of domestic violence to determined independent women: How Vietnamese immigrant spouses negotiate Taiwan's patriarchy family system." *Women's Studies International Forum* **34**(5): 430-440.
- Zur, O. (1995). "Rethinking 'Don't Blame the Victim'." *Journal of Couples Therapy* **4**(3-4): 15-36.
- Greer Litton, F., et al. (2002). "Economic Distress and Intimate Violence: Testing Family Stress and Resources Theories." *Journal of Marriage and Family* **64**(3): 793-807
- Keen,A. (2009). *"Asian Women,Domestic Violence and Mental Health"* A Tool kit for Health Professionals. EACH 729 London Road Hounslow TW3 1SE Tel: 020 8577 6059
- Galtung, Johan . 1995. "Violence, Peace, and Peace Research," in *Essays on Peace*. Australia: Central Queensland University Press.

The Laws of Migration Author(s): E. G. Ravenstein Source: Journal of the Royal Statistical Society, Vol. 52, No. 2 (Jun., 1889), pp. 241-305 Published by: Wiley for the Royal Statistical Society Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/2979333>

EVERETT S. LEE. 1966. “*THEORY OF MIGRATION*” University of Pennsylvania *Demography*, Vol. 3, No. 1. (1966), pp. 47-57.

World report on violence and health: *summary World Health Organization Geneva 2002.*

www.violence.in.th

ภาคผนวก

แนวคำถามในการสัมภาษณ์

ในการสัมภาษณ์จะสัมภาษณ์ผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ คำถามจะเป็นการเตรียมคำถามล่วงหน้าไม่มีแบบสอบถาม เป็นการถามแบบปลายเปิด ลักษณะการพูดคุยและใช้การบันทึกจากสมุดบันทึกและเทปเสียง โดยแบ่งคำถามเป็น 3 ส่วนใหญ่ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคล

- 1.เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สัญชาติ
- 2.ถิ่นที่อยู่อาศัยเดิม

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์การถูกรังแกรุนแรง

1.รูปแบบ ขนาดและลักษณะ การกระทำรุนแรง คำถาม ถามถึงความรุนแรงทั้งทางตรงที่เกิดกับร่างกาย และทางจิตใจ การกระทำให้รู้สึกทางด้านจิตใจ รวมถึงประเด็นความรุนแรงด้านเพศ โดยใช้แนวทางรูปแบบการกระทำรุนแรงที่เกิดกับครอบครัว ของนาถฤดี เค้นดวง และสุพจน์ เค้นดวง (2555) ประเด็นแนวคำถามที่ใช้ถามครั้งนี้

ผู้ถูกรังแก รูปแบบ ขนาดและลักษณะการถูกรังแกรุนแรงทางร่างกาย และจิตใจ สาเหตุที่ทำให้เกิดการกระทำ ความรู้สึกเมื่อการถูกรังแก เมื่อถูกรังแกแล้วทำอย่างไรบ้าง

ผู้กระทำ รูปแบบ ขนาดและลักษณะการกระทำรุนแรงทางร่างกาย และจิตใจ ทำไมถึงทำร้าย ความรู้สึกในตอนที่ทำร้ายเกิดจากสาเหตุใด แรงจูงใจในการกระทำ และรู้สึกอย่างไรหลังจากการทำความรุนแรง

2.ผลกระทบในครอบครัวเมื่อเกิดการกระทำรุนแรง มีอะไรบ้าง และทำอย่างไร

ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ

1.การย้ายถิ่น

1.1 การย้ายถิ่นส่งผลอย่างไรในครอบครัว เมื่ออยู่ถิ่นที่อยู่ใหม่เกิดอะไรกับครอบครัวที่ส่งผลต่อแรงจูงใจหรือการถูกรังแกความรุนแรงในครอบครัว

1.2 เหตุผลของการย้ายถิ่น มีผลกระทบอย่างไรต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน และต้องการย้ายถิ่นตามความต้องการหรือย้ายถิ่นเพราะความจำเป็น

2.ความเป็นคนต่างด้าว

2.1 ความเป็นคนพม่า มอญ เมื่อมาอยู่ในประเทศไทย มีความแตกต่างเหมือนกันอย่างไร ส่งผลอย่างไรต่อความรุนแรงในครอบครัว

2.2 ความเป็นคนต่างด้าว เมื่อเกิดความรุนแรงในครอบครัวชุมชนมองว่าอย่างไร และตนเองคิดอย่างไรต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้น

2.3ความเป็นคนต่างด้าว เมื่อเกิดความรุนแรงขึ้น เหยื่อปัญหาอย่างไร มีการจัดการปัญหาเบื้องต้นอย่างไร

3.เงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการถูกระทำรุนแรง

3.1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ อาชีพที่ทำ ผลจากการทำงานที่เกิดขึ้น ภาวะรายได้และเศรษฐกิจในครอบครัวมีผลกระทบอย่างไรบ้าง และส่งผลหรือมีความเกี่ยวข้องกับมูลเหตุ หรือแรงจูงใจในการกระทำหรือถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว

3.2 ปัจจัยด้านสังคม มุมมองตนเองในชุมชนต่างด้าวอย่างไร ความคิดต่อมุมมองของชุมชนไทยที่มองต่อต่างด้าว รู้สึกอย่างไร เมื่อถูกระทำรุนแรงแล้วได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนหรือไม่อย่างไร หรือชุมชนที่ตนอยู่มองการกระทำรุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างไร

3.3 ปัจจัยด้านวัฒนธรรมประเพณี วัฒนธรรมความเป็นอยู่ต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้น คนต่างด้าวมองอย่างไร มีความเชื่อ ประเพณีอะไรที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงที่เกิดขึ้น แตกต่างจากที่อยู่ประเทศต้นทางหรือไม่อย่างไร

3.4 ความสัมพันธ์ชายหญิง ความรุนแรงในครอบครัวกับความเป็นชายหญิงเป็นอย่างไร มีฐานความคิดและความรู้สึกเกี่ยวข้องกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างไร ทำไมจึงคิดเช่นนั้น

ตารางที่ 1 รูปแบบการกระทำรุนแรงในชีวิตคู่จากกลุ่มสมรส

ลักษณะการถูกระทำรุนแรง
ถูกตบหน้า ขว้างของใส่ให้เจ็บ
ถูกผลัก กระแทก
ถูกต่อย ทุบตี
ถูกเตะ ลาก ซ้อม
ถูกรัดคอ เอาไฟลน
ถูกขู่หรือลงมือด้วยอาวุธ
ใช้กำลังบังคับให้มีเพศสัมพันธ์
ต้องยอมมีเพศสัมพันธ์เพราะกลัว
บังคับให้มีเพศสัมพันธ์ที่ทำให้ตนเองรู้สึกต่ำต้อย

ที่มา : ความรุนแรงในชีวิตคู่กับสุขภาพผู้หญิง (2546)

ตารางที่ 2 รูปแบบการกระทำรุนแรงในมิติครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์
(จังหวัดสมุทรสาคร ระนองและตาก)

รูปแบบการกระทำรุนแรง
บังคับให้กิน/เสพยาเสพติดก่อนหรือหลังหรือขณะมีเพศสัมพันธ์
ถูกจงใจใช้สารเคมีกระทำต่อร่างกาย
ถูกจงใจใช้น้ำร้อนลวก/ไฟเผา/ไฟฟ้าช็อตร่างกายหรืออวัยวะ
ถูกกีดกันไม่ให้นับถือศาสนาที่ต้องการ
ถูกบังคับหรือส่งไปทำงานในสถานที่เสี่ยงต่อการค้าประเวณี
ถูกบังคับให้ค้าประเวณี
ถูกทุบตีทำร้ายร่างกายท่อนาจารบุคคลที่รักเพื่อให้อินยอมทำในสิ่งที่เขาต้องการ
บังคับใช้อุปกรณ์ร่วมเพศที่ทำให้เจ็บป่วย
ทุบตีร่างกายก่อนหรือหลังมีเพศสัมพันธ์หรือขณะมีเพศสัมพันธ์
บังคับถ่ายรูป ภาพยนตร์ ขณะมีเพศสัมพันธ์
ทรมานก่อนหรือหลังหรือขณะมีเพศสัมพันธ์
ถูกข่มขู่ ใช้อาวุธข่มขู่
ถูกข่มขืนหรือบังคับให้มีเพศสัมพันธ์
ถูกจงใจกักขัง/หน่วงเหนี่ยว ล่ามไว้/ผูกเชือก ขังไว้ในห้องปิด
ถูกบังคับให้แต่งงาน/มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่ไม่เต็มใจ
ถูกทำลายสิ่งของ กลั่นแกล้งสิ่งที่รักเพื่อทำให้เสียใจ
ถูกกีดกันทอดทิ้งไม่พาไปรับบริการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย
ถูกจัดหาคู่หมั้นหรือสามีโดยไม่เต็มใจ
บังคับให้มีเพศสัมพันธ์ทางปากหรือทวารหนัก
ใช้วาจารุนแรง/หยาบคายก่อนหรือหลังหรือขณะมีเพศสัมพันธ์
ถูกกดดันให้ย้ายถิ่นมาทำงานในประเทศไทย
ถูกบังคับให้ทำแท้งโดยไม่เต็มใจ
ถูกบังคับกดดันจากสามี/คู่รักไม่ให้มีบุตร
ถูกสามี/คู่รักดำเนินที่ไม่สามารถมีบุตรได้
ถูกบังคับหรือกดดันไม่ให้ทำงานที่ไม่ต้องการ
ถูกกีดกันไม่ให้ได้รับการศึกษา
บังคับใช้ทำทางการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ต้องการ
ถูกห้ามคบหากับคู่รักหรือแฟน
บังคับให้ดูสื่อลามก/ภาพ/วิดีโอ

ตารางที่ 2 รูปแบบการกระทำรุนแรงในมิติครอบครัวของแรงงานหญิงข้ามชาติจากเมียนมาร์
(จังหวัดสมุทรสาคร ระนองและตาก) (ต่อ)

รูปแบบการกระทำรุนแรง
ถูกบังคับกดดันจากสามี/คู่รักให้มีบุตร
ไม่ได้รับการสนับสนุนจากสามีและครอบครัวเมื่อตั้งครรภ์
ไม่สามารถกำหนดจำนวนบุตรได้อย่างอิสระ
ถูกทุบตีเพื่อข่มขู่ทำร้ายร่างกาย
ถูกดูแคลาว่ากล่าวอย่างรุนแรงเสียหาย
ถูกบังคับ/กดดันเกี่ยวกับเพศบุตร

ที่มา: ความรุนแรงในชีวิตของแรงงานหญิงข้ามชาติเมียนมาร์ในประเทศไทย 2555 หน้า 99

สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยในคน สาขาสังคมศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

โทร.0 2441 9180 โทรสาร.0 2441 9181

ที่ ศธ 0517.12/(วจส) ๙๓

วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน 2556

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณารับรองโครงการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.ณัฐนีย์ มีมนต์

ตามที่ นักศึกษาของท่านส่งโครงการวิจัยมาเพื่อขอรับการพิจารณาจากคณะกรรมการการวิจัยในคน สาขาสังคมศาสตร์ เรื่อง:	
ชื่อโครงการ (ภาษาไทย)	เสียงเงียบในรอยยิ้ม: ภาพสะท้อนบริบทแห่งความเปราะบางซ้ำซ้อนของหญิงพม่ากับการเผชิญความรุนแรงในครอบครัว
ชื่อโครงการ (ภาษาอังกฤษ)	Silence and Smiles: A Reflection of Contextual Features Contributing to Multiple Vulnerabilities in Myanmar Migrant Woman Experiencing Domestic Violence
ชื่อผู้วิจัย	นายศักดิ์สิทธิ์ ทุมเชียงคำ
รหัสโครงการวิจัย	MU-SSIRB: 2013/323.0310 (B1)

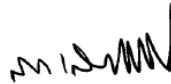
คณะกรรมการการวิจัยในคนฯ ได้พิจารณาโครงการวิจัยแล้ว มีมติเห็นสมควรให้การรับรอง
ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ ขอเรียนระเบียบของคณะกรรมการการวิจัยฯ ในการดำเนินการวิจัย ดังนี้ 1) ขอให้ศึกษานำเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย โดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ ที่มีตราประทับรับรองจากคณะกรรมการการวิจัยในคน ไปสำเนาใช้กับผู้เข้าร่วมการวิจัยเท่านั้น 2) หากนักศึกษาต้องการปรับเปลี่ยนรายละเอียดบางส่วนโครงร่างวิจัย ขอให้ศึกษาแจ้งมายังคณะกรรมการฯ โดยกรอกแบบฟอร์มการขอปรับเปลี่ยนโครงร่างวิจัย (Protocol Amendment) เพื่อขอรับการพิจารณารับรองก่อนเริ่มดำเนินการ เมื่อคณะกรรมการฯ พิจารณารับรองแล้วจะมีหนังสือตอบรับ (Acceptance Letter) แจ้งไปยังท่าน โดยระบุวันที่พิจารณารับรอง

3) หากเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์อย่างร้ายแรง รวมทั้งเหตุการณ์ที่ไม่อาจคาดเดาได้ล่วงหน้า มาก่อนเกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมการวิจัย ขอให้นักศึกษารายงานมายังคณะกรรมการฯ โดยกรอกแบบฟอร์ม “รายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์” หรือส่งสำเนาการรายงานที่ส่งไปยังผู้ให้ทุนมาให้คณะกรรมการฯ ด้วย เมื่อคณะกรรมการฯ พิจารณารายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์แล้วจะมีหนังสือแจ้งไปยังท่าน โดยระบุวันที่ พิจารณา

4) หากนักศึกษาดำเนินการวิจัยเสร็จสิ้นภายใน 1 ปี ขอให้ส่งรายงานความก้าวหน้าของ โครงการวิจัยตามแบบฟอร์มแบบติดตามผลการดำเนินการวิจัยประจำปี มายังคณะกรรมการจริยธรรมฯ หลังจากได้รับรายงานแล้ว คณะกรรมการฯ จะมีหนังสือตอบรับการรายงานโครงการวิจัยและแจ้งปิด โครงการมายังท่าน

ในกรณีที่โครงการวิจัยของนักศึกษา มีระยะเวลานานกว่า 1 ปี หลังจากนักศึกษาส่งรายงาน ความก้าวหน้าของโครงการวิจัย ตามแบบฟอร์มแบบติดตามผลการดำเนินการวิจัยประจำปี ที่คณะกรรมการฯ จะจัดส่งให้ภายใน 1 เดือน คณะกรรมการฯ จะพิจารณาต่ออายุเอกสารรับรองโครงการวิจัยให้ หากนักศึกษา ส่งรายงานความก้าวหน้ามาตามกำหนด

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งนักศึกษาด้วย

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สันหัต เสริมศรี)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน สาขาสังคมศาสตร์

สำเนาเรียน คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

COA.No. 2013/319.1511

Documentary Proof of The Committee for Research Ethics (Social Sciences)

Title of Project:	Silence and Smiles: A Reflection of Contextual Features Contributing to Multiple Vulnerabilities in Myanmar Migrant Woman Experiencing Domestic Violence
Principal Investigator:	Mr. Saksit Tumcheanglum
Name of Institution:	Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University
Approval Includes:	1) MU-SSIRB Submission form version received date 14 November 2013 2) Participant Information sheet version date 14 November 2013 3) Informed Consent form version date 14 November 2013 4) Interview Guideline received date 14 November 2013

The Committee for Research Ethics (Social Sciences) is in full compliance with International Guidelines of Human Research Protection such as Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guidelines and the International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP)

Date of Approval:	15 November 2013
Date of Expiration:	14 November 2014

Signature of Chairman:.....
(Emeritus Professor Santhat Serm Sri)

Signature of Head of the Institute:.....
(Assoc.Prof.Dr.Wariya Chinvarano)
Dean of Faculty of Social Sciences and Humanities

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล

นายศักดิ์สิทธิ์ ทุมเชียงคำ

วัน เดือน ปีเกิด

9 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2518

สถานที่เกิด

จังหวัดกาญจนบุรี ประเทศไทย

ประวัติการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, พ.ศ. 2540-2544

สาขารณศาสตรบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ. 2555-2557

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมศาสตร์และสุขภาพ

ประวัติการทำงาน

นักวิชาการสาธารณสุข, พ.ศ. 2553-2557

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านภูเตย

อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

ที่อยู่

บ้านเลขที่ 25/1 ม. 5 ต. ชะแล อ.ทองผาภูมิ

จ.กาญจนบุรี

โทรศัพท์

086-1492045 ,092-4393195

E-mail Address

condom2007@hotmail.com ,

condomkan@gmail.com